

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op donderdag 22 en vrijdag 23 april 2010**

VASTGESTELD VERSLAG

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	7	
Agenda	9	
Presentielijst	11	
Opening van de vergadering op 22 april 2010	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12	
Mw. Geeraedts	12	
Thuis	12	
Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010-2014	12, 43	12/10
Sprekers:		
Voorzitter	13,14,15,44	
Heijmans	43	
Van Heugten	13,14,15	
Mw. Jetten	44	
Mw. Kerkhof-Mos	12,15,43	
Mw. Lestrade-Brouwer	13,14,15,44	
Martens	44	
Voeten	13,44	
Mw. Verstappen	44	
Vreugdenhil	44	
Wagemakers	44	
Beheersstatuut Provinciaal Ontwikkelbedrijf	15, 44	14/10
Sprekers:		
Voorzitter	17,18,21,44	
Heijmans	17	
Van Heugten	19,20	
Mw. Jetten	44	
Mw. Kerkhof-Mos	15,44	
Mw. Lestrade-Brouwer	19,44	
Martens	18,44	
Mw. Prins-Afman	17	
Mw. Verstappen	44	
Vreugdenhil	18,20,44	
Wagemakers	17,20,44	
Zeegers	16,21,44	
A1 (Zeegers; ingetrokken)	17,21	

Profiel Provincies

Sprekers:

Voorzitter	21,23,28,33,35,38,39,42,43,44,45
Arkes	26,40,44,45
Coonen	37,41,42
Mw. Geeraedts	25,39,40,43,44,45
Heijmans	24,28,30,33,34,35,39,40,41,42,44,45
Van Heugten	21,31,33,34,42,43
Mw. Jetten	44,45
Mw. Lestrade-Brouwer	23,29,30,34,44,45
Martens	27,28,44,45
Thuis	21,23,24,27,33,35,37,44,45
Mw. Verstappen	44,45
Vreugdenhil	28,29,33,40,41,42,44,45
M1 (Thuis e.a.; aangenomen)	23,44
M2 (Thuis e.a.; aangenomen)	38,45

21, 39, 44**Schorsing van de vergadering****35**

Presentielijst	37	
Heropening van de vergadering op 23 april 2010	37	
Spreker:		
Voorzitter	37	
Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 4/5 februari 2010	43	25/10
Ingekomen Stukken	43	26/10
Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1	45	20/10
Sprekers:		
Voorzitter	49,50,51,54,55,57,59,60,63,64,65,66,67,69,70,72,73,74,75,76,77,78,92,93,94,95,96,98,99,102,103,104,105,106,106,107,108,109,110,111,112,113	
Arkes	58,84,85,95, 99	
Mw. Geeraedts	77,87,112	
Heijmans	103	
Van Heugten	78,79,80,81,82,83,84,85,86,87,88,89,90,91,99,100,101,102,103,104,105	
Mw. Jetten	46,49,60,75,76,77,80,83	
Mw. Kerkhof-Mos	47	
Mw. Lestrade-Brouwer	46,49,50,53,58,74,75,80,90,98,102,106,107,108,109,110,111,112	
Martens	46,49,57,58,59,60,61,64,65,66,81,91,93,96,100,101,104,105,106,107,108,109,110,111,112	
Mw. Prins-Afman	47,49,55,56,57,58,59,60,68,72,77,79,86,90,91,94,95,97,103,105,106,107,108,109,110,111,112	
Mw. Slegers	46,47,48,61	
Verhoeven	47,50,65,72,75,88,92,93,97,100,103	
Mw. Verschuuren	45,46,47,48,49,50,76,92,93,105,106,107,108,109,110,111,112	
Mw. Verstappen	45,46,47,48,49,50,56,57,58,59,61,62,65,70,72,79,81,82,84,87,88,93,97,101,103,106,107,108,109,110,111,112,113	
Van Vught	49	
Vreugdenhil	46,48,61,62,67,68,79,86,87,97,102,106,107,108,109,110,111,112	
Wagemakers	60,61,62,63,95,102,103,105,106,107,108,109,110,111,112	
Zeegers	49,52,53,54,58,59,62,63,65,74,80,83,85,89,90,93,98,99,100,103,104,105,106,107,108,109,110,111,112	

A2 (mw. Verschuuren e.a.; aangenomen)	51,106
A3 (mw. Verschuuren e.a.; aangenomen)	51,106
A4 (Zeegers e.a.; ingetrokken)	54,103
A5 (Zeegers; verworpen)	55,106
A6 (Zeegers; verworpen)	54,106
A7 (Zeegers; verworpen)	55,107
A8 (Martens e.a.; verworpen)	66,107
A9 (Martens e.a.; verworpen)	66,107
A10 (Martens e.a.; verworpen)	67,107
A11 (Martens; ingetrokken)	67,96
A12 (Vreugdenhil e.a.; verworpen)	69,108
A13 (Vreugdenhil e.a.; verworpen)	70,108
A14 (Vreugdenhil e.a.; verworpen)	70,108
A15 (mw. Verstappen; verworpen)	72,109
A16 (mw. Verstappen; verworpen)	72,109
A17 (mw. Verstappen; verworpen)	73,109
A18 (mw. Verstappen; ingetrokken)	73,103
A19 (mw. Verstappen; aangenomen)	73,109
A20 (mw. Prins-Afman e.a.; gewijzigd in A20A)	77,95
A20A (mw. Prins-Afman e.a.; aangenomen)	95,110
A21 (Zeegers; gewijzigd in A21A)	94,99
A21A (Zeegers; verworpen)	99,110
A22 (mw. Verschuuren e.a.; aangevuld aangenomen)	93,110
A23 (mw. Verstappen; verworpen)	98,110
M3 (Wagemakers e.a.; aangenomen)	63,111
M4 (Wagemakers e.a.; aangenomen)	63,111
M5 (Martens e.a.; verworpen)	66,112
M6 (mw. Verstappen; ingetrokken)	73,98
M7 (mw. Verstappen; verworpen)	73,112
M8 (mw. Verstappen; verworpen)	73,112
M9 (mw. Verstappen; ingetrokken)	74,98
M11 (Martens e.a.; aangehouden)	96,105
M12 (mw. Prins-Afman e.a.; aangenomen)	99,112

Resultaten monitoring pilot GOV2

113

23/10

Sprekers:

Voorzitter	113,114,115,116,119,121,124,125,128,129,130,133,134,135
Erciyas	114,116,118,119,120,121,127,129,133,134,135
Mw. Gounou	120,122,132,133,134,135
Heijmans	128
Mw. Jacobs	127,128,129,132,133
Mw. Lestrade-Brouwer	118,126,133,134,135
Martens	113,123,124,126,133,134,135
Mw. Paulides-Ruitenbergh	113,114,119,121,124,129,130,131,133,134,135

mw. Tsoutsanis-van der Koogh	119,120,121,131,133,134,135
Mw. Verstappen	125,126,133,134,135
Vreugdenhil	124,128,131,132,133,134,135
M13 (mw. Paulides-Ruitenbergh e.a.; aangenomen)	115,133
M14 (mw. Paulides-Ruitenbergh e.a.; aangenomen)	116,134
M15 (Vreugdenhil e.a.; verworpen)	125,134
M16 (Erciyas e.a.; verworpen)	129,134
M17 (Erciyas; verworpen)	130,134
M18 (Erciyas e.a.; verworpen)	130,135

Stimuleringsfonds nieuwbouwwoningen Noord-Brabant

135

19/10

Sprekers:

Voorzitter	135
Heijmans	135
Van Heugten	135

Motie vreemd aan de orde van de dag M10

78, 135

Sprekers:

Voorzitter	78,136,137
Mw. Gounou	136,137
Mw. Lestrade-Brouwer	136,137
Mw. Van Nieuwenhuizen	136
Martens	136,137
Smolders	136
Van der Staak	136,137
Mw. Tsoutsanis-van der Koogh	78,135,137
Mw. Verstappen	137
Vreugdenhil	137
M10 (mw. Tsoutsanis-van der Koogh e.a.; aangenomen)	78,137

Sluiting van de vergadering

137

Spreker:

Voorzitter	137
------------	-----

Besluit nr. 43/10

138

43/10

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erarslan, ing. S.	PvdA	Breda
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreeani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Jetten, mw. A.A.V.C.	Brabantse Partij	Heeswijk-Dinther
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Paulides-Ruitenbergt, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Raamsdonkveer
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk
Staak, W.R. van der	SP	Boskant

Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Ven, mr. C.P.J.M. van de <i>(tijdelijk)</i>	CDA	Moergestel
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

Mw. drs. E.M.W.Ĵ. Wöltgens, griffier

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP DONDERDAG 22 EN VRIJDAG 23 APRIL 2010

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 4/5 februari 2010
- III Ingekomen stukken
- IV Voorstellen

De nummers:

12/10 Vaststellen Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010-2014 (ISV3)

14/10 Beheersstatuut provinciaal ontwikkelbedrijf

Profiel Provincies

19/10 Stimuleringsfonds nieuwbouwwoningen Noord-Brabant

20/10 Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1

23/10 Resultaten monitoring pilot GOV 2

V Vragenuurtje

V1 Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP DONDERDAG 22 APRIL 2010

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

Volgens de presentielijst zijn 37 leden aanwezig, te weten:

Wolters, Dörr, Wagemakers, drs. Voeten, Martens, mw. drs. Prins-Afman, Van der Burgt, Schouten, Van Zeeland, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Arts, mw. Kerkhof-Mos, mw. drs. Lamers, Stalknecht, drs. Coonen, Van der Doelen, Erarslan, ing. Vreugdenhil, Van Vugt, Heijmans, mw.drs. Slegers, mw. mr. Geeraedts, Arkes, drs. Thuis, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Verrijt, Verhoeven, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, mw. Gounou, mw. Van Breda, Zeegers, ing. Van Lopik, Van der Staak, Ten Harmsen van der Beek, mw. Moonen-Gerrits en mw. ing. Aarts-van de Loo.

Afwezig zijn 18 leden: mw. Andreas-de Jong, mw. Van Boxtel, Erciyas, Göring, drs. Hoogeveen, mw. Hosseini-Ghreani, mw. Jetten, mw. Kamphorst, drs. Kielenstijn, mw. Lavrijssen, Mulders, Van Schoonhoven, Smolders, mw. mr. Verschuuren, mw. dr. Verstappen, Van Vught, mw. Wijnands en mw. Zwijnenburg-van der Vliet.

De voorzitter opent om 19.00 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Er zijn nogal wat mensen afwezig. Dat noopt misschien tot een wat nadere reflectie op vergaderingen op donderdagavond. Ik zal daarop in het presidium eens terugkomen want heel veel leden zijn vanavond niet aanwezig. Dat geldt ook voor degene die ik desalniettemin wil feliciteren: de heer Göring. Hij heeft misschien een valide reden om niet aanwezig te zijn. Hij is vandaag 44 jaar geworden. Wij feliciteren hem en grijpen morgen ook onze kans nog wel.

Dames en heren, er is mij verzocht mededeling te doen van het volgende. Op het Statenveld heeft u een digitale interactieve informatiezuil aangetroffen. Het gaat om een proef. Deze zuil vervangt de informatiepanelen die er voorheen stonden. Op de zuil staat actieve informatie over GS, PS en over

drie onderwerpen uit de Statenvergadering van vandaag en morgen. Dit past mooi in de omslag naar digitale informatieverstrekking. U krijgt net als de bezoekers van de vergadering van morgen, een enquêteformulier waarop een reactie op de proef kan worden gegeven. Dat lijkt mij overigens heel snel. De uitkomsten van deze evaluatie nemen wij mee in het voorbereiden van een definitief voorstel. Vervolgens stel ik de agenda aan de orde. Vanavond staan drie onderwerpen geagendeerd:

- Statenvoorstel 12/10 Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010-2014;
- Statenvoorstel 14/10 Beheersstatuut Provinciaal Ontwikkelbedrijf;
- Profiel Provincies. Dit betreft een discussie over een door het IPO vervaardigd document.

De overige stukken staan op de agenda van morgen, evenals de besluitvorming over de onderwerpen die wij vanavond behandelen.

Mag ik u vragen of de agenda op deze wijze kan worden vastgesteld?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik zou graag nu al aankondigen dat wij morgen een motie vreemd aan de orde van de dag indienen. Wij vinden het niet gepast om dat nu al te doen, gezien het geringe aantal leden dat aanwezig is. Bovendien staat het onderwerp morgen pas op de agenda.

De *voorzitter*: Ik zal straks even kijken hoeveel tijd wij daarvoor morgen moeten reserveren. Dat zal ook van het onderwerp afhangen.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Mag ik ook voor morgen een motie vreemd aan de orde van de dag aankondigen? Wij zullen nader bespreken hoeveel tijd de bespreking zal vergen. Dat hangt ook een beetje af van de antwoorden van het college.

De *voorzitter*: Dank u wel, mijnheer Thuis, dan is ook die motie aangekondigd.

Wij stellen de agenda vast in de wetenschap dat er twee moties vreemd aan de orde van morgen komen.

Nummer 12/10

Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010 - 2014

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Mijnheer de voorzitter! De Wet stedelijke vernieuwing vervalt per 1 januari 2011. Vanaf dan zal het rijksbudget worden omgesmeed tot een jaarlijkse decentralisatie-uitkering en in het Provinciefonds worden gestort; tenminste, dat hopen wij. Dan wordt het stedelijke vernieuwingsbeleid formeel de verantwoordelijkheid van Provinciale Staten. Het is nu nog 2010; GS zijn nog bevoegd en rapporteren in principe aan de minister, maar zij leggen ons het beleidskader voor de hele periode nu al voor. Dat waarderen wij zeer.

Wat verandert er nu? De provincie krijgt meer beleidsruimte en GS stellen voor, geheel in lijn met het Bestuursakkoord, om extra aandacht te besteden aan uitvoering en duurzaamheid. GS

willen ook éxtra accenten leggen op:

- leefbaarheid,
- de aanpak van milieuhinderlijke bedrijven in de woonomgeving,
- geluidssanering van A-lijst-woningen en
- sanering van bodemlocaties waar humane risico's bestaan.

Mijn fractie kan helemaal achter die keuzen staan.

In het voorgestelde beleidskader worden programma- en projectgemeenten aangewezen en is een indicatieve budgetverdeling opgenomen. Bergen op Zoom, Roosendaal, Oss en Lith en Waalwijk zijn aangewezen als programmameenten. Met die gemeenten legt het college de prestaties vast in meerjarenontwikkelingsafspraken. De B5 hadden al een status aparte; de overige gemeenten zijn dan projectgemeenten.

Wij hebben een vraag over de gemeente Lith. Zoals het er nu uitziet, zal Lith pas op 1 januari 2011 worden samengevoegd met Oss. Kan Lith dan in 2010 formeel wel onder het programmaregime van Oss vallen? Volgens ons is Lith gedurende 2010 formeel nog projectgemeente. Wij willen hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

De SRE-positie (SRE = Samenwerkingsverband Regio Eindhoven) verandert in dit voorstel ook. In 2005 is er nog voor gekozen om provinciale ISV-taken ISV = Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) over te dragen aan het SRE. Nu wordt voor de nieuwe periode een andere werkwijze voorgesteld. Dan geldt dus dezelfde beoordelings-systematiek voor alle projectgemeenten. Wij vinden dat dit de rechtsgelijkheid bevordert. GS kunnen zo ook meer sturen op de eerder genoemde provinciale doelen; er vindt minder budgetversnippering plaats én de kosten van delegatie aan het SRE worden bespaard en komen ten goede aan de uitvoering. Het CDA vindt dat een uitstekende keuze.

De prestatieafspraken moeten nog worden uitgewerkt in een subsidieregeling ISV3. Wat het CDA betreft moet die regeling eenvoudig en eenduidig zijn: niet bureaucratisch dus, maar gericht op het concreet realiseren van de prestatie. Wij horen gemeenten nogal eens piepen over nulmetingen en uitgebreide proces- en voortgangsverslaglegging. Die vinden wij ook minder

interessant. Wel hechten wij aan een geautoriseerde oplevering en natuurlijk ook aan een degelijke financiële verantwoording van het af te spreken resultaat. Daarvoor vragen wij bij deze subsidie-regeling uw bijzondere aandacht.

De heer *Voeten* (VVD): Voorzitter! Wij zijn verheugd over het feit dat door de decentralisatie van het investeringsbudget stedelijke vernieuwing een vermindering van interbestuurlijke lasten optreedt. Wij zijn immers een fervent tegenstander van onnodige tijd en geld verspillende overleggen. Met de indicatieve verdeling van de budgetten over de onderdelen bodem, ruimte en geluid kan mijn fractie eveneens instemmen.

In de commissie ZWC hebben wij nadrukkelijk gevraagd naar de wijze waarop het aanbrengen van een sociale plus op ISV-projecten gefinancierd wordt. Ook wij willen graag synergie-effecten bereiken door het koppelen van maatregelen en projecten. Het kan echter niet zo zijn dat wij door in te stemmen met de ISV-budgetten min of meer impliciet besluiten tot uitgaven die mogelijk tot overschrijdingen leiden vooral omdat er een koppeling gelegd wordt met de IDOP's (Integrale Dorpsontwikkelingsplannen) en de IWOP's (Integrale Wijkontwikkelingsplannen). De daarvoor bestemde budgetten zijn immers ver uitgeput. In de commissie hebben wij geen antwoord gekregen op onze vraag hoe de financiering plaatsvindt. De later toegestuurde toelichting op de sociale component van ISV3 geeft geen duidelijk antwoord op onze vraag of de invoering van ISV3 niet leidt tot overschrijdingen van bijvoorbeeld IDOP's en IWOP's. Als dat inderdaad niet het geval is, kunnen wij instemmen met dit voorstel.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij hebben een vraag over het beleidskader. Die vraag sluit een beetje aan bij de vraag van de fractie van de VVD, namelijk de relatie van dit voorstel tot de IDOP's en de IWOP's. Wij begrijpen dat er sprake is van een directe verbinding en vroegen ons af hoe daarmee wordt omgegaan in het kader van de sociale investeringen. De sociale kant van dit soort programma's kan door fysieke ingrepen versterkt worden, maar er moet wel een heel duidelijke

keuze gemaakt worden en die vind ik hier niet. Wij hebben een en ander bekeken in relatie tot de kerntaken, het toekomstige lagere budget en het streven naar duurzaamheid. Vorige keer hebben wij gesproken over de definitie duurzaamheid. Ik heb die even opgezocht: de ontwikkeling die aansluit op de behoefte van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun behoefte te voorzien, in gevaar te brengen. Hierbij zitten componenten die fysiek vertaald kunnen worden. Wij zien echter dat duurzaamheid vaak in relatie gebracht worden met de sociale componenten. Wij vinden een en ander niet duidelijk genoeg. Er is ook sprake van een spanningsveld. Wij hebben de indruk dat het college zelf ook niet precies weet welke kant het op wil gaan. Op pagina 14 bijvoorbeeld staat: "Afspraken kunnen breed zijn maar zich ook beperken tot het fysieke domein." Op een volgende pagina heeft het college ook weer problemen met het verschil tussen de sociale cohesie, de sociale aspecten van het verhaal over duurzaamheid en de fysieke maatregelen. Wij willen daarop graag een toelichting omdat wij voorzien dat de sociale component van deze maatregelen de budgetten flink kan uitputten. Daarmee willen wij niet tekortdoen aan het sociale element van dit soort programma's. Mijn persoonlijke ervaring is dat de sociale component vaak zwaar verwaarloosd wordt als er sprake is van fysieke ingrepen. Dan is het meer een excuus om het programma uitgebreider te maken dan dat het daadwerkelijk ergens toe leidt.

De *voorzitter*: Het woord is nu aan gedeputeerde Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij hebben met het beleidskader ISV3 aangesloten bij het beleidskader van ISV2. Zoals u weet, is er eerder eenzelfde tranche geweest van de investeringsbudgetten stedelijke vernieuwing. Bij ISV2 ging het om een budget van €52 mln., bij ISV3 gaat het om €43 mln. Het bedrag is dus aanmerkelijk minder. Er is dan ook minder beschikbaar aan ruimte en bodem. Wij hebben het beleidskader nog een keer geënt op de prioriteiten

van deze bestuursperiode en geprobeerd daarbij zo goed mogelijk aan te sluiten.

Bij de keuze tussen programmameenten en projectgemeenten is terecht de vinger gelegd op een fout in dit beleidskader. De gemeente Lith heeft inmiddels aangekondigd dat er een verzoek is ingediend om voor 2010 niet samen met Oss als programmameente te worden aangemerkt, maar nog steeds als projectgemeente te kunnen opereren totdat de fusie daadwerkelijk een feit is. Het is goed om dat te corrigeren in dit beleidskader en voor Lith de kanttekening te maken dat deze gemeente voor 2010 nog als projectgemeente gezien kan worden en pas vanaf 2011 als programmameente. Wij zullen die correctie toevoegen.

In het kader van de uitvoeringslasten die gepaard gaan met de uitvoering van ISV3, is terecht aandacht gevraagd voor te grote uitvoeringslasten bij monitoringsgegevens en vanwege de bureaucratie die gepaard gaat met de subsidieverstreking. In het verleden hebben wij daarvan veel last gehad bij ISV. Er is een aantal opschoningsslagen gemaakt. Het is terecht dat ons gevraagd wordt om bij het vaststellen van de subsidieregeling nog eens kritisch te kijken of de uitvoeringslasten tot een minimum beperkt kunnen worden en goed in het oog te houden dat de provincie straks zelfstandig dit ISV-beleidskader gaat uitvoeren.

Er is gevraagd naar het verband tussen de sociale component en de toekenning van ISV. In de toelichting staat dat ISV aanvullend kan zijn aan bijvoorbeeld de uitkeringen aan een IDOP. Een afgeronde en een toegekende IDOP kan een basis zijn voor verdere investeringen in leefbaarheid, in de ruimtelijk/fysieke componenten. Het kan mede een basis vormen voor een aanvraag vanuit het ISV-budget. Het is niet zo dat in het kader van ISV IDOP's verstrekt moeten worden waarvoor inmiddels de gelden zijn uitgeput. Dit risico bestaat niet. Het ISV-kader leidt niet tot complexiteit bij het toekennen van een IDOP.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De programma's waarop ISV geënt is, zijn: mooi, schoon en perspectiefrijk. Perspectiefrijk bevat een grote sociale component. Hoe kan dat gekoppeld worden als ISV-geld alleen in de fysieke sfeer moet worden

uitgegeven? Waar ligt de link tussen ISV en perspectiefrijk?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Hoofdstuk 3.8 van de notitie gaat over het bevorderen van de integrale aanpak. Het karakter van het beleidskader en de sociale component worden meegewogen bij het toekennen van de projecten.

Tot slot merk ik op dat de gemeente Lith in 2010 alsnog als projectgemeente wordt aangemerkt.

De *voorzitter*: Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik geef het woord aan mevrouw Lestrade.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! In de toegevoegde notitie staat als nummer 1 dat een integraal gebiedsplan waarvan een relatie wordt gelegd met sociale aspecten een voorwaarde is voor ondersteuning van fysieke herstructureringsopgaven. Er staat dus dat er een sociale component moet zijn voordat tot ISV-uitkering kan worden overgegaan. Heb ik het goed begrepen dat dit een voorwaarde is, maar op een andere wijze gefinancierd moet worden?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Mevrouw Lestrade heeft gelijk, maar zij moet wel de hele notitie erbij betrekken, want ook andere zaken spelen een rol. In het kader van het beleidskader ISV – de stedelijke vernieuwing – moeten ook de ouderwetse bodemsaneringsprojecten en de ouderwetse fysieke herstructurering kunnen doorgaan, weliswaar met de kanttekening dat zij ingepast moeten zijn in een sociaal kader. Dat betreft het overschrijden van normen en het humane gevaar dat een bodemsanering oplevert. De integrale gebiedsaanpak met de sociale component kan aanleiding zijn tot toekenning op basis van fysieke ingrepen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil niet pietluttig doen, maar in die notitie staat dat het een voorwaarde moet zijn. Ik wil dat de financiële structuur van beide componenten van zo'n integraal project uit elkaar gehaald wordt. In een

sociaal traject kan wat afgezevierd worden. Dat is prima maar bij de financiering van dat soort trajecten moet helder zijn wat wij willen bereiken. Dat is mijn zorg.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Kan mevrouw Lestrade aangeven wat zij precies bedoelt? Anders blijven wij misschien langs elkaar heen praten en dat leidt niet tot een goede afronding van de discussie. Misschien kan zij nog een keer de vraag duiden?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! In de notitie die wij later hebben gekregen, staat ad 1: "Een gebiedsplan waarin relatie wordt gelegd met sociale aspecten is een voorwaarde voor ondersteuning van fysieke herstructureringsopgaven (ISV-3 subsidie)".

Het college legt hier zelf de link met het sociale aspect. Het gaat mij erom dat wij dat financieel uit elkaar kunnen halen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Nu snap ik de vraag beter. Als men vanuit het programma Perspectiefrijk Brabant aanspraak wil maken op ISV-3 subsidie, moet inderdaad aan die voorwaarde voldaan zijn. Men kan ook vanuit de andere programma's aanspraak maken op de ISV-subsidies. Dan geldt deze voorwaarde uiteraard niet. Volgens mij is het goed mogelijk om het op deze manier te koppelen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat betekent dat het toch niet helder is. Wij blijven zitten met het verhaal dat de sociale lijnen gekoppeld en dus ook gefinancierd worden via ISV-3. Dat is de reden waarom vanuit de programma's Mooi, Schoon en Perspectiefrijk deze subsidielijnen opgezet wordt. De financiën gaan met € 10 mln. naar beneden. Het geld is bedoeld voor bodem, lucht en enkele fysieke zaken. Als het vanuit het programma Perspectiefrijk georganiseerd wordt, komen daar sociale elementen bij. Vandaar mijn vraag naar de link met IDOP's en IWOP's en naar de financieringsstructuur. Zoals de gedeputeerde het aangeeft, wordt het toch een combinatie met sociale opgaven en financiering via ISV.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan er niet meer van maken dan hier staat. Als men vanuit een IDOP geld wil krijgen en aanvullende maatregelen wil treffen en daarvoor aanspraak wil maken op ISV, ligt daar de koppeling. Het is niet andersom. De heer Voeten vroeg met name of een ISV-aanvraag leidt tot het moeten toekennen van meer IDOP's. Men moet eerst vanuit Perspectiefrijk een sociaal plan gemaakt hebben. Aanvullend daarop kan men om ISV-middelen vragen. Zo ligt de financiële relatie.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik heb uit de stukken en uit de discussie in de commissie begrepen dat ISV in de integrale projecten vooral bedoeld is voor de fysieke ingrepen en niet anders dan dat. Ik zeg dit even om duidelijkheid te scheppen.

De *voorzitter*: Kunnen wij met die duidelijkheid leven? Dan stel ik voor de beraadslagingen over dit Statenvoorstel te beëindigen. Zoals u weet, stemmen wij morgen daarover.

Nummer 14/10

Beheersstatuut Provinciaal Ontwikkelbedrijf

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Provinciale Staten besluiten vandaag over het Beheersstatuut voor het provinciaal Ontwikkelbedrijf. Dit volgt op de afspraken over de kaderstelling in maart 2009 en de afspraken die wij gemaakt hebben bij de bespreking van het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer naar grondaankopen.

Het CDA vindt dat het Beheersstatuut een goed doortimmerd organisatorisch en financieel kader biedt voor de activiteiten van het Provinciaal Ontwikkelbedrijf.

Het innemen van grondposities is een belangrijke schakel tussen ruimtelijke doelstellingen en de realisatie daarvan. Wij vinden dat daarom vooral een pro-actief grondbeleid gewenst is. De Rijksnota Ruimte (2004) biedt die kansen uitdrukkelijk.

Dat betekent volgens ons dus ook tijdig goed

overleg en afstemming met gemeenten. Dat punt is vorige keer expliciet door de fractie van de ChristenUnie-SGP ingebracht. Wij sluiten ons daarbij aan.

Het Ontwikkelbedrijf richt zich overigens niet alleen op grondexploitaties, maar heeft een breder takenpakket. De CDA-fractie vindt het heel goed dat de provincie het Ontwikkelbedrijf gebruikt om naast ordenende ook ontwikkelende overheid te kunnen zijn, waarbij samen met publieke partners en private partijen óf het initiatief wordt genomen tot gewenste ontwikkelingen óf gewenste ontwikkelingen worden gestimuleerd. Overigens kan het veiligstellen van bestaande functies zeker zo belangrijk zijn als functieverandering.

Het Beheersstatuut bevat naar onze mening passende uitgangspunten, doelstellingen en regels voor alle aspecten die zijn verbonden met de activiteiten van het Ontwikkelbedrijf.

In bijlage 2 geeft het college ons een helder inzicht in de aanpassingen, mede op basis van de bespreking van het Statenvoorstel in de commissie Ruimte en Milieu. Wij waarderen bijzonder de wijze waarop de inbreng van de commissie is erkend en verwerkt.

De CDA-fractie vindt een aantal aspecten van bijzonder belang, te weten: het naleven van Europese en Nederlandse regelgeving, in het bijzonder met betrekking tot aanbestedingen en fiscaliteit; adequate financiële kaders en financieel risicomanagement om als Ontwikkelbedrijf bedrijfs-economisch verantwoord te kunnen werken; een aangepaste wijze van taxatie en de kwaliteitsborging daarvan, o.a. om staatssteundiscussies te voorkomen en tenslotte de manier waarop het college vorm geeft aan informatieverschaffing en verantwoording, in specifieke gevallen aan de commissie RM, en in het algemeen aan Provinciale Staten in de planning- en controlecyclus.

De voorstellen in het beheersstatuut, de achtergrondinformatie, de toelichtingen en de uitwerking in regels voor Gedeputeerde Staten, geven de CDA-fractie meer dan voldoende vertrouwen. Zij stemt dan ook in met het voorliggende besluit.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Dit is voorlopig het

sluitstuk van een discussie over actief grondbeleid. Ik zeg voorlopig want je weet maar nooit. Ik ben het eens met mevrouw Kerkhof dat het voorliggende stuk een goed voorbeeld is van hoe je iets kunt verbeteren op basis van een discussie in de commissie. Dat is dus niet alleen de mening van een coalitiepartij maar ook van een oppositiepartij. Helaas was ik ziek tijdens de laatste commissie-behandeling. Ik wil daarom nu nog drie punten naar voren brengen en één amendement indienen. Het eerste punt betreft de informatievoorziening. Tot ons genoegen wordt er nu twee keer per jaar een rapportage verstrekt aan Provinciale Staten: ten tijde van de begroting en bij de jaarstukken. Dat vinden wij prima. Wij zien die rapportage uitdrukkelijk als een afzonderlijk stuk en niet verstopt in een superdik telefoonboek. Wij dienen daartoe een amendement in.

Het tweede punt betreft het mandaat aan het hoofd vastgoed. Ik heb daarover in de commissie vragen gesteld en onze mening gegeven. De betreffende tekst is flink verbeterd. In plaats van de oorspronkelijke absolute limiet is er nu een soort relatieve limiet, namelijk een marge van 5% naar boven en beneden. Is het niet verstandig om naast die 5% afwijking naar boven of beneden, ook een absolute limiet op te nemen, bijvoorbeeld €100.000? Kan de gedeputeerde daarop ingaan.

Het derde punt is een pijnpunt. Dat betreft het informeren van de Staten bij politiek gevoelige aankopen. GS willen daarvoor geen nadere regels stellen. In de praktijk beoordelen GS of zij de Staten c.q. de commissie wel of niet zullen informeren over bestedingen onder €10 mln. die al dan niet bestuurlijk gevoelig liggen. Dat is precies het punt waarop het naar onze mening mis ging bij de Heijmansdeal. Wij willen dus wel degelijk nadere regels. Als het niet in het openbaar kan, moet het maar via een vertrouwelijk manier. Wij zijn nog lang niet gerustgesteld.

Dat is wat anders dan openlijk wantrouwen uitspreken. Zo bedoel ik het ook niet. De vorige keer waren wij buitengewoon geschokt door de gebeurtenissen. Dat had alles te maken met het feit dat wij niet geïnformeerd zijn terwijl er wel degelijk sprake was van een politiek gevoelig onderwerp.

De *voorzitter*: Door het lid Zeegers wordt het volgende amendement ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 april 2010;
gelezen het voorstel van GS over het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf;
besluiten Artikel 1 van paragraaf 3.6 als volgt aan te passen:*

Gedeputeerde Staten verschaffen Provinciale Staten tweemaal per jaar, tegelijk met de begroting en jaarstukken, een afzonderlijke rapportage."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A1.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! De laatste jaren heeft de provincie zich op het gebied van de ruimtelijke ordening steeds meer toegelegd op het stimuleren en initiëren van gewenste ontwikkelingen die van provinciaal belang zijn. Er vindt een omslag plaats van een ordenende overheid naar een ontwikkelende overheid. De fractie van de VVD is hiervan een warm voorstander. De projecten die van provinciaal belang zijn worden bepaald aan de hand van de provinciale structuurvisie.

Om de ontwikkelende rol goed uit te voeren, moet op bedrijfsmatige wijze deel genomen kunnen worden in grondexploitaties en anticiperend gronden te kunnen verwerven. Daarom is een Provinciaal Ontwikkelbedrijf noodzakelijk.

Om de nodige kennis en ervaring op te doen is vorig jaar in de commissie RM vastgesteld dat moet worden uitgegaan van een groeimodel. In een Beheersstatuut voor het Ontwikkelbedrijf zijn nu de spelregels voor PS en GS vastgelegd. In twee commissies zijn deze spelregels uitvoerig behandeld. Een aantal spelregels behoeft voortdurend aandacht. Het gaat daarbij om de Europese regels, om het feit dat de grondverwerving marktconform plaatsvindt en dat de overheidspartijen die zich met de grondverwerving bezighouden elkaar niet voor de voeten lopen; om de verhouding tussen prioritaire en minder prioritaire projecten; om het informeren van de gemeenten, om het actualiseren van de exploitatieberekeningen en om het goed in het oog houden

van eventuele risico's.

De VVD-fractie is het ermee eens dat GS bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf grondbeleid verslag doen. Het meerjarenperspectief voor het Ontwikkelbedrijf zien we graag bij de begroting voor 2011 tegemoet.

Mijn fractie vindt dat het beheersstatuut een goed stuk geworden is en zij stemt in met het voorgestelde besluit.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Wij zitten vanavond in een bijzondere asymmetrie in deze zaal. Het spreekgestoelte rechts dat gebruikt wordt door VVD en CDA is voorzien van een prachtig bloemstuk. Dat ziet er heel feestelijk uit. Wellicht is er geen sprake van opzet.

De *voorzitter*: U mag daar ook best gaan staan, mijnheer Wagemakers!

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Wij hebben net even fractieberaad gehouden en zijn erg benieuwd waar de woordvoerder van de ChristenUnie-SGP dadelijk het woord zal voeren.

De heer *Heijmans* (PS): Voorzitter! Mag ik de heer Wagemakers erop wijzen dat hij er heel feestelijk uitziet? Daar kan dat bloemstuk echt niet tegenop.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Hè, hè, eindelijk!

Voorzitter. Als de overheid zich bemoeit met grondaankopen en daarop beleid voert, moeten er afspraken worden gemaakt. Die zijn goed. Wij hebben daarover uitgebreid gesproken in de commissie. Als de overheid grondaankopen gaat doen, is dat niet tegen de samenleving maar juist voor die samenleving. Wij zijn voorstander van een provinciaal ontwikkelbedrijf. Wij zijn het ook eens met de toezeggingen van de gedeputeerde zoals die verwerkt zijn in dit beheersstatuut.

De rol van de provincie in verhouding tot de gemeenten is hierbij heel belangrijk. Kan de gedeputeerde aangegeven of een gemeente echt op de hoogte gesteld wordt als de provincie daar grond wil aankopen? Als daar namelijk een kink in de kabel komt, valt het hele systeem in duigen en dat is niet goed.

Bovendien weten wij niet zeker of er in dit huis sprake is van een relatie tussen beleidszaken en grondaankopen. GS moeten ons hierover zeker informeren. Als dit dossier of het grondbedrijf leidt tot een verandering, versnelling of vertraging van ons beleid, is dat geen goede zaak. Ik zal dit toelichten aan de hand van een voorbeeld. Er is op dit moment nogal wat discussie over het aantal LOG's (Landbouwonwikkelingsgebieden) en waar zij wel of niet moeten komen. Maakt het bezit van grond iets uit bij de keuze van gebieden? Ditzelfde kan gelden bij stedelijk gebied of anderszins.

Wij zouden het erg op prijs stellen om reeds in de beginfase vertrouwelijk geïnformeerd te worden als het gaat om politiek gevoelige zaken. Voorkomen is beter dan genezen!

Voor het overige kunnen wij instemmen met deze notitie.

De voorzitter: Vervolgens is het woord aan de heer Martens die mag kiezen of hij wel of niet bij het bloemstuk gaat staan!

De heer Martens (GroenLinks): Voorzitter! Het beheersstatuut is de afronding in het kader van een actief provinciaal grondbeleid. Wij zijn daar ook voor. Het moet wel duidelijk zijn waaraan het geld besteed wordt. Wij zijn ook blij dat naar aanleiding van de discussie in de commissie RM een koppeling gelegd is met het uitvoeringsprogramma van de provinciale structuurvisie. Het is heel belangrijk om onze controlerende taak in dezen goed te kunnen vervullen.

Wij zijn het eens met de woordvoerder van de SP dat duidelijk moet zijn waaraan het geld besteed is. Als dat verwerkt wordt in het dikke boekwerk van de normale planning- en controlecyclus, is dat misschien niet duidelijk genoeg voor onze Staten. Ook wij pleiten voor een duidelijke rapportage.

Ook wij hechten zeer grote waarde aan een goede afstemming met de gemeenten. Het moet duidelijk zijn wie wat waar gaat kopen.

Wij hebben allemaal het Heijmansdossier nog duidelijk op het netvlies staan. Ook wij onderschrijven de uitspraak: bij twijfel niet inhalen. Wij vragen het college om politiek gevoelige aankopen eerst in de commissie RM te bespreken.

De heer Vreugdenhil (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Volgens mij spreek ik al mijn hele Statenperiode vanaf deze plek. Mijn vrouw zegt mij altijd dat ik geen paarse stropdas moet dragen bij iets rood, dus ik denk dat ik hier beter sta dan bij het bloemstuk. Misschien is dat een valide argument voor de heer Wagemakers? Ik daag de fractie van de PvdA uit om ervoor te zorgen dat morgen ook op dit spreekgestoelte een prachtig bloemstuk hangt.

De voorzitter: Of u past uw kleding aan.

De heer Vreugdenhil (ChristenUnie-SGP): Ik zal erover nadenken, voorzitter.

Wij hebben een aantal keren stevig over dit onderwerp gesproken en er zijn harde woorden gevallen. Dat was ook nodig. Er waren afspraken gemaakt met de Staten: het grondbedrijf moet transparant zijn en voor de Staten controleerbaar. Dat zijn voorwaarden om effectief te kunnen opereren. Op die punten waren onze vragen telkens gericht als wij meenden dat er sprake was van tekortkomingen aan de kant van het college.

Natuurlijk kan er een heel pakket regels opgesteld worden, maar transparantie maakt regels vaak overbodig omdat er dan vanzelf zorgvuldig gehandeld wordt. Daarom hebben wij altijd gezegd dat overleg met gemeenten moet plaatsvinden voordat tot grondaankoop wordt besloten. Ik ben blij dat dit punt vandaag stevig naar voren is gebracht. Ik verwacht dat het college in dezen geen fouten meer maakt. Juist het overleg met gemeenten stelt ons als Staten in staat om slechts op hoofdlijnen te controleren.

Ik ben ook blij dat wij eindelijk een exploitatieoverzicht hebben van het vastgoed van de groundbank. Het overzicht is een aantal keren toegezegd en nu ligt het er eindelijk. Ik zal er niet zuur over doen, maar volgens mij had het veel eerder gekund.

Wij zijn blij en tevreden dat de aanpassing van het Provinciaal Grondbeleid nu in deze notitie is verwerkt. Het college heeft het voorstel om alleen grondaankopen te doen voor projecten die expliciet door de Staten zijn aangewezen, aangenomen en goed verwerkt in deze notitie. Wij vinden het ook goed en correct dat de Staten halfjaarlijks een

overzicht krijgen van aangekochte en in beheer zijnde percelen. Het besluit verantwoording en begroting bepaalt de regels hoe het college zich tegenover de Staten moet verantwoorden. Wij kunnen natuurlijk extra regels opstellen, maar als de regels van het besluit minimaal gevolgd worden, ben ik een heel tevreden mens.

Het betekent natuurlijk wel dat er vragen komen als die informatie op tafel ligt. In het vastgoedoverzicht staat bijvoorbeeld bij de LOG's dat het LOG Hulsel voor 20% als risico aangemerkt wordt en andere LOG's ook. Dat roept bij mij heel veel vragen op. Ik wijs in dit verband naar de strategische aankopen in het kader van ruimte voor ruimte. Daar worden percelen in Berkel-Enschot en Tilburg aangeslagen voor een risico van 15%. De percelen in de Kloosterstraat worden ook voor 15% aangeslagen. Het is duidelijk dat wij dit in de commissie moeten bespreken, maar het is goed dat wij nu eindelijk met het college een scherp debat kunnen voeren over de grondaankopen, de risicopositie van de provincie daarbij en de wijze waarop de provincie grondaankopen verricht in relatie tot provinciale doelen. Eindelijk kunnen wij dat debat voeren op basis van de informatie die nu op tafel ligt en op basis van de regels die wij nu met elkaar afspreken. Dat waarderen wij zeer.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ook wij zijn blij met dit voorstel. Het is na een reeks van discussies tot stand gekomen. Het is op belangrijke punten aangepast en ik ben het college daar dankbaar voor. Naar aanleiding van het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer en andere ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden, is een en ander goed afgehandeld. Wij stellen het op prijs dat het een groeimodel geworden is.

Ik ga ervan uit dat mijn vraag of het rekenkamerproof is ingericht, door het college bevestigend zal worden beantwoord. Anders krijgen wij iedere keer rapporten waarover wij boos en ontevreden zijn en dat is zo ongezellig. Het kan beter maar meteen goed geregeld worden.

Er is gesproken over transparant en controleerbaar. Uiteraard zijn wij daar ook voor. Wij stellen het op prijs als het college inderdaad tijdig spreekt met de leden van PS en willen dit zien in het kader van de

informatieplicht van GS. Gevoelige politieke informatie moet meteen met PS besproken. Daarover moet niet moeilijk gedaan worden. Eigenlijk is het gênant, mijnheer Zeegers, dat wij daarvoor apart regels moeten stellen. Het college moet dat gewoon zelf doen. Ik zou het jammer vinden als het amendement echt nodig is. Ik hoop dat GS zullen zeggen dat zij dit inderdaad gaan doen en dat amendement overbodig is. Ik hoop dat de heer Zeegers daarmee overtuigd wordt. Het is inderdaad treurig geweest.

Wij vinden een verantwoording in de pc-cyclus onder het hoofdstuk grondbeleid meer dan voldoende. Als wij als leden van PS niet in staat zijn om in te schatten dat dit een belangrijk hoofdstuk is, horen wij hier niet te zitten.

Ontwikkelingsgericht handelen hoort bij een ondernemende provincie. Wij zijn blij dat het nu zover is.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik dank de Staten en met name de commissieleden die met ons kritisch gekeken hebben naar een verbetering van de werkwijze van het Provinciaal Ontwikkelbedrijf. In het verleden is met de Staten overeengekomen om te beginnen en gaandeweg afspraken te maken. Zowel de Rekenkamer als de commissie heeft er terecht op gewezen dat er een leemte zat tussen het maken van de kaders en goede afspraken daarover. Ik ben blij dat wij nu dit proces kunnen afronden. Nogmaals, ik heb de wijze waarop wij dit met elkaar hebben besproken in de commissie als zeer positief ervaren. De leden hebben terecht met een kritische blik gekeken naar de wijze waarop een en ander gedaan wordt.

Ik ben het met de heer Zeegers eens dat het straks geen zoekplaatje moet worden. De Staten moeten duidelijk kunnen zien welke risico's er zijn en welke investeringen er gedaan worden. Er moet een helder, leesbaar concreet stuk zijn. Volgens mij heb ik in de commissievergadering al toegezegd dat wij daarvoor zullen zorgen, maar de heer Zeegers was toen inderdaad niet aanwezig. Als de heer Zeegers het amendement indient, zullen wij dat graag honoreren. Willen wij een goede discussie met elkaar kunnen voeren, dan moet er goede informatie gegeven worden.

Er is gesteld dat er eigenlijk meer concrete richtlijnen moeten worden opgesteld voor politiek gevoelige zaken. Ik heb in de commissie gezegd dat het heel moeilijk te bepalen is wanneer een casus politiek gevoelig is en of de betreffende regels goed zijn. Ik heb in de commissie afgesproken dat dit college de richtlijn zal hanteren: liever een keer teveel informeren dan een keer te weinig. Laten wij maar proberen om daaraan werkende weg invulling te geven. Ik heb liever dat de Staten op een gegeven moment zeggen dat zij bepaalde informatie niet hoeven te ontvangen, dan dat zij achteraf zeggen dat zij een bepaalde zaak wel politiek gevoelig achten en daarom bespreking vooraf gewenst hadden. Als wij vanuit die houding met elkaar werken, zal dat een goede relatie ten goede komen.

Mevrouw Prins vroeg om een meerjarenperspectief bij de begroting 2011. Wij zullen dat zeker doen.

Omdat wij als provincie actief zijn bij gebiedsontwikkelingen waar sprake is van een provinciaal belang, committeren wij ons wel. Dat beperkt de beleidsvrijheid. Dat geldt in feite ook voor een gemeente. Als een gemeente een locatie aanwijst voor woningbouw van appartementen en besluit een maand later om geen appartementen meer te bouwen, is er een probleem omdat de gemeente er actief in gestapt is. Dat geldt voor ons ook. Als wij actief stappen in een agrofoodcluster bij Steenbergen en besluiten volgend jaar dat dit beleid volstrekt verkeerd is en dat wij dat willen veranderen, moeten wij ons realiseren dat wij ons als partij actief in die ontwikkelingen hebben opgesteld. Actief participeren levert snelheid en sturing op. Je moet echter wel accepteren dat je bij beleidswijzigingen rekening moet houden met wat je hebt ingezet.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik denk niet dat wij hierover van mening verschillen. Mijn opmerking was bedoeld als een waarschuwing. Wij moeten ervoor zorgen niet het verwijt te krijgen dat je met grondaankopen of vanwege het bezit van grond zaken wilt doorvoeren die beleidsmatig niet gewenst zijn. Wij hebben in de Staten wel eens kritiek geuit op grondeigenaren in relatie tot bestemmingsplannen op gemeentelijk niveau. De

provincie mag niet in dezelfde kuil vallen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik ben het volledig met de heer Wagemakers eens. Ook de heer Vreugdenhil en anderen hebben gezegd dat het goed is dat er een relatie blijft tussen wat wij met elkaar hebben afgesproken, wat wij willen bereiken, waarvoor wij willen en gaan en hetgeen waarop wij ons met het ontwikkelbedrijf richten. Het kan niet zo zijn dat het ontwikkelbedrijf iets entameert dat ons later tot een bepaalde beleidskeuze dwingt.

Mevrouw Lestrade vroeg of een en ander rekenkamerproof is. Ik ben van mening dat hier een goede interne controle is geformuleerd. Ik heb al eens eerder gezegd dat wat mij betreft elke stap die wij in dit huis zetten, rekenkamerproof moet zijn. Als de rekenkamer goed werkt, wordt elke stap gezien als een mogelijkheid tot verbetering. Wanneer wij een tijdje op de voorgestelde wijze werken, sluit ik niet uit dat er verbeteringen mogelijk zijn. Als de Rekenkamer ons dat wil voorhouden, staan wij daar open voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat het rekenkamerproof is. De Rekenkamer heeft echter aangegeven dat er sprake moet zijn van een duidelijke risicoanalyse. In deze risicoanalyse wordt echter alles op 20% gezet. Dat element vind ik niet rekenkamerproof, bovendien houdt het geen rekening met de mogelijkheid om risico's te kunnen inschatten. Over dit punt wil ik zeker nog verder spreken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik ben dat met de heer Vreugdenhil eens. Wij moeten in commissieverband verder spreken over risicopercentages, etc.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik beschouw dit als een toezegging dat het college dit de komende tijd in de commissie zal oppakken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In de rapportage geven wij aan hoe de risico's zijn ingebed. Als de commissie vindt dat daarop een nadere toelichting moet komen, behoren wij die te geven. Als op grond van die informatie de Staten

van mening zijn dat er een andere risico-indeling moet komen, zullen wij een en ander aanpassen. Wij kunnen die discussie voeren aan de hand van de rapportage.

De voorzitter: Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Het antwoord van de gedeputeerde en zijn toezegging om afzonderlijk te rapporteren, stemmen ons tevreden. Daarom trekken wij ons amendement in.

Ik wil nog even ingaan op een opmerking van de heer Wagemakers over "eigendomsplanologie". De oude Grieken hanteerden vier elementen: lucht, water, grond en vuur. Lucht en water zijn van ons allemaal, dat is geen probleem, vuur ook voor zover het de brandweer betreft. Dan blijft grond over. De oplossing voor het probleem van de heer Wagemakers is natuurlijk dat de overheid alle grond in handen heeft want dan kunnen wij weer vrijuit kiezen! Dat wilde ik als socialisten onder elkaar nog even gezegd hebben.

De voorzitter: Dan moet u wel even specificeren tot wie u zich precies richt.

Aangezien het amendement op stuk nr. A1 is ingetrokken, maakt het geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Zoals aangekondigd, zal morgen de besluitvorming over dit onderwerp plaatsvinden.

Ik stel voor de vergadering nu even te schorsen voor een korte koffiepauze. Ik wijs de fractievoorzitters op de uitnodiging van gedeputeerde Jacobs voor een vertrouwelijk beraad.

De vergadering wordt van 20.20 uur tot 20.30 uur geschorst.

Profiel Provincies

De voorzitter: Thans is een discussie over het Profiel Provincies aan de orde. De heer Hoes en ik hebben de betreffende vergadering op persoonlijke titel bijgewoond. Ik vraag gedeputeerde Van Heugten of hij behoefte heeft aan het geven van een toelichting vooraf.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nee, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dan is het woord aan de heer Thuis.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Al in de bestuursperiode 2003-2007 hebben Provinciale Staten het initiatief genomen om voorstellen te doen voor een door haar te voeren takendiscussie. De stuurgroep Kerntaken heeft zich zeer ingespannen om in de vorige en deze bestuursperiode tot een grondige discussie te komen, met o.a. als resultaat een duaal Statendebat in juli vorig jaar en vijf richtinggevende uitspraken die ook buiten onze provinciegrenzen bekend hebben gekregen:

- helder en herkenbaar profiel;
- integraal perspectief;
- toegevoegde waarde;
- iedere zijn verantwoordelijkheid en,
- samenwerking.

Deze uitgangspunten zullen bij het vervolg van de profielfdiscussie door de CDA-fractie als meetlat gehanteerd worden.

Ik wil namens de CDA fractie waardering uitspreken voor de niet-aflatende inzet van de voorzitter en de commissieleden. De bespreking van het Profiel van de Provincies past dus uitstekend in de discussies die wij in Brabant al lang voeren.

Historisch gezien liggen de provincies aan de basis van de moderne Nederlandse Staat. In de roemruchte tijd van de "Zeven Provinciën" werden staatkundige hervormingen op een eenvoudige manier tot stand gebracht: met "kogels en steekwapens". Brabant heeft dat toen al gemerkt en zich stevig geweed. Dat doen wij als Brabant nu weer met de bekogeling van ambtelijke commissies, verkiezingsprogramma's en opinieleiders. Dat doen wij net als Pieter Vreede uit Tilburg die zich eind 18e eeuw zeer inzette om het 8ste gewest – Bataafs Brabant – toe te doen treden tot de Staten-Generaal en daarmee de gelijkwaardigheid binnen het Nederlandse staatsbestel in 1796 te verzekeren. Brabant verweert zich nu weer vanuit haar betrokkenheid bij de huidige en toekomstige inwoners van de provincie. Zij doet dit vanuit de

overtuiging dat Brabant een provincie is met een goede bestuurlijke maat, waar de kracht ligt in ondernemerschap en samenwerking en waar sociale en cultuurhistorische waarden de kwaliteit van onze samenleving bepalen.

De provincie is een zelfstandige algemene bestuurslaag, rechtstreeks door de kiezers gelegitimeerd en in de Grondwet verankerd. Een eigen belastinggebied is aan dit volwaardig en autonoom bestuur onlosmakelijk verbonden. Dankzij dit staatkundig profiel hebben provincies zich door de jaren heen een stabiele factor getoond, bereid en in staat om taken in het licht van nieuwe behoeften op zich te nemen. Zij konden onder sterk wijzigende omstandigheden steeds vormgeven aan het proces van modernisering van Nederland. Aanvankelijk in de beperkte rol van toezichhouder en "watermanager" (19de eeuw), vervolgens als medevormgever aan de verzorgingsstaat (tweede helft 20ste eeuw) en aan het begin van deze eeuw als regisseur en ontwikkelaar in de regio, met een sterke ruimtelijke en economische oriëntatie en met een eigen culturele identiteit en met steeds meer ankers in Europa waar de ontwikkeling van de regio's van steeds groter belang wordt zoals we dat onlangs op het werkbezoek van Provinciale Staten aan Brussel bevestigd kregen.

Voorzitter. Het eigentijdse bestuurlijke profiel draait om ruimte, economie en de wisselwerking tussen beide. In de vorige eeuw heeft de provincie een sterke positie gekregen op het domein van ruimtelijke ontwikkeling en de fysieke omgeving (omgevingsbeleid). Daar liggen haar kerntaken en daarvoor is zij wettelijk bevoegd. Dat geldt ook voor het toezicht op het lokaal bestuur.

In het bestuursakkoord Rijk-Provincies 2008-2011 en het daaraan ten grondslag liggende rapport van de commissie-Lodders is deze ruimtelijk-fysieke positionering bevestigd. De kerntaken zoals die in het profiel zijn genoemd gelden voor alle provincies en de daarbij behorende verantwoordelijkheden zijn voor alle gelijk. De provincies verschillen edoch qua omvang, ligging, sociale en cultuurhistorische worteling en in maatschappelijke opgaven. In de uitvoeringspraktijk moeten deze verschillen er kunnen zijn. Brabant is de Randstad niet als we alleen al kijken naar de kracht van de Brabantse

mozaïek als het gaat om een vitaal platteland en de samenhang met de steden.

De CDA-fractie kan zich goed vinden in het eigentijdse profiel van de provincies. De taken die aan de overheid toegekend worden, dienen zo dicht mogelijk bij de mensen georganiseerd te worden. Gemeenten vormen de overheidslaag die taken uitvoert en verantwoordelijkheden heeft voor zijn eigen burgers. Waar belangen van bovenlokale aard aan de orde zijn, wordt het afgewogen van en besluiten over belangentegenstellingen overgenomen door provincie of Rijk. Een duidelijke spreiding en afbakening van verantwoordelijkheden van gemeenten, provincie en Rijk is noodzakelijk om de overheid als geheel tot een betere dienstverlening aan de inwoners en tot bestuurskracht te brengen. Op de kerntaken van het ruimtelijk, economisch en cultureel terrein is een compact en efficiënt provinciaal bestuur mogelijk. Deze taken heeft de CDA-fractie nooit los willen zien van de sociaal-culturele dimensie. De kracht van Brabant is niet alleen ondernemerschap en ontwikkeling, maar evenzo de verbinding met de sociaal-culturele kracht als randvoorwaarde is een facet hiervan. Ruimtelijke planeconomie geheel los van maatschappelijke ontwikkelingen is al voldoende uitgeprobeerd in de voormalige Oost-bloklanden. Bij veel belangrijke opgaven in het ruimtelijke, fysieke en economische beleid kan niet worden geopereerd zonder dat expliciet aan cultuur en sociale participatie – kwaliteit van de arbeidsmarkt bijvoorbeeld – gewerkt wordt. Geelhoed sprak van wezenlijke "meekoppelende" belangen die regionaal vorm gegeven worden. In Brabant gaat het immers ook om een menseneconomie.

Voor de provincie als middenbestuur nieuwe stijl zijn vitale verbindingen met gemeenten, Rijk en Europa nodig. Om daadkrachtig en adequaat te kunnen functioneren, moet gekend worden welke ontwikkelingen bij de eigen gemeenten, in Den Haag en steeds meer in Europa relevant zijn voor ons provinciaal bestuur. Een open oog en een open houding naar buiten is dus vereist en een relatie van vertrouwen tussen overheden onderling. Gezien de belangstelling vanuit Provinciale Staten bij de recente werkbezoeken aan de Eerste Kamer

en Europa zal het aan onze Staten niet liggen. Het platform Europa uit onze Staten gaat belangrijke tijden tegemoet.

De provincie zal voor vraagstukken op bovenlokaal niveau een belangrijke functie vervullen. Deels is dit vastgelegd in de wetten zoals bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, en deels vindt dat plaats vanuit een rol als regisseur en coördinator. De uitvoering van deze rol vraagt om een provinciale overheid die uitmunt in kennis, samenbrengend en stimulerend vermogen, daadkracht, en gezag. Dit is meer en fundamenteeler dan het rammelen met de geldbuidel alleen. Het vraagt om gekwalificeerde competenties bij alle partijen die betrokken zijn bij het bestuur van onze provincie. Naast een kerntakenprofiel is dan ook een competentieprofiel noodzakelijk om de kernopgaven daadkrachtig en gekwalificeerd te kunnen uitvoeren.

Een andere rol van de provinciale overheid vraagt ook een cultuurverandering. Deze moet er op gericht zijn om zoveel mogelijk de inwoners en de maatschappelijke organisaties te stimuleren om naar beste vermogen medeverantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van leven op de levensdomeinen. Het vraagt om een anders opererende provinciale overheid waarbij de waarde van dienstbaarheid centraal staat.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter. De heer *Thuis* spreekt over stimulering op allerlei levensdomeinen. Ziet hij dat heel breed of beperkt? Om welke domeinen gaat het dan?

De heer *Thuis* (CDA): De levensdomeinen die ik onderscheid zijn: wonen, werken en recreëren.

Voorzitter. Het profiel van de kerntaken van de provincie is slechts een eerste stap. De financiële situatie in ons land is drastisch veranderd. Geen enkele bestuurslaag kan zich onttrekken aan ingrepen die bijdragen aan verbetering van de slagkracht, doelmatigheid, democratische legitimatie van het openbaar bestuur en voor ons de provincie in het bijzonder. In een tijd dat wij van Brabantse bedrijven en maatschappelijke organisaties vragen de tering naar de nering te zetten en toekomstig gericht te innoveren, mag de provincie niet achterblijven; juist ook met het oog

op de toekomst van onszelf maar bovenal van onze kinderen en kleinkinderen. Ik heb in dit verband een vraag aan het college. In een persbericht van 16 april 2010 over het nieuwe verdeelmodel Provinciefonds staat dat bij het opstellen van het nieuwe verdeelmodel ook een maatstaf voor het vermogen opgenomen wordt. In de berekeningen worden ook de opbrengsten van de verkoop van de energiebedrijven meegenomen. Hoe is de stand van zaken in het landelijk overleg over dit verdeelmodel?

Voorzitter. U hebt terecht opgemerkt dat dit debat niet gaat over een Statenvoorstel. Om toch als PS een signaal af te geven, willen de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, GroenLinks en de ChristenUnie-SGP de volgende motie indienen en het college oproepen om de door PS vastgestelde rapportage stuurgroep kerntaken en het voorliggende IPO-profiel te hanteren voor de verdere uitwerking.

De *voorzitter*: Door de leden *Thuis*, mw. Geeraedts, Arkes, Martens en Vreugdenhil wordt de volgende motie ingediend.

"Provinciale Staten van Noord Brabant in vergadering bijeen op 22 april 2010;

overwegende:

- *de discussies die door de stuurgroep Kerntaken in onze provincie voorbereid en gehouden zijn, afrendend in de door PS vastgestelde rapportage;*
- *de noodzaak van een duidelijk profiel van de provincies in de bestuurslagen Rijk, provincie en gemeente;*
- *de discussies die politieke partijen in het kader van hun landelijke verkiezingsprogramma's nog voeren;*

spreken uit dat:

- *het IPO-profiel voor de provincies een goede aanzet is voor praktische uitwerking en in lijn is met de eerder in de Staten van Noord Brabant gehouden discussies;*

verzoeken GS,

deze samen met de op 10 juli 2009 door PS vastgestelde rapportage stuurgroep Kerntaken te hanteren voor de verdere uitwerking,

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik rond af. De CDA-fractie stemt in met het eigentijds profiel Provincies en stipuleert daarbij het belang van de sociale kwaliteit.

De CDA fractie kiest voor een ontwikkeling van het provinciaal bestuur langs de lijnen die uitgezet zijn in de notitie profiel provincies welke een doorwerking is van het rapport van de commissie-Lodders. Hierbij geldt de aantekening dat dit algemene profiel ruimte moet laten voor specifieke opgaven die rekening houden met de eigenstandige karakteristieken van ons gebied dat Noord-Brabant heet.

De uitwerking naar de plannen voor het provinciaal bestuur en de Agenda van Brabant zien wij met grote interesse tegemoet.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter, geachte leden van de Staten, geacht publiek en geachte leden van de pers. Ik zeg dat, voorzitter, omdat ik u een beetje wil bijvallen in de opmerking die u aan het begin van deze vergadering maakte dat wij eens moeten nadenken over het vergaderen op donderdagavond, en zeker op zo'n korte termijn.

Voorzitter. Laat ik maar meteen duidelijk maken dat de fractie van de SP niet toevallig ontbreekt bij de ondertekenaars van de motie. Dat zal de heer *Thuis* niet verrassen. Het voorliggende profiel spreekt ons absoluut niet aan. Ik begin maar eens met het begin van die schets. Daar staat: "Deze tijd van crisis, herstel en vernieuwing vraagt om een openbaar bestuur dat slagvaardig, democratisch en efficiënt is." Met andere woorden: als er geen crisis is, mag het ondemocratisch, inefficiënt en niet slagvaardig zijn. Hoe kun je in zo'n zin eigenlijk niets zeggen! Wat een onzin. Elk bestuur, crisis of geen crisis, behoort democratisch, efficiënt en slagvaardig te zijn. Ik gebruik deze zin vooral om aan te geven dat naar mijn idee in deze profielschets eigenlijk maar heel weinig staat.

In het profiel wordt er bijvoorbeeld van uitgegaan dat we een eigen belastinggebied nodig hebben. Waarom? Om zo'n rare belasting als opcenten motorrijtuigen te kunnen heffen? Of gaan we belasting heffen op grond van kubieke meters woonruimte, of op grond van lichaamslengte? Er is naar onze mening maar één goede en

rechtvaardige manier om belasting te heffen en dat is op grond van inkomen. Dat doen wij keurig via de inkomstenbelasting. Alle andere belastingen zijn willekeurig. Het is toch raar dat op dit moment iemand die een auto rijdt in Brabant via zijn opcenten motorrijtuigenbelasting wel moet meebetalen aan het Noordbrabants Museum en iemand die geen auto rijdt niet! Wie kan het mij uitleggen?

Daarnaast gaat het profiel uit van het voortbestaan van de provincies in hun huidige vorm en omvang, naast het bestaan van RUD's (Regionale Uitvoeringsdiensten) en Wgr-gebieden (Wet gemeenschappelijke regelingen). Daarmee zijn wij het absoluut niet eens. Wij zijn wel positief over het feit dat erover gesproken wordt om de waterschappen bij de provincies onder te brengen. Laten wij het in één keer goed doen en echt kiezen voor drie bestuurslagen: gemeente, provincie en Rijk; that's it!

In het profiel wordt regelmatig gesproken over bestuurlijke drukte. Wij zien die vooral in niet-transparante en niet-democratisch gelegitimeerde diensten en Wgr-gebieden. Wij pleiten ervoor te stoppen met dat "gedoe", dat overboord te zetten en onder te brengen bij de provincie, maar dan moet het wel gaan om provincies op maat.

Ja, en dan zou het ook nog eens zo kunnen zijn dat we niet in alle provincies alles hetzelfde regelen; dat bijvoorbeeld in de mooie provincie Rijnmond, die er in de visie van de SP ooit zou kunnen komen, de stad Rotterdam verantwoordelijk is voor de jeugdzorg. Dat is immers een sterke stad die veel in huis heeft. Voor de ook mooie provincie Friesland met heel veel platteland en eigenlijk nergens een grote sterke stad die als drager kan functioneren, zou je ervoor kunnen kiezen om jeugdzorg een provinciale taak te laten blijven. Dat is besturen op maat en op grond van ervaring en praktijk.

Voorzitter. Ik heb het al gezegd. Dit profiel is naar ons idee te wollig, het verandert eigenlijk weinig aan de bestaande wezenlijke praktijk en lijkt zich ook geen echte zorgen te maken over het bestaansrecht van de provincies. Ik vind dat jammer van dit profiel. Het moge duidelijk zijn dat wij niet zijn voor het helemaal afschaffen van deze middenbestuurslaag. Wij kiezen wel degelijk voor

drie bestuurslagen. Ik mis in dit profiel dat men zich serieus zorgen maakt over het feit dat wij de bevolking maar niet uitgelegd krijgen wat wij eigenlijk doen en er telkens niet in slagen om op zijn minst toch de helft van de mensen die in de provincie wonen naar de stembus te krijgen. Ik vind dit niet terug in het profiel.

Nogmaals, wij hebben bewust ervoor gekozen om motie M1 niet te ondersteunen omdat onze kijk op de toekomst van de provincie anders is.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het IPO heeft een profiel van de provincies neergelegd. Om maar meteen met de deur in huis te vallen: de fractie van de VVD kan zich daarin vinden. Dat is niet zo verwonderlijk want dit profiel is grotendeels ontleend aan het rapport van de commissie-Lodders. In de PS-vergadering van 28 juni 2008 hebben wij besloten dit rapport als uitgangspunt te hanteren voor onze eigen kerntakendiscussie. Wij hebben dat gedaan via een amendement van de ChristenUnie-SGP en de VVD dat door de hele Staten omarmd is, met uitzondering van SP.

In haar rapport Ruimte, regie en rekenschap geeft de commissie-Lodders een heldere beschouwing over de positie en de rol van de provincie binnen de staatsrechtelijke verhoudingen. De provincies maken samen met het Rijk en de gemeenten deel uit van de decentrale eenheidsstaat én – en dat is belangrijk – Rijk, provincies en gemeenten zijn gelijkwaardig. De provincies hebben een open huishouding en met de toevoeging dat de provincie ook een eigen belastinggebied moet hebben, vinden wij dit uitgangspunt ook terug in het IPO-profiel.

Ook ten aanzien van het provinciale takenpakket is aansluiting gezocht bij de commissie-Lodders en bij het Bestuursakkoord Rijk-Provincies. Die taken liggen met name op het terrein van de ruimtelijke, economische en culturele infrastructuur. Ook dit standpunt heeft mijn fractie al verschillende malen omarmd.

De jeugdzorg is nog steeds een wettelijke taak voor de provincies, maar inmiddels is demissionair minister Rouvoet wel zo ver dat hij in navolging van wat mijn fractie ook steeds in de Staten heeft betoogd, van mening is dat de jeugdzorg toch bij de gemeenten thuishoort.

De VVD-fractie kan ook leven met het IPO-standpunt over het sociale domein. Dat behoort niet tot de provinciale kerntaak; de provincie heeft geen uitvoerende taak maar is uitsluitend signalerend, agenderend en zo nodig ontwikkelend bezig, in overleg met de gemeenten. Overigens vroegen wij ons wel af wat dit betekent voor het sociale domein zoals daaraan nu in de provincie uitvoering wordt geven. Wat doen wij dan nog wel en wat niet meer? Misschien kan het college daarop straks spontaan reageren?

Wij vinden het ook goed dat in het IPO-profiel niet wordt gestreefd naar één profiel voor alle provincies; wel als basis de kerntaken maar de provincies kunnen verschillende accenten leggen. De weging van de taken kan per provincie verschillen. Met andere woorden: maatwerk blijft mogelijk en dat onderschrijven wij. In dit verband refereer ik aan ons Brusselse uitje en aan de workshops in de regio's. Het is al een paar keer aan de orde geweest, maar daar werd ons voorgehouden dat uit het Europese innovatiescorebord blijkt dat Brabant ten opzichte van de andere regio's behoorlijk achterblijft als het gaat om hoogopgeleide kenniswerkers. Wil de regio Brabant een Europese brainport worden, dan moeten wij ons niet alleen richten op de taken van een fysieke inrichting maar moeten wij wellicht ook een visie ontwikkelen op opleiding, onderwijs en innovatie, zeker zo lang het Rijk dat laat afweten! Dat past dus ook in het IPO-profiel waarin wij maatwerk kunnen leveren.

Voorzitter. Vanuit de noodzaak te komen tot vermindering van bestuurlijke drukte is het volgens het IPO een logische stap om de waterschappen onder het bestuurlijke dak van de provincie te brengen. De VVD-fractie is van mening dat bij die waterschapstaken eigenlijk een onderscheid moet worden gemaakt tussen beleid en uitvoering. Het beleid zou naar de provincie moeten, terwijl de uitvoering bij de waterschappen kan blijven of bij een organisatie gekoppeld aan de provincie. Uiteindelijk beslist de landelijk wetgever en daarover is het laatste woord bepaald nog niet gesproken. Wij kunnen hoog of laag springen, maar wij gaan daar niet over.

Het voorstel van het IPO om de Wgr-

plusconstructies als zijnde overbodig en complicerend af te schaffen, steunen wij volledig. Kortom, voorzitter, de VVD-fractie onderschrijft het IPO-profiel maar wel met een nuancering van de opvatting over de waterschappen. Wij vinden een compliment voor de P14 hier zeker op zijn plaats.

Wij zijn natuurlijk wel heel benieuwd of de Agenda van Brabant in lijn is met dit profiel. Dat kunnen wij waarschijnlijk beoordelen op 26 april als wij daarover door GS worden geïnformeerd.

Ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Thuis over het financiële aspect. Ik vond het bericht in de krant alarmerend dat de Essent-gelden een rol gaan spelen bij de verdeling van de middelen aan de provincies. Wij hebben dit destijds wel voorspeld maar wij hopen niet dat die voorspelling uitkomt. Misschien kan het college daarover straks even uitleg geven?

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Wij hebben een aantal opmerkingen gehoord over het profiel van de provincies. Ik wil daaraan namens de fractie van de PvdA een paar noties toevoegen, eerst wat algemene noties en dan nog een paar gedetailleerde noties.

Het Profiel Provincies ligt er nu. Het is gedateerd 23 maart 2010 en is nu in bespreking. Ik meen dat de provincie Utrecht het inmiddels officieel naar buiten heeft gebracht. Het moment van de presentatie heeft iets oudbakkens. Het wordt als het ware nu de wereld in gestuurd, terwijl het onderdeel had moeten vormen van het werk van de commissie-Kalden en van de verkiezingsprogramma's. Daarvoor is het nu echter rijkelijk laat. Het maakt daarvan geen deel uit. Dat geeft geen sterke indruk van een gezamenlijk optreden in IPO-verband, om het maar tamelijk voorzichtig te formuleren.

De heer Thuis heeft al iets gemeld over de financiële kant van de zaak. Die is natuurlijk sterk aan dit profiel gekoppeld. Er is veel discussie over de verdeling van de middelen van het Provinciefonds en over de vermindering van die middelen. Wij hebben vernomen dat overeenkomst bereikt is over de verdeling van €290 mln. en dat dit niet lukt voor de laatste €10 mln. Verder geldt

de overeenkomst alleen voor 2010. Naar de jaren daarna moet nog eens stevig gekeken worden. Ook dat versterkt het beeld van het IPO niet. Het IPO lijkt hierdoor wel een lamme club. Ik zeg dit met nadruk omdat het voorliggende profiel in die context gemaakt is en ook zodanig door de buitenwereld zal worden bekeken. Dat is buitengewoon spijtig.

De lijn van de commissie-Lodders is duidelijk doorgezet. Er is een focus aangebracht op inhoudelijke taken. Dat vinden wij prima. Dat is ook sterk. Wij zijn natuurlijk in het verleden behoorlijk breed uitgewaaierd in ons werk en kwamen daarmee op het domein van anderen, ook op dat van de gemeenten. Wij menen dat dit ons eerder kwaad dan goed gedaan heeft en geleid heeft tot de huidige discussie over het bestaansrecht van de provincies. Zo'n focus vinden wij dan ook heel goed.

Het is ook sterk dat er überhaupt wordt gesproken over de bestuurlijke indeling van Nederland en over de benodigde bestuurlijke aanpassingen. Het is echter niet altijd even duidelijk wat het IPO precies wil. Er staat dat er een aangepaste taakverdeling moet komen bij jeugdzorg, waterbeheer en plattelandsontwikkeling. Wij moeten maar even afwachten wat verstaan wordt onder "een aangepaste taakverdeling". Ik ben het met de heer Heijmans eens dat er veel holle woorden staan. Die maken de tekst langer maar voegen niet echt veel toe.

Wij kunnen instemmen met het doorzetten van de hoofdlijn van het rapport van de commissie-Lodders.

Wij kunnen instemmen met een aantal elementen zoals het feit dat wij praten over een open huishouding en het feit dat wij als democratisch orgaan zelf onze agenda bepalen. Wij vinden wel dat wij niet meer dezelfde fouten moeten maken als in het verleden en ons zelf enorm moeten beperken in wat wij wel en niet doen en elke bestuurslaag in zijn eigen domein laten opereren. Wij moeten geen taken overnemen van gemeenten en Rijk.

De opsomming van taken in de bijlage komt overeen met het takenpakket van de commissie-Lodders dat wij eerder onderschreven hebben. Ook wij willen dat graag koppelen aan de Agenda van

Brabant en het daarin terugzien. Wij wijzen op de positie van de lokale economie in dat takenlijstje en op een onderwerp als energie. Wij willen graag die combinatie van regionale economie en energie terugzien in de Agenda van Brabant.

Bij de bestuurlijke indeling komt de vraag aan de orde wat wij doen met de waterschappen. Er wordt een voorstel gedaan om die bij de provincies onder te brengen. Wij zien dit ook terugkomen in veel verkiezingsprogramma's. Misschien gaat daar inderdaad iets gebeuren. Wij willen dan wel dat gewaarborgd wordt dat de middelen die op dit moment beschikbaar zijn voor cruciale waterfuncties ook daadwerkelijk daarvoor beschikbaar blijven. Het zijn immers zeer cruciale taken en die moeten niet ten onder gaan aan andere bestedingen. Ook de uitvoeringskracht die op dit moment de waterschappen erg sterk maakt, moet absoluut behouden blijven evenals de innovatiekracht en deskundigheid op watergebied. Wij vragen hiervoor bijzondere aandacht.

Wij kunnen instemmen met de tekst over Wgr-plus. Voor een aantal gewone gemeenschappelijke regelingen zou je hetzelfde kunnen opnemen, maar de Wgr-plus is bijzonder omdat daarbij een aantal wettelijke bevoegdheden is neergelegd zonder democratie legitimatie. Wij zijn van mening dat wij moeten naar drie bestuurslagen waarbij Wgr-plus in ieder geval verdwijnt. Over de waterschappen zeggen wij verder niets.

Er wordt speciaal gemeld dat de inzet van DLG (Dienst Landelijk Gebied) bij de provincies aan de orde zou kunnen zijn. Ik heb begrepen dat in Noord-Brabant een proef wordt gehouden hoe die aansturing van DLG vorm kan krijgen. Wat ons betreft kan dat best een goede lijn zijn, maar wij willen wel dat er dan voldoende middelen meegaan. Wij moeten daar heel goed op letten. Ik wijs op allerlei andere convenanten die met het Rijk gesloten zijn en waarbij ineens blijkt dat er onvoldoende middelen zijn.

Op hoofdlijnen vinden wij het een goed stuk voor de gesprekken die gaan komen. Die gesprekken zullen gerelateerd zijn aan de formatie na 9 juni. Sommige onderdelen zijn te vaag en te nietszeggend en zullen verder moeten worden uitgewerkt. Ik neem aan dat het IPO daarmee

verdergaat.

Wij zijn akkoord met het voorliggende Profiel van de Provincies. Daarom hebben wij de motie ondertekend. Het profiel dat het IPO schetst van de provincies als samenwerkende organisaties vinden wij echter buitengewoon zwak en misschien zelfs wel onthutsend zwak.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil mijn betoog beginnen met waardering uit te spreken voor GS en voor u, voorzitter, voor de energie die in deze discussie wordt gestoken. Het is heel belangrijk dat wij ons Brabantse geluid duidelijk laten horen. Wij vinden ook dat de bestuurlijke drukte inderdaad minder kan. Tegelijkertijd onderschrijf ik de opmerkingen van de vorige woordvoerders dat het middenbestuur onmisbaar is. Mijn fractie houdt niet expliciet vast aan elf of twaalf provincies. Wij vinden dat het er best minder kunnen zijn. Wij hebben afgelopen week ons congres gehad en daar werd zelfs gezegd dat het er maar zeven hoeven te worden. Zo ver wil onze Statenfractie niet gaan, maar dat het minder kan is duidelijk.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! De Zeeuwse collega's van de heer Martens hebben de gedachte om West-Brabant in te lijven bij hun provincie. Zijn opmerking dat het aantal provinciën anders kan, wekt de indruk dat hij het wel eens met hen eens zou kunnen zijn. Is dat het geval? Moet West-Brabant in de ogen van de Statenfractie van GroenLinks in Noord-Brabant naar Zeeland of naar een supergroot Rijnmond? Wat is zijn standpunt in dezen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik wilde er niet over beginnen, voorzitter, maar nu de heer Thuis er toch over begint! Ik zei al dat voor ons het aantal provincies niet op het huidige niveau hoeft te blijven, het kan duidelijk minder. Wij hebben nog geen standpunt over de vraag waar precies de grens tussen Brabant en Zeeland moet liggen. Ik denk wel dat die discussie de komende maanden gevoerd moet worden.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik begrijp dat de

heer Martens vindt dat er een stuk van Brabant afmoet, want hij praat alleen maar over waar de grens moet komen te liggen. Brabant heeft nu een duidelijke grens.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik zei dat de grenzen van het huidige Brabant voor ons niet heilig zijn. Misschien wordt er van Brabant, Zeeland en Limburg wel één provincie gemaakt als dat het resultaat van de discussie zou zijn. De fractie van GroenLinks in de Staten van Zeeland heeft haar mening gegeven. Wij zijn nog niet zo ver.

De *voorzitter*: Ik zal vast papier en houtskool klaarleggen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Dit verrast mij want ik ken GroenLinks als een partij die kiest voor de menselijke maat en voor dichtbij de mensen. Nu pleit GroenLinks ineens voor schaalvergroting. Kan de heer Martens mij duidelijk maken wat in zijn ogen voor een bestuursorgaan dat niet echt veel handen op elkaar krijgt, de voordelen zijn van een schaalvergroting?

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Laat ik vooropstellen dat ik het uitgangspunt van drie bestuurslagen van harte onderschrijf. WGR-regios's mogen wat ons betreft ook weg.

Wij moeten kijken naar de taken die in Nederland verricht moeten worden, welke des Rijks zijn en wat een sterke gemeente kan doen. Dan blijven er taken over die door een middenbestuur moeten worden verricht. De heer Thuis gaf zelf bepaalde voorbeelden. In die volgorde moeten wij de discussie voeren en uiteindelijk rolt daar een bepaalde schaal uit die wat ons betreft inderdaad per regio kan verschillen. Wij willen geen blauwdruk. De Brabantse schaal hoeft niet dezelfde te zijn voor Groningen of Friesland.

De heer *Heijmans* (SP): Ik sloeg aan op het feit dat de heer Martens zei dat hij vindt dat er minder provincies moeten komen. Daarmee kiest hij volgens mij automatisch voor schaalvergroting. Als hij zegt dat het best zo kan zijn dat er straks 16 of

17 provincies zijn, is hij mijn man.

De heer *Martens* (GroenLinks): Wij staan voor die drie lijnen; Rijk, gemeenten en een tussenbestuur. Daarover moet een goede discussie worden gevoerd. Als die leidt tot kleine gemeenten hebben wij misschien meer provincies nodig.

De *voorzitter*: Mijnheer Martens, vervolgt u uw betoog.

De heer *Martens* (GroenLinks): In de interrupties is al een stuk van mijn inbreng aan de orde geweest. De organisatiestructuur moet de taken volgen. Wij moeten uiteraard onze eigen inbreng hebben in de discussie en ik vertrouw erop dat de leden van GS dat zullen doen. Op 9 juni zijn er verkiezingen. De uitslag daarvan zal heel bepalend zijn voor hoe op rijksniveau bepaalde meningen gevormd worden. Wat ons betreft gaan wij vanaf aanstaande maandag als GS een voorstel doen voor de Agenda van Brabant, die discussie met open vizier en duidelijk voeren.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Decentraal moet tenzij het centraal kan, ruimte scheppen voor lokale besturen en vereenvoudiging voor bestuurlijke processen. Deze uitgangspunten hebben het hart van de fractie van de ChristenUnie-SGP. Zij kan zich hierin in hoofdlijnen goed vinden.

Dit sluit aan bij eerder inspanningen van de VVD en mijn fractie om al eerder het rapport van de commissie-Lodders te omarmen. Dat is het begin geweest van de kerntakencommissie. In het ruimtelijk debat hebben wij die lijn telkens principieel voorgestaan.

Onmiskenbaar is het nieuwe profiel van de provincies, nu ook ingeluid door een bezuinigingsoperatie waarvoor wij in Nederland staan. Het is niet anders, mijnheer Heijmans. Mijn fractie is ervan overtuigd dat het gezond maken van de overheidsfinanciën en het aanpakken van de sociaal-economische en ecologische crisis hand in hand moeten gaan met het investeren in vertrouwen in de samenleving. De overheid is het aan haar roeping van het dienen van publieke

gerechtigheid verplicht om dit goed te doen en zichzelf te beperken waar de samenleving recht op ruimte heeft. Burgers en bedrijven kunnen niet langer al hun wensen en verlangens op het bordje van de overheid leggen. Dit vraagt om een overheid die zich niet op verschillende niveaus met dezelfde vraagstukken bezighoudt. Hierbij past een bestuurlijke inrichting die efficiënt, effectief en democratisch gelegitimeerd is. Het moment van de brede heroverweging biedt dan ook een uitgelezen kans om dit nieuwe profiel onderdeel te laten uitmaken van een beter openbaar bestuur in Nederland en dat moet meer zijn dan een exclusief provincieverhaal. Wij moeten er hier ook niet omheen draaien. In die heroverweging is de rol van de provincie heel cruciaal. De provincies hebben onmiskenbaar, en misschien de provincie Brabant wel voorop, door de ruime financiële armslag tal van taken naar zich getrokken of zich als een lopende pinautomaat gemengd in allerlei taakvelden die eigenlijk toebehoren aan het lokaal bestuur. Te vaak werk gekozen voor het sturen met subsidies boven het stellen van kaders waarbinnen gemeenten het vertrouwen kon worden gegeven om hun verantwoordelijkheid ook zelf te nemen. Alleen als wij scherpe keuzes durven te maken en ook kritisch naar onze eigen financiële positie willen krijgen, is er ruimte om die omslag als provincie ook daadwerkelijk te maken en het binnenlands bestuur als geheel te versterken. Het voorliggende profiel biedt volgens ons ook de kans om die omslag te maken.

Twee elementen vragen daarbij de aandacht. Als wij scherpe keuzes maken, vinden wij het niet helemaal logisch om de culturele infrastructuur en de monumentenzorg te zien als een kerntaak van de provincie. Het is prima als de provincie blijft zorgen voor een koppeling van culturele belangen met een ruimtelijke opgave en dat monumenten onderdeel zijn van gebiedsgericht beleid, maar moet elke provincie een regionale omroep hebben en moet de provincie verantwoordelijk worden voor archiefinspectie? Ons inziens verwatert hiermee juist het profiel van de provincie. Wij vinden dat hierover stevig verder moet worden gedacht.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil

de heer *Vreugdenhil* vragen hoe hij denkt over cultuur als economische vestigingsfactor?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Dit element kun je verbinden met de kerntaak van de provincie, maar moet die dan ook verantwoordelijk worden voor de cultuur? Bij een eventuele opschaling van provincies kan het best zo zijn dat provinciale cultuur breder gezien wordt als bijvoorbeeld Zeeland erbij komt kijken. Als iets gekoppeld is aan de kerntaken van de provincie moet dat ook worden uitgevoerd. Dat betekent echter niet dat vastgehouden moet worden aan de bestaande structuur, dus ook niet aan twaalf regionale omroepen. Volgens mij moeten wij daarover veel flexibeler durven denken.

Het tweede punt waarvoor wij aandacht vragen, is het versterken van gemeenten. Een ander profiel van de provincies raakt direct de lokale bestuurslaag en vraagt om een versterking daarvan. Wij lopen niet weg voor de gedachte dat deze omslag in de toekomst een mogelijke vergroting van gemeenten behoeft. Dat is echter niet onze eerste reflex. Onze eerste aandacht gaat uit naar versterking van de bestuurskracht van gemeenten. Wij zullen ons samen met het Rijk bovenmatig moeten inspannen om de gemeenten waar nodig te versterken: financieel door een verschuiving van middelen uit het Provinciefonds naar gemeenten – dat is een taak van het Rijk maar heeft wel ons hart – maar ook op andere manieren kan de provincie een belangrijke bijdrage leveren aan versterking van de Brabantse gemeenten. Wij hebben daarop aangedrongen toen wij in de laatste vergadering spraken over doelbepalingen. Wij roepen het college dan ook op te komen met voorstellen hoe die verantwoordelijkheid van de provincie om de lokale bestuurslaag te versterken in die tussenperiode invulling kan worden gegeven.

Voorzitter. Met een nieuw profiel zijn wij er niet. De invulling van dit profiel vraagt ook een aanpassing van het beleid dat wij hier voeren. Wat ons betreft kan dat vandaag al ingaan. Past de aanpak van het college van het busvervoer binnen dit profiel? Past de keuze die het college voorstaat in het ruimtelijk beleid waarover wij morgen zullen spreken, binnen dit profiel? Past de keuze van het

college om geen omgevingsvisie vast te stellen maar enkel een structuurvisie ruimte bij dit profiel? Past de huidige werkwijze van het Grondbedrijf eigenlijk nog wel bij dit profiel? En past de investeringsregel nieuwbouwwoningen bij het nieuwe profiel van de provincie?

Voorzitter. Er volgt vandaag en morgen nog een groot aantal debatten. Dan zullen wij eigenlijk pas weten of dit profiel een papieren profiel blijft of dat de provincie Brabant daadwerkelijk profiel krijgt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! De tekst die wij kregen van het IPO is duidelijk een compromis. Ik begrijp dat door Brabant hard gewerkt is om tot één tekst te komen. Ik wil degenen die zich daarvoor hebben ingezet hartelijk danken. Er wordt natuurlijk geprobeerd om de positie van Brabant overeind te houden. Hoewel wij zijn voor minder provincies, zeggen wij ook steeds dat Brabant op dit moment buitengewoon goed functioneert en dat de omvang van deze provincie goed is.

Het huis van Thorbecke is flink verbouwd; er is een verdieping bijgekomen en er wordt ons inziens vrij krampachtig vastgehouden aan de voormalige eensgezinsformule terwijl Europa nu een duidelijke extra verdieping vormt. Wij vinden de positionering ten aanzien van Europa en Brussel heel belangrijk. Wij richten ons daar voor een groot deel op. Men kan zich afvragen of dat vaak niet belangrijker is dan de oriëntatie op Den Haag.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik hoor mevrouw Lestrade zeggen dat zij vindt dat de provincie Brabant zo goed functioneert. Ik vraag mij toch af waaruit zij dat concludeert. Het is natuurlijk heel mooi. Ook in het profiel staat dat de provincies het geweldig doen en natuurlijk zeggen wij van onszelf dat wij het geweldig doen, maar ik vind dat helemaal niet zo. Dat blijkt niet bij verkiezingen, dat blijkt niet bij wachtlijsten in de jeugdzorg, dat blijkt niet uit de wijze waarop wij met de megastallen en de Q-koorts omgegaan zijn. Er zijn talloze voorbeelden waaruit blijkt dat het allemaal niet zo geweldig gaat. Als het inderdaad zo geweldig ging, zouden er meer mensen naar de stembus gaan en zouden meer mensen zeggen: die

provincie hebben wij keihard nodig. Vanwaar die opmerking dat Brabant het zo goed doet?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Juist als wij het goed doen, gaan er des te minder mensen naar de stembus. Dat meen ik serieus. Als er wat te klagen valt, gaan mensen eerder naar de stembus voor iets dat verder van hen afstaat.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik constateer dat het aantal mensen dat naar de stembus gaat jaar na jaar afneemt. Ik ben er echt van overtuigd dat in de jaren zeventig en tachtig de mensen meer tevreden waren dan nu. Het wordt gewoon niet bevestigd door de praktijk, mevrouw Lestrade.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Over het functioneren van Brabant gesproken, ik weet best dat een aantal dingen niet goed loopt. Wij zitten samen in de oppositie en kunnen leuk vertellen wat er allemaal verkeerd gaat. Als wij kijken hoe andere provincies functioneren en hoe daar de dingen geregeld zijn, vind ik dat wij het in Brabant bepaald niet verkeerd doen. Economisch functioneren wij goed. Wij hebben een eenheid van 2,5 mln. die goed aanstuurbaar is. De verhouding tussen steden en platteland is hier beter dan in andere provincies. Bij al dat soort elementen doet Brabant het goed!

De heer *Heijmans* (SP): Denkt mevrouw Lestrade niet dat men in Zuid-Holland of Gelderland precies hetzelfde zegt? Zeggen de Statenleden van Zuid-Holland: Wij doen het slecht en in Noord-Brabant doen zij het goed? Nou ik dacht het niet!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De Statenleden in Gelderland zeggen waarschijnlijk heel terecht dat zij het goed doen, maar de Statenleden in Zuid-Holland zeggen dat niet. En waarom zeggen zij dat niet? Omdat de verstandhouding tussen steden en provincie in de randstedelijke provincies heel anders ligt. De discussie die wij voeren, wordt natuurlijk ontzettend geleid door de randstedelijke problematiek die als het ware over al die andere provincies geklapt wordt die op een heel andere manier functioneren. Daar is een totaal andere verhouding tussen steden en provincies. Daar is pas

echt sprake van bestuurlijke drukte. Ik heb in ieder geval een probleem met het feit dat de situatie van de Randstad op heel Nederland geplakt wordt, alsof dat probleem in heel Nederland speelt. De oplossing voor de problemen in de Randstad is een andere dan de oplossing die wij moeten vinden. Ik kan mij heel goed voorstellen dat die Randstad-provincies één provincie worden.

Voorzitter. Ik sprak over Brussel en over de regionale benadering. Het is belangrijk dat de provincie de juiste omvang heeft om dat goed aan te sturen. Wij hebben niet zo'n probleem met de huidige situatie en omvang van onze provincie.

Er zijn verschillen in de rapporten van Geelhoed en Lodders. Ik verwijs ook naar de D66'er Klaartje Peters die Het opgeblazen bestuur heeft geschreven.

Wij als D66 blijven ervan overtuigd dat het met minder provincies kan. Wij zien de provinciale taken vooral op ruimtelijk, economisch en cultureel gebied en verschillen daarin niet zo heel veel van de andere fracties. Wij willen vooral benadrukken dat wij cultuur willen zien als economische vestigingsfactor. Wij vinden dit heel belangrijk opdat hoogopgeleide werknemers Brabant aantrekkelijk vinden. Dat slingert immers ook andersoortige werkgelegenheid aan. Tegen de SP zeg ik meteen dat het niet alleen om hoogopgeleiden gaat, maar als dit werkgelegenheid voor hoogopgeleiden creëert, komt daar vanzelf ook andere werkgelegenheid bij. De heer Heijmans hoeft mij dus niet te interromperen.

D66 is natuurlijk voor het afschaffen van waterschappen. Wij hebben altijd veel moeite om alle klinkers in de kruiwagen te houden, want iedereen heeft een andere opvatting. Op congressen en andere bijeenkomsten vraag ik mij steeds af wat wij werkelijk willen met het opheffen van waterschappen. Bestuurlijk kan daarmee €23 mln. verdiend worden, maar zij kunnen pas opgeheven worden als er iets beters komt. Het is eigenlijk voornamelijk uitvoeringsgericht. In principe ben ik niet de overtuiging toegedaan dat wij de waterschappen per se moeten houden, maar er moet wel iets beters komen voordat zij afgeschaft worden en dat zie ik niet zomaar gebeuren. Dit is de particuliere D66-Brabantopvatting.

Mocht het zo zijn dat er een verandering plaatsvindt, dan moeten die middelen absoluut beschikbaar blijven voor het uitvoeren van waterschapstaken en niet terecht komen in de pot van algemene middelen. Een situatie zoals bij de orkaan Katrina zal het niet worden, maar dan komen wij in een situatie waarin niet meer zo goed voor de dijken wordt gezorgd en die kan leiden tot natte voeten.

De Wgr-plus kan wat ons betreft afgeschaft worden. Wij zijn benieuwd hoe de proefperiode met DLG afloopt. Wij hebben de motie niet ondertekend omdat wij op een aantal punten anders denken dan andere partijen. Wij willen de motie echter wel ondersteunen want zij is heel algemeen gesteld.

Het gaat ons er met name om dat de Europese oriëntatie gegarandeerd wordt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de opvatting van de fracties over dit document. Zoals de voorzitter al aangaf, is het tot stand gekomen vanuit een groep bestaande uit veertien provinciale kopstukken. Zij hebben nagedacht over de vraag hoe als vervolg op de adviezen van de commissie-Geelhoed en de commissie-Lodders nog eens naar het eigentijdse profiel gekeken kan worden in een tijd waarin buiten de provincies ook wordt nagedacht over de rol van de provincies. Het is een breed profiel geworden dat toepasbaar moet zijn in alle twaalf provincies. Ik sluit even aan bij de opmerking van de heer Arkes. Daarmee krijgt het profiel iets algemeen en is het wellicht minder kleurrijk dan wanneer het voor elke provincie een individueel profiel zou zijn. Dat neemt niet weg dat het voor de heroriëntatiegroepen en voor de samenstellers van de verkiezingsprogramma's toch een document is. Ondanks het feit dat het nu formeel besproken wordt in colleges van GS en in PS, kan ik u verzekeren dat de conceptteksten al bij de heer Kalden waren aangekomen zoals een aantal conceptteksten van de heroriëntatiegroepen bij ons waren aangekomen. Er heeft wel degelijk een uitwisseling plaatsgevonden van ideeën over profielen.

Belangrijker is het feit dat het profiel beperkt toepasbaar is. Het is vooral een extern document.

Wij zullen vooral kijken hoe wij dit profiel kunnen vertalen naar ons eigen bijzonder werk in Brabant. Ik constateer dat veel fracties het als basis een prima document vinden en van mening zijn dat het voldoende ruimte biedt voor maatwerk. Wat Brabant betreft, kunnen wij hier en daar bepaalde accenten van dit profiel invullen.

Er zijn concrete vragen gesteld, bijvoorbeeld welke gevolgen het heeft als wat gezegd wordt over het sociale domein in Brabant zou worden toegepast. Dit en andere zaken willen wij volgende week graag met de Staten bespreken in het kader van de Agenda van Brabant, onze eigen kerntaken-discussies en de bezuinigingsopgave. Dit laatste vormt een bruggetje naar de financiën. Dit is een punt van aandacht. Bepaalde provincies hebben gezegd dat zij dit profiel alleen maar willen bespreken als de herverdeling van het Provinciefonds geregeld is. In de ogen van een aantal provincies is er sprake van een oneerlijkheid omdat bepaalde provincies rijk zijn en andere arm. Zij hebben behoefte aan een herverdeling in het kader van het vermogen van de provincies. Dat is lastig voor het bestuur van het IPO. Het bestuur stelt het profiel vast en wil dat communiceren. Dat communiceren heeft lang geduurd omdat een aantal provincies dit onlosmakelijk wilden koppelen aan een herverdeling van het Provinciefonds.

Daarbij spelen twee zaken een rol. Op de eerste plaats de vraag of er inderdaad sprake is van een oneerlijkheid en hoe moet daarmee worden omgegaan. Op de tweede plaats heeft het Rijk zelf op voorhand een korting ingeboekt. Hoe moet die korting verdeeld worden en wordt daarbij het verschil in de vermogenspositie, de kwaliteitstaken of andere kenmerken van de provincies betrokken? Na veel discussie is uiteindelijk een herverdelingsvoorstel ingediend bij de fondsbeheerder, in dit geval de staatssecretaris van BZK. Dat sluit op €290 mln. Het is jammer dat men bij de bespreking van een en ander de neiging heeft om met elkaar ruzie te maken over de vraag wie welke centen krijgt en wie moet bijbetalen aan wiens probleem, in plaats van dat men bij het Rijk de vraag voorlegt wat de reden is van het feit dat de provincies gekort zijn. De reden is een rapport van de Raad voor de financiële verhoudingen. Als de

uitkomsten van dat rapport zouden worden overgenomen, zou dat desastreus zijn voor onze provincie. Wij zouden niets meer krijgen en zelfs moeten betalen aan het Provinciefonds. Op grond van dat rapport is er een algemene korting gekomen van €600 mln. Het Rijk heeft ingezien dat dit voor discussie vatbaar was en heeft besloten om €300 mln. in te boeken als structurele korting op het Provinciefonds en in een brief aan de Tweede Kamer heeft de toenmalige minister van Financiën, Wouter Bos, gezegd dat met die uitname van €300 mln. uit het Provinciefonds het rapport van de Raad voor de financiële verhoudingen als afgedaan wordt beschouwd.

Dan wordt dit profiel belangrijk want het helpt de provincies wel bij het beantwoorden van de vraag hoe de korting die elke provincie ondergaat, vertaald moet worden naar de eigen situatie. Wat is profiel? Welke dingen kun je bescheidener doen? Welke dingen kun je niet meer doen en welke dingen kun je anders gaan doen?

In het kader van de verdeling van het Provinciefonds en de vraag of de vermogenspositie van de provincies gelijkgetrokken moet worden, hebben wij altijd aangegeven dat je dit niet sec op provincieniveau kunt bekijken. De opbrengst van de verkoop van energiebedrijven moet niet alleen de maat zijn om te bepalen of een provincie rijk of arm is, of dat er sprake is van een scheve verdeling, ook de vermogens van de gemeenten moeten daarbij betrokken worden. In een aantal provincies zijn de energiebedrijven ook verkocht maar omdat bepaalde gemeenten aandelen bezaten, heeft dit veel minder invloed gehad op de vermogenspositie van de provincie en veel meer op die van de gemeenten. En in een aantal provincies zaten meer aandelen bij de provincies en minder aandelen bij de gemeenten. Beide overheidslagen krijgen een uitkering van het Rijk: de ene uit het Provinciefonds en de andere uit het Gemeentefonds. Wij vinden het nog steeds onterecht dat wel bij de verdeling van het Provinciefonds naar de verschillende vermogensposities wordt gekeken en dat dit niet gebeurt in het kader van het Gemeentefonds. Voor de burger maakt het niets uit of een voorziening uit pot A of uit pot B betaald wordt; het gaat om de hoeveelheid middelen die

regionaal beschikbaar zijn om de burgers een gelijkwaardig voorzieningenniveau te kunnen verstrekken; het zogenaamde derde aspiratieniveau. Wij hebben steeds de stelling gehanteerd dat als er al sprake zou zijn van vermogensverevening, dit nooit en te nimmer alleen op de provincies betrekking kan hebben. Dat moet in de breedte gezien worden. Het kabinet wil dat niet en daarom blijven wij principieel tegen het betrekken van vermogens bij het Provinciefonds. Helaas blijkt uit de brief die de Tweede Kamer binnenkort ontvangt, dat bij BZK het uitgangspunt nog steeds is dat vermogens wel betrokken worden bij de herijking van het Provinciefonds.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Het wordt een zeer technische discussie. Ik begrijp ook dat in de P14 deze discussie gevoerd is. Ik heb in mijn bijdrage drie items aangegeven die de kern zouden moeten vormen: decentraal tenzij het centraal kan; ruimte scheppen voor lokale besturen en vereenvoudiging van bestuurlijke processen. Op die manier kan worden gekeken wat de samenleving nodig heeft en welke rol de provincie daarbij kan spelen. In hoeverre hebben die uitgangspunten daadwerkelijk een rol gespeeld? Is het IPO eigenlijk wel in staat om vanuit die samenlevings invalshoek de discussie te voeren? Als de discussie zo technisch gevoerd blijft worden, gaat de provincie het zeker verliezen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik geef de heer Vreugdenhil toe dat ik in mijn beantwoording even afgeweken ben van de inhoud van het rapport Profiel Provincies en ben ingegaan op de relatie die door een aantal provincies is gelegd met de financiën. Hoe kun je hierover met elkaar communiceren als je het niet eens bent over de financiën? Ik heb even stilgestaan bij het spel rondom de financiën. De Staten hebben een motie aangenomen over eerlijkheid bij de uitkeringen in het Provinciefonds.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik heb even een punt van orde. Ik heb aangekondigd dat het CDA morgen een Motie vreemd aan de orde van de dag wil indienen. Die motie gaat over de financiën van

de Provincie; het thema waarover de gedeputeerde nu spreekt. Misschien kunnen wij deze wat technisch ogende discussie naar morgen verplaatsen en ons nu tot de hoofdlijnen beperken?

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Als dit onderwerp nu besproken wordt, is het geen motie vreemd aan de orde van de dag meer en zou zij nu moeten worden ingebracht. Het lijkt mij vreemd als het onderwerp nu besproken wordt en er wordt morgen een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik heb verwezen naar het persbericht over de financiële problematiek en een reactie van het college gevraagd. Ik heb de senioriteit van de heer Heijmans buitengewoon hoog. Het gaat over een procedurekwestie. Het antwoord op de vraag of ik die motie nu moet indienen, hangt ook af van het antwoord van het college.

De *voorzitter*: Dit lijkt mij een vraag die u kunt beoordelen bij het begin van de tweede termijn.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het is niet mijn bedoeling om moeilijk te doen.

De *voorzitter*: Het is een terechte en correcte vraag. Het onderwerp komt op naar aanleiding van het debat en de vragen over dit onderwerp. Het is nu niet meer vreemd aan de orde van het onderwerp. Ik laat het aan de heer Thuis over of hij zijn motie vanavond al wil indienen. Wij stemmen sowieso morgen pas, dus dat zal niet zoveel uitmaken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik ga niet in op alle partijpolitieke standpunten. Nogmaals, dit is een algemeen verhaal. Dat maak je echter niet alleen. Wij zien dat ook de VNG inmiddels ook een mening heeft over een aantal taken van de provincies. Het is natuurlijk de kunst van het totale openbare bestuur om te kijken in hoeverre de taakverdeling tussen de drie overheidslagen zodanig wordt afgestemd dat er geen sprake is afschuiven van verantwoordelijkheden of dat er gaten vallen en sommige taken

noch door de een noch door de ander worden gedaan. Het is belangrijk dat maatwerk mogelijk blijft. De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) heeft al eens een rapport uitgebracht, getiteld: "Ameland is geen Amsterdam". Voor de provincies geldt dat Zeeland geen Overijssel is. Er is een diversiteit aan provincies. De problematiek in de diverse provincies kan anders zijn, dus ook de accenten op de inkleuring van het Profiel en de kerntaken kunnen per provincie verschillen. Volgende week praten wij met elkaar hoe de Agenda van Brabant te projecteren is op dit Profiel. Wij moeten in ieder geval kijken naar de algemene lijn: wel of niet een open huishouding? Ik proef uit de verschillende bijdragen dat een groot deel van de Staten van mening is dat de provincie een open huishouding met voeren met een eigen belastinggebied. Het is opmerkelijk dat enerzijds in deze maatschappij steeds vaker gedacht wordt aan het profijtbeginsel: "iemand die iets wil, moet daarvoor betalen en iemand die iets veroorzaakt, moet daarvoor betalen" en dat anderzijds wordt gezegd dat iedereen één keer belasting zou moeten betalen waaruit dan alles betaald wordt. Die twee dingen staan op gespannen voet met elkaar.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Mijnheer Van Heugten, u kunt geen beter argument geven tegen een eigen belastinggebied dan door te zeggen: als je iets wilt, moet je er ook voor betalen. Volgens mij blijkt duidelijk bij de verkiezingen dat de mensen de provincies niet willen, dus willen zij er ook niet voor betalen!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik zou niet graag de gemeenten de kost geven die bij verkiezingen eenzelfde opkomstpercentage hebben als de provincies. Ik vraag mij af of de heer Heijmans dan ook gaat pleiten voor het afschaffen van die gemeenten of dat hij zegt dat zij het niet goed gedaan hebben.

Wij zijn voor drie bestuurslagen. Ik heb ook het idee dat wij ons niet moeten laten verleiden tot het gezelschapsspel: Worden het megaprovincies of worden het miniprovincies? Ik moet er niet aan denken dat een werkgroep in Brussel zich bezighoudt met de vraag of de grenzen van de 27

lidstaten wel goed zijn. Dat zou een geweldige dreiging betekenen en kunnen leiden tot een oorlogssituatie op dit continent. Ik vind ook dat het Rijk dit niet moet doen met provincies en dat provincies dit niet moeten doen met gemeenten.

In het Profiel Provincies wordt gelukkig gesteld dat wij niet met elkaar gaan praten over de vraag of de grenzen en de maatvoering goed zijn. In dit gezamenlijk gedragen Profiel gaan wij ervan uit dat er 12 provincies zijn. Noch mega- noch miniontwikkelingen spelen daarbij een overwegende rol.

In sommige verkiezingsprogramma wordt anders gedacht over het thema open huishouding dan hier in de Staten het geval is. Dat doet mij in een aantal gevallen ook zeer deugd.

In dit Profiel wordt vooral richtinggevend gesproken over de rol van de waterschappen: integratie van waterschapstaken met provinciale taken zou kunnen leiden tot een versterking van de uitvoering, tot een efficiencyverbetering en tot een ander bestuurlijk bestel dat die opgave versterkt. Er zijn natuurlijk mensen die stellen dat dan het risico bestaat dat er verzwakkingen optreden. Er is ook gewezen op de noodzaak om de middelen te koppelen aan de waterschapstaken in verband met de veiligheid en de kwaliteit van het water. De wijze waarop een en ander in het Profiel opgeschreven is, laat in ieder geval ruimte voor maatwerk.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik vraag mij wel eens af of er binnen het IPO ook gediscussieerd wordt over de grenzen van de stroomgebieden? Waterschappen hebben toch een andere grens? Er zijn hier ook waterschappen waarvan maar een klein stukje in Brabant ligt. Is in het IPO gesproken over de vraag hoe dat moet worden opgelost?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Met name in de adviesgroep water en ook kort in het bestuur is erover gesproken dat als toegewerkt wordt naar een model waarin het beleidsmatige deel van het waterschap wordt geïntegreerd met de provinciale organisatie, de zelfstandige uitvoeringstaken aangestuurd kunnen worden. Die kunnen

congruent zijn met de huidige stroomgebieden, terwijl de bestuurlijke aansturing wel degelijk door één orgaan kan plaatsvinden. Het kan een technische oplossing zijn. Er is over gesproken maar wij hebben daarbij bewust niet te lang stilgestaan omdat het een uitvoeringskwestie betreft. Binnen het IPO-bestuur is wel duidelijk aandacht gevraagd voor het feit dat dit soort veranderingen die kunnen leiden tot efficiencyverbeteringen en tot vermindering van dubbele lasten, niet te snel en euforistisch moeten worden ingeboekt. Het zijn processen die tijd nodig hebben, die lange reorganisatieprocessen met zich brengen, investeringen vergen om die processen tot stand te brengen; investeringen die terugverdiend moeten worden. Het is een proces dat niet van de ene op de andere dag gerealiseerd kan worden. Er is nog de nodige ruimte om over de uitvoering te spreken.

De heer Vreugdenhil sprak over een versterking van de bestuurskracht van de gemeenten en vroeg om scherpe keuzes in dezen. Het is de bedoeling om een sociale inkleuring te geven die gebaseerd is op de zeven doelgebieden en de zeven kerntaken die in het Profiel genoemd staan. Dat geldt zowel voor het culturele vlak, het ruimtelijke vlak als het milieuvlak. Van daaruit kan gekeken worden waar de regionale componenten daadwerkelijk van belang zijn. Ik denk dat de heer Vreugdenhil dat spel bedoelt. Dan kunnen wij hier onze afwegingen maken. Als je gebiedsautoriteit bent op ruimtelijke ordening en inrichting, moet je die taak actief uitoefenen of passief? Vind je dat daarbij een ontwikkelingsbedrijf hoort of is het voldoende om wet- en regelgeving toe te passen? Voor mij mag het in Friesland anders gebeuren dan in Brabant, als wij het maar zodanig doen dat het nuttig is voor onze Agenda van Brabant. Die discussie zullen wij hier nog vaak voeren, te beginnen bij volgende week.

Voorzitter. Ik wil hiermee mijn beantwoording in eerste termijn afsluiten.

De *voorzitter*: Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik heb een praktische punt. Als u nu schorst, kan morgen de

tweede termijn plaatsvinden en kan ik de motie indienen.

De *voorzitter*: Dat is theoretisch mogelijk en dus kan het.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil er niet de oorzaak van zijn dat er hier rare fratsen moeten worden uitgehaald om het CDA een motie te kunnen laten indienen. Ik zal absoluut niet moeilijk doen als die fractie toch een motie vreemd aan de orde van de dag wil indienen. Als de heer *Thuis* voorstelt om nu te schorsen en morgen een korte tweede termijn te hebben, kan ik ook daarmee leven.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Dat is sympathiek van de heer *Heijmans*. Dan handhaaf ik mijn eerste voorstel als dat door u geaccordeerd kan worden. Dat biedt ons namelijk iets meer ruimte.

De *voorzitter*: Ik vind het geen enkel probleem als de motie morgen wordt ingediend.

Bestaat er bij de Staten behoefte om inhoudelijk in te gaan op wat door de gedeputeerde naar voren is gebracht of om op elkaar te reageren? Verschillende keren is terecht opgemerkt dat wat in dit document gezegd en ontwikkeld wordt de komende weken hier nog een paar keer aan de orde zal komen, namelijk bij de discussies over de Agenda van Brabant en bij de discussies over de vraag hoe de interne takendiscussie die hier al een aantal keren gevoerd is, zich verhoudt tot deze enigszins externe takendiscussie. Wij zullen meer tijd gaan besteden aan de vraag hoe dit concreet wordt uitgewerkt en wat wij er in Brabant mee willen doen. Dit zou kunnen leiden tot de conclusie dat het voor vanavond genoeg is en dat morgen de motie alsnog kan worden ingediend, mijnheer *Thuis*.

Ik kijk even rond of dit gevoel door uw Staten gedeeld wordt. Ik heb stellig de indruk dat dit het geval is.

Ik schors de vergadering met de mededeling dat er nog een versnapering op het Statenveld staat.

De vergadering wordt om 21.55 uur geschorst.

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 23 APRIL 2010

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

Volgens de presentielijst zijn 51 leden aanwezig, te weten:

Dörr, mw. Hosseini-Ghreani, Schouten, ing. Vreugdenhil, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Van der Doelen, Wolters, mw. dr. Verstappen, drs. Coonen, mw. Lestrade-Brouwer, Ten Harmsen van der Beek, mw. drs. Prins-Afman, mw. mr. Verschuuren, Martens, drs. Hoogeveen, ing. Van Lopik, drs. Voeten, mw. Kerkhof-Mos, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, Göring, drs. Thuis, Wagemakers, Zeegers, mw. Van Boxtel, mw. Moonen-Gerrits, mr. Van de Ven, Van Vught, Stalknecht, Verrijt, Erarslan, mw. ing. Aarts-van de Loo, mw. Wijnands, Van Schoonhoven, mw. Van Breda, mw. drs. Slegers, Heijmans, Van der Burgt, Van der Staak, mw. mr. Geeraedts, mw. Gounou, Arkes, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Arts, mw. Jetten, Smolders, Van Zeeland, Erciyas, mw. drs. Lamers, Van Vugt, Verhoeven en Mulders.

Afwezig zijn 4 leden: mw. Andreas-de Jong, mw. Kamphorst, mw. Lavrijssen en drs. Kielenstijn.

De voorzitter heropent om 9.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik heet u van harte welkom en in het bijzonder de gasten op de publieke tribune. Naast onze vaste bezoekers gaat het om studenten van het Koning Willem I College, vrijwilligers van een verzorgingstehuis in Lieshout, gasten op uitnodiging van mevrouw Geeraedts en enkele personen die zich via de website hebben opgegeven. Ik hoop dat u allen een mooie dag hebt hier in de Brabantse Staten.

Ik stel de agenda aan de orde. Het is een volle agenda. Wij hebben vandaag behoorlijk wat werk te doen. Gisteravond zijn wij geëindigd met een bespreking van het Profiel Provincies. Daarbij is een motie ingediend. Ik heb begrepen dat daaraan vanochtend nog een motie wordt toegevoegd en dat er nog een motie vreemd aan de dag zal betekenen dit echter een bijzondere opgave. Hoe

worden ingediend. Is dat correct?

De heer *Thuis* (CDA): Ja, voorzitter, dat is inderdaad correct. Wij willen de motie nu indienen. Zij wordt kort toegelicht door de heer Coonen.

De heer *Coonen* (CDA): Voorzitter! Gisteren spraken wij over het profiel van de provincie. Een van de uitgangspunten was dat wij in IPO-verband niet alleen het profiel hadden kunnen vaststellen maar ook de daarbij behorende financiële verhoudingen.

Nu hebben wij kennisgenomen van een persbericht waaruit blijkt dat de staatssecretaris voornemens is het oude advies van de Raad voor de financiële verhoudingen naar voren te halen. Dat is wel begrijpelijk omdat men er in IPO-verband niet uitgekomen is. Voor Brabant gaan wij met elkaar om in het kader van het

Provinciefonds? Wij hebben eerder gezegd dat er niets op tegen is om met elkaar periodiek te overwegen of de parameters die gebruikt worden bij de verdeling nog actueel zijn.

Indertijd hebben wij ook gezegd dat de financiële problemen van het Rijk ook onze problemen kunnen zijn en dat wij op een sportieve manier willen kijken op welke wijze wij kunnen bijdragen aan de noodzakelijke bezuinigingen. Wij hebben €800 mln. moeten inleveren, maar de taakcompensaties die daartegenover zouden staan, zijn niet volledig gehonoreerd. Wij vinden dat beide kanten dit soort afspraken moeten nakomen. Dat daarbovenop nog €300 mln. op tafel is gekomen, betreuren wij ten zeerste. Dat getuigt niet van een loyale verhouding tussen de overheidslagen.

Het volgende punt betreft de vermogenspositie van de provincies. Er is sprake van een volstrekt oneigenlijke interpretatie. De vermogensposities zijn in het verleden nooit op deze manier benaderd. In andere provincies zijn nutsbedrijven in handen van gemeenten en die hebben de verkooprevenue gehad. De huidige interpretatie leidt tot volstrekte ongelijkwaardigheid in de wijze waarop overheden met elkaar omgaan. Dat is een zwaar punt, ook als wij dat in een historisch perspectief bekijken. Wij herinneren ons de Ceteco-affaire in Zuid-Holland. Daar is gebankierd met het vermogen en het vermogen is verloren geraakt. Wij verwijzen ook naar de Icesave-kwestie in Noord-Holland, waar met vermogen gespeeld is. Het kan toch niet zo zijn dat de provincie Brabant die aanmerkelijk minder geld krijgt – €1200 per inwoner tegen €1900 per inwoner in de Randstad – opnieuw wingewest wordt. Brabant wil haar economische functie behouden en op een eerlijke manier met de andere overheden omgaan. Wij roepen het college op om de inzet die de afgelopen periode gepleegd is, voortvarend door te zetten en zonodig rechtstreeks met het kabinet te onderhandelen over de situatie die is ontstaan. Er is bij ons een grote onvrede over de manier waarop met deze problematiek wordt omgegaan. Wij betreuren het dat wij daar in IPO-verband niet uitkomen met elkaar.

Voorzitter. Het was spoedwerk, met name omdat

de andere fracties net pas kennis konden nemen van de tekst van de motie. Ik kan u zeggen dat inmiddels een groot aantal partijen de motie ondertekend heeft.

De *voorzitter*: Door de leden Thuis, Heijmans, mw. Geeraedts, Arkes, Martens, mw. Verstappen en mw. Lestrade-Brouwer wordt de volgende motie ingediend.

"Provinciale Staten van Noord Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010,

overwegende dat:

- *de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Financiën, als beheerders van het Provinciefonds, in hun persbericht van 16 april 2010, kenbaar hebben gemaakt te gaan werken aan een nieuw verdeelmodel voor het Provinciefonds;*
- *de fondsbeheerders hierbij aangeven in het nieuw model een maatstaf voor vermogen te zullen opnemen en op deze wijze de opbrengsten van de verkopen van energiebedrijven in de berekeningen voor verdeling te zullen meenemen;*
- *de fondsbeheerders aangeven hiermee recht willen doen aan het uitgangspunt dat overheden in gelijke omstandigheden een gelijke financiële uitgangspositie hebben;*
- *de fondsbeheerders voorts aangeven in het nieuwe verdeelmodel ook het rekentarief Motorrijtuigenbelasting te willen betrekken;*

constaterende dat:

- *de Staten van Brabant begrip hebben voor een periodieke heroverweging van de parameters die ten grondslag liggen aan de verdeling van het Provinciefonds, waarbij deze heroverweging gebaseerd moet zijn op de kernopgaven zoals in het profiel van de provincies weergegeven;*
- *het IPO-bestuur niet tot een gedragen voorstel is gekomen;*
- *de Staten bij Bestuursakkoord Rijk-Provincies hebben ingestemd met een afroaming van in totaal €800 mln verdeeld over 4 jaar (aandeel Noord-Brabant ruim €100 mln) uit het Provinciefonds, waartegenover decentralisatie van taken naar de provincies zou staan. Deze decentralisatie is nog niet (volledig) uitgevoerd. Desalniettemin vindt nu een nieuwe aanslag plaats van €300 mln structureel op het Provinciefonds;*

- *ten aanzien van de vermogenspositie geldt dat vermogens niet alleen bij provincies maar ook bij gemeenten aanwezig zijn en om die reden het eenzijdig corrigeren binnen het Provinciefonds voor deze vermogens in plaats van tot grote gelijkheid juist tot een grotere ongelijkheid tussen provinciale gebieden in Nederland leidt;*
- *vermogens die in het verleden zijn ontstaan en bestemd niet betrokken kunnen worden. Dit leidt tot verdere rechtsongelijkheid;*
- *een dergelijke correctie bovendien belonend werkt voor die provincies die in affaires als Iesave en Ceteco vermogen verloren hebben;*
- *er al zeer grote verschillen bestaan in Nederland voor wat de bedragen die per inwoner (Randstadstad ca €1900 per inwoner, Regioprovincies ca €1300 per inwoner, Noord-Brabant ca. €1200 per inwoner) in een provinciaal gebied neerslaan uit hoofde van algemene en specifieke uitkeringen, zoals bijvoorbeeld de zogenaamde F(onds) E(economische) S(timulering)- en cultuurgelden;*
- *provinciale belastingen ook al in ruime mate verevend en genivelleerd worden in het huidige verdeelmodel van het Provinciefonds en een mogelijke verdergaande nivellering de in Grondwet en Provinciewet beoogde provinciale autonomie ernstig ondergraaft;*

spreken uit dat:

- *Noord-Brabant een krachtige economische motor in en voor Nederland is en wil blijven en geen nieuw wingewest wenst te worden;*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *met dezelfde overtuigingskracht en vasthoudendheid als de afgelopen twee jaar en met inzet van alle daarvoor benodigde middelen, bovenstaande constatering en standpunten van Provinciale Staten van Noord-Brabant kenbaar te maken aan de Fondsbeheerders en alle andere relevante partijen en daartoe waar mogelijk en noodzakelijk krachten binnen en buiten Noord-Brabant te bundelen en hierbij zo nodig rechtstreeks in overleg te treden met het kabinet,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M2.

Dames en heren. Bereidt u voor. Wij zijn technisch in de tweede termijn van het gesprek over het Profiel Provincies. Ik zal de andere partijen zo dadelijk vragen of zij gebruik willen maken van een tweede termijn. Daarna gaan wij

stemmen over de moties, nadat wij overigens de agenda ten principale hebben vastgesteld. Ik vraag mevrouw Geeraedts die gisteren een motie vreemd aan de orde van de dag heeft aangekondigd, om daarmee rekening te houden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij hebben inderdaad die motie aangekondigd, maar op dit moment is er nog enige discussie over de tekst. Ik wil u vragen of wij deze motie op een later moment mogen indienen, misschien aan het begin van de middag.

De *voorzitter*: Ik verleen u daarvoor graag toestemming, maar zou de motie zo spoedig mogelijk na de koffiepauze willen ontvangen. Kan dat?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zullen wij proberen, voorzitter. Dank u wel.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij dit onderwerp eerst afhandelen voordat wij naar de rest van de agenda kijken. Wenst iemand nog het woord te voeren over het Profiel Provincies?

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het Profiel Provincies is gisteren uitgebreid besproken. Het moge duidelijk zijn dat wij motie M1 van het CDA niet zullen ondersteunen omdat wij nu eenmaal een andere toekomst voor ogen hebben voor de provincie.

Ik wil ook even reageren op motie M2 die door mijn fractie mede-ondertekend is. Soms is het echt niet leuk om gelijk te krijgen. Ik sprak gisteren even met de fractievoorzitter van de VVD en wij herinnerden ons nog heel goed hoe vaak wij bij de verkoop Essent gewaarschuwd hebben dat het Rijk met gretige ogen naar al die euro's zal kijken die wij in Brabant voor Essent zullen ontvangen. Het is heel vervelend als blijkt dat dit inderdaad het geval is.

Wij zijn niet zo huiverig voor de provinciale financiën. Wij hebben vaak het idee dat gemeenten erg veel moeten uitvoeren en erg krap bij kas zitten. Wij vinden het vermogen dat wij in Brabant hebben opgebouwd, in feite door de bevolking is

opgebouwd, of dat nu is via de tarieven van Essent of via de motorrijtuigenbelasting. Daarvan moet het Rijk afblijven!

Bij de uitkeringen uit het Provinciefonds zie ik liever een wat betere verdeling in de richting van de gemeenten, maar van ons vermogen moet het Rijk afblijven. Vandaar onze steun voor deze motie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij steunen die motie ook. U hebt het al gehoord, wij hebben bij de verkoop van Essent voorzien dat dit zou kunnen gebeuren. Door alle partijen behalve de SP en de VVD is toen gezegd dat dit erbuiten stond. U ziet nu wat er gebeurt.

Gevoelsmatig zeg ik dat het gewoon doorgaat, ondanks onze motie. Het is wel goed om ons ongenoegen daarover kenbaar te maken. Hoever gaan wij als het wel doorgaat? Gaan wij acties ondernemen? Ik ben geïnteresseerd in het antwoord op deze vraag.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Het is een beetje lastig omdat wij er niet tegen zijn dat het vermogen bij de discussie betrokken wordt. Ook wij zien dat bepaalde provincies in het verleden een geringere vermogenspositie hebben kunnen opbouwen; denk aan Flevoland. Dan is het niet gek om uit solidariteit zo'n provincie te ondersteunen. Wij zien echter ook dat er bij andere provincies in het verleden dingen gebeurd zijn die nu als het ware rechtgezet worden over de rug van de provincies die wat zorgvuldiger geweest zijn en dat vinden wij volslagen onbillijk.

Ook het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen om de opcenten motorrijtuigenbelasting te verhogen om het negatieve saldo dat voor Brabant zou ontstaan daadwerkelijk te kunnen korten, gaat ons werkelijk veel te ver.

Om deze redenen ondersteunen wij de motie.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Gisteren wilden wij – en wij hebben dat volgens mij ook gedaan – een inhoudelijke discussie voeren over de rol van de provincie en over de positie van de provincie binnen het Nederlandse bestuur. Nu gebeurt toch waarvoor ik

gisteren bang was en gaan wij nu enkel technisch over de centen praten. Ik vind dat een verkeerd signaal. Destijds hebben wij een debat gevoerd over het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen. In dat advies ging het niet alleen over afromen; er zaten meer elementen in: bijvoorbeeld een eigen robuust belastinggebied dat tegelijk met het afromen moet worden ingevoerd. Dat staat helemaal buiten deze motie en buiten deze discussie. Ik meen dat het debat hierover in zijn totaliteit gevoerd moet worden.

Over de Essent-gelden hebben wij altijd gezegd, daarbij het advies van de commissie-Kist volgend: als je gaat vervreemden, moet je direct een besteding van de middelen hebben zodat deze geherinvesteerd kunnen worden in zaken die de Brabantse burgers ten goede komen.

Wat is er in de afgelopen periode gebeurd? Wij hebben Essent wel verkocht, wij hebben het geld nog steeds op de bank staan en wij voeren nog steeds discussie over de vraag hoe die middelen ingezet moeten worden. In dat licht kan ik mij heel goed voorstellen dat de mensen buiten dit huis dan naar de financiële positie van de provincie kijken. De tekst van de motie vind ik dan ook te rigide en zou die niet willen verdedigen in het licht van de hele discussie. Ik wil er één element uitlichten. Mijn wieg heeft gestaan in een wingewest. Een wingewest is heel iets anders dan de rijkdom waarmee wij hier in Brabant te maken hebben. Ik zou het in dat perspectief willen plaatsen.

Wij zullen ons best doen om een goede provincie neer te zetten met een profiel zoals wij dat gisteren hebben besproken en met een reële vermogenspositie om aan een en ander invulling te geven. Daarvoor is deze motie echter veel te rigide. Wij gaan niet mee in de loopgravenoorlog.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De heer Vreugdenhil spreekt over de rijkdom van de provincie. Dat geldt inderdaad voor het provinciaal bestuur en voor de provincie als bestuursorgaan. Maar hij kan toch niet volhouden dat de Brabantse bevolking alleen maar rijk is? Is hij het met mij eens dat het vermogen met name opgebouwd is door die Brabantse burger? Dan is het toch gek dat het geld op deze manier weer

ontnomen wordt aan die Brabantse burger? Ook in Brabant leeft een flink aantal mensen in armoede of is echt niet zo rijk.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Daarin heeft u wel gelijk, mijnheer Heijmans. U heeft ons gisteren ook horen betogen dat juist het sociale domein wat ons betreft niet direct bij de provincie behoort. Wij hebben ook gezegd dat het prima is om te gaan naar een afroeping van provinciale financiële middelen en de sociale taken van de provincie op een andere plek te beleggen. Dat betekent voor ons ook dat de gemeenten versterkt worden en dat zij armslag krijgen om die sociale taak uit te voeren. Als wij een en ander in die samenhang kunnen zien, denk ik dat wij een veel constructievere discussie voeren waaraan Brabantse burger veel meer heeft dan aan een discussie over hoeveel geld de provincie moet hebben.

De heer *Heijmans* (SP): Ik ben het wel met u eens, mijnheer Vreugdenhil, maar het zou dan toch logisch zijn als het via het Provinciefonds zou gaan en niet via greep uit het vermogen dat door de Brabantse mensen is opgebouwd?

U kunt wel zeggen dat wij geen functie hebben op het sociale terrein, maar eigenlijk zegt elke fractie dat er wel een bepaalde ruimte moet zijn om o.a. gemeenten die het heel erg moeilijk hebben te ondersteunen op dat sociale terrein. Dat lijkt mij een prima besteding. Ik moet nog zien waar het geld dat hier afgeroomd gaat worden, heengaat. Weet u of het naar de JSF gaat of naar sociaal beleid in Brabant?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Dat weet ik inderdaad niet. Daarom moet de discussie over de invulling in den brede gevoerd worden, met de verschillende bestuurslagen. Via deze rigide motie kunnen wij dat niet afdwingen. Als ik deze motie zou ondersteunen en zou uitdragen binnen mijn partij, zet ik mij vrij geïsoleerd neer. Dat betreft met name de samenwerking tussen Den Haag en de gemeenten. De Brabantse bevolking heeft behoefte aan een sterke en efficiënte overheid. Daaraan moeten wij met z'n allen werken; dat

moeten wij voor ogen houden. Natuurlijk hoort daar een sterke vermogenspositie bij. Ook als er een greep in onze kas gedaan wordt, kunt u mij niet wijsmaken dat wij niet kunnen kiezen waaraan wij de middelen gaan besteden. Wij kunnen dan nog steeds de Brabantse gemeenten c.q. de Brabantse burgers sociaal ondersteunen. Het gaat om keuzes.

De heer *Coonen* (CDA): Voorzitter! Wij hadden deze motie graag als een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend. Dan was er geen vermenging van thema's aan de orde geweest. Wij hebben gisteren besloten om de motie nu bij dit debat in te dienen.

Deze motie gaat over het verdelen van middelen tussen provincies. Wij hebben alle begrip voor de opmerking van de heer Arkes van de PvdA dat een nieuwe provincie Flevoland historisch een andere basis heeft en dat wij daarmee rekening zouden kunnen houden. Maar kan het werkelijk zo zijn dat bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam het vermogen dat zij genereert uit de verkoop van het energiebedrijf, kan besteden aan een museum, dat Rotterdam besluit om dat vermogen op een andere wijze aan te wenden en dat vervolgens gezegd wordt dat Brabant maar moet betalen voor wat er in Zuid-Holland moet gebeuren? Op dit moment is de verdeling al volstrekt scheef. De heer Vreugdenhil verplaatst het thema naar de financiële verhouding tussen Rijk, gemeenten en provincies en wil zelfs middelen uit het Provinciefonds overhevelen naar het Gemeentefonds. Dan is dus eigenlijk de vraag aan de orde of het nu gaat over de herverdeling tussen de provincies of over iets anders. Wij staan op het standpunt dat de beoogde herverdeling tussen de provincies onredelijk en bestuurlijk volstrekt verwerpelijk is.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! De heer Coonen verwijst naar het rapport van de Raad voor de financiële verhoudingen. Als hij mij gisteren deze motie had laten zien, had ik dat rapport nog even nagelezen. Ik herinner mij dat debat nog heel goed. Ik heb toen betoogd dat het rapport veel breder was en

meer aspecten bevatte dan alleen het financiële verdeelmodel tussen de verschillende provincies. Dat wil ik vasthouden, want de Raad voor de financiële verhoudingen maakte ook een principieel punt, namelijk dat de provincie een eigen belastinggebied moet hebben om daarmee haar taken in verhouding te brengen tot de belasting die zij bij haar burgers wil heffen. Dan praat je over het totale rapport van de Raad voor de financiële verhoudingen. Ik vind niet dat je er een element moet uitlichten en de discussie alleen op de financiën moet richten. Ik verwijs naar het feit dat het IPO maanden nodig heeft gehad om met iets te komen. Op deze manier zetten wij alleen maar de hakken in het zand en bereiken wij zeker geen verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

De heer *Coonen* (CDA): Voorzitter! Ik ben het eens met het onderscheid tussen de inhoudelijke taken die de provincie heeft. Het rapport van de Raad voor de financiële verhoudingen gaat over een herverdeling van gelden tussen de provincies. Het beperkt zich tot die context. De motie is geschreven in die context en betreft de onredelijkheid van dat voorstel.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik hoop dat ik hiermee een tegengeluid heb kunnen laten horen. Natuurlijk zitten er nuances in. Ik zal dat kritische tegengeluid blijven laten horen. Ik doe dat in het licht van een sterk openbaar bestuur waarbij de provincie een belangrijk rol heeft.

De *voorzitter*: Ik constateer dat mevrouw Verstappen en mevrouw Lestrade nu niet het woord wensen te voeren. Het lijkt mij voor de hand liggen om gedeputeerde Van Heugten die gisteravond het woord heeft gevoerd, te vragen te reageren op hetgeen hier gezegd is en wellicht ook op de motie omdat die nogal duidelijk gericht is aan het college van GS.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan mij goed vinden in de tekst van deze motie. Ik moet een kleine correctie maken op de opmerking

van de fractievoorzitters van de VVD en de SP over hun vooruitziendheid. Die lijkt heel groot maar is heel klein, want ook al hadden wij Essent niet verkocht, waren wij voor exact hetzelfde vermogensbestanddeel aangeslagen in de vermogensverevening. Ik verwijs naar de provincie Zeeland. Die heeft Delta niet verkocht maar moet toch meedoen voor haar aandeel in het vermogen van dat energiebedrijf. Of je je energiebedrijf verkocht hebt, vermogen in een energiebedrijf hebt zitten, het geld besteed hebt of op de bank hebt staan, maakt dus geen onderscheid bij de discussie over de vraag wat rijke of arme provincies moeten inbrengen.

Er is gesproken over solidariteit tussen de provincies. Ik wijs erop dat Brabant meebetaalt aan de tekorten van Flevoland. Voor Flevoland is de afgelopen twee jaar een bijzondere regeling getroffen die inhoudt dat die provincie €5 mln. extra krijgt uit het Provinciefonds. Daarvan wordt €1,4 mln. opgebracht door Brabant. Dat is meer dan andere provincies opbrengen. Ook hieraan ziet u dat Brabant solidair is als er problemen zijn. De provincie Gelderland liet afgelopen week in een persbericht doorschemereren dat dit anders zou zijn. Dat is bij deze gecorrigeerd. Ik wijs u erop dat Gelderland twee keer zoveel vermogen uit Nuon heeft gekregen als wij uit Essent.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil even een opmerking maken over de beperkte vooruitziendheid van VVD en SP. Ik houd dat toch vol. Het kan wel zo zijn dat de provincie Zeeland gekort gaat worden op grond van haar aandelenbezit, maar er is duidelijk een link met de verkoop van energiebedrijven. De aanleiding om te gaan kijken naar de vermogenspositie van provincies en een eventuele greep te doen in het vermogen van bepaalde provincies, was de verkoop van de energiebedrijven. Specifiek werden toen de provincies Overijssel, Gelderland en Brabant genoemd. Deze provincies hebben het bijna uitgelokt door verkoop van de energiebedrijven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ook hier merk ik op dat er al eerder een stap is gezet. In de privatiseringsdiscussie over energiebedrijven

en de rol die overheden moeten spelen bij energiebedrijven die zich op commerciële markten gaan begeven, is namelijk al gesproken over de financiële verhoudingen tussen Rijk en provincies. Dat was voordat provincies besloten hun energiebedrijven al of niet te verkopen.

Het blijft een gegeven dat er sprake is van een navrante scheefheid.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! In de motie staat heel duidelijk dat het gaat om vermogens die in het verleden zijn ontstaan en die dus niet bij de verdeling betrokken mogen worden. Als de wethouder zegt dat het allemaal geen zak uitmaakt – om het zo maar even te zeggen – begrijp ik niet waarom de gedeputeerde deze motie omarmt.

De *voorzitter*: Dat is weinig parlementair uitgedrukt, mevrouw *Geeraedts*.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat zegt u?

De *voorzitter*: Let een beetje op uw woorden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Oké, voorzitter, maar soms word je daar wel eens toe uitgelokt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb willen aangeven dat in de huidige door de Raad voor de financiële verhoudingen geëntameerde discussie over de vraag of en op welke wijze vermogens van provincies onderling herverdeeld moeten worden en betrokken moeten worden bij de uitkering uit het Provinciefonds, geen rekening gehouden wordt met het gegeven of het vermogen op de bank staat of in een energiebedrijf zit. Ik meen dat de opmerking van de heer *Heijmans* daarop geen betrekking kan hebben.

Dan over de scheefheid van de vermogens. In een discussie met de wethouder van Boekel van Boekel verleden jaar kwam hij met de suggestie dat Boekel zich maar moest aanmelden als een wijk van Rotterdam, omdat Boekel dan uit de financiële problemen zou zijn daar Rotterdam ongeveer twee maal zoveel per inwoner uit het Gemeentefonds krijgt als Boekel als plattelandsgemeente. Als er zoals ik gisteren al heb gestipuleerd, al sprake is

van vermogensverevening tussen overheden, kan dit niet alleen afzonderlijk tussen provincies plaatsvinden maar moeten ook de vermogens van de gemeentes afzonderlijk erbij worden betrokken. Ik denk dat deze motie daar goed uitdrukking aan geeft. Ik geef de Staten en het college nog wel in overweging de motie ook aan te reiken aan de Provinciale Staten van Zeeland en Limburg omdat er in het IPO vaak een goede samenwerking is geweest tussen deze drie zuidelijke provincies. Verder kunnen wij volledig instemmen met de oproep die aan GS hier is gedaan.

De *voorzitter*: Ik neem aan dat we hiermee de behandeling van het onderwerp Profiel Provincies kunnen afsluiten en zo dadelijk bij de stemmingen over enkele andere onderwerpen deze beide moties in stemming kunnen brengen.

Nummer 25/10

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 4 en 5 februari 2010

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Nummer 26/10

Ingekomen stukken

Er wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

De *voorzitter*: Aan de orde zijn stemmingen.

Nummer 12/10

Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010 - 2014

In stemming komt het voorstel.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Voeten* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie/SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voor.

De *voorzitter*: het voorstel is aangenomen.

Nummer 14/10

Beheersstatuut Provinciaal Ontwikkelbedrijf

In stemming komt het voorstel.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Graag een korte stemverklaring. Wij zijn kritisch genoeg geweest bij dit stuk. Ik heb gisteren al gezegd dat het stuk flink is opgeknapt om het zo maar uit te drukken. Ons amendement werd zelfs overbodig. Dat betekent dat wij zullen instemmen met het voorstel, hoewel wij nog twijfel hebben bij die politiek gevoelige kwesties. Maar laten we die nu maar het voordeel van de twijfel geven. Dat betekent dus dat wij voor dit voorstel zullen stemmen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie/SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter, met

een stemverklaring. D66 gaat er vanuit dat het college hierbij zijn informatieplicht zeer serieus opvat. Daarom stemmen wij voor.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voor.

De *voorzitter*: het voorstel is aangenomen.

Profiel provincies

In stemming komt motie M1.

De heer *Thuis* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie/SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik onthoud mij van stem.

De *voorzitter*: Dat kan niet. U moet voor of tegen stemmen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Daar heb ik mij niet in verdiept. Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! We zijn het niet eens met alle uitgangspunten in het stuk maar vanwege de eenheid en de pressie die nodig is stem ik toch voor.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voor.

De *voorzitter*: De motie M1 is aangenomen.

In stemming komt motie M2.

De *voorzitter*: Ik teken hierbij aan dat door de gedeputeerde is verzocht aan deze motie bekendheid te geven. Dat zal wel lukken.

De heer *Thuis* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie/SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voor.

De *voorzitter*: Deze motie is aangenomen.
Dan zijn we nu toe aan de behandeling van het voorstel stimuleringsfonds nieuwbouwwoningen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Er zitten veel bezoekers op de publieke tribune die voor de verordening Ruimte Noord-Brabant zijn gekomen. Is het niet mogelijk de volgorde van behandeling om te draaien?

De *voorzitter*: Ik zie inderdaad dat de tribune volzit; er staan zelfs mensen en dat mag van de brandweer helemaal niet. Naar mij blijkt stemmen de Staten ermee in eerst de verordening ruimte te behandelen.

Nummer 20/10

Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voorzitter! We hebben een nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening en het ruimtelijk beleid van de provincie dient hierop te worden aangepast. Zo is de interim structuurvisie al vastgesteld en een paraplunota waaronder de bestaande beleidsplannen hangen. Vandaag gaan we een volgende stap zetten in het

proces. De bestaande beleidsplannen worden omgezet naar een verordening Ruimte. De structuurvisie zit nog in de inspraak en zal samen met het vervolg van deze verordening worden vastgesteld.

De verordening geeft aan waar de gemeenten in hun bestemmingsplannen rekening mee moeten gaan houden. Het instrument verordening is door het CDA niet meteen van harte ontvangen. Weer meer regels erbij was de eerste reactie. Nu een jaar later blijkt dat de verordening beknopt en overzichtelijk gehouden is. Zonder extra bureaucratie. De bevoegdheid tot het stellen van nadere regels is beperkt. Zo veel mogelijk is in de verordening zelf opgenomen. Het lijkt soms wel of alleen de zonering uit de reconstructieplannen is opgenomen maar er staat nog veel meer in. De verordening gaat ook over het bestaande beleid op het gebied van stedelijke ontwikkeling, EHS (Ecologische Hoofdstructuur) en water. En er zijn regels in opgenomen omdat het Rijk dit heeft voorgeschreven.

Het CDA heeft al eerder aangegeven dat natuurcompensatie ook mogelijk moet zijn binnen de ecologische hoofdstructuur. De financiële middelen voor aankoop van de EHS zijn ontoereikend. En ecologisch gezien is het van groot belang dat de EHS zo snel mogelijk robuust gerealiseerd wordt. Goede landbouwgronden dienen behouden te blijven. De CDA fractie vindt dat in de verordening natuurcompensatie in de EHS opgenomen moet worden.

En daarom dienen we namens de andere coalitiepartners een amendement in.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): We zijn eigenlijk al verplicht die EHS te realiseren. Buiten de EHS wordt ook natuur aangetast. Die natuur moet soms ook worden gecompenseerd. U wilde dat nu in de EHS doen, maar we zijn al verplicht die te realiseren. Buiten de EHS is ook natuur nodig.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Daar heeft u gelijk in maar waarom zouden we het niet allebei kunnen doen? Er is te weinig geld om de EHS uit te voeren. Alles wat we kunnen meenemen en versnellen is meegenomen. Bent u daarop tegen?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wat u nu in de EHS stopt, die we toch al verplicht zijn te realiseren, haalt u elders weg. Daar zijn wij het niet mee eens.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Dat ben ik niet met u eens. Ik ga door met mijn verhaal.
Namens de coalitiepartners willen we hiervoor een amendement indienen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Mevrouw *Verschuuren*, ik werd getroffen door uw opmerking dat er te weinig geld is om de EHS te verwezenlijken. Maar dat is een politieke keuze. Wij kunnen ervoor kiezen extra geld beschikbaar te stellen, ook in het licht van de discussie bij het vorige agendapunt.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Dat is een terechte opmerking.
Uit de 205 inspraakreacties blijkt dat de verordening leeft in Brabant.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Als de politieke keuze op het ogenblik zo is dat wij minder geld krijgen voor de EHS, vindt u het dan niet een beter idee iets langer over de EHS te doen dan de natuurcompensatie voor te stellen zoals u het nu doet?

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Die EHS is groot, veel hectares. Belangrijk is dat de natuur wordt gecompenseerd. Het is in onze ogen alleen maar goed het in de EHS te compenseren.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat vroeg ik u niet. Ik vroeg of als er op dit moment te weinig geld is, u niet vindt dat we er wat lang over kunnen doen, zodat we toch aan onze verplichtingen kunnen voldoen.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): De grens ligt bij 2018. We weten dat we dat niet halen. Wij zijn voor compensatie en niet voor verlenging, dus er niet langer over doen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie/SGP): Voorzitter, toch nog even over dit punt. De CDA-fractie heeft er samen met vele andere fracties voor

gepleit, de EHS in 2018 gerealiseerd te hebben. Daar hebben we de heer Hoes ook scherp op aangesproken. We verzetten de grens maar dan moet het ook in 2018 gerealiseerd worden. Dat punt heeft u dus al binnen. Nu gaat u er toch een stukje vanaf knabbelen en terugonderhandelen en compensatie die elders moet plaatsvinden, toch in de EHS laten plaatsvinden. Ik vind dat niet consistent met uw eerdere pleidooi om in 2018 de EHS echt gerealiseerd te hebben.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik ben het niet met de heer *Vreugdenhil* eens; ik zie het heel anders. Ik zie het als extra. Als je voor natuur bent – en naar mijn idee is de ChristenUnie dat ook – kun je hier niet tegen zijn.

Gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven en particulieren hebben hun reactie gegeven.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Mevrouw *Verschuuren*, uw verhaal klopt niet. U zegt: we gaan in de EHS compenseren en daarbuiten niet, dus krijgen we extra natuur. Nee, doordat we in de EHS doen wat we moeten doen en daarbuiten dus niet meer, krijgen we nu minder natuur in plaats van meer.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Het gaat ons erom dat het sneller gaat.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Het gaat om meer.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik wil graag dat u bevestigt dat u de huidige ecologische hoofdstructuur zoals we die hebben vastgelegd, gerealiseerd wilt hebben. Daarmee bent u toch eens.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Helemaal.

De heer *Martens* (GroenLinks): Wij willen ook dat de financiering in 2018 is geregeld. Daar hebben we de heer Hoes op aangesproken; de vorige spreker zei het al. We krijgen bij de voorjaarsnota de discussie over het beschikbaar stellen van gelden daarvoor. We hebben het geld voor de

natuurcompensatie daarvoor überhaupt niet nodig. Als we in dit huis voldoende keuzes maken daarvoor, dus realisatie van de EHS in 2018 in de huidige omvang, dan kan de natuurcompensatie plaatsvinden op de plaats waar dat noodzakelijk is en wat ons betreft duidelijk niet in de ecologische hoofdstructuur.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Wij verschillen daarover van mening.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik verschil inderdaad van mening met wat daarnet van achter deze tafel is gezegd. Het gaat erom dat er juist op dit moment financiële problemen zijn en knelpunten. Wij horen van de gebiedscommissies en van de reconstructiecommissies dat zij zaken moeten laten liggen en niet verder kunnen. Daartoe willen wij wel een mogelijkheid geven. Daarom hebben wij dit mede ondersteund. Hiermee wil ik mevrouw Verschuuren even steunen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Bent u het met ons eens dat als wij deze motie aannemen, dat betekent dat wij per saldo in Brabant minder natuur krijgen?

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik zie dat anders.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Kunt u uitleggen hoe u dat ziet? Wij zijn van Europa verplicht de EHS te realiseren. Dus dat moet gebeuren. Daar moeten we middelen voor vinden en daar zijn we ook mee bezig. Daarnaast hebben we in Brabant, behalve de EHS, ook nog elders natuur. Als die natuur wordt aangetast moet die gecompenseerd worden. U zegt nu dat we dat niet daar doen maar in de EHS. Dat betekent per saldo minder natuurrealisatie in Brabant.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik sluit het niet uit.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik wil nog even reageren op een mevrouw Verstappen. Zij schildert wel het heel sombere scenario dat we minder natuur krijgen als we het gaan

compenseren in de EHS. Er zijn in Brabant ook altijd nog bestemmingsplannen en gemeenten. Die kunnen het allemaal prachtig in hun eigen bestemmingsplannen vastleggen. Dus zo'n somber scenario is het helemaal niet.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik verbaas me er een beetje over dat juist mevrouw Verstappen die zich altijd zo druk maakt over biodiversiteit, en terecht, niet ziet hoe groot het belang is dat ermee is gediend de EHS robuust te vullen. Op dit moment is aan nog geen 30% van de EHS werkelijk invulling gegeven. Wat wij willen is, juist die belangrijkste ecologische structuur voor 100% vullen en dus eerst zorgen dat die structuur op orde komt, juist om de biodiversiteit te dienen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Het is aan iedereen hier binnen dit huis en buiten dit huis bekend, wellicht buiten de fracties van het CDA en de VVD, dat het juist voor gemeentes uit onmacht en/of onwil heel lastig is bestemmingsplannen op orde te krijgen als het gaat om natuur en natuurrealisatie. Het is volgens mij intussen ook aan iedereen bekend dat Brabanders in allerlei panels, forums, polls en onderzoeken te kennen hebben gegeven dat de natuur en de kwaliteit van ruimtelijk Brabant hen heel nauw aan het hart ligt en dat zij vinden dat met name het provinciebestuur daarbij de regie en de beschermingsrol moet overnemen. Ik vraag de fracties van het CDA en de VVD eigenlijk als ze zich daarvan bewust zijn.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Natuurlijk zijn we ons daar bewust van want in de nieuwe structuurvisie heeft de provincie verschillende rollen. Ze krijgt de ontwikkelende rol maar ze houdt ook de beschermende rol.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter, er bestaat nog een misverstand. Er liggen nog duizenden hectares landbouwgrond in de EHS waar op dit moment snijmaïsteelt en bometeelt plaatsvindt. Het zou goed zijn als die landbouwgrond in natuur wordt omgezet.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie/SGP): Voorzitter, hier wordt toch een denkfout gemaakt. Heel vaak vindt compensatie plaats omdat delen van de EHS op een andere manier worden gebruikt. U zegt dus eigenlijk: we halen een deel van de EHS af, dat zetten we nu terug, per saldo minder EHS. Daar komt het op neer, want heel vaak is het gekoppeld aan een aantasting van de EHS. Wilt u het zo aanpassen dat daar waar de EHS wordt aangetast, die regeling niet mogelijk is en dat alleen voor een andere compensatieregeling het binnen de EHS is mogelijk wordt? Dat is een heldere lijn die consistent is met uw opmerking dat in 2018 de EHS gerealiseerd moet zijn.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Daar ben ik het niet mee eens.

Uit de 205 inspraak reacties blijkt dat de verordening leeft in Brabant. Gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven en particulieren hebben hun reacties gegeven. De locatie Oosthoek bij Etten-Leur is niet langer als zoeklocatie voor bedrijventerrein opgenomen. Ook niet voor de lange termijn. Tijdens de commissie heeft het CDA hier vragen over gesteld en door GS is dit onderdeel aangepast.

Duidelijk is dat een verordening een juridisch instrument is dat geldt voor heel Brabant. Er staat geen beroep tegen open. Daarom is het ook belangrijk dat het Statendebat van 19 maart over de megastallen goed in de verordening is verwerkt. Doel van het debat in maart was om grenzen te stellen aan de schaalvergroting in de intensieve veehouderij in Brabant. En die grenzen zijn ook gesteld.

Het CDA staat voor duidelijkheid en afspraak is afspraak. Geen ad hoc beleid maar consequent zijn in besluitvorming en de uitvoering daarvan. Kortom: een betrouwbare overheid.

Het gaat om het bereiken van de afwaartse beweging en de milieu- en natuurdoelen die daarbij horen. Fijn wonen in dorp en stadsrand. Geen aantasting van natuur. Intensieve veehouderij die daar niet thuishoort, dient verplaatst te worden. Dat is het hoofddoel. Het is van belang dat de bedrijven in de extensiveringsgebieden ook een mogelijkheid tot

verplaatsing krijgen.

Laten we met alle commotie van 19 maart het oorspronkelijke doel niet uit het oog verliezen. Het CDA is daarom voor een maximale inzet om de intensieve veehouderijbedrijven te laten stoppen of te verplaatsen vanuit de extensiveringsgebieden. We zijn voorstander van regelingen die helpen om de bedrijven te verplaatsen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Als u er voorstander van bent bedrijven te verplaatsen van de gebieden waar ze niet thuishoren naar bijvoorbeeld extensiveringsgebieden, waarom wilt u dan toch toestaan dat ze nog eenmalig kunnen uitbreiden.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Mevrouw Verstappen, u weet dat op grond van de dierenwelzijnseisen dieren meer ruimte moeten krijgen. Meer ruimte betekent uitbreiden, niet kleiner worden. Dat is toch ook een wens van u.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het zou heel mooi zijn als u die wet nu zou aangrijpen om te zeggen: we krijgen die bedrijven niet weg van de plaats waar we ze niet willen hebben, maar gelukkig denkt Europa aan dierenwelzijn. Als mensen niet aan die dierenwelzijnseisen kunnen voldoen, dan zijn ze verplicht te vertrekken van die plek of hun bedrijf om te schakelen naar een kwalitatieve veehouderij waar we wel trots op kunnen zijn.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Daar ben ik het niet mee eens. Boeren horen bij Brabant.

Mevrouw *Slegers* (SP): De vraag is dan natuurlijk wat voor soort boeren het zijn. Zijn het hele kapitaalkrachtige ondernemers of gezinsbedrijven. De SP kiest toch echt voor de gezinsbedrijven.

Ik wil graag van het CDA weten gelet op uw uitspraken over betrouwbaar bestuur en afspraak is afspraak en uw verwijzing naar 19 maart, wat u vindt van het feit dat GS in de verordening in paragraaf 3.3 een enorme ontheffingsmogelijkheid hebben opgenomen die voor heel veel interpretaties vatbaar is en die er eigenlijk voor zal gaan zorgen dat er nog heel veel mogelijk is, ook uitbreidingen op gebieden die wij volstrekt

ongewenst vinden.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik ben blij dat u daarmee komt want wij gaan daar dadelijk een amendement over indienen.

Op 19 maart is toegezegd dat er een aanvullende notitie komt om de verplaatsingsregelingen te verbeteren. Wij zijn benieuwd.

Aan GS vragen we om objectieve criteria op te stellen voor de aanwijzing van de landbouwontwikkelingsgebieden in Brabant. En we zijn het niet eens met het feit dat melkveebedrijven staan vermeld onder intensieve veehouderij. De Staten hebben duidelijke besluiten genomen op 19 maart waar we nog steeds achter staan.

De heer *Martens* (GroenLinks): Even over de melkveebedrijven. Op 19 maart hebben we onder andere besloten dat bedrijven waar de koeien in overwegende mate binnen worden gehouden, worden bestempeld als intensieve veebedrijven. Ik begrijp uit uw woorden dat u dat niet vindt en dat dus bedrijven waar de koeien dag en nacht binnen staan, geen intensieve veebedrijven zijn. Daarover verschillen wij dus van mening.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik zou graag willen weten waar u dat gelezen hebt.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ook ik ben daar benieuwd naar.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Waarom vindt u zo'n bedrijf waar de koeien binnen worden gehouden en het voer ook vaak van elders komt, geen intensieve veehouderij?

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Als het gaat om meer dan 200 koeien kan ik mij daar wat bij voorstellen, maar wij vinden de normale melkveehouderijen zoals we ze allemaal kennen, geen intensieve veehouderij. Ik kan mij voorstellen dat er een grens is, waarboven dat wel het geval is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het CDA hanteert een vage grens en kan die niet omschrijven. De grens die u hanteert is: de normale veehouderij in

Brabant. Normaal vindt u dat de koeien dag en nacht binnen staan.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Nee, dat vinden we niet normaal. Ik ben persoonlijk voor koeien in de wei; dat vind ik het mooiste.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ik wil gewoon graag weten wat voor het CDA normaal is. Dat is wel heel belangrijk.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik ben blij met die vraag want die geeft mij de kans om aan te geven dat het CDA voor gezinsbedrijven is.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ik vraag niet om een groot gezin maar om hoeveel beesten.

De heer *Zeegers* (SP): Dat zijn momenten die een debat zo mooi maken. Ik heb uw tekst gezien. U gaat een amendement indienen waarin u stelt dat de melkveehouderij niet tot de intensieve.....

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Nee, dat gaan we niet doen. Als ik mijn verhaal mag afmaken dan kom ik er vanzelf aan toe.

De heer *Zeegers* (SP): Dan wacht ik nog even met mijn interruptie.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij heel goed.

De heer *Van Vught* (CDA): Ik wil even nog een toelichting geven op de grens van 200 koeien. Het CDA is voor grondgebonden veehouderij. Een rundveebedrijf is grondgebonden, al lopen de koeien in mindere mate buiten. Maar meestal lopen ze buiten. Daar zijn wij overigens voorstander van. Het voer dat die beesten vreten, komt uit de regio en vaak van heel dichtbij.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik begrijp nog niet welke criteria u hanteert voor de ene vorm van intensieve veehouderij en op welke gronden u andere criteria wilt hanteren voor de melkveehouderij. Het gaat toch om het zelfde! Het gaat toch om grotendeels? Ik vind overigens het

begrip grotendeels voor meer interpretaties vatbaar. Ik denk dat daar uw ontsnappingsmogelijkheid zit. Dat zou betekenen dat we het begrip grotendeels moeten definiëren met een percentage.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Nee, geen ontsnapping. Wij zijn voor duidelijkheid en die wil ik graag geven. De grens ligt dan bij 200 koeien.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Het ging niet om het aantal dieren maar om de wijze waarop ze worden gehouden, of ze voornamelijk in de stal staan ja of nee.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Het ministerie kent hiervoor een definitie. Als ik dan mijn persoonlijke mening mag geven, die is ver weg, vanuit Den Haag, opgesteld maar in de praktijk is naar mijn idee het anders. De definitie van het ministerie is in de verordening opgenomen. Vandaar dat ik er vanuit de praktijk iets over wilde zeggen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Er staat hier niet mevrouw Verschuuren maar het CDA. Wat vindt het CDA ervan?

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): De CDA fractie is het hiermee eens.

De *voorzitter*: Even over de orde. Het is mooi om veel interrupties te hebben maar ik kijk ook even naar de orde van de dag. Ik wil u toch oproepen tot een zekere beperking en terughoudendheid. Als u dan een interruptie pleegt probeer haar dan kort en scherp te houden en geen lange verhalen af te steken.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Tot mijn verrassing hoor ik vandaag dat het CDA voor grondgebonden landbouw is. Sinds wanneer is dat het geval en waaruit kan dat geconcludeerd worden?

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! De VVD-fractie wil de melkveehouderij niet onder de intensieve veehouderij brengen. Dat betekent dat melkveehouderijen in extensiveringsgebieden ook

op funderingsgrenzen op slot gaan en dat die bedrijven in aanmerking moeten komen voor verplaatsingsregelingen. Dat willen wij niet; wij willen die bedrijven liever daar houden en het geld gebruiken om geitenhouderijen te verplaatsen.

De *voorzitter*: Mevrouw Verschuuren, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik wil graag een antwoord op mijn vraag.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik kan helaas niet aangeven sinds wanneer dat het geval is. Die datum heb ik niet paraat.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Er zijn meer varkens dan mensen in Brabant. Dat is niet bepaald grondgebonden landbouw. Die varkens zitten er wel met steun van het CDA.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): De Staten hebben op 19 maart duidelijke besluiten genomen. Wij staan daar nog steeds achter. Tijdens dat debat is ook gesproken over de lopende zaken. Het CDA gaat ervan uit dat het daarbij om concreet aantoonbare zaken moet gaan. Wij vragen de gedeputeerde om een inventarisatie van de lopende zaken. Waar gaat het nu precies om? Wij gaan geen speculanten helpen. Wij willen graag meer duidelijkheid over de lopende zaken. Er moeten geen ontheffingen verleend worden voordat duidelijk is waarover het precies gaat. De besluiten van 19 maart blijven uitgangspunt evenals de vraag om maatwerk.

Ook juridische aspecten spelen hierbij een rol. Procedures die we waarschijnlijk gaan verliezen moeten voorkomen worden. Als de overgangstermijn tot 1 januari 2011 loopt, is een onherroepelijke bouwvergunning niet mogelijk. Kan de gedeputeerde dit verduidelijken?

Enige jaren geleden is de reconstructie van het buitengebied in gang gezet. Het is een groot project dat nog niet is afgerond. Het is ontstaan vanuit milieu-, natuur- en leefbaarheidsdoelen. Gemeenten als Deurne en andere die voortvarend te werk zijn gegaan alsmede ondernemers die initiatief hebben getoond, mogen we niet

teleurstellen.

In de verordening is een uitzondering opgenomen voor bedrijven die met een biovergistingsinstallatie gaan werken. Deze uitzondering willen wij laten vervallen. Wij vragen GS eerst een beleidsnotitie duurzame energie en biovergisting landbouw op te stellen voordat wij hiervoor uitzonderingsregels gaan opnemen. Dat kan altijd nog in de verordening tweede fase. Een amendement met deze strekking zal namens de coalitiepartijen door het CDA worden ingediend.

Dan kom ik bij het gebied Moerwijk in de gemeente Boxtel. In de uitwerking van het streekplan heette het nog integratie stad/land. Nu blijkt dit aangepast te zijn, echter niet conform de ingediende inspraakreactie. Voor de initiatiefnemer en voor de gemeente Boxtel is dat moeilijk te begrijpen. De verordening biedt de mogelijkheid om bij kennelijke onjuistheden in de begrenzing een gebied aan te passen. Wij vragen GS nog eens goed hiernaar te kijken.

Uit de inspraakbijeenkomsten over de Structuurvisie blijkt dat er behoefte is aan een regionale gebiedsautoriteit. De regionale planningsoverleggen (RPO's) kunnen hierin voorzien. Ook richting Den Haag en Europa kan zo efficiënter gehandeld worden. Er is draagvlak voor de provincie als onafhankelijk voorzitter. In de verordening staat dat GS nader aangeven welke gemeenten tot welk gebied behoren binnen een RPO. De CDA-fractie gaat ervan uit dat hierbij rekening gehouden wordt met de grootte en aard van de gemeenten, zodat dorpen ook voor hun eigen inwoners kunnen blijven bouwen en jongeren in de eigen woonomgeving kunnen blijven. Wij vragen graag uw aandacht hiervoor.

De voorzitter: Door de leden mw. Verschuuren, mw. Prins-Afman en Arkes worden de volgende amendementen voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010;

Kennis genomen hebbende van het ontwerpbesluit 20/10 B betreffende de vaststelling van de Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1;

overwegende dat:

- *uiterlijk tot 1 januari 2013 eenmalig vergroting van het bouwblok boven de 1,5 hectare is toegestaan uitsluitend om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen voortvloeiend uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en uit de op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gestelde eisen;*
- *deze uitzondering alleen geldt voor bouwblokken die op 19 maart 2010 een omvang hebben van 1,5 hectare en geheel zijn benut;*
- *er voor duurzame energie b.v. in de vorm van een biovergistingsinstallatie nog geen provinciaal beleid is;*
- *dit eerst gemaakt moet worden voordat het juridisch in een verordening vastgelegd wordt;*

besluiten:

1. *In artikel 3.3.4 lid 4 en artikel 3.3.5 lid 3 tussen de woorden is en eenmalig de zinsnede "voor bouwblokken die op 19 maart 2010 een omvang hebben van 1,5 hectare en geheel zijn benut" toe te voegen;*
2. *Artikel 3.3.4. lid 5 te laten vervallen;*
3. *Artikel 3.3.5 lid 4 te laten vervallen;*
4. *GS op te dragen om een beleidsnotitie duurzame energie en biovergisting landbouw voor te bereiden en aan de commissie RM voor te leggen."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010;

kennis genomen hebbende van Statenvoorstel 20/10;

overwegende dat:

- *de financiële middelen voor de EHS ontoereikend zijn;*
- *het ecologisch van groot belang is dat de EHS zo snel mogelijk robuust gerealiseerd wordt;*
- *natuurcompensatie in de EHS bij het in werking treden van de verordening mogelijk moet zijn;*

besluiten de tekst van het Statenvoorstel aldus te amenderen:

Artikel 3.1.12

Lid 2: Zolang nadere regels als bedoeld in het eerste lid nog niet zijn vastgesteld en in werking getreden, wordt de Beleidsregel natuurcompensatie aangemerkt als nadere regels als bedoeld in het eerste lid, onder verwijzing naar lid 3;

Lid 3: Aan de beleidsregel natuurcompensatie wordt toegevoegd dat natuurcompensatie ook mogelijk is in de ecologische hoofdstructuur."

De voorzitter: Deze amendementen maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. A2 en A3.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Wie denkt dat ruimtelijke ordening een saai gedoe is, heeft het afgelopen jaar redenen genoeg gehad om van oordeel te veranderen. Bedrijventerreinen, spoorzones, wegtracé's en natuurlijk ook de megastallen hielden en houden de gemoederen flink bezig. De betrokkenheid, kritiek en ervaringsdeskundigheid van veel mensen groeit met de dag. Wij vinden dat een goede ontwikkeling. Mensen willen meepraten en meebeslissen over hun straat, hun uitzicht, hun omgeving, hun geluid, over de overlast die zij ervaren, over stank en andere ziekmakende factoren. Gelatenheid, afzijdigheid, gemopper en individualisme maken plaats voor een nieuwe vorm van democratie. Volle zalen lijken eerder regel dan uitzondering en dat maakt dat wij hier de komende maanden goede besluiten moeten nemen.

Door alle commotie is de verleiding groot dat wij vandaag het debat over de megastallen gaan overdoen. Dat moet niet en dat hoeft ook niet. Wij moeten vandaag wel kijken of deze verordening recht doet aan de al gevoerde discussie. Doen wij dat niet, dan loopt de politiek de zoveelste vertrouwensdeuk op. Als het aan de SP ligt, gaat dat niet gebeuren. Door diezelfde commotie lopen wij de kans dat wij vandaag alleen spreken over de intensieve veehouderij, terwijl de verordening ook over belangrijke andere zaken gaat zoals de EHS, bedrijventerreinen en een goede verhouding tussen provincie en gemeenten.

Voor ons is de kern van de zaak of deze verordening doet wat zij moet doen: bescherming bieden. Zij moet bescherming bieden tegen ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen, tegen verrommeling, tegen cliëntalisme, tegen verdere teruggang van de biodiversiteit en tegen verdere aantasting van de volksgezondheid. Beschermen is wat ons betreft de kerntaak van de provincie binnen het terrein van de ruimtelijke ordening. Ontwikkelen, regie voeren en stimuleren zijn voor ons de afgeleide daarvan.

Gedeputeerde Staten stellen voor dat wij de bescherming vooral regelen door gemeenten van alles te laten verantwoorden in bestemmingsplannen. Als zij willen afwijken van het beleid,

moeten zij dat vooral goed kunnen uitleggen op papier. U weet als geen ander, voorzitter, papier is geduldig en biedt volop kans om van de meest rauwe werkelijkheid nog een fantastisch verhaal te maken. Voor ons had de verordening meer rechtstreeks doorwerkende regels mogen bevatten.

Globaal gaat de verordening over vier kernvragen:

- Waar kan nog stedelijke ontwikkeling plaatsvinden en in welke mate?
- Wat doen wij om de EHS te versterken?
- Hoe maken wij een echte pas op de plaats in de intensieve veehouderij en werken wij naar een voor mensen en dieren gezonde en perspectiefvolle landbouwsector?
- Hoe gaan wij om met gemeenten? Wie is nu de baas op het terrein van de ruimte?

Laat ik beginnen met de stedelijke ontwikkeling en in het bijzonder met de bedrijventerreinen. U weet dat wij al langer pleiten voor een moratorium op nieuwe bedrijventerreinen. Alleen een moratorium pakt de herstructurering echt aan. Zo ver gaat het voorstel van het college niet. Er wordt wel gezegd dat nieuwe bedrijventerreinen eigenlijk niet kunnen, behalve als – en dan komt het – :gemeenten kunnen aantonen dat het niet anders kan. Het viel ons op dat op verschillende plekken gebruik gemaakt wordt van de formulering: reële mogelijkheden. Er mag alleen maar een nieuw bedrijventerrein worden aangelegd als er geen andere reële mogelijkheid is. Dat staat o.a. in artikel 2.1.4, lid 3, artikel 2.1.8 en artikel 2.9.9, lid 4 sub a. Het verhaal is telkens dat het college nieuwe terreinen wil toestaan als er geen andere reële mogelijkheden zijn. Wat bedoelen GS nu eigenlijk met reël? Bestaan er ook irreële mogelijkheden? Het consequent toevoegen van het adjectief reël maakt ons in ieder geval achterdochtig. Het is immers een rekbaar begrip: wat voor het college reël is, hoeft dat voor ons helemaal niet te zijn. In de 19de eeuw werden mensen voor gek versleten als zij zeiden dat mensen ooit zouden vliegen, terwijl er nu bijna massaal therapeutische hulp georganiseerd moet worden als een vulkaan op IJsland zorgt voor enkele dagen zonder vliegverkeer.

Wij stellen per amendement voor het woord reël uit alle artikelen te schrappen. Over reël

gesproken, het college heeft onder druk van de commissie maar zeker ook onder druk van buiten besloten Oosthoek te schrappen als zoekgebied voor een bedrijventerrein.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik ben heel blij dat de heer Zeegers kritiek heeft op het gebruik van het bijvoeglijk naamwoord reël, want ik heb altijd moeite met bijvoeglijke naamwoorden. Kan het amendement wellicht zo worden ingericht dat alle bijvoeglijke naamwoorden van criteria moeten worden voorzien? Dan zijn zij tenminste reël in te voeren.

De heer *Zeegers* (SP): Mevrouw Lestrade, ik daag u uit om een subamendement te maken op ons amendement. Ik denk dat ik dat dan wel steun.

Het college schrapt Oosthoek als zoekgebied voor bedrijventerreinen en dat blijkt gewoon mogelijk, terwijl sommige mensen moord en brand gegild hebben dat het wel moest en dat het reël was om dat te doen! U snapt nu een beetje waar onze achterdocht vandaan komt. U snapt dat wij het voorstel over Oosthoek toejuichen. Bedrijven in die omgeving hebben echt wel andere mogelijkheden, al was het alleen maar op de vele braakliggende stukken op bestaand bedrijventerrein.

Een maand geleden hebben wij een recorddebat gevoerd over de intensieve veehouderij nadat het burgerinitiatief hier in deze zaal op zeer overtuigende wijze de urgentie overbracht om nu eens echt te handelen. Dat gebeurde ook, al ging het voor ons niet ver genoeg. Maar goed, de vele aanwezigen konden vertrekken met een gevoel van hoop dat er eindelijk sprake was van een meer dan noodzakelijke kentering. Het waarom ga ik niet herhalen, want dan doen wij de discussie echt over. Dit is tevens een uitnodiging aan de volgende sprekers om ook niet in herhaling te vervallen. Wij hebben nu geen vijftig moties om onszelf serieus te nemen. Want dat moeten wij inderdaad doen: onszelf en al die betrokken mensen met hun fundamentele argumenten serieus nemen. En dat gebeurt niet als wij nu de verordening vaststellen zoals zij thans voorligt. De kern is dat GS de bevoegdheid willen hebben om ontheffing te

verlenen voor lopende zaken. Wat zijn eigenlijk lopende zaken? Hoeveel zijn het er? Als er straks in het landschap veel te grote bedrijven met intensieve veehouderij verschijnen terwijl wij dat hier niet willen, nemen wij gewoon een fout besluit. Velen hebben ons dit de laatste weken laten weten, o.a. Milieudefensie. Die organisatie heeft het naar onze mening uitstekend verwoord. Ik verwijs daar maar naar vanwege de tijd. Wat ons betreft krijgen GS die ontheffingsbevoegdheid niet en moeten zij eerst hun huiswerk doen. Zij moeten aangegeven wat lopende zaken zijn en om hoeveel het gaat. Tot die tijd is echt een pas op de plaats nodig. In noodgevallen kunnen de Staten zelf en/of de commissie RM altijd wel praten over echt schrijnende uitzonderingen. Ik weet dat andere fracties hierover amendementen en moties zullen indienen. Dat gebeurt soms ook namens onze fractie. Ik heb zelf een amendement dat met behulp van Veerle Slegers tot is stand gekomen en dat medeondertekend is door de Brabantse Partij. De kern daarvan is dat wij besluitvorming over paragraaf 3.3 willen aanhouden met uitzondering van paragraaf 3.3.8 omdat daarmee de ontheffingsmogelijkheid van tafel is. Wij willen dat besluit pas nemen nadat het college zijn huiswerk gedaan heeft en de Staten en anderen een idee hebben over wat verstaan wordt onder lopende zaken, hoeveel het er zijn en wat de exacte criteria zijn. Ik denk dat het woord exact hier op zijn plaats is, mevrouw Lestrade, om een en ander helder te krijgen.

Mijn volgende punt betreft de RPO's, de regionale planningsoverleggen. Natuurlijk mogen GS afstemmen met de gemeenten, wij vinden zelfs dat zij dat moeten doen, maar wel op een schaal die ook te behappen is. Wat was er mis met de tien gebieden die nu in de praktijk gehanteerd worden? Schaalvergroting heeft ook op andere terreinen vaak alleen maar ellende gebracht. Ik vraag mij echt af waarom dat hier anders zou zijn. Ik vraag mij echt af waarom Lith moet meepraten met Boxmeer over een regionaal bedrijventerrein. De gedeputeerde heeft in de commissie al gezegd dat er waarschijnlijk toch weer deelloverleggen komen in allerlei subregio's. Dat schept alleen maar verwarring, dan wordt het echt wazig. Naast

kritiek op de schaal hebben wij ook grote twijfels over de democratisch legitimatie van deze RPO's. Zijn of worden het stiekem toch geen nieuwe streekgewesten met ongekozen parlementariërs? Wordt het toch niet een vierde bestuurslaag? Het zal voor kleine gemeenten niet meevallen om tegen de stroom in te roeien. Hoe bindend zijn de uitkomsten van zo'n overleg?

Voorzitter. Ik dien een amendement in om af te zien van die vier RPO's en vast te houden aan de tien gebieden die wij nu hebben.

Tot slot willen wij nog een amendement indienen over de EHS. Ik zal het wel even voorlezen omdat ik daarmee meteen de argumenten geef. Het luidt als volgt:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- *Gedeputeerde Staten de bescherming van 1.500 kleine (kleiner dan 2 ha) bosgebieden in de provincie Noord-Brabant uit de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) heeft gehaald omdat hier geen met uitsterven bedreigde planten- of diersoorten aanwezig zijn, waarmee het provinciaal belang ontbreekt;*

overwegende dat:

- *gemeenten voor deze bosgebieden geen beschermingsmaatregelen meer hoeven te nemen in hun ruimtelijke plannen;*
- *dat Brabantse burgers in groten getale in onderzoeken aangeven groene ruimte van groot belang te achten en de verantwoordelijkheid voor de bescherming van die groene ruimte het liefst bij het provinciebestuur neerleggen;*

van mening zijnde dat:

- *door het uit de EHS halen van de 1500 kleine bosgebieden, de bescherming van de Brabantse natuurgebieden onder druk komt te staan;*

besluiten dat:

- *deze 1500 kleine bosgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur blijven door in Statenvoorstel 20/10A de zinsnede "kleine bosjes" (pagina 7/12, paragraaf 4.2.4, eerste punt) te schrappen."*

De *voorzitter*: Dit amendement wordt voorgesteld door het lid Zeegers. Het maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A6.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Wij zijn benieuwd naar de reactie van het college en van de andere fracties alsmede naar de voorstellen die zij gaan indienen. Het debat in tweede termijn zal heel levendig zijn.

De *voorzitter*: Door de leden Zeegers en mw. Jetten wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- *op 19 maart 2010 een voorbereidingsbesluit is genomen dat de ontwikkelmogelijkheden van intensieve veehouderijen beperkt vanuit de doelen van de Reconstructie, de volksgezondheid en de ruimtelijke kwaliteit van Brabant,*
- *er nog geen formele duidelijkheid is over de gevolgen voor de volksgezondheid en de leefbaarheid van het Brabantse platteland van de intensivering van de veeteelt omdat er nog onderzoeken lopen daarnaar;*

overwegende dat:

de maatschappelijke onrust over de gevolgen al erg groot is, van mening zijnde dat:

- *de volksgezondheid van Brabanders en de leefbaarheid van het Brabantse platteland zulke grote provinciale belangen vertegenwoordigen dat het voorzorgsbeginsel moet worden gehanteerd totdat er duidelijkheid is over de gevolgen van de intensivering van de veeteelt voor de volksgezondheid en de leefbaarheid dan de intensivering van de veeteelt die ondermeer mogelijk wordt gemaakt door de bepalingen in paragraaf 3.3 van de bijlage bij Statenvoorstel inzake Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1;*

besluiten dat:

- *besluitvorming over paragraaf 3.3 in genoemde bijlage wordt aangehouden, met uitzondering van paragraaf 3.3.8 totdat er op basis en in de geest van het Burgerinitiatief afgewogen beleid is ontwikkeld in de Structuurvisie;*
- *het Voorbereidingsbesluit van 19 maart 2010 in werking te houden totdat zulk afgewogen beleid er is."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A4.

Door het lid Zeegers worden de volgende amendementen voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;
besluiten:*

- 1 Artikel 4.1.2, lid 1 als volgt vast te stellen:
Er zijn regionale planningsoverleggen in tien gebieden.*
- 2. In de artikelsgewijze toelichting te verwijzen naar de tien bestaande overleggebieden."*

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;
besluiten:*

in artikel 2.1.4., lid 3 , artikel 2.1.8 en artikel 2.1.9, lid 4, sub a het woord "reële" te schrappen."

De voorzitter: Deze amendementen maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen respectievelijk nr. A5 en A7.

De vergadering wordt van 10.50 uur tot 11.00 uur geschorst.

De voorzitter: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen weer in te nemen? Het woord is aan mevrouw Prins.

Mevrouw Prins-Afman (VVD): Voorzitter! Met de behandeling van de Verordening Ruimte fase 1 wordt een volgende stap gezet in het vertalen van de nieuwe Wro in het provinciale ruimtelijke beleid. Een ruimtelijk beleid waarbij het accent verschuift van een toelatingsplanologie naar een ontwikkelingsplanologie, gebaseerd op een duurzame ontwikkeling en kwaliteit. Door de nieuwe Structuurvisie zal de dynamiek versterkt moeten worden in plaats van deze tegen te gaan door een hoeveelheid aan regels. Gemeenten krijgen met de nieuwe Wro meer verantwoordelijkheid onder het motto: "decentraal wat kan, centraal wat moet". En met het bestuursakkoord: "Vertrouwen in Brabant" vindt de fractie van de VVD dat er ook vertrouwen moet zijn dat de gemeenten deze verantwoordelijkheid op een juiste manier invullen. De kunst van het loslaten naar de gemeenten zal moeten worden toegepast. Met de nieuwe Wro is de rol van de provincie gewijzigd. Zij is geen bewaker meer van het

algemene ruimtelijke orderingsbeleid. Elke bestuurslaag: Rijk, provincie en gemeente dient voortaan haar eigen belangen veilig te stellen.

Het provinciale ruimtelijke orderingsstelsel moet naar dit nieuwe stelsel worden omgebouwd. Er is gekozen om dit in verschillende fasen te doen, waarbij de gemeenten, organisaties en burgers zijn betrokken. De ambtelijke organisatie heeft er veel tijd en energie in gestoken om dit proces in goede banen te leiden, en dat allemaal onder de druk dat de implementatie van de nieuwe Wro in het provinciale beleid klaar moet zijn in de volgende bestuursperiode. In eerste instantie werd gedacht dat de provincie de belangen zou kunnen borgen met beleidsregels, maar na een workshop onder leiding van prof. Van Buuren werd al snel duidelijk dat dit juridisch niet houdbaar is en dat de provinciale belangen door middel van een Verordening Ruimte moeten worden vastgelegd. Als dit vanuit rijksbelang noodzakelijk is, kan het Rijk door middel van een AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) eisen stellen aan die provinciale verordening. Op dit moment is het ontwerp-besluit Ruimte controversieel verklaard. De mogelijkheid bestaat dat er wijzigingen komen op de onderwerpen die wij nu in de Verordening Ruimte fase 1 gaan regelen. Wat gebeurt er als dit inderdaad het geval is? Wordt dat in fase 2 later nog gerepareerd?

Om op korte termijn te kunnen voldoen aan de nieuwe Wro hebben de Staten gekozen voor een beperkte herziening van het ruimtelijke orderingsbeleid en voor een snelle positiebepaling. Besloten werd om voor de periode tot aan de vaststelling van de nieuwe Structuurvisie het Streekplan 2002 om te zetten in een interimstructuurvisie met een paraplu-nota. De Verordening Ruimte fase 1 is hierop gebaseerd. Voorzitter. Eigenlijk is het niets meer dan het verwerken van het oude streekplan in een verordening.

In verband met de bouwstop voor de geiten- en schapenhouderij en naar aanleiding van de discussie over de intensieve veehouderij op 19 maart, zijn er regels aan de verordening toegevoegd. Met het vaststellen van de nieuwe Structuurvisie verdwijnt de interimstructuurvisie.

Wordt dan de Verordening Ruimte fase 1 automatisch gebaseerd op de nieuwe Structuurvisie, of moeten de Staten daarover apart besluiten? Graag horen wij hoe dit geregeld wordt. Ook is de nieuwe Structuurvisie veel ruimer dan de huidige interimstructuurvisie.

De VVD vindt dat als de nieuwe Structuurvisie wordt vastgesteld de Verordening Ruimte fase 1 hierop moet worden aangepast.

Bij een aantal onderwerpen in de verordening hebben wij nog een paar opmerkingen. Het regionaal perspectief voor wonen en werken is grotendeels verplicht op basis van het Besluit Ruimte. Het principe van concentratie van verstedelijking is vastgelegd in de interim structuurvisie met een regionale vertaling in de uitwerkingsplannen. Wij hebben vernomen dat in de voorliggende verordening afgeweken is van deze uitwerkingsplannen, bijvoorbeeld bij Moerwijk in Boxtel. Wij vinden dit onjuist. Wij vragen ons af of er meer gebieden zijn, waarbij in de uitwerkingsplannen van de bestemming is afgeweken. We verzoeken GS om dit in de eerstvolgende vergadering van de commissie RM inzichtelijk te maken. Hierover zal de PvdA ook namens ons een amendement indienen. Wij behouden ons het recht voor hierop terug te komen als de commissiebijeenkomst daartoe aanleiding geeft.

Over woningbouw en bedrijventerreinen vindt al sinds 2002 regionale afstemming plaats. Er komen nu vier regionale planningsoverleggen. Daarmee wordt voldaan aan de Nota Ruimte. GS stellen voor om de RPO's in een verordening op te nemen, waarmee, zoals in de toelichting staat, de in de RPO gemaakte afspraken "voor wat betreft nieuwbouw van woningen en bedrijventerreinen en kantoorlocaties hun doorwerking krijgen in concrete bestemmingsplannen en project-besluiten." Afspraken die in de RPO's gemaakt zijn, moeten worden nagekomen. In de Memorie van Antwoord staat op pagina 6: "uiteraard hebben de deelnemende overheden ieder hun eigen verantwoordelijkheid tot concrete besluitvorming over de zaken waarover afstemming is gepleegd en afspraken zijn gemaakt." Hoe moeten wij dit met elkaar rijmen?

Aan de ene kant hebben de deelnemende overheden ieder hun eigen verantwoordelijkheid tot concrete besluitvorming en aan de andere kant hebben de gemaakte afspraken in de RPO's hun doorwerking in concrete bestemmingsplannen. Naar onze mening kan het niet de bedoeling zijn om gemeenten in een bepaald keurslijf te dwingen. Dit instrument kan alleen gebruikt worden als een stok achter de deur. Immers, de provincie heeft voldoende instrumenten in handen om haar belangen te behartigen. Wij zien graag dat de gedeputeerde ons uitlegt wat nu precies de bedoeling van GS is met deze artikelen.

De provincie is verplicht op grond van het ontwerp Besluit Ruimte de EHS in nadere regels vast te leggen. Het gaat om bestaand beleid dat ook voortvloeit uit rijksbeleid. In de laatste commissievergadering hebben we gesproken over de financiering van dit beleid en het dreigende tekort aan geldmiddelen. Om te voorkomen dat reeds in gang gezette projecten vertraagd worden of erger nog niet zouden kunnen doorgaan, willen wij de mogelijkheid bieden te gaan compenseren in de EHS.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Aan de VVD willen wij eigenlijk dezelfde vraag stellen, want op deze manier compenseren in de EHS betekent per saldo minder natuur in Brabant. Het CDA ontkent dit.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik heb gezegd dat er ook gemeenten en bestemmingsplannen zijn. In een vorige bijdrage heb ik mevrouw Verstappen al gezegd dat zij niet zo'n zwart scenario moet schetsen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik schets geen zwart scenario, maar als de VVD voorstander is van natuur buiten de EHS die daar gecompenseerd hoort te worden en als deze dan gecompenseerd wordt in de EHS, betekent dit dat er per saldo minder natuur buiten de EHS gerealiseerd wordt terwijl daar ook mensen wonen die graag natuur nabij hebben.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): In de EHS zijn nog heel veel landbouwgronden die nu voor maïs en

dergelijke gebruikt worden. Het zou toch prachtig zijn als wij daarvan natuur zouden maken? Daarmee is mevrouw Verstappen het toch ook eens?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat is geen antwoord op mijn vraag of mevrouw Prins het met mij eens is dat er dan per saldo in Brabant minder natuur gaat ontstaan.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Dat hoeft helemaal niet. Mevrouw Verstappen denkt dat dit gebeurt maar ik denk dat niet.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Wij delen de mening van mevrouw Verstappen op het vorige punt.

Ik heb een opmerking over de verordening. GS stellen voor om een aantal kleine natuurgebieden toch niet in de EHS op te nemen. Is mevrouw Prins het met mij eens dat dit een verandering van beleid is?

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Daarover hebben wij ook gesproken en gezegd dat wij een robuuste ecologische hoofdstructuur willen. Dat is de reden om die kleine stukken niet op te nemen. Wij hebben niet gezegd dat die stukjes niet beschermd kunnen worden, maar dat kan gebeuren op gemeentelijk niveau.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Dat was niet mijn vraag. Mevrouw Prins zei net zelf dat bestaand beleid overgenomen wordt in deze verordening. Ik ben het daarmee eens. Dat betekent dat ook de EHS onverkort moet worden overgenomen zoals die was.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Daarna hebben wij een ander besluit genomen over de EHS.

De *voorzitter*: Mevrouw Prins, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Het beleidskader voor de intensieve veehouderij uit de gebieds- en reconstructieplannen moet door een verordening geborgd worden. Op 19 maart hebben de Staten

het beleid voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij op een aantal onderdelen bijgesteld. Dit debat willen we vandaag zeker niet overdoen, maar wij hebben er wel behoefte aan om op onderdelen meer duidelijkheid te krijgen.

Op grond van de Reconstructiewet ligt de integrale zonering uit de reconstructieplannen vast en werkt deze planologisch door in de bestemmingsplannen. Op 19 maart is in de Staten de begrenzing en het aantal LOG's aan de orde geweest. Er is een motie, nummer 47, aangenomen waarin de Staten aan GS de opdracht hebben gegeven om na te gaan welke LOG's kunnen afvallen en welke nog ontwikkeld kunnen worden. In de Memorie van Antwoord hebben wij hierover echter niets gelezen. In diezelfde vergadering is toegezegd dat er een voorstel komt waarin aangegeven wordt welke LOG's geschikt zijn voor een doorgroei naar 2,5 ha, met daarbij de vermelding van de criteria die gehanteerd worden. Het is inmiddels 23 april. Waarom hebben we hierover nog geen uitsluitsel gekregen? Het zou toch wel heel handig zijn geweest als we deze informatie nu hadden. Wat ons betreft kunnen deze twee zaken in de volgende notitie aan de commissie RM gecombineerd worden.

Een definitie van intensieve veehouderij is dat "de bedrijfsvoering geheel of voor het grootste gedeelte in gebouwen plaatsvindt". Wij vinden dat de melkveehouderij niet onder deze definitie moet vallen. De integrale zonering in de Reconstructiewet is bedoeld voor de intensieve varkens- en pluimveehouderij.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Kan mevrouw Prins aangeven waarom zij dat criterium niet wil accepteren?

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik leg dat uit in het vervolg van mijn betoog. Als we de melkveehouderij onder dit criterium laten vallen, zou hierop ook de verplaatsingsregeling van toepassing zijn. Dit kan het nodige gaan kosten terwijl er voor de uitvoering van de verplaatsing van intensieve varkens-, pluimvee en geitenhouderijen uit extensiverings- en kernrandzones –

wat wij allemaal heel graag willen – beperkte financiële middelen aanwezig zijn. Wij zouden dus geld tekort kunnen komen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Blijkbaar gaat mevrouw Prins sleutelen aan de definitie van intensieve veehouderij omdat het anders praktische consequenties heeft.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Wij willen aansluiten bij de definitie die bij de Milieuverordening geldt. Dat is een andere dan de definitie van de intensieve veehouderij.

De heer *Martens* (GroenLinks): Mevrouw Prins noemt als reden om de melkveehouderij niet onder het criterium intensieve veehouderijen te laten vallen, dat het te duur wordt. Geld prevaleert hier dus boven beleid.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Dan moet de heer Martens mij maar eens zeggen hoe hij dat zou willen regelen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Vindt mevrouw Prins niet dat er eerst beleid geformuleerd moet worden en dat geld beleid moet volgen?

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ja en daarom willen wij het beleid op dit punt aanpassen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik merk uit het betoog van mevrouw Prins dat zij een definitie voor de ene diersoort wel wil laten gelden en voor de andere diersoort niet. Ik vraag mij steeds af op welke gronden zij een andere definitie wil toepassen. Het gaat om het voornamelijk houden in gebouwen. Voornamelijk is al een probleem. Dat heb ik al tegen de woordvoerder van het CDA gezegd. Ik kan mij voorstellen dat daar een ontsnapping zit. Als het criterium is dat deze veehouderij voornamelijk in gebouwen plaatsvindt, waarom wil mevrouw Prins dat voor de ene diersoort wel en voor de andere diersoort niet als het om beleid gaat. Ik spreek niet over geld, dat is duidelijk.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor het beleid hebben GS voor de intensieve veehouderij aangesloten bij deze definitie, maar het is geen dwingende voorwaarde om voor de melkveehouderij bij deze definitie aan te sluiten. Wij kunnen zelf invullen wat wij er niet en wel onder willen laten vallen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb nog steeds niet helder in beeld waarom mevrouw Prins, gegeven het feit dat er sprake is van vergelijkbare gevolgen, voor de ene diersoort een ander beleid wil voeren dan voor de andere.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): De melkveehouderij in extensiveringsgebieden heeft niet het belastende gevolg zoals de intensieve varkens- en pluimveehouderijen dat hebben. Daarom geven wij er de voorkeur aan om die te verplaatsen.

De heer *Zeegers* (SP): Ik zou mevrouw Prins graag een handje willen helpen, want ik ben het wel eens met dit idee dat wij tegen koeien in een extensiveringsgebied geen bezwaar behoeven te hebben. Het gaat om een grondgebonden landbouwactiviteit. Ik pleit er daarom voor dat zij in haar amendement toevoegt, de grondgebonden melkveehouderij niet te scharen onder de intensieve veehouderij. Dan zou onze fractie in ieder geval van harte met uw voorstel kunnen instemmen, omdat u en ik graag zien dat in extensiveringsgebieden dat soort landbouwactiviteiten wel degelijk kan blijven plaatsvinden.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Dank u wel voor de suggestie.

De heer *Arkes* (PvdA): Ook ik wil mevrouw Prins graag helpen en ik wil even teruggaan naar het debat van 19 maart. De reden dat wij toen hebben gesproken over de definitie van de intensieve veehouderij was dat wij de geitenhouderij eronder wilden brengen. Wij wilden namelijk vanwege de volksgezondheid een titel hebben om geitenhouderijen te kunnen verplaatsen uit de extensiveringsgebieden en uit de kernrandzones. Dat was de reden, helemaal niet een discussie over

de melkveehouderij.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik wil toch reageren op de SP die blijkbaar grondgebondenheid voldoende criterium vindt voor intensieve veehouderij, terwijl juist in extensiveringsgebied waar koeien dag en nacht binnenstaan, dat bepaald niet een vorm van extensieve veehouderij is.

De heer *Zeegers* (SP): Ik wil toch graag een misverstand ophelderen. Landbouw is of grondgebonden of intensief. Meer smaken zijn er niet in onze ogen. Een melkveehouderij die zijn koeien weidt, mag wat ons betreft rustig in extensiveringsgebied plaatsvinden. Sterker nog, ik denk dat al die mensen die zoveel belang hechten aan een mooi landschap, dat ook mooi zullen vinden als ze erlangs fietsen. Intensief wil zeggen dat je te veel dieren hebt op te weinig grond. Grondgebonden wil zeggen dat je zoveel grond hebt dat je ze gemakkelijk buiten kunt hebben. Dat is een essentieel verschil. In die zin willen wij de gedachte van de VVD wel steunen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik begrijp niet wat de SP mooi vindt aan massieve stallen en lege weiden eromheen want dat is de situatie. Ik woon op het platteland en ik zie geen enkele koe buiten.

De heer *Zeegers* (SP): Dan ga ik nog een keer proberen duidelijk te maken wat ik net heb gezegd. Ik heb helemaal niet gezegd dat ik stallen mooi vind maar wel dat ik een weiland met koeien mooi vind. U ziet ze niet maar ik wel als ik met mijn kleinzoon ga fietsen. Dat moeten we dus niet opgeven. We moeten ervoor zorgen dat die in een extensiveringsgebied gewoon kunnen blijven bestaan. Sterker nog, misschien wel prikkelend, in de EHS mag van mij best een klein randje met koeien zijn. Dat past daar goed.

De *voorzitter*: Mevrouw Prins, vervolgt u uw betoog probeert u tot een afronding te komen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik woon ook op het platteland en in de omgeving zijn overal koeien;

het is geweldig.

Bouwblok in verwevingsgebieden. Bij het art. 3.3.4.4 over de eenmalige afwijking van het bouwblok in verwevingsgebieden in verband met dierenwelzijn wil de fractie van de VVD toegevoegd zien dat het alleen voor die bouwblokken geldt die op 19 maart jl. hun bouwblok van 1,5 ha volgebouwd hadden. We vragen GS deze datum aan de tekst zoals deze in de verordening staat toe te voegen.

Lopende zaken. Bij een motie is op 19 maart vastgelegd dat er, ongeacht het gebied, geen nieuwvestiging voor intensieve veehouderijen wordt toegestaan. Dit geldt niet voor bedrijven waarvan de verplaatsing reeds in gang gezet is. De vraag is wat onder “waarvan de verplaatsing in gang gezet is” wordt verstaan. In de Memorie van Antwoord lezen we dat er circa “50 lopende zaken” bij de provincie bekend zijn. In artikel 3.3.6. punt 2.a. staat dat er “sprake moet zijn van een aantoonbaar concreet initiatief tot verplaatsing”. In de toelichting lezen we dat het kan gaan over gronden die zijn aangekocht maar dat het ook een (mondelinge) overeenkomst kan zijn. In de verordening is bij art. 3.3.6.1 staat dat GS hiervoor een ontheffing kunnen verlenen. De fractie van de VVD vindt dat er geen uitvoering aan dit het artikel kan worden gegeven voordat GS in de commissie RM, door middel van een overzicht over de lopende zaken per categorie hebben aangegeven om hoeveel zaken het gaat, wat de juridische status is en wat het beleid van GS daarop is. Eerst nadat de commissie Ruimte hier positief over heeft geadviseerd kan naar onze mening door GS ontheffing verleend worden. Graag vernemen we hierop de reactie van de gedeputeerde.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik kon het niet helemaal volgen maar misschien kunt u wat duidelijkheid brengen. U zegt dat wat de lopende zaken betreft de regels hierover kunnen blijven staan in de verordening zoals die nu voorligt maar u geeft tegelijkertijd aan GS de opdracht er geen uitvoering aan te geven totdat we een overzicht krijgen in de commissie.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Totdat we het ook besproken hebben.

De heer *Martens* (GroenLinks): Dan ben je volgens mij politiek niet rechtlijnig bezig als je eerst iets besluit dat juridisch handhaafbaar is en vervolgens met een motie komt dat het wel in de verordening staat maar dat het voorlopig niet mag worden uitgevoerd.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik heb nog geen motie aangekondigd. Ik heb alleen aan de gedeputeerde gevraagd dit nog eens uit te leggen. Ik ben heel benieuwd naar zijn antwoord.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij de correcte volgorde. Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Biovergistingsinstallaties. Bij art. 3.3.4.punt 5 in verwevingsgebieden en bij art. 3.3.5. punt 4 in landbouwontwikkelingsgebieden wordt vermeld dat een eenmalige vergroting van het bouwblok met 20% mogelijk is om een voorziening te treffen voor een biovergistingsinstallatie. De fractie van de VVD stelt voor deze artikelen te schrappen en vraagt GS met een goed uitgewerkte notitie in de commissie te komen waarin de mogelijkheden van een biovergistingsinstallatie in relatie tot de omgeving worden uiteengezet. Wij hebben hiertoe samen met het CDA een amendement ingediend.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! De verordening fase 1, de kaarten onder andere, zou moeten gaan over bestaand beleid. Als je de gemeentelijke ambtenaren en gemeentelijke bestuurders hoort snappen ze het niet helemaal meer. Snappen wij het nog wel, voorzitter? Dat is wel de vraag. Het kan niet zo zijn dat wat wij hier vandaag vaststellen in besluiten en verordening, niet op gemeentelijk niveau wordt begrepen en toch is dat zo.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Het is een hele flauwe, maar u had toch niet anders verwacht? Het komt al zo vaak voor dat we hier op provinciaal niveau dingen doen die ze op

gemeentelijk niveau niet snappen. Het ligt of aan de verordening ofwel aan het communiceren.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Mevrouw Jetten had kunnen blijven zitten want ik had het net willen zeggen. Waar zit het nu in? Het zit werkelijk in het verschil in kaarten. Dat mag niet en dat kan niet, maar het gebeurt gewoon. Of het nu gaat over de uitwerking van het streekplan, over de paraplu-nota, over de interim structuurvisie, iedereen is nu bezig in gedachten actief in samenwerking met de ontwerp-structuurvisie. Wij doen het hier dus eigenlijk helemaal verkeerd. Wij hadden moeten wachten totdat de interim-structuurvisie is vastgesteld. Dan hadden we de verordening er overheen moeten leggen. Maar dat kon niet. We hebben iets over de geiten afgesproken en we moeten onder andere dat voor 1 juni afwerken. Dat is helder. Het zit er nu eenmaal in, zoals we dadelijk ook zullen merken bij de behandeling van de voorstellen dat we blijven hinken op twee benen. Daar moeten we maar mee leren leven.

Er zijn een paar interessante verschillen tussen Boxtel, Tilburg en Goirle. In het algemeen komen wij met een motie waarin wij vragen maar met de verschillen te komen en we komen met een speciale motie voor de situatie in Boxtel, Tilburg en Goirle, deze drie omdat zij bij ons zijn gekomen en wij daarmee bekend zijn. Wij dienen daarover een motie in omdat het niet zo mag zijn dat wij met de kaarten van de verordening fase 1 voor de gemeenten het bestaand beleid doorkruisen. Er zullen nog wel meer gemeentes komen want zoals ik zojuist al zei, zijn zij in gedachten al bezig met de ontwerp-structuurvisie.

Over de ecologische hoofdstructuur is een stevig debat gevoerd. Misschien vergissen wij ons maar om maar met de deur in huis te vallen, wij zijn ook nu voorstander van een compensatie binnen de ecologische hoofdstructuur. Wij hebben ons er altijd tegen verzet. Wij weten nu ook dat de ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur buiten de ecologische hoofdstructuur heel moeilijk loopt. Het gaat wat ver om te zeggen: helemaal niet. We hebben daar eens naar gekeken, ook op de kaart, en wij raden u dat van harte aan. Neem de kaarten van de ecologische hoofdstructuur,

maak de schaal niet al te groot, zodat u zich kunt voorstellen waar het ligt, en u ziet dat het barst van de witte plekken daarin. Wij willen echt alles. Wij willen de ecologische hoofdstructuur uitbreiden, maar wij willen nu ook de kans bieden die gaten te vullen. Dat was onze redenering.

De heer *Martens* (GroenLinks): U wilt die witte gaten vullen, GroenLinks uiteraard nog liever dan u. U vindt het dus een goede suggestie de natuur buiten de ecologische hoofdstructuur zoveel mogelijk aan te tasten want dan moet er veel natuurcompensatie plaatsvinden en dan zijn we snel klaar met de realisatie van de EHS.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik begrijp het en ik vind dat u geen ongelijk hebt. Maar ik vind het jammer te zeggen dat het ene niet kan en dat we het daarom maar moeten laten zitten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het realiseren van de EHS is een verplichting die we op ons hebben genomen. Daar zullen we gewoon middelen voor vrij moeten maken. Zo simpel is het. Er is andere natuur waar ook mensen wonen en, ook belangrijk, ecologische stepping stones, die kleine bosjes die misschien niet zo robuust zijn maar die wel belangrijk zijn voor de dispersie van zaden via vogels en andere dieren. Wat heeft u aan een ecologische hoofdstructuur als die stepping stones er niet meer zijn? Het is juist belangrijk dat de natuur in Brabant gehandhaafd blijft. U wilt nu natuur gaan opofferen buiten de EHS alsof die niet belangrijk zou zijn voor biodiversiteit en voor de EHS die we toch al moeten realiseren, hoe dan ook.

De heer *Wagemakers* (PvdA): De zaak is dat wij binnen de EHS gaten zien en met de verordening was het niet mogelijk daar te compenseren. Het is niet meer en het is niet minder.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Daarvoor hoeft u toch geen natuur op te offeren buiten de EHS?

De heer *Wagemakers* (PvdA): U wilt alles en wij ook.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): U wilt niet alles want u offert van alles op.

Mevrouw *Slegers* (SP): Laat het nu even niet over de inhoud gaan want u kunt niet recht praten wat krom is. Zullen we nu eens wat beestjes bij de naam noemen? Is dit niet de zoveelste knieval van de PvdA voor de coalitie? Is het niet weer een stukje van de ziel die de PvdA inlevert om in de coalitie te blijven?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Het is blijkbaar niet duidelijk. Wij hebben ons altijd verzet tegen compensatie binnen de EHS. Hier is geen misverstand over. Wij zien echter ook dat het buiten de EHS niet loopt. Wij zien ook dat de gaten binnen de EHS niet worden gevuld, nu niet en vijf jaar geleden niet. Wij willen wel van het college inzicht krijgen hoe groot die ontwikkeling binnen de ecologische hoofdstructuur is en wij vragen het college het alsjeblieft te handhaven. Want wij doen hier van alles maar het loopt niet.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dan constateer ik dat de PvdA ervoor kiest in plaats van het latje hoog te laten liggen zoals we allemaal in Brabant willen – dat is noodzakelijk voor de leefbaarheid van Brabant – het latje een stuk naar beneden bij te stellen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Dat is misschien wel een filosofische tegenstelling. U vindt dat als wij zeggen dat u de gaten mag vullen, de natuur afneemt maar per saldo neemt die niet af. De heer Verhoeven zei het ook al, er zijn akkers, er zijn weilanden in de ecologische hoofdstructuur die nu niet als zodanig zijn aangeduid.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, realiseert de heer Wagemakers zich ook dat die compensatieregel is gekoppeld aan de artikelen 3.1.8 en 3.1.9 waarin de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur wordt aangegeven. Als een stukje uit de EHS voor andere ontwikkelingen wordt gehaald, compenseert u dat binnen de EHS terwijl die regel er juist voor is om waar de EHS minder wordt, compensatie van

nieuwe natuur te krijgen zodat het areaal EHS niet minder wordt. Bent u zich ervan bewust dat u de deur openzet voor minder EHS in Brabant?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! U hebt het over getallen en u hebt het over de tekst. Wij zien met behulp van de kaarten dat wij daar iets kunnen verbeteren. Ons saldo staat dan ook op nul, mijnheer Vreugdenhil.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): We hebben het niet over getallen en we hebben het niet over tekst. Die bepaling is opgenomen om mogelijkheden te creëren voor flexibiliteit, ook binnen de EHS, maar niet ten koste van de natuur van een minder grote areaal. Daarom is die bepaling opgenomen en niet zomaar om een versnelling te geven aan de realisatie van de EHS want dan zijn andere beleidsvoorstellen veel effectiever.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik krijg niet uitgelegd dat als je de robuuste structuur die het in de EHS zou moeten hebben, niet helemaal volmaakt, je het ook niet versterkt.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Kunnen wij omdat u zo'n stevig pleidooi voor de EHS houdt, straks rekenen op uw steun voor moties om de snippers natuur die er allemaal vanaf zijn gehaald, toch weer bij de EHS te trekken?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Dat zou mogen maar de kern van de zaak zit in een hogere schaal.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): ja of nee?

De heer *Wagemakers* (PvdA): De kern van de zaak zit in het feit dat er zoveel andere activiteiten zijn binnen de begrenzing van de EHS, dat je die daar ook wel weg zou kunnen halen en ook zou mogen compenseren.

Er staat ook in de verordening dat er overleg moet plaatsvinden tussen de gemeentes. Als je op grote schaal bij de provincies kijkt is dat een goede zaak. Het is wel lastig als het om heel veel gemeentes gaat. Als je er 10 hebt of 15 en één gemeente is

het er niet mee eens dan kan op grond van deze verordening die gemeente er niet toe worden gedwongen. Ook dat zijn de twee benen waarop je staat te hinken. Aan de ene kant wil je die samenwerking en aan de andere kant geeft dat lastige problemen. Wij zouden graag van de gedeputeerden horen, hoe hiermee om te gaan.

Als we de pers zien dan lijkt het alsof het vandaag alleen gaat om de maatregelen van 19 maart voor de agrarisch sector. Dat is niet waar, maar het is absoluut niet onbelangrijk. Wat er op 19 maart is afgesproken en besloten geldt voor onze partij als iets dat ook helemaal doorgaat. Wij twijfelen niet aan de omvang de bouwblokken. Wij hebben om een voorbeeld te geven wel over de bouwblokken gezegd dat we ze kunnen vergroten voor dierenwelzijn, maar daar blijft het bij.

Wel van belang zijn de lopende zaken. Wat is dan een lopende zaak? Is dat dat borreltje met de wethouder in een café of zijn dat alle vergunningen, gestempeld door de gemeenten en u kunt stenen gaan stapelen. Daar zit een heel groot verschil tussen. In de verordening zijn nogal wat mogelijkheden gegeven om voor de lopende zaken ruimte te creëren. Dat is levensgevaarlijk als je kijkt naar de besluiten van 19 maart. Als je hierover een amendement indient om dit eruit te halen, dan is het gevolg dat je het nu uitstelt en later in werking laat treden, maar dat kun je alleen maar doen als je weet wat de lopende zaken zijn, wat de categorieën zijn van die lopende zaken. Met andere woorden, voorzitter, wij vragen u zo snel mogelijk een overzicht te geven van de bij u bekend de lopende zaken. Rond 1 april hebben de ondernemers hun plannen al moeten indienen. Daarna willen wij hier erover besluiten.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Inhoudelijk heb ik hierover geen verschil van mening met u. U stelt het voor per motie maar een motie heeft niet de kracht van een besluit en een amendement heeft dat wel. Materieel willen wij hetzelfde maar wij willen echt op zeker spelen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Daarom mijn volgende vraag aan het college. U wordt op uw wenken bediend. Inhoudelijk gaat het over een

ondernemer die vindt dat hij een lopende zaak heeft. Inhoudelijk moeten wij beoordelen of het een lopende zaak is. Daarover verschillen wij hier in de zaal niet met elkaar van mening. Maar wat is er nu aan de hand? Wij kunnen per motie zeggen dat het nog niet kan en we kunnen het ook per amendement vaststellen dat het uit de verordening verdwijnt en er later weer inkomt. Maar er is maar één vraag aan de gedeputeerde hier te stellen: wat kan de ondernemer doen? Kan een ondernemer met een motie wel zijn gang gaan en met een amendement niet en heeft een verschuiven in de tijd van dit amendementsblok gevolgen voor de procedure? Want eigenlijk willen ook wij snel helderheid krijgen voor de ondernemers. Kan het zijn dat GS met een motie een zaak wel kunnen toelaten en wat moeten wij dan doen? Dat lijkt mij voor het college levensgevaarlijk. Antwoord op de vraag of het een amendement moet zijn of een motie, horen wij graag van het college, maar we houden beide kaarten nog even op zak.

De heer *Zeegers* (SP): Wat denkt u er zelf van?

De voorzitter: Mijnheer Wagemakers, rondt u af.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter, ik wil afronden met een algemene opmerking en dat doe ik aan de hand van het voorbeeld van de vergisting. Eigenlijk staat de verordening bol van: dat mag niet en u moet dit en u moet zo en u mag dat helemaal niet doen. Het zou anders moeten en ik denk dat wij hieraan in de komende jaren in de Staten een stevige klus hebben. We staan aan de vooravond van een verandering. Via dat voorbeeld van de vergisting kunt u zich een beeld vormen van wat een aantal boeren samen aan het ontwikkelen is. Dat moeten wij faciliteren. Wij zouden er nu voor moeten zorgen dat je beter kunt wonen in het landschap, dat je je bedrijventerreinen ook veel beter daarin inpast, maar dat de agrarische sector zich moet realiseren dat het anders moet. De ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie) staat daar volledig achter, maar wij moeten ze wel helpen. Ik hoop dat wij met deze verordening dat voor een deel doen bij wat ze niet mogen maar dat wij na de

structuurvisie tweede fase gaan naar dingen die wel kunnen en beter zijn.

De voorzitter: Door de leden Wagemakers, mw. Verschuuren en mw. Prins-Afman worden de volgende moties voorgesteld.

"De Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010 ter behandeling van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1, overwegende dat:

- *de verordening Noord-Brabant fase 1 een verordening is die gebaseerd is op de interim structuurvisie, dus op bestaand beleid;*
- *er met de gemeenten in Noord-Brabant overleg is geweest over de inhoud van de verordening fase 1 en de kaarten van de verordening fase 1;*
- *PS geconstateerd hebben dat er verschillen zitten tussen het huidige beleid en de daarbij behorende kaarten van de interim structuurvisie en de kaarten van de verordening Noord-Brabant, fase 1;*
- *deze verschillen zich voordoen bij o.a. de gemeente Boxtel, Goirle, Tilburg en andere gemeenten;*
- *er geen verschillen mogen zijn in de beleidskaarten en verordeningskaarten,*

dragen GS op:

- *een overzicht te maken van de geconstateerde verschillen;*
- *deze verschillen aan te passen in de verordening Noord-Brabant fase 2;*
- *deze verschillen ook aan te passen in het kaartmateriaal verordening fase 2;*
- *PS op de hoogte te brengen van de geconstateerde verschillen en de aangepaste kaarten,*
en gaan over tot de orde van de dag."

"De Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010 ter behandeling van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1, overwegende dat:

- *de verordening Noord-Brabant fase 1 een verordening is die gebaseerd is op de interim structuurvisie, dus op bestaand beleid;*
- *er met de gemeenten in Noord-Brabant overleg is geweest over de inhoud van de verordening fase 1 en de kaarten van de verordening fase 1;*
- *er verschillen zijn voor het gebied Moortwijk te Boxtel;*
- *er verschillen zijn voor het MOB complexterrein te*

Tilburg;

- *er verschillen zijn voor het gebied Wildenberg te Goirle, dragen GS op;*
- *voor het gebied Moortwijk te Boxtel de aanduiding EHS niet op dat gebied te leggen;*
- *voor het gebied van het MOB complex te Tilburg Noord de aanduiding Stedelijk Gebied te geven (inclusief beperkingen vanuit MOB complexafspraken);*
- *voor het gebied sportpark Wildenberg de aanduiding Stedelijk Groendrager te handhaven,*
en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nummers M3 en M4.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Het heeft heel veel moeite gekost om met deze verordening zover te komen dat zij vandaag hier ligt. De voorganger van deze gedeputeerde, de heer Rüpp, was er absoluut geen voorstander van. Wij als GroenLinks hebben altijd duidelijk stelling genomen: wij vinden dat er een verordening moet komen. Als wij als provincie vinden dat iets een provinciaal belang is, want daar praten we over, dan moeten we er duidelijk in zijn en het in een verordening vastleggen.

We hebben in de commissie hier al veel opmerkingen over gemaakt en ik wil het nu nog even toespitsen op een aantal punten die ons als GroenLinks-fractie wat zwaar op de maag liggen, namelijk het groen, het glas en de landbouw.

Ten eerste de aantasting van het groen, in eerste instantie binnen het zoekgebied stedelijke ontwikkeling. We hebben kaarten met hele grote cirkels kost rond de grote steden, het zoekgebied stedelijke ontwikkeling. Wij kunnen ons voorstellen dat daar toch rode ontwikkelingen plaatsvinden die het groen aantasten. Maar – bij interrupties heb ik het al een paar keer opgemerkt – wij vinden wel dat het gecompenseerd moet worden en dat voordat de aantasting plaatsvindt duidelijk moet zijn welke compensatie daar plaats moet vinden. Wat ons betreft moet in eenzelfde traject waarin dat rode wordt geregeld, dat groene meteen geregeld zijn. De gedeputeerde gaf in de Memorie van Antwoord al een zekere toezegging door te

zeggen dat misschien in fase twee in de landschapsinvesteringsregeling iets kan worden opgenomen. Als hij vandaag toezeft dat het gewoon wordt opgenomen in die landschapsinvesteringsregeling dan zijn wij al een stuk gerustgesteld.

Waar het gaat om de ecologische hoofdstructuur en de begrenzing heb ik bij interrupties al een paar keer onze mening gezegd. Ik wil het nu even toespitsen op de 1700 kleine natuurgebieden die nu door de actualisatie van de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur er uit gaan vallen. Voor zover ik van de verschillende woordvoerders heb begrepen gaat een motie het halen, want ik dien dadelijk een motie in om te bereiken dat die 1700 kleine natuurgebieden gewoon onderdeel blijven van de ecologische hoofdstructuur. Juist die kleine natuurgebieden hebben een grote waarde voor de biodiversiteit. We kunnen het toch niet in het jaar van de biodiversiteit maken, waar onze gedeputeerde voor natuur de woordvoerder is voor die biodiversiteit, die kleine natuurgebieden zomaar uit de ecologische hoofdstructuur te laten vallen.

Dan twee opmerkingen over het glastuinbouwbeleid. Ik heb in de commissie opmerkingen gemaakt over de solitaire glastuinbouwbedrijven. Het beleid in Brabant is te streven naar concentratie van glastuinbouwbedrijven. Voor kleine glastuinbouwbedrijven hebben we een opkoopregeling ingesteld. In de verordening staat nu conform het bestaande beleid dat voor kleine solitaire glastuinbouwbedrijven toch ontheffing mag worden gegeven om groter te worden. Dan is duidelijk dat de sanering van die solitaire glastuinbouwbedrijven een wassen neus wordt. Ik herinner aan de discussie over de megastallen op 19 maart, toen werd gesteld dat anderhalve hectare voor een bouwblok al een goede maat is. Dan wordt nu 3 ha voorgesteld voor glastuinbouwbedrijven en willen GS nog meer toestaan. Wij dienen een amendement in om die ontheffingsmogelijkheid te schrappen.

Mijn meer specifieke punt bij de glastuinbouw is het glastuinbouwgebied bij Prinsenbeek. In het coalitieakkoord van Breda zijn daarover afspraken gemaakt. Ik kon vandaag helaas geen meerderheid

vinden om het in de huidige verordening te regelen maar ik zou GS graag willen oproepen het beleidsakkoord dat in Breda hierover is gesloten, dat inhoudt dat het glastuinbouwgebied bij Prinsenbeek niet worden beschouwd als vestigingsgebied maar als doorgroeigebied, over te nemen en het in de verordening tweede fase te gaan regelen. Anders komen we in tweede termijn nog met een motie of een amendement daarover. Dan het landbouwgedeelte. Ik wil de discussie niet overdoen; we praten hier over de verordening. Volgens onze GroenLinks-fractie was het duidelijk waar we op 19 maart naar toe wilden. Ik heb met verbijstering kennisgenomen van de Memorie van Antwoord op dit punt. Aan heel veel lopende zaken in Brabant – er wordt gesproken over meer dan 100 – wordt veel te veel ruimte geboden om door te gaan. Dat willen wij niet verkopen en wij hebben dan ook een amendement gemaakt om de definitie voor lopende zaken duidelijk op scherp te zetten: op 19 maart is er een rechtsgeldige bouwvergunningsaanvraag ingediend of niet. Dat is conform wat gebeurt bij een voorbereidingsbesluit van een gemeente. Als een gemeente een voorbereidingsbesluit neemt wordt op dat moment getoetst: voor het besluit het oude beleid en na het besluit het nieuwe beleid. Wat ons betreft moet dat ook hier gelden. Mocht er dan toch sprake moeten zijn van juridische hardheid dan moeten GS daar maar mee komen en dan zullen we die in volle openbaarheid hier in de Staten behandelen. Dan spreken we echter nu duidelijk uit wat in eerste instantie een lopende zaak is.

De heer *Verhoeven* (VVD): Wilt u elke individuele zaak hier behandelen of per categorie?

De heer *Martens* (GroenLinks): Elke individuele zaak.

De *voorzitter*: Vervolgt u uw betoog en rondt u af.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter, nog twee puntjes.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik begrijp het nog niet helemaal, want aan de ene kant zegt u tot hier en

niet verder en vervolgens kunnen allerlei zaken toch nog opnieuw worden behandeld en gaat u ja of nee zeggen. Wat zegt u dan eigenlijk anders dan de gedeputeerde doet?

De heer *Martens* (GroenLinks): Als er een misverstand is wil ik het graag verduidelijken. Duidelijk is voor ons de scheidslijn of al of niet op 19 maart een rechtsgeldige bouwaanvraag is ingediend. Daaraan zullen we het ook toetsen als GS met andere voorstellen komen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Als er zaken binnenkomen waarmee een claim bij de provincie wordt neergelegd van bijvoorbeeld €1 miljoen – ik noem maar iets – en het ook juridisch hard kan worden gemaakt, dan blijft u toch bij uw standpunt. Dat geld moet dan gewoon opgehoest worden, door de provincie, landelijk of hoe dan ook.

De heer *Martens* (GroenLinks): GroenLinks heeft er inderdaad geld voor over om ongewenste ontwikkelingen niet door te laten gaan.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik wil graag het pleidooi van de heer Martens ondersteunen vooral als het gaat om de vraag of wij als Staten dat zelf doen of niet. Het verschil, mevrouw Verstappen, is namelijk dat wij er niet bij zitten als wij het overlaten aan het college en er wél bij zitten als wij het zelf doen. Wij vinden het belangrijk om zo'n gevoelige zaak goed te volgen. Als ik het zo mag begrijpen, ondersteun ik het standpunt van GroenLinks van harte.

De heer *Martens* (GroenLinks): Dank u wel.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik wil even reageren op de opmerking van de heer Zeegers want het lijkt net alsof wij dat voorstel niet zouden steunen. Wij steunen dat van harte, maar wij wilden het hier goed horen en ook wij zijn voor een pleidooi in de richting van het Rijk.

De heer *Verhoeven* (VVD): Ik vind GroenLinks nu wel heel ruimhartig. Er zijn namelijk vóór 19

maart ook bouwvergunningen aangevraagd door mensen die niet eens een bouwblok hebben of een heel kleintje. Verder zijn er ook bouwaanvragen zonder tekeningen. Daar zouden wij nog eens heel kritisch naar willen kijken. De heer Martens zegt dat het voldoende is als een bouwvergunning voor 19 maart is aangevraagd.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Er staat een bijvoeglijk naamwoord bij, hoewel dat eigenlijk niet mag van de SP. Het gaat om een rechtsgeldige bouwvergunning. Dat is een juridische hardheid.

De *voorzitter*: Komt u tot een afronding, mijnheer Martens.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ook over de uitbreiding van welzijnseisen in extensiveringsgebieden dienen wij een amendement in. Wij zijn van mening dat het in extensiveringsgebieden binnen het bestaande bouwblok mogelijk moet zijn en dat daarvoor geen extra ruimte gegeven moet worden.

Voorzitter. In de voorliggende verordening zit nog steeds de mogelijkheid dat een rundveebedrijf of een andersoortige bedrijf in verweingsgebieden kan omschakelen naar een kippen- of varkenshouderij. Wij zijn het daarmee niet eens en dienen ook daarvoor een amendement in.

De *voorzitter*: Door de leden Martens, mw. Slegers, Vreugdenhil, mw. Verstappen en mw. Jetten wordt de volgende motie voorgesteld.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;
behandelend het Statenvoorstel 20/10 inzake de Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;
constaterende dat:*

- *in de verordening fase 1 een actualisering plaatsvindt van de begrenzing van de EHS;*
- *dit resulteert in het niet opnemen in de EHS van 1700 kleine bosgebieden;*
- *GS hiervoor als reden opgeven een geringe ecologische waarde;*

overwegende dat:

- *ook kleine bosgebieden in het kader van de biodiversiteit toch een waarde kunnen hebben;*
- *door een goed (natuur)beleid in gebieden waar de huidige ecologische waarde gering is, zich in de toekomst toch tot waardevolle natuurgebieden kunnen ontwikkelen;*

besluiten:

- *dat de 1700 kleine bosgebieden onderdeel dienen te blijven van de EHS;*
- *roepen GS op, deze gebieden in de voorliggende verordening inclusief kaartmateriaal op te nemen, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M5.

Door de leden Martens, Zeegers mw. Slegers, mw. Verstappen en mw. Jetten wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

gelezen Statenvoorstel 20/10 inzake Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;

overwegende dat:

- *in de beleidsnota Glastuinbouw is uitgesproken om het totaalareaal glas in Noord-Brabant tot 2015 te laten groeien tot 1500 ha.;*
- *uit de inventarisatie glastuinbouwbedrijven Noord-Brabant 2008 blijkt dat al in 2008 een totaal aan glasareaal van 1532 ha is bereikt;*
- *in de beleidsnota Glastuinbouw is afgesproken om ontwikkeling van glastuinbouwbedrijven geconcentreerd te laten plaatsvinden;*
- *het ongewenst is dat solitaire glastuinbouwbedrijven uitbreiden boven de 3 ha netto glas;*

besluiten:

- *in de Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1 het navolgende onderdeel te schrappen:
artikel 3.4.6. lid 2."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A8.

Door de leden Martens, mw. Slegers, Vreugdenhil, mw. Verstappen en mw. Jetten wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

gelezen Statenvoorstel 20/10 B inzake Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1;

overwegende dat:

- *de Verordening Ruimte in lijn dient te zijn met het Statenbesluit en moties naar aanleiding van het burgerinitiatief genomen op 19 maart;*
- *er voldoende beschikbare locaties in verwevingsgebieden zijn met huidige bestemming intensieve veehouderij;*

besluiten:

- *niet meer toe te staan dat in verwevingsgebieden een bestaande locatie kan omschakelen naar intensieve veehouderij;*
- *in de Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1 het volgende artikel te schrappen:*
artikel 3.3.4 lid 1.b."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A9.

Door de leden Martens, mw. Slegers, mw. Verstappen en mw. Jetten wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

gelezen Statenvoorstel 20/10 inzake Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;

overwegende dat:

- *de Staten een voorbereidingsbesluit hebben genomen dat impliceert dat de Staten per direct een aanpassing van beleid noodzakelijk achten;*
- *de éénmalige uitbreiding van het bouwblok in extensiveringsgebied, verwevingsgebied en LOG's om te voldoen aan de huisvestingseisen onderwerp van discussie is geweest maar niet tot besluitvorming hieromtrent heeft geleid;*

besluiten:

- *in de Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1 de navolgende onderdelen te schrappen:*
artikel 3.3.3 lid 1.d."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A10.

Door de het lid Martens wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

gelezen Statenvoorstel 20/10 B inzake Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;

overwegende dat:

- *de Verordening Ruimte in lijn dient te zijn met het Statenbesluit en moties naar aanleiding van het burgerinitiatief genomen op 19 maart;*

besluiten:

- *artikel 3.3.6. lid 2.a te vervangen door het volgende:*
"aangetoond wordt dat bij de inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit ontwikkeling intensieve veehouderij er een rechtsgeldige bouwvergunning is ingediend bij een gemeente."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A11.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Het feit dat wij hier vandaag spreken over de Verordening Ruimte is eigenlijk al een overwinning op zich. Het college heeft zich immers lang tegen de verordening verzet. Ik ben blij dat de Staten gekozen hebben voor een fundamenteel andere rol van de provincie in het ruimtelijk domein; een rol waarbij de provincie vertrouwen heeft dat de gemeenten binnen een vastgestelde bandbreedte komen tot een juiste ruimtelijke invulling. Er is sprake van heldere scherpe lijnen. Gemeenten weten dat zij een probleem hebben als zij die lijnen overschrijden. Het is een lijn waarin de provincie haar inzet en doorzettingsmacht beperkt tot onderwerpen van provinciaal belang.

Voorzitter. Toch zijn wij er na drie jaar niet gerust op dat het college voldoende doordrongen is van het feit dat de Staten deze duidelijke lijn voorstaan. De voorstellen van het college neigen ernaar dat gemeenten toch telkens weer langs de provincie moeten om een ontheffing te krijgen, dat zij geconfronteerd worden met een spervuur van aanwijzingen waardoor de procedures worden gefrustreerd. Wij roepen het college op om samen met de Staten te durven kiezen voor een helder en scherp ruimtelijk beleid, wars van overbodige regels en van ruime ontheffingsbepalingen.

Die lijn is op 13 april inhoudelijk, ontzettend goed en scherp door de Staten ingezet. De Staten zijn klip en klaar geweest zowel over de inhoud van

beleid als over de uitvoering: 1,5 ha is 1,5 ha; 2,5 ha is 2,5 ha en dit bekrachtigd door een voorbereidingsbesluit; een duidelijker signaal naar de Brabantse gemeenten en burgers hebben wij niet kunnen geven. Wij hebben niet voor niets de doorbreking hiervan voorbehouden aan de Staten. Duidelijker kunnen wij niet zijn en wij zijn dan ook geschokt dat het college toch weer ruimte zoekt door middel van een zeer brede ontheffingsmogelijkheid voor de intensieve veehouderij. Keuzes om af te wijken van een verordening moeten transparant gemaakt worden en op basis van eerlijke afweging. Wij zullen de verordening dan ook amenderen om de ontheffingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij te schrappen. Wij zijn blij dat zowel de fractie van de VVD als van de PvdA langs dezelfde lijnen denkt. Zij kiezen echter voor een andere aanvliegroete. Het is uniek als die aanvliegroete gehanteerd zou worden in de Brabantse Staten. Naar mijn mening komt het zelden voor dat wij een besluit vaststellen dat een bepaalde bepaling bevat en dat er meteen een motie wordt ingediend om die bepaling eruit te halen. Volgens mij is het juridisch heel simpel: besluit dat gewoon niet en dan kun je later – en wat mij betreft mag dat in categorieën, mijnheer Verhoeven – alsnog bekijken of je bepaalde concrete gevallen wilt uitsluiten. Dat is een heldere lijn. Die doet recht aan de besluiten die wij genomen hebben.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! Ik wil even een ding rechtzetten. Ik heb wel een motie aangekondigd maar nog niet ingediend. Ik wil namelijk eerst het antwoord van de gedeputeerde horen op onze bijdrage.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik ben het helemaal met mevrouw Prins eens. Ik heb ook niet gesproken over een motie, maar mevrouw Prins was wel heel duidelijk in haar betoog. Daar zat geen spleetje lucht tussen. De heer Wagemakers sloot zich bij haar aan. Met zo'n betoog moet het college van heel goede huize komen om het anders te doen. Ik ken onze commissaris als een persoon van heldere en zuivere besluitvorming. Ik denk dat de door de Staten voorgestelde lijn gevolgd dient te

worden.

Voorzitter. Wij zijn content dat het college ons voorstel heeft overgenomen om voor het aanpassen van de bestemmingsplannen aan de verordening de wettelijke termijn van een jaar te hanteren. Hoewel dit punt binnen is, wil ik toch nog een principiële opmerking maken. Wij waren gestoken door het feit dat het college, wetende dat gemeenten straks geconfronteerd worden met een AMvB en met een verordening fase 2, de gemeenten toch wilde opdragen om hun bestemmingsplannen binnen een halfjaar aan te passen terwijl de wettelijke termijn een jaar is. Het college weet dat de provincie instrumenten heeft om de bepaling rechtstreeks te laten doorwerken. Dit is toch een beetje de oude manier waarop de provincie ruimtelijk beleid uitvoerde. In onze ogen is het een beetje gemeenten pesten. Deze lijn willen wij absoluut niet terugzien in het nieuwe profiel van de provincie op het ruimtelijk domein. Wij kunnen ons aansluiten bij het betoog van de woordvoerder van de PvdA over het in lijn brengen van de verordening met de Structuurvisie. Wij zijn hierop uitgebreid ingegaan in de commissie. Ik steun de betreffende voorstellen van de heer Wagemakers.

Wij waren ontzettend verbaasd over het voorstel van de coalitiefracties met betrekking tot de EHS. Ik vraag de gedeputeerde of dit eigenlijk wel kan. Bij de EHS gaat het om de uitwerking van een algemene maatregel van bestuur van het Rijk. Volgens mij is daarin bepaald in hoeverre de compensatieregels door de provincie moet worden toegepast. De compensatieregule in artikel 3.1.12 is daarom heel nadrukkelijk gekoppeld aan de wijziging van de begrenzing van de EHS. Dat gebeurt ook om een bepaalde flexibiliteit te houden in het ruimtelijk beleid. Ik vraag de griffie om die AMvB even uit te reiken opdat wij kunnen controleren of de opdracht die wij van de minister hebben gekregen om een en ander te verwerken in onze verordening, ook correct wordt uitgevoerd en of wij het besluit op deze wijze kunnen nemen. Het zou toch vervelend zijn als de Kroon het besluit straks moet vernietigen.

Wij dienen ook een amendement in over de aanscherping van de regels voor bestaande en

nieuw te vestigen bedrijven in kern- en randzones in landelijke gebieden. De provincie heeft bewust ervoor gekozen om het punt van zorgvuldig ruimtegebruik en investeren in de ontwikkeling van regionale bedrijventerreinen in landelijke regio's fors op te pakken. Daarbij hoort een scherp beleid ten aanzien van de maximale omvang en de milieucategorie van bedrijven buiten die terreinen. Pas dan krijg je een beweging naar regionale bedrijventerreinen. Wij stellen dan ook voor om de afwijkingsbepaling in artikel 2.1.9, lid 3 en lid 4 te schrappen om op die manier weer scherp te zijn in de verordening te krijgen en dit punt helder te communiceren.

Inzake de glastuinbouw kunnen wij ons volledig aansluiten bij de opmerkingen van de woordvoerder van GroenLinks. De gedeputeerde heeft in de commissie toegezegd dat er in het najaar een nieuw beleidskader komt dat een vertaling kan krijgen in de verordening. De onderwerpen die de heer Martens zojuist aangaf, kunnen daarin voldoende verwerkt worden.

In de commissievergadering werden de RPO's door een aantal fracties al aangeduid als praatclubs. Wij stellen hier een heldere en scherpe verordening vast en daarbij passen geen praatclubs. Ik snap de gedachte van het college dat als de RPO's er zijn, daar meer vraagstukken behandeld en besproken kunnen worden. Hier ligt voor de toekomst wellicht een aangrijpingspunt om voor meer onderwerpen de verantwoordelijkheid in de regio's neer te leggen en de verordening zodanig aan te passen. Voor de verordening zoals wij die nu vaststellen, is echter alleen van belang over welke onderwerpen er overeenstemming móet zijn in de regio's, te weten woningbouw en bedrijventerreinen. Wij willen de verordening niet belasten met overbodige regels op basis waardoor er door de provinciale organisatie allerlei aanwijzingen kunnen worden gegeven die hun grondslag niet vinden in de doelstellingen en de uitwerking van de verordening. Wij dienen dan ook een amendement in om lid d, lid e, lid f, id g en lid h van artikel 4.1.5 te schrappen. Volgens mij past dat ook heel wel in de lijn van de VVD dat een en ander niet in een keurslijf moet worden gedwongen. Helder en scherp, voorzitter.

Wij zien het debat van vandaag als the proof of the pudding. Met de voorgestelde wijzigingen slaat de provincie een fundamenteel andere weg in bij de uitvoering van haar taken in het ruimtelijk domein. Het ruimtelijk beleid is helder, scherp en wars van overbodige regels. In dat licht bezien is het debat van vandaag historisch te noemen. Ik hoop dat de uitkomst van het debat ook historisch blijkt te zijn.

De *voorzitter*: Door de leden Vreugdenhil, Martens, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Verstappen en mw. Jetten wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

gelezen Statenvoorstel 20/10 inzake Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;

overwegende dat:

- *de Verordening Ruimte in lijn dient te zijn met het Statenbesluit en moties naar aanleiding van het burgerinitiatief genomen op 19 maart;*
- *de Staten een voorbereidingsbesluit hebben genomen dat impliceert dat de Staten per direct een aanpassing van beleid noodzakelijk achten;*
- *het gezien deze besluiten niet past om een ruime ontheffingsregeling op te nemen in de verordening die geen recht doet aan de besluiten en moties t.a.v. maximale bedrijfsomvang, nieuwvestiging en LOG gebieden;*
- *het feit dat PS de doorbreking van de aanhoudingsplicht aan zich gehouden heeft deze lijn nader onderstreept;*
- *de éénmalige uitbreiding van het bouwblok in vereveningsgebied en LOG's om te voldoen aan de huisvestingseisen onderwerp van discussie is geweest maar niet tot positieve besluitvorming hieromtrent heeft geleid;*

besluiten:

- *in de Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1 de navolgende onderdelen te schrappen:*
artikel 3.3.6;
artikel 3.3.4 lid 4;
artikel 3.3.5 lid 3."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A12.

Door de leden Vreugdenhil, Martens en mw.

Jetten worden de volgende amendement en voorgesteld.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;
gelezen de Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;
overwegende dat:*

- *het provinciaal beleid erop gericht is om bedrijven met een kavelgrootte groter dan 5000 m² en bedrijven behorend tot de milieucategorie 2 en hoger te weren uit bestaand stedelijk gebied in een landelijke regio;*
- *het provinciaal beleid erop gericht is om deze bedrijven ruimte te bieden op bovenregionale en regionale bedrijventerreinen;*
- *hiertoe een heldere bepaling in de verordening ruimte gewenst is;*
- *de afwijkingbepaling in artikel 2.1.9 lid 3 en 4 afbreuk doet aan de scherpte van het provinciaal beleid;*

besluiten:

- *in de verordening ruimte Noord-Brabant artikel 2.1.9 lid 3 en lid 4 te schrappen."*

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;
gelezen de Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;
overwegende dat:*

- *enkel voor de nieuwbouw van woningen en voor aan te leggen en uit te breiden bedrijventerreinen en kantorenlocaties bepalingen in de verordening zijn opgenomen ten aanzien van het nakomen van afspraken gemaakt in de RPO's;*
- *de verordening ruimte niet belast dient te worden met overbodige bepalingen;*
- *andere zaken besproken kunnen worden in een RPO, maar door de provincie niet verordenend hoeven te worden vastgelegd;*

besluiten;

in de Verordening Ruimte Noord-Brabant artikel 4.1.5 lid d, e, f, g en h te schrappen"

De *voorzitter*: Deze amendementen maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. A13 en A14.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wij hebben vanaf het begin gehamerd op belang en noodzaak van een verordening. Wij hebben helaas

veel tijd verloren in het debat daarover. Dat is ook te zien in de verordening die naar ons idee op onderdelen nog niet goed doorgesproken is. Wij ontkwamen dan ook niet aan het maken van acht amendementen en moties. Ik zal daarop niet ingaan want iedereen kan die straks lezen.

Ik wil graag beginnen met het besluit dat wij op 19 maart hebben genomen. Uit de diverse inbrengen blijkt dat iedereen het ermee eens is dat dit besluit gehonoreerd dient te worden. Het is bekend dat elk voorbereidingsbesluit een hausse aan last-minute-aanvragen in gang zet. Dat is nooit anders en wij waren dan ook verbaasd over het feit dit als een verrassing voor gedeputeerde Van Heugten kwam. Belangrijker nog dan of het echt als een verrassing kwam, is de vraag hoe gaan wij met die verrassing om. Hierbij is geloofwaardigheid van bestuur belangrijk.

Ik sluit mij aan bij vorige sprekers die hebben gezegd dat het belangrijk is dat wij duidelijk zicht krijgen op wat de lopende zaken zijn, of er zaken zijn die na 19 maart nog gauw bekokstoofd zijn en of er inderdaad harde zaken zijn die voor 19 maart zijn ingediend. Wij zijn ook voor een pleidooi in de richting van het Rijk om indien nodig financiële ondersteuning te geven omdat wij in Brabant op bepaalde plekken geen megastallen en geen intensieve veehouderij willen. Daarin zijn wij heel duidelijk geweest. Het is treurig genoeg dat ondernemers zich blijkbaar weinig aantrekken van het oordeel dat burgers en bestuurders geveld hebben. Het is wel begrijpelijk vanuit hun ondernemersbelang. Nog treuriger is het als bestuurders gemaakte afspraken via een achterdeur weer uithollen. Dit mag dus ook niet gebeuren.

Ik heb geen antwoord van de griffie gekregen op mijn vraag over het voorbereidingsbesluit. Dit besluit is zes maanden geldig. Lukt het om in die tijd alles te regelen, kan dat voorbereidingsbesluit met zes maanden verlengd worden en welke voordelen levert dat op? Zouden wij dan dit onderdeel nog niet hoeven op te nemen en eerst het debat over de Structuurvisie kunnen afwachten? Als wij dat niet doen, heeft de vaststelling van de Structuurvisie dan mogelijk gevolgen voor de verordening? Ik denk namelijk

dat wij nu op een aantal zaken vooruitlopen die nog volop in onderzoek zijn. Ik pleit er dan ook voor om bijvoorbeeld het gezondheidsonderzoek af te wachten, zodat wij werkelijk weten wat wij beslissen. Dat betekent dat het voorbereidingsbesluit verlengd moet worden.

Tot 2013 mogen nog aanpassingen gedaan worden in het kader van de GWWD (Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren) en ammoniak-eisen. Waarom zijn hiervoor uitbreidingen in het bouwblok nodig? Deze aanpassingen kunnen ook binnen bestaande bouwblokken gerealiseerd worden. Als de aanscherping van de dierenwelzijnseisen tot gevolg heeft dat er minder dieren gehouden kunnen worden, is die ontwikkeling toe te juichen. Dat hebben wij hier op 19 maart ook met elkaar gezegd. Het implementeren van de welzijnseisen kan een uitgelezen moment zijn om op een bedrijf een omslag te bewerkstelligen naar een kwalitatief hoogwaardig product met minder dieren, meer dierenwelzijn en transparantie. Waarom zouden wij die ontwikkeling weer voor zoveel jaren frustreren? Rommelen aan een definitie die ook breder dan alleen in Brabant gedeeld wordt, daar kunnen wij uiteraard niet achter staan. Natuurlijk willen wij koeien in de wei zien, natuurlijk willen wij zelfs ook varkens en kippen in de wei zien. Als het college het voldoende acht als een bedrijf grondgebonden is en het daarmee niet beschouwd wordt als intensieve veehouderij, wordt niet alleen een algemeen geaccepteerde definitie verlaten, maar heeft dit ook tot gevolg dat de koeien dag en nacht binnen staan. Een grondgebonden bedrijf is niet per se een bedrijf waar de koeien buiten lopen. Ik kan daarvan voorbeelden laten zien.

Het is bekend dat veel boeren gaan stoppen. Het is ook bekend dat de intensieve veehouderij in Nederland tegen haar grenzen aangelopen is. Waarom dan toch nieuwvestigingen toestaan? Ik zou graag van de gedeputeerde goede argumenten horen die de noodzaak aantonen om alsnog maagdelijke grond te benutten voor nieuwe bedrijven. Waarom doorgaan met beslag te leggen op de al zo schaarse open ruimte terwijl de burgers en ook de Statenleden iets anders is toegezegd? Waarom verplaatsters uit extensiveringsgebieden

op nieuwe locaties vestigen? Waarom kunnen deze bedrijven niet op bestaande locaties komen? Kan de gedeputeerde dat uitleggen? Waarom hebben deze bedrijven plotseling 2,5 ha tot 3 ha nodig? Waarom zijn zij niet gebonden aan de norm van 1,5 ha?

Het voorzorgsbeginsel moet leidend zijn. Wij zien nu een explosie aan ontwikkelingen die nog snel in gang gezet wordt, met als resultaat veel grote bedrijven, terwijl tegelijkertijd de berichten over de antibioticaproblematiek elkaar in hoog tempo opvolgen. Uit de aanpak bij de Q-koorts is gebleken dat het wel mogelijk is in het belang van de volksgezondheid te handelen door het afkondigen van een bouwstop. Kunnen GS mij overtuigen dat ESBL's, MRSA en andere ziekteverwekkers op termijn minder gevaarlijk zijn dan de Q-koortsbacterie? Waarom het tempo niet verminderen, ook in het licht van het lopende gezondheidsonderzoek? Dan kunnen betrokkenen zich buigen over werkelijke oplossingen en komen met een echt nieuwe visie op de toekomst van de veehouderij en kan verantwoord beleid zich uitkristalliseren. Vandaag ook mijn vraag of dit voorbereidingsbesluit nog een keer verlengd kan worden en wat daarvan de juridische gevolgen zijn. Daarmee kan voorkomen worden dat nu regels verankerd worden die straks misschien door feiten worden ingehaald en dat het vertrouwen in de agrarische sector en in de politiek nog verder geschaad wordt. Wij stellen daarom voor, de nieuwe regels omtrent de intensieve veehouderij op zijn vroegst vast te leggen in de tweede fase van de verordening en tot die tijd het voorbereidingsbesluit te laten gelden. Wij dienen daarvoor een motie in.

Een andere grote verrassing is het besluit om 20% uitbreiding toe te staan voor de bouw van mestvergistingsinstallaties. Dat is nieuw beleid waarop geen inspraak mogelijk geweest is. Mag dat? Is er wettelijk gezien geen recht op inspraak? Volgens ons hoort dit niet thuis in deze fase van de verordening. Wij vragen GS waarom er een algemene vrijstellingsbevoegdheid komt voor elk bedrijf. Het zijn enorme installaties die moeilijk landschappelijk in te passen zijn, intrinsiek onduurzame veehouderij bestendigen en zorgen

voor veel stank. Bovendien 20% voor een mestinstallatie en 15% voor de toepassing van de nieuwe wetgeving inzake dierenwelzijn: tel uit je winst!

De heer *Verhoeven* (VVD): Is mevrouw Verstappen het met de coalitie eens dat GS hiervoor eerst een goede notitie moeten opstellen en pas daarna de discussie gevoerd moet worden? Dan hoeft dat nu niet te gebeuren, want er zijn geen gegevens.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat klopt.

Wij kunnen niet alle punten uit de verordening aan de orde stellen en dienen daarom een aantal amendementen in waaruit ons standpunt wel duidelijk wordt. Toch wil ik hier nog wel aandacht vragen voor de EHS. Ook hier is ten onrechte nieuw beleid toegevoegd aan de verordening. Ook hier geldt de vraag of dit mag zonder inspraakprocedures?

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik wil graag even een verduidelijking van de opmerking van mevrouw Verstappen dat hier nieuw beleid is toegevoegd.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Er zijn bijvoorbeeld 700 snippers uit de EHS gehaald. Dat is nieuw beleid dat wordt toegevoegd. Verder staat de definitie van duurzame locaties voor verweingsgebied hier niet meer in. Dat is nieuw beleid. Vandaar dat wij een amendement hebben voorbereid om dit weer terug te zetten. In het kader van het verweingsgebied hebben wij steeds gesproken over duurzame locaties. Dat is nu verdwenen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Dat heeft toch niets te maken met de EHS?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik dacht dat mevrouw Prins de vraag algemeen bedoelde. In het kader van de EHS heb ik gewezen op de 700 snippers.

De *voorzitter*: Vervolgt u uw betoog en komt u tot een afronding, mevrouw Verstappen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De hele bijstelling van de EHS zien wij als nieuw beleid.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik meen te weten dat daarover al een besluit is gevallen. In die zin is het dus geen nieuw beleid!

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De afspraak was dat in de verordening eerste fase alleen oud beleid omgezet zou worden; dus dat er geen nieuw beleid zou worden ingevoerd, behalve het burgerinitiatief.

Dan is er nog de ruimte die nieuwe stedelijke ontwikkelingen, bedrijventerreinen en glastuinbouw onterecht krijgen. Wij pleiten voor inbreiding in plaats van uitbreiding, het benutten van bestaande locaties en geen ongebreidelde groei die uitsluitend de economie ten goede komt, maar gebalanceerde afwegingen met natuur en landschap als evenredige partij.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Verstappen worden de volgende amendementen voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 20/10;

overwegende dat:

- *natuurcompensatie zowel kwantitatief als kwalitatief goed uitgevoerd dient te worden;*
- *in de tijdsperiode tussen ingreep en gerealiseerde natuurcompensatie, alsmede in de tijdsperiode die nodig is om de compensatienatuur op hetzelfde niveau te brengen als de aangetaste natuur, veel verlies aan biodiversiteit optreedt;*

besluiten de tekst van artikel 3.1.12 lid 1 uit Statenvoorstel 20/10 als volgt te amenderen en hieraan toe te voegen:

lid 3: Gedeputeerde Staten stellen eisen ten aanzien van het laten uitvoeren en afronden van de natuurcompensatie voordat de aantasting van een gebied aanvangt, of in voorkomende gevallen waar ingreepgebied en compensatiegebied samenvallen, stellen Gedeputeerde Staten eisen ten aanzien van het gelijktijdig afronden van aantasting en natuurcompensatie."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 20/10;
overwegende dat:

- voor een effectieve werking van de rood-met-groenregeling kwantificerende eisen gesteld moeten worden;
- terreinbeherende organisaties als uitgangspunt hanteren dat bij eke ha. ruimtebeslag door rode functies van de groene ruimte minimaal 2 ha in groen ontwikkeld moet worden;

besluiten de tekst van artikel 2.1.4 lid 4 uit Statenvoorstel 20/10 uit te breiden met:

- d. bij toepassing van de rood-met-groenregeling een compensatie van 2 ha. natuur voor 1 ha. verstedelijking te hanteren."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 20/10;

overwegende dat:

- de nu opgestelde regels voor groen op bouwblokken minimaal zijn;
- de nu opgestelde regels onderling verschillen, uitgaan van netto groen ipv % van bouwblok ongeacht grootte bouwblok;

besluiten de tekst van de artikelen, 3.3.4, lid 1 e, 3.3.4. lid 3 b, 3.3.5. lid 1 e, 3.3.5. lid 2 b, 3.3.5. lid 6 b, 3.3.6. lid 2 d, uit Statenvoorstel 20/10 als volgt te amenderen:

- dat ten minste 20% van het bouwblok wordt aangewend voor een goede landschappelijke groeninpassing."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 20/10;

overwegende dat:

- ontwikkeling van bedrijven met kavelgrootte meer dan 5000 m² bij woonkernen in landelijk gebied een ongewenste ontwikkeling is;
- dit strijdig is met vigerend beleid;

besluiten:

- de tekst van artikel 2.1.9 lid 3 en 4 uit Statenvoorstel 20/10 te laten vervallen."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 20/10;

overwegende dat:

- uitbreiding van glastuinbouw buiten de aangewezen

gebieden niet wenselijk is;

besluiten de tekst van Statenvoorstel 20/10 artikel 3.4.6 als volgt te amenderen:

art. 3.4.6. lid 2 en 3 te laten vervallen"

De voorzitter: Deze amendementen maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. A15, A16, A17, A18 en A19.

Door het lid mw. Verstappen worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

overwegende dat:

- in de Verordening Ruimte geen nieuw beleid opgenomen zou worden;

constaterende dat:

- met de herbegrenzing van de EHS er wel nieuw beleid aan de verordening wordt toegevoegd;

verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:

- de herbegrenzing van de EHS niet op te nemen in de verordening,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- de hydrologie niet is opgenomen in de integrale omgevingstoets;

verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:

- de integrale omgevingstoets aan te vullen met hydrologie. Deze toets dient (inclusief de wateraspecten (inzijging)) overal consistent te worden opgenomen, ook in de artikelen 3.4.5 en 3.4.6.,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- de inzet van de integrale omgevingstoets alleen toegepast is op het agrarisch vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij;

verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:

- deze integrale omgevingstoets ook toe te passen op het agrarisch vestigingsbeleid van andere agrarische bedrijven dan de intensieve veehouderij,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- *in de verordening criteria ontbreken voor duurzame locaties in vereevingsgebieden;*

verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:

- *expliciet in de verordening criteria op te nemen dan wel te verwijzen naar criteria die aangeven wat onder duurzame locaties wordt verstaan, zodat deze criteria verplicht worden betrokken bij het maken van bestemmingsplannen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M6, M7, M8 en M9.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik had een heel andere bijdrage voorbereid maar gaandeweg de discussie heb ik een aantal andere punten opgeschreven omdat het anders een herhaling wordt van opmerkingen.

Ik begin met de Nieuwe wet op de ruimtelijke ordening en de verordening in het algemeen. Ik ga even terug naar de positie van de provincie ten opzichte van de gemeenten. Ik ga kort in op de stedelijke omgeving, de EHS en de intensieve veehouderij.

Wij zijn natuurlijk heel blij dat wij een verordening hebben gekregen. Het heeft in het begin wat moeite gekost maar daarna is er heel intensief samengewerkt. De ambtenaren zijn daarmee druk doende geweest en wij hebben er veel overleg over gepleegd. Ik wil de ambtenaren hartelijk danken voor al hun inzet. Er is veel werk verricht.

De positie van de gemeenten is helemaal anders geworden. De gemeenten zijn nu veel meer verantwoordelijk voor hun eigen beleid. Dat maakt dat het idee dat D66 heeft over de grootte van gemeenten toch nog aan de orde komt. Het wordt immers steeds moeilijker voor gemeenten om beleid op deze wijze uit te voeren. Zij zijn soms te klein, missen soms het juiste aantal ambtenaren om het goed te doen. Kennis, kunde en aantal ambtenaren worden dan een probleem. Ik moet

eerlijk zeggen dat soms het gevaar van cliëntelisme om de hoek komt kijken.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Toch heeft een van de kleinste Brabantse gemeenten, de gemeente Boekel, furore gemaakt met het ruimtelijk beleid als het ging om in- en bijwonen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik kan ook beslist niet zeggen dat het per definitie zo is. Ik kom zelf uit de gemeente Boxtel. Die gemeente is ook niet al te groot en wethouder Van Oetelaar is natuurlijk beroemd in Brabant om zijn goede beleid. Er is nu een andere wethouder gekomen en dat geeft een heel andere situatie. Dat kan ik u verzekeren. Mijn angst is wellicht niet ongegrond.

Ik kom even terug op een eerdere opmerking van de gedeputeerde eerder dat deze verordening een levend document zou zijn. Ik hoop hem eraan te houden. Er wordt namelijk niet vooruitgelopen op de krimpsituatie waarmee wij te maken krijgen. Dan zal het toch heel anders zijn. Daarnaast willen wij duidelijk het doel van deze verordening aangeven: beschermen en ontwikkelen. Dat vinden wij heel belangrijk.

Over de RPO's hebben wij vragen die een beetje aansluiten bij de opmerkingen van mevrouw Prins. Binnen de taken die de RPO's krijgen, zitten dingen die een beetje wringen ten opzichte van elkaar. Wij konden ons helemaal vinden in de wijze waarop zij dat heeft geformuleerd. Wij hebben ook problemen met de RPO's versus reconstructiecommissies. Wij hebben nu gremia met een verschillende juridische status. Hoe verhoudt zich dat? Wij zijn daarop al eerder ingegaan maar hebben daarvan nog geen helder beeld. Als het RPO tegen het provinciaal belang ingaat, wat gebeurt er dan? Waar komt het dan terecht en wie gaat erover? Dit zijn dingen waarover wij ons zorgen maken.

De woordvoerder van het CDA sprak ook al even over Oosthoek in het kader van de stedelijke ontwikkeling. Wij willen er ook even op terugkomen. In de vorige periode zijn er al uitgebreide acties van D66 geweest over Oosthoek. Ik heb in de verkiezingscampagne nog uitgebreid ruzie gemaakt met de toenmalige

burgemeester van Oosthoek over het feit dat hij buiten zijn eigen grenzen ging zoeken naar een bedrijventerrein. U kunt zich voorstellen dat wij ontzettend blij zijn dat Oosthoek er uitgehaald is. Het CDA heeft ons daarin inderdaad ondersteund.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik wil mevrouw Lestrade best veel credits geven voor Oosthoek, maar er waren meer Statenleden die zich daarvoor hebben ingezet. Zij sprak over de toenmalige burgemeester van Oosthoek, maar zo groot is Oosthoek nou ook niet. Dat was de burgemeester van Etten-Leur.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Excuses, dat was inderdaad de burgemeester van Etten-Leur. Andere partijen hebben inderdaad meegedaan. Uiteraard kunnen wij dat niet alleen maar wij zijn wel zeer intensief ermee bezig geweest.

Ik herinner mij alle discussies over Moerdijk. Ook wij vinden niet dat alle bedrijventerrein ongebreideld mogen groeien. Wij zijn hierin dus niet uniek. Het moratorium gaat ons iets te ver omdat soms plekken ontwikkeld moeten worden, maar wij ondersteunen het wel in de geest. Inderdaad moet eerst alles worden ingevuld.

Wij ondersteunen het verhaal van de heer Martens over de glastuinbouw in Prinsenbeek. In de vorige periode hebben wij zelfs een kleine notitie glastuinbouw geschreven. Door de grote glastuinbouwlocaties vindt natuurlijk ongelooflijk veel verrommeling plaats. Wij zijn zeer actief geweest om de locaties klein te houden en niet te veel doorgroei mogelijkheden te bieden, omdat dan alleen maar problematische situaties ontstaan en het moment van ophouden met een aantal jaren wordt uitgesteld. Kleine locaties hoeven wat ons betreft niet groter te worden, want zij moeten uiteindelijk toch verplaatst worden.

Het zal u niet verbazen dat ook wij vinden dat compensatie buiten de EHS moet plaatsvinden. Wij komen even terug op het overleg met de voorzitters van de gebiedscommissies. Zij zeiden: als er geen geld is voor de diverse maatregelen, temporeer het dan maar houdt het wel vol. Datzelfde willen wij aanhouden voor de EHS. Wij ondersteunen de kleine natuurgebieden.

De heer *Verhoeven* (VVD): Als we compensatie binnen de EHS toestaan en we het realiseren van de EHS volhouden, dan zijn we er eerder dan met uw voorstel om te temporeren.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het zit ook een beetje in wat je als natuur beschouwt. Wat is de bescherming van de status van diverse gebieden. De EHS is een robuust structuur die we als geheel willen behouden. Daarnaast hebben we nog een aantal natuurgebieden. Wat is de definitie daarvan en wat is de beschermingsstatus. Een van onze grote zorgen is als het onder de jurisdictie van de gemeenten valt, of de bescherming van de natuur nog voldoende is. Het heeft dus een beetje te maken met de definitie die je aan elk gebied toekent. In gebieden buiten de EHS vinden wij ook veel natuur waarop het van toepassing is. Wij vinden dat in dat opzicht beter voor temporisering kan worden gekozen dan voor versnelling met een niet voldoende hoeveelheid natuur, want uiteindelijk houdt je dan minder natuur over.

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade wilt u komen tot een afronding?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb 8 minuten staan en zover ben ik nog niet.

Ik kom tot de intensieve veehouderij. Van de week vroeg ik mij af hoe lang deze discussie nog geldig is want er was op de televisie een programma over synthetische biologie. Verwacht wordt dat binnen 10-15 jaar vlees gewoon in het laboratorium wordt gemaakt. Ik zag allerlei toekomstbeelden voor me en ik koppelde het in gedachten ook aan deze discussie. Als die synthetische biologie een grote vlucht neemt – wij zijn in Brabant van het kenniseconomische en van het intensieve en met namen van de foodscience – blijkt over 10 jaar dat wij nu een overbodige discussie hebben gevoerd over de intensieve veehouderij, als al ons vlees zonder gebruik te maken van dieren uit het laboratorium afkomstig is.

Terug naar nu, ik heb mij verwonderd over de psychologie achter uw voorstel. Hoe bent u ertoe gekomen dit voorstel te doen gegeven de uitspraak op 19 maart? Ik zou eigenlijk graag van u een

biecht horen. Wat zijn uw zielenroerselen? Hoe bent u hiertoe gekomen? Het is een afslag in uw opvattingen die wij niet hadden voorzien. Het zal u niet verbazen dat wij andere partijen zoals de ChristenUnie en GroenLinks volgen waar het gaat om de wijze waarop u met artikel drie bent omgegaan. Ik zal het niet langer maken, voorzitter, want blijkbaar zijn 8 minuten bij u anders dan bij mij, maar ik ben zeer benieuwd naar die zielenroerselen van het college. U kunt zich voorstellen dat wij verbaasd waren om het heel voorzichtig uit te drukken en dat wij ook not amused waren.

De *voorzitter*: Dank u wel. Het waren geen synthetische minuten maar echte minuten.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Toen ik zes jaar geleden voorspelde dat de Brabantse bevolking door zou krijgen wat de gevolgen van de reconstructie zouden zijn en dat niet zouden pikken, werd ik na mijn optreden door een journalist getypeerd als iemand die schoot vanaf de heup. Die journalist werd dan ook later voorlichter van een CDA-politicus.

Voorzitter, ik sta er niet meer alleen voor. Er is sinds die tijd veel veranderd. Er zijn nu ook vooraanstaande CDA politici zoals ex-minister Braks en ex-gedeputeerde Lambert van Nistelrooij die waarschuwen voor deze voor onze provincie desastreuze veranderingen. Ook de BZW (Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging) waarschuwt. Zij zijn bezorgd over al die multinationals die Brabant zullen verlaten, mede als gevolg van het vernietigende vestigingsklimaat.

Voorzitter. Het belangrijkste verschil echter met de afgelopen jaren is het burgerinitiatief. Tienduizenden Brabanders zijn wakker geworden en kijken nu mee hoe wij met Noord-Brabant omgaan. Eindelijk is er door de Staten naar hen geluisterd. De Staten van Noord-Brabant hebben het onderwerp serieus behandeld maar tot ieders stomme verbazing gooiden GS alle inspanningen van dit burgerinitiatief en de besluitvorming van de Staten zomaar overboord. Dan claimen de aanstichters van de vernieling van het Brabantse land zorgvuldig bestuur en dat noemen ze in

andere delen van het land toch echt een gotspe. Vindt u het dan gek dat mensen kwaad worden, zich afkeren van de politiek en de provinciale politiek in het bijzonder? Na een goed debat en een heldere besluitvorming kregen we dit voorstel van GS. Ik weet niet op welke planeet de gedeputeerde woont, want hij was verbaasd over de commotie en nog meer verbaasd over het aantal aanvragen dat nog was ingediend. Iedereen met een klein beetje gezond verstand – dan heb ik het ook over boerenverstand – hier in deze zaal en daarbuiten wist dat de sector nog vlug een verzoek zou indienen. Groen en onrijp, als het er maar lag. Iedereen wist ervan behalve deze gedeputeerde. Heeft u ooit gehoord van het wetje van Braks? De VVD heeft hierover diverse goede vragen gesteld, dus ik zal er niet verder op ingaan. Nu vraagt u als GS aan ons ook nog de ruimte om de deur op een kier te zetten. Dat is natuurlijk vragen om een hoop moeilijkheden. Over onrust bij burgers en boeren hebben we het dan maar niet. Iedereen weet, dat zodra je een deur op een kier hebt gezet, je er zo een voet tussen hebt en hopla, die deur staat weer wagenwijd open. Zo is het gegaan bij de reconstructieplannen, waar een afwaartse beweging vanuit natuur- en verwevingsgebied noodzakelijk was. Ook daar bleek het door vaak toch echt onbehoorlijk en achterbaks bestuur mogelijk om tot zeer grote uitbreidingen te komen die we niet wensen.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Mevrouw Jetten, kan ik uit uw betoog afleiden dat u tegen die afwaartse beweging bent?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Nee, dat kunt u er absoluut niet uit afleiden. Ik zeg alleen dat er gewoon heel veel dingen in de verwevingsgebieden zijn gebeurd die met de reconstructieplannen absoluut niet de bedoeling waren. Dat is toegestaan omdat het kon maar dat wil ik nu goed aan de kaak stellen.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ik hoor u niet over die oorspronkelijke doelen van de reconstructie, de natuur en milieudoelen.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Daar zegt u wat: het oorspronkelijke doel. Dat is aan alle kanten met voeten getreden. Daar bijten papier en praktijk elkaar zo vaak. Vandaar dat we het nu juist op papier moeten zetten en moeten zorgen dat we weten wat er komt, waar het komt en hoe het er komt en dat er niet meer mee gesjoemeld mag worden.

Voorzitter. Dan wordt nu verwacht dat we weer uitzonderingen gaan maken en kunnen gaan maken. Dan moeten we nu geloven dat het wel allemaal juist netjes gebeurt. Sorry, maar daar is teveel voor gebeurd. U hebt nu de publieke opinie tegen en daarom snap ik ook niet het besluit van GS dat naar ik aanneem unaniem is genomen om voor deze verordening te stemmen. Of heeft u zo'n hekel aan PS en de Brabantse burger en vindt u ze maar lastig en niet ter zake kundig en wenst u nog ruzie om koste wat het kost uw zin door te drijven. Graag zou ik antwoord hebben op deze vragen. Dat er een inventarisatie moet komen van wat in de pijpleiding zit is helder. Dat moeten we weten om te zien hoeveel schade het gaat opleveren voor onschuldige ondernemers, gemeenten en/of de provincie. We kunnen beter die inventarisatie nu maken en de kosten betalen dan doorgaan met deze waanzin waar niemand behalve de betrokken ondernemer op zit te wachten. U kunt het Brabantse platteland maar één keer kapotmaken en dat is nu op grote schaal aan de gang. Ik vraag mij dan ook af of de gedeputeerde en GS al eens zijn gaan kijken in Reusel naar de plannen die daar allemaal op stapel staan om te zien of dat nu de bedoeling van de reconstructie was. Als u er nog niet bent geweest vraag ik u met klem heel snel te gaan kijken en te zien wat er daar nog te redden valt. Ook wens ik op korte termijn net als veel sprekers voor mij van u te horen hoe het verder gaat en wat niet kan. Ik heb hier een boekje voor u dat ik u dadelijk zal aanbieden en daarin staat het verhaal van Reusel, met foto's zodat u kunt zien hoe het was en hoe het is gegaan. Ik wil het u aanbieden en vragen er eens echt goed naar te kijken en ook eens naar die plannen te kijken. Wat is de bedoeling van die reconstructie. We hebben het hier vandaag niet alleen over de reconstructie. We hebben het over de EHS die

moet worden gecompenseerd en ook over de gewone natuur die gecompenseerd moet worden. We hebben het over de Oosthoek waar na 10 jaar strijd nu gelukkig wel is geluisterd. Ik hoop dat dat vandaag ook gebeurt naar PS en het burgerinitiatief.

Er ligt ook een motie over Prinsenbeek. Ik hoop dat u luistert naar de burger en naar de gemeenten die niet dwars en vervelend zijn maar begaan met het nu nog mooie Brabant. Ik hoop dat u nu toch echt op de rem trapt en eindelijk PS en de Brabantse burger respecteert.

Ik ga niet in op alle moties en amendementen die wij mede hebben ingediend. Tot slot wil ik alleen nog iets vragen. Deze verordening is iets voor de toekomst van Brabant. Ga er goed en zorgvuldig mee om en zorg dat niet alleen de agrarische grootondernemer een maximaal rendement hieruit kan halen. Het gaat om zoveel mensen die hier willen wonen en recreëren en juist de schoonheid van Brabant zo ongelooflijk belangrijk vinden. Als u dat niet doet, denk ik echt dat iedere keer dat u in het vervolg het woord rentmeesterschap uitsprekt, u daarna heel goed uw mond moet gaan spoelen.

De *voorzitter*: Ik schors de vergadering voor de lunchpauze.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! Ik heb nog een vraag. Ik heb in mijn bijdrage vergeten een amendement in te dienen over de veehouderij en dat wil ik bij dezen doen.

De *voorzitter*: Ik heb begrepen dat er ook nog een motie vreemd aan de orde van de dag is. Kan die nu nog even worden ingediend?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij zouden haar graag direct na de lunchpauze willen indienen.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Prins-Afman, mw. Verschuuren en Wagemakers wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op 23 april 2010, kennisgenomen hebbende van het Statenvoorstel,

- dat de integrale zonering gebaseerd is op varkens en kippen;
- dat we de melkveehouderij niet willen plaatsen onder de intensieve veehouderij;
- dat er geen financiële instrumenten beschikbaar zijn om bedrijven met grond te verplaatsen;
- dat bijna alle melkveebedrijven afhankelijk zijn van het voortbrengend vermogen van de grond in de directe omgeving;
- dat het niet wenselijk is om melkveebedrijven uit extensiveringgebieden naar LOG-gebieden te verplaatsen;
- dat er in de LOG's geen ruimte is om bedrijven met grond in te plaatsen,

besluiten de tekst van Statenvoorstel 20/10 D als volgt te amenderen:

3.3.1 i begripsbepaling intensieve veehouderij

Intensieve veehouderij: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapehouderij, of een combinatie van deze bedrijfstypen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstypen; met uitzondering van melkveehouderij."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nummer A20.

De vergadering wordt van 12.38 uur tot 13.05 uur geschorst.

De voorzitter: Richting publieke tribune wil ik nog opmerken dat het niet gebruikelijk en niet toegestaan is te applaudiseren. Ik verzoek u daarom dat voortaan achterwege te laten.

Mevrouw Tsoutsanis-van der Koogh (VVD): Voorzitter, ik wil graag een motie vreemd aan de orde van de dag indienen over de N65.

De voorzitter: Door de leden mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Vreugdenhil, mw. Verstappen, Van der Staak, mw. Jetten, Martens, mw. Lestrade-Brouwer en Smolders wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering

bijeen op 22 en 23 april 2010, constaterende dat:

- recent verschillende fracties op uitnodiging van de gemeente Vught zich ter plekke op de hoogte hebben gesteld van de problematiek rond de N65;
- deze problematiek weliswaar al langer bekend is bij de Staten maar door deze werkbezoeken scherper in beeld werd gebracht;

overwegende dat:

- de urgentie om de problematiek van de N65 aan te pakken hoog op de politieke agenda in Den Haag moet blijven staan;
- vanuit de Staten dit mede door de observaties in de gemeente Vught als zeer noodzakelijk wordt ervaren;
- los van de eigen signalen van Statenfracties richting de Tweede Kamer, de Staten in gezamenlijkheid deze urgentie willen onderstrepen richting de minister van Verkeer & Waterstaat;
- het bekend is dat de mogelijkheid hiervoor zich heel binnenkort voordoet vanwege het komend halfjaarlijks overleg tussen de gedeputeerde Mobiliteit & Infrastructuur en de minister;

verzoeken de gedeputeerde Mobiliteit & Infrastructuur:

- er bij de minister van Verkeer & Waterstaat sterk op aan te dringen de problematiek van de N65 in den brede van Den Bosch naar Tilburg aan te pakken met specifieke aandacht voor de gemeente Vught in het licht van de infrastructurele ontwikkelingen in de directe nabijheid van deze gemeente (A2 en spoor);
 - de minister deze motie onder de aandacht te brengen en zo deze motie als ondersteuning in dit halfjaarlijks overleg te benutten;
 - tevens te bezien met een nader onderzoek in hoeverre de mogelijkheid van voorfinanciering door de provincie en/of van andere financieringsconstructies, ter beoordeling van de Staten, een reële optie zijn om tot versnelling van de aanpak van de problematiek te komen,
- en gaan over tot de orde van de dag. "*

De voorzitter: Deze motie krijgt nummer M10. Zij zal aan het eind van de vergadering in behandeling worden genomen.

De heer Van Heugten (GS;CDA): Voorzitter! Ik zal mijn inleidende tekst zo kort mogelijk houden en mijn verhaal toespitsen op de inbreng van de Staten. Ik doe dat aan de hand van een aantal

grote onderwerpen waarin ik uw verhalen zo goed mogelijk zal proberen op te nemen. Ik noem de onderwerpen: natuurcompensatie in de EHS, de intensieve veehouderij, met name de lopende zaken, de uitzonderingsbepalingen, de RPO's, een aantal zaken over bedrijventerreinen en over de kaarten. Ik zal proberen zo goed en zo vlot mogelijk door de punten heen te gaan.

Natuurcompensatie in de EHS. Ik kan mij heel goed voorstellen waarom een aantal partijen hebben gezegd dat het eigenlijk wel raar is dat wij de EHS hebben aangewezen en dat op heel veel plaatsen die EHS nog niet is gerealiseerd en zelfs de gronden nog niet zijn verworven en dan ergens een stukje van een EHS wordt aangetast, bijvoorbeeld voor de aanleg van een weg, en we dan buiten de EHS een boer gaan uitkopen en daar een snippertje groen maken terwijl we in de EHS ook een boer hadden kunnen uitkopen en daar het groen hadden kunnen aanleggen. Het is inderdaad een rare en een vreemde constatering. Een aantal partijen hebben gezegd dat je dan netto wel een stukje van de EHS afhaalt en dat je dat dan kwijt bent. Dat klopt. Daar zit ook de crux van het amendement. De prioriteringsgedachte om eerst in de EHS alles te realiseren en daarop de financiële middelen in te zetten, ook de middelen die je krijgt vanuit de compensatie, is heel legitiem. Alleen zal het Rijk binnenkort een stokje steken voor het toepassen van compensatie in de EHS omdat in de AMvB Ruimte die binnenkort van kracht zal worden – zij ligt nu bij de Raad van State – dat dit wel mag maar dat het niet mag leiden tot een netto afname van de compensatie van de EHS. Daarmee zijn we dus weer beperkt in de mogelijkheden. Als het amendement wordt ingediend kan het nu van kracht worden en is het nu niet strijdig met rijksregels, maar dat wordt het wel op het moment dat de AMvB Ruimte inwerking treedt en dan zullen we de verordening moeten aanpassen door het nettoverlies van de EHS ergens in onze compensatie op te nemen. Het college deelt dus de gedachte maar aan de uitvoering zitten nog wat haken en ogen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Het is een leuke truc om het zo te doen

maar als u dat legt naast de lat van zorgvuldig bestuur en u weet wat eraan komt, zegt u dan dat we het zo moeten doen of dat we het eigenlijk niet zo moeten doen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij onderschrijven mede gelet op wat hij volgende week hier met elkaar gaan bespreken over de financiële positie – we hebben al een paar keer met elkaar gesproken over gelden voor de EHS en gelden voor de grondverwerving – dat dit een vele malen effectievere manier is om aan die robuuste EHS te werken. Wij zeggen alleen dat als de Staten besluiten dit amendement van kracht te laten worden, u er rekening mee moet houden dat het slechts tijdelijk van kracht kan zijn omdat de rijksbepaling naar verwachting – het advies van de Raad van State is nog niet uitgebracht – in stand zal blijven.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Hoort deze categorie niet onder de zaken die controversieel zijn? Zijn die al verder in de procedure?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Hiervan is de procedure gewoon verlopen. Ik heb vernomen dat met name de tweede fase AMVB controversieel is verklaard en voorlopig niet doorgaat. Voor zover ik heb begrepen gaat de AMVB Ruimte eerste fase wel normaal door. Dit zou ik nog verder moeten nazoeken want ik heb het niet helemaal paraat.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): ik heb het antwoord op de vraag van Hermen Vreugdenhil niet gehoord. Ik heb u wel horen spreken maar volgens mij was het geen antwoord op zijn vraag. Wat is uw advies?

Net werd door enkele partijen tegengesproken dat het een nettoverlies aan natuur zou betekenen als dit amendement of deze motie wordt aangenomen en ik hoor u zeggen dat het dat wel betekent.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik moet twee dingen corrigeren. U zei dat de EHS iets Europees is maar de EHS is het dat niet; de EHS is puur Nederlands en heeft niets met Europese regelgeving te maken. Uiteindelijk als wij de EHS-

opgave realiseren is er geen nettoverlies van EHS. Het is slechts een tijdelijke nettoverlies. Als de spelregels van het Rijk ook dat tijdelijke nettoverlies van EHS niet toestaan zijn we in strijd met de rijksregels. Als we uiteindelijk de doelstelling van de EHS vasthouden is er geen sprake van verlies, want dan realiseren we wat we met elkaar hebben afgesproken, niet meer en niet minder. Inhoudelijk is het college het dus volledig met u eens, maar het zet er de kanttekening bij dat het binnenkort naar het zich laat aanzien strijdig kan zijn met de opvatting van het Rijk in dezen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dan graag een nog duidelijker antwoord: ontraadt u het amendement of neemt u het over?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik kan het amendement niet overnemen; u beslist daarover. Ik heb alleen gezegd dat inhoudelijk het college het met het amendement eens is maar de kanttekening erbij zet dat u er rekening mee moet houden dat het binnenkort strijdig zal zijn met de rijksregels. Ik kom nog even te spreken over de bedrijventerreinen. De fractie van de SP heeft aangegeven moeite te hebben met hoe wij in de verordening ruimte bieden aan de afwegingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijventerreinen. Daarbij is de kanttekening gemaakt dat men het liefst een moratorium op bedrijventerreinen zou zien. De Sociaal-economische Raad heeft ooit een advies uitgebracht welk principe inzake zuinig ruimtegebruik en intensivering van ruimtegebruik ten opzichte van bedrijventerreinen gehanteerd zou moeten worden. Dat is letterlijk overgenomen in onze verordening. Dat was een vanuit het Rijk opgelegde plicht om het zo letterlijk op te nemen in onze verordening. Daarin wordt ook gesproken over het begrip reëel. Ik snap de scepsis die u daarbij heeft. Is het reëel, is het een hanteerbaar begrip waar we iets aan hebben? Ik denk dat dat wel het geval is. Waar moeten we bij reëel aan denken? Er kan zich straks een behoefte aan bedrijfsterreinen manifesteren waarbij we moeten zeggen dat er alternatieve locaties zijn, bijvoorbeeld op bestaande bedrijventerreinen, maar als er in verband met

bijvoorbeeld de tijd geen andere locatie beschikbaar is of dat in verband met de financiële haalbaarheid niet mogelijk is, moet je je afvragen of zo'n theoretische mogelijkheid wel praktisch haalbaar is. Daarmee wordt in het begrip reëel meer ruimte geboden aan de gemeenten om de realiteit van mogelijkheden te betrekken bij de afwegingen.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Denkt u niet dat we hier gewoon kunnen spreken van het Osse model? Dat is een model voor uitgave van bedrijventerreinen waarbij wordt gekeken hoe ze het doen. Moeten we daar niet eens goed naar kijken en dat misschien overnemen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat is precies wat hier wordt gedaan want Oss hanteert al sinds jaar en dag de filosofie achter de SER-ladder. Dat is heel goed en dat heeft ook model gestaan voor de landelijke implementatie hoe je met zuinig ruimtegebruik met de bedrijventerreinen zou moeten omgaan: prioriteit leggen bij herstructurering en bij intensivering. Het model van Oss heeft landelijk gezien zijn werking al gehad.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! De mogelijkheid is er of is er niet. U zegt eigenlijk al de gemeentes wat meer vrijheid te geven, daarin te kunnen spelen. Daarin zit meteen onze bezorgdheid. Er kunnen allerlei andere belangen een rol spelen waardoor onvoldoende wordt gekeken naar wel degelijk bestaande mogelijkheden waar je misschien wel iets meer moeite voor moet doen maar die te snel aan de kant worden geschoven om toch maar iets nieuws aan te leggen, een uitleggebiet te maken of een uitzondering toe te staan. Daar zit ons probleem. De SER mag het zo hebben opgeschreven maar de SER heeft ons niet verplicht die tekst letterlijk over te nemen. Wij zijn toch vrij om het te formuleren zoals wij willen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij zijn redelijk vrij, in die zin dat de minister wel heeft aangegeven dat we de SER-ladder in onze verordening moeten implementeren. Ik kan mij het debat nog herinneren waarin de woordvoerder

van de SP in de Tweede Kamer daar vurig voor heeft gepleit. Nogmaals, het gaat om een motivatieplicht voor de gemeenten om aan te tonen dat zij bij de aansnijding van nieuwe woningbouwlocaties of nieuwe locaties voor bedrijventerreinen een gedegen motivatie hebben dat er reëel geen andere mogelijkheden zijn dan deze opties. Ik heb aangegeven dat in die afwegingen de gemeenten enige marge moeten kunnen hebben ten aanzien van wat theoretisch misschien zo is maar ook praktisch haalbaar moet kunnen worden gemaakt.

Nog een punt ten aanzien van de EHS. Gevraagd is of dit nu een nieuw beleid is of niet. We hebben gezegd dat in principe de verordening geen nieuw beleid bevat. Het is het beleidsneutraal omzetten van bestaand beleid in deze verordening. Toch zijn er een aantal zaken die nu worden veranderd. Kijk maar naar de intensieve veehouderij. U hebt gezegd dat het debat van 19 maart in deze fase moet worden meegenomen. Dat is een nieuw element. Ook hebt u een tijd geleden besloten dat de herbegrenzing van de EHS en de actualisatie onderdeel van deze verordening moeten zijn. Vandaar ook de discussie over de 1500 kleine bossnippers. Als gevolg van uw besluit daarover is dat in de verordening gekomen.

De heer *Martens* (GroenLinks): U zegt dat de Staten hebben besloten dat die herbegrenzing in de verordening staat. Ik kan mij niet voor de geest halen op welk moment wij als Staten dat hebben besloten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik heb dat niet paraat. We hebben het in de commissie besproken en toen werd door een aantal fracties beaamd dat u zelf hebt aangedrongen op een actualisatie van de EHS die in de verordening moest worden verwerkt.

De heer *Martens* (GroenLinks): Dat is inderdaad de correcte formulering. We hebben het besproken en vervolgens gezegd dat het in de verordening al of niet wordt vastgelegd. Als wij nu in de verordening bepalen dat we het anders doen, is het dus nieuw beleid. Wij hebben er nog geen besluiten over

genomen. Dit is de eerste keer dat we er wel of niet over besluiten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat klopt. U zegt: we zetten de actualisatie in gang en vervolgens besluiten we wat er wel of niet in moet. Ik heb begrepen, maar dat is voor mijn tijd gebeurd, dat u in de discussies over de verordening – mevrouw Verschuuren verwees er ook naar – hebt aangegeven dat het hierin zou moeten worden verwerkt.

Ik stap nu over naar de intensieve veehouderij. Ik kan mij heel goed voorstellen dat veel Statenleden een naar gevoel overgehouden hebben aan de publiciteit van de laatste weken. Er is een beeld ontstaan dat de verordening zo lek is als een mandje, dat zij absoluut niet beantwoordt aan het debat dat wij hier gevoerd hebben en de afspraken die daarin gemaakt zijn. Dat is heel jammer en ik snap dat er een gevoel van teleurstelling bij de Staten kan ontstaan als dat uiteindelijk het beeld is dat bij de Brabantse bevolking blijft hangen. Zelf baal ik ervan als een stekker want het is niet terecht dat dit beeld wordt opgeroepen. Vanochtend zag ik in het Brabants Dagblad: "Gedeputeerde Staten goochelen met stallen." En dan komt de BMF (Brabantse Milieufederatie) met het verhaal alsof wij de bouwblokken op maat in deze verordening geschrapt hebben. Mevrouw Verstappen refereerde hieraan in haar bijdrage. Ik weet dat er bij de BMF zeer kundige mensen zitten, maar met alle respect als zij de verordening lezen, zien zij gewoon dat het bouwblok op maat en de duurzaamheidstoets expliciet in deze verordening zijn opgenomen. Sterker nog, in de reconstructie zaten zij er impliciet in en nu expliciet. Het is nota bene een verbetering van de situatie en dan word je beloond met dit soort koppen in de krant.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik heb volgens mij niets gezegd over het bouwblok op maat. Volgens mij is dat inderdaad uit de verordening verdwenen. Wij hadden een handleiding voor duurzame locaties in verwevingsgebieden. Die handleiding is niet integraal opgenomen in de verordening. Er staan enkele puntjes onder lid c

die veel beperkter zijn. Een aantal punten is niet opgenomen. Zoals het er nu staat, kunnen alle bedrijven in verweingsgebieden uitbreiden. Eerder waren er duidelijker criteria. Een aantal daarvan staat er niet meer in.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): In de handleiding stond zoveel dat ertoe leidde dat nogal wat locaties als duurzame locaties werden aangewezen. Er stond namelijk zoveel in dat er altijd wel criteria waren om eronder te vallen. Wij hebben daarvan samen met mensen vanuit de natuur- en milieubeweging een studie gemaakt om de belangrijkste punten te verankeren in onze verordening, met een rechtstreekse werking. Daar draait het om, dat moet worden aangetoond en daarop moeten de gemeenten toetsen. Alle andere zaken zijn dan niet van belang. Volgens mij doen wij dan precies wat de bedoeling is. Mevrouw Verstappen kan niet met droge ogen volhouden dat iedere bedrijf in een verweingsgebied kan groeien tot 1,5 ha. Dat is echt een verkeerd beeld. Er moet nog steeds getoetst worden op duurzaamheid en de criteria staan klip en klaar in deze verordening.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De verordening bevat inderdaad een aantal criteria. In de handleiding stonden er meer. Volgens mij was de handleiding niet te uitgebreid maar gemeenten wisten niet hoe zij daarmee moesten omgaan. Er is hier vaak besproken dat er veel verwarring was over het daadwerkelijk toepassen van die handleiding.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Daarover kan dus nu geen misverstand meer bestaan. De gemeenten weten nu precies waaraan zij moeten voldoen. Ik sluit even aan bij de opmerking van de heer Vreugdenhil, dat wij scherp en transparant moeten laten zien waaraan gemeenten moeten voldoen. Dat staat nu in deze verordening waardoor een betere toepassing mogelijk is. Nogmaals, het is jammer dat er enigszins een verkeerd beeld wordt opgeroepen. Desalniettemin proberen wij vandaag samen na te gaan hoe wij zo goed mogelijk een vertaalslag kunnen maken van het debat van 19 maart naar een juridisch houdbare en gewenste

verordening.

Ik zal niet al mijn zielenroerselen hier op tafel leggen, maar wil wel de lijn aangeven waarlangs GS tot een definiëring en afronding van de lopende zaken willen komen. Mevrouw Jetten verwees naar het bericht waarin stond dat de gedeputeerde verbaasd was. Ik was aanvankelijk verbaasd over de reactie vanuit het burgerinitiatief dat geen enkel bedrijf meer zou mogen uitbreiden. Wij hebben hier namelijk met elkaar besproken dat lopende zaken gefaciliteerd moeten worden. Het verbaasde mij dat men niet wist dat wij dat hier besproken hadden. Ik was verrast door het feit dat de aangevraagde bouwvergunningen geconcentreerd waren in één gebied. De journalist heeft dat laatste weggelaten en alleen gezegd: de gedeputeerde was verrast. Ik was verrast over het feit dat de meeste aanvragen geconcentreerd waren op de gemeenten Boxtmeer, Cuijk en Mill. Van andere gemeenten kregen wij geen signalen dat daar sprake was van een hausse aan aanvragen. Ik hoop dat ik een en ander hiermee heb verklaard.

Het is nog steeds mogelijk dat GS lopende zaken van een ontheffing kunnen voorzien. Volgens mij is het ook juist dat dit bij GS ligt. GS hebben er wel behoefte aan om met de Staten in de commissie RM de exacte beleidslijn voor de lopende zaken te bespreken. De overheid moet zorgvuldig zijn en geen aanleiding geven tot het starten van onnodige juridische procedures die verloren worden en tot schadeplechtigheid van de overheid leiden. Als het wel gebeurt, moeten de Staten in het kader van hun budgetrecht aangeven hoe wij dat moeten betalen. Wij moeten ook samen afwegen welke bedrijven afgehandeld kunnen worden in een lopend traject en welke bedrijven niet. In de systematiek van de verordening kunnen de bedrijven niet zelf een ontheffing aanvragen bij GS. Dat loopt altijd via de gemeenten; alleen zij kunnen bij GS een ontheffing aanvragen om af te wijken van de verordening. Er zit dus al een filter tussen. De gemeenten doen de eerste toets of het gaat om een lopende aanvraag. Dat klopt ook, want gemeenten zijn bij veel lopende zaken betrokken.

Er is gevraagd of er harde grenzen gelegd kunnen

worden. De heer Martens heeft een voorbeeld gegeven. Het is goed geprobeerd, maar zo werkt het niet. De afgelopen jaren zijn wij met man en macht bezig geweest om de afwaartse beweging op gang te brengen en dus zijn er nogal wat lopende trajecten van bedrijven die vanuit de natuur of de kernrandzones naar een LOG of een verwevingsgebied geplaatst worden. In die lopende zaken hebben de bedrijven tal van mogelijkheden om rechten te doen gelden jegens de overheid. Er zijn overeenkomsten gesloten voor verplaatsingsregelingen, er bestaat correspondentie met de handtekening van GS en van iemand van het Provinciehuis, waarin wordt aangegeven dat wij bereid zijn mee te werken aan de vestiging van een bedrijf op locatie X. Als wij bij nader inzien zouden zeggen, dat verplaatsing naar die locatie niet doorgaat, kan de ondernemer zich beroepen op verandering van beleid. Ik geef u even een doorkijkje van de 50 nieuwvestigingszaken die wij op dit moment geïnventariseerd hebben; bij 32 daarvan gaat het om een verplaatsing uit een extensiveringsgebied naar een LOG of een verwevingsgebied. Ik geef een voorbeeld om aan te tonen hoe ingewikkeld het kan zijn. In de gemeente Haps wil men woningen bouwen. Daarvoor moeten twee intensieve veehouderijen verplaatst worden. Beide bedrijven zijn al drie jaar met de gemeente en de provincie bezig om die verplaatsing te realiseren. Er is een LOG-plan gemaakt, het LOG-Haps. Beide bedrijven hebben daar een plek gevonden; het ene bedrijf op een bestaande locatie en het andere bedrijf moet uitwijken naar een nieuwe locatie omdat er geen bestaande locatie meer beschikbaar was. Het gebruik van een bestaande locatie is geen probleem, maar de nieuwvestiging is in strijd met wat wij hier op 19 maart afgesproken hebben. De gemeente Haps geeft aan dat het geen zin heeft om slechts één bedrijf te verplaatsen want dan kunnen de woningen nog niet gebouwd worden; zij moeten alle twee verplaatst worden. Er is gekeken of het tweede bedrijf alsnog kan uitwijken naar een bestaande locatie. Die is op dit moment niet beschikbaar. De procedure is zodanig gevorderd dat er documenten bestaan waarin staat dat nieuwvestiging mogelijk is. Er zijn dus

aantoonbare rechten opgebouwd. Moeten wij in zo'n geval vasthouden aan het feit dat nieuwvestiging niet kan doorgaan, of moeten wij zeggen dat het gaat om een lopend traject en dat conform de aangenomen motie M44 faciliteren?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik neem aan dat er nu alleen in het LOG Haps-Rijkevoort gezocht wordt. Wordt er ook gekeken of dit bedrijf op een andere plaats wel terecht kan op een bestaande locatie? Is dat eventueel een mogelijkheid?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ja, die lijn wordt bij alle 32 gevallen gehanteerd. Wij hebben de afgelopen jaren steeds tegen ondernemers gezegd dat zij geen toestemming krijgen voor verplaatsing naar een nieuwe locatie als er bestaande locaties c.q. bestaande bedrijven beschikbaar zijn. Er zijn tal van spelregels opgesteld. Er is afgesproken binnen welke straal een bedrijf moet zoeken. Dat is een forse straal. Het marktrisico ligt bij de ondernemer. Diezelfde spelregels worden nu toegepast op alle lopende trajecten. Er wordt gekeken of er in een ruime straal rondom de vestigingslocatie alternatieven beschikbaar zijn. Als dat inderdaad zo is, maakt de regeling het mogelijk om een bedrijf die andere locatie toe te wijzen en is er dus geen nieuwvestiging. Die manier van werken wil ik graag uitgebreid bespreken in de commissie. Die systematiek zal ertoe leiden dat een aantal van de 32 bedrijven kan uitwijken naar een andere locatie zonder dat er sprake is van schadeplichtigheid, grote kosten of juridische risico's en wordt het aantal nieuwvestigingen minder dan 32. Bij een aantal bedrijven lukt het echter niet en moeten wij in de commissie spreken over de vraag of wij dan ervoor kiezen om conform de motie die lopende trajecten te faciliteren of dat wij daarvan willen afwijken.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! De verleiding is natuurlijk om in te gaan op dit voorbeeld en te vragen hoe het zit met die 31 andere bedrijven. Ik zal dat echter niet doen. De gedeputeerde geeft zelf al aan dat hij dit graag in de commissie wil bespreken. Het gaat mij om de volgorde der

dingen. Ik denk dat die bespreking eerst moet plaatsvinden voordat er een besluit genomen kan worden over het al of niet verlenen van een ontheffing. Diverse fracties hebben gezegd dat zij eerst meer inzicht willen hebben om zelf te kunnen bepalen wat redelijk of onredelijk is, voordat er gesproken kan worden over de vraag of ontheffingsmogelijkheden aan de orde zijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik heb zelf aangegeven dat voordat GS een ontheffing verlenen aan een gemeente, ik er behoefte aan heb om eerst in de commissie de beleidslijn nader vast te stellen. Het moet duidelijk zijn in welke gevallen wij kunnen faciliteren en over welke gevallen twijfel bestaat en er misschien een nader juridisch onderzoek moet komen. Voordat wij besluiten tot ontheffing wil ik eerst met de commissie spreken. Het is echter niet handig om het artikel nu uit de verordening te schrappen. Stel dat er de komende maand een gemeente komt met een geval waarvan wij in de commissievergadering van 21 mei zeggen: gaat u op 22 mei vooral verder want dat voorkomt dat wij nog meer schadeplichtig worden. Dan kunnen GS op basis van dit artikel meteen verdergaan in plaats dat er een procedure moet worden opgestart om de verordening alsnog aan te passen. Het gaat puur om de werkwijze. Het college wil samen met de commissie afspraken maken over de uitwerking van de motie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik kom nog even terug op het voorbeeld van de gedeputeerde. Het gaat hier om een gemeente die graag woningen wil bouwen. De gemeente kan ook zeggen dat gezondheid een hogere prioriteit heeft en dat zij daarom dit plan even stilzetten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als de gemeente bij nader inzien afziet van een verplaatsing en de kosten zelf wil dragen, krijgen wij geen verzoek tot ontheffing voorgelegd. Dan ligt de bal meteen waar hij moet liggen. De gemeente kan zelf de afweging maken of zij het doorgaan van de nieuwbouw belangrijk genoeg vindt om elders nieuwvestiging van een bedrijf toe te staan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wat doet het college om het publieke belang te laten prevaleren boven het belang van een gemeente? Het gaat hier ook om de gezondheid van mensen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Mevrouw Verstappen, de gemeente is het publieke belang. Zij staat het dichtst bij de burger.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Uit de beantwoording van de gedeputeerde maak ik op dat hij elk individueel geval met de commissie wil bespreken, terwijl ook gekozen kan worden voor het bespreken van categorieën. Dan snap ik de urgentie over het bestaan van dit artikel niet helemaal. Wil de gedeputeerde nu elk geval met ons bespreken of een en ander categoriseren en met ons bespreken hoe met de verschillende categorieën wordt omgegaan? Als dat laatste het geval is, vraag ik mij af of dat in de commissie moet gebeuren of dat de gedeputeerde net als wij van mening is dat dit in PS moet worden vastgesteld.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Over dat laatste gaan de Staten zelf. Ik heb aangegeven dat ik eerst in de commissie wil spreken over de vraag wat de inventarisatie die wij nu gemaakt hebben, oplevert. Wij willen spreken over de beleidslijn en over de juridische aspecten van een en ander. Als de commissie aangeeft dat bepaalde categorieën op een bepaalde wijze afgewerkt kunnen worden, gaan wij dat doen. Als de Staten die uitspraak van de commissie nog een keer willen bevestigen, is dat prima. Het is aan de Staten zelf om dat met ons af te spreken. Ik stel voor dat wij het op die manier doen.

Ik zal u nog een doorkijkje geven van de andere gevallen, want wij waren pas bij 32. Er zijn 13 nieuwvestigingslocaties waaraan nog geen verplaatsingstraject gekoppeld is. Er is grond gekocht, daarop kan mogelijk een bestemming voor een nieuw IV-bedrijf gelegd worden. Dat is op dit moment nog niet het geval; het zou kunnen. De gronden zijn inmiddels eigendom van een vijftal gemeenten en de provincie samen. U heeft gisteren in het beheersstatuut van het grondbedrijf

gezien dat wij voor een X-aantal miljoenen meegeïnvesteed hebben in die locaties. Ook de Staten zullen de vraag moeten beantwoorden hoe GS daarmee moeten omgaan. Laten wij de gronden liggen? Reserveren wij die gronden voor een mogelijke toekomstige verplaatsing? Moeten de gronden verkocht worden en het verlies worden afgeboekt? Ik wil graag nader met u overleggen welke beleidslijn wij kunnen afspreken en daarvoor voorstellen doen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Het gaat natuurlijk ook om de vraag of wij via een motie moeten vragen om overleg en behandeling in PS, of moeten wij een amendement indienen om dat artikel te schrappen? Wat is het grote bezwaar tegen het schrappen van dat artikel? De gedeputeerde sprak over een schadeclaim. Hoeveel extra schadeclaims levert het op als wij niet in juni over de categorieën spreken en tegen het college zeggen: gaat uw gang, maar pas aan het einde van het jaar in fase 2 van deze verordening?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De Staten ontnemen zich dan enige speelruimte, want bij veel van dit soort trajecten liggen al getekende contracten bij de ondernemer. Hij zou nu al de bouwvergunning kunnen aanvragen. Bijna wekelijks zitten hier gemeentebesturen en bellen ondernemers met de vraag of een verplaatsing nog doorgaat in verband met de financiering, etc. Ik vind dat wij zo snel mogelijk duidelijkheid moeten geven, zowel aan de gemeenten als aan de ondernemers. De heer *Arkes* vraagt wat het bezwaar is tegen het schrappen van het artikel. Als ik met de blik van de Raad van State naar de verordening kijk, moet ik zeggen dat dit schrappen heel raar zou zijn is omdat de Staten zich hiermee een ontheffingsbevoegdheid ontnemen, terwijl zij er wel over praten en van plan zijn die toe te kennen. Schrijf het dan op in de verordening en maak haar juridisch compleet. Dat wij hier in huis de afspraak maken dat van die ontheffing pas gebruikgemaakt wordt nadat wij er hier over gesproken hebben, is een tweede. Juridisch is het echter correcter om het zo in de vergunning op te schrijven als nu het geval is.

De heer *Arkes* (PvdA): Het zou dus Raad van State-proof zijn als wij in plaats van dat lid van het artikel te schrappen, zouden zeggen: het is voorlopig buiten werking en in fase 2 kan het wel aan de orde zijn. Op die manier stellen wij onze eigen ontheffingsmogelijkheden uit.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nee, want wij moeten fase 2 nog door. Wij weten niet hoeveel inspraak er over fase 2 gaat plaatsvinden en wanneer die fase precies wordt vastgesteld. Dan laat u zes of zeven maanden lang gemeenten en ondernemers in het ongewisse of hun verplaatsingstraject kan doorgaan. Dat zou ik echt zeer ongewenst vinden.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik heb het idee dat wij er bijna zijn. Ik zal proberen uit te leggen wat er aan de hand is. Zojuist had de gedeputeerde een debatje met de heer *Arkes*. De gedeputeerde zei dat hij pas gebruik wil maken van de ontheffingsmogelijkheid nadat de commissie naar de zaak gekeken heeft. Voor alle duidelijkheid, het gaat ons om een inzicht in de gevallen en niet om de categorieën. De heer *Arkes* vroeg of dat niet in PS moest gebeuren, waarop de gedeputeerde antwoordde dat het aan de Staten zelf is om dat te beslissen. Als wij nu zover zijn en in de Staten aangeven in welke gevallen wel en in welke gevallen geen ontheffing verleend kan worden, wat is er dan op tegen om dan pas die ontheffingsmogelijkheid toe te voegen en haar nu uit de verordening weg te halen? Daarop is toch niets tegen? Wij zouden zelfs aan het besluit kunnen toevoegen dat die pas in werking kan treden nadat dit gebeurd is. Ik ben echt voor de kracht van een amendement en tegen de zwakte van een motie op dit punt. Een amendement geeft precies aan wat er aan de hand is. Ik wil wel met de gedeputeerde de afspraak maken dat op het moment dat wij ons oordeel hebben gevormd over 30 of 50 gevallen, wij in diezelfde vergadering besluiten om de ontheffingsmogelijkheid toe te voegen aan de verordening. Dat wordt dan verordening fase 1B.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik vind dat rommelige besluitvorming. Mijn voorkeur gaat uit

naar hoe het nu is opgeschreven in de verordening. Als de Staten er geen vertrouwen in hebben dat GS dit nakomen, hebben wij een ander probleem. Ik heb aangegeven dat wij er nadrukkelijk behoefte aan hebben om met de Staten te overleggen. Ik zal het rijtje van 50 nog even afmaken. Er is sprake van majeure financiële consequenties dan wel juridische risico's als wij niet zorgvuldig omgaan met deze lopende zaken. Het was de duidelijke wil van de Staten om paal en perk te stellen aan een aantal ontwikkelingen, maar wel de lopende zaken te faciliteren. Juist vanwege die grote financiële en juridische risico's hebben wij er grote behoefte aan om samen met de Staten dat traject zorgvuldig te doorlopen. Uit de inventarisatie blijkt dat het gaat om heel veel verschillende gevallen. Een aantal daarvan kan worden gecategoriseerd en andere zijn bijzondere gevallen. Wij willen dat nauwgezet samen met u doornemen zodat er geen beeld ontstaat dat wij de verkeerde mensen nieuwvestiging hebben toegestaan.

Er zit een beleidslijn van de Staten en het college achter. Wij wilden namelijk dat deze bedrijven gingen verplaatsen omdat zij op een verkeerde plek zitten. Ik geef een voorbeeld van een bedrijf in de extensivering. Wij willen daar een ecoduct aanleggen en hebben daarvoor het geld al gevoteerd. Dat bedrijf wil naar een plek verhuizen die nagenoeg helemaal klaar is. Het kan over een halfjaar weg zijn en dan kunnen wij doorgaan met de werkzaamheden. Als wij nu zeggen dat het niet mag, moeten wij de effecten incalculeren die dat heeft op de afwaartse beweging en op een aantal andere doelen die wij hebben gesteld. GS hebben er duidelijke behoefte aan om dit traject zeer zorgvuldig met de Staten af te lopen. Nogmaals, als dat bekrachtigd wordt met een motie, is dat een heldere uitspraak ook naar buiten. Wij komen daarmee dan zo snel en effectief mogelijk uit in de verordening.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! Als een en ander met geld te maken heeft vanwege planschades en dergelijke, moet het sowieso in de Staten besproken worden en kan het niet in de commissie worden afgedaan. Het lijkt mij goed om

nadat het in de commissie is besproken, het in de Staten te finaliseren.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat ben ik helemaal met mevrouw Prins eens. Een aantal zaken kan niet anders dan met een Statenbesluit afgewikkeld worden.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik ga even in op het Raad van State-proof maken. Let wel, wij stellen nu voor het eerst de verordening vast, dus wij halen dit onderdeel er niet uit. Nee, wij stoppen het er niet in. Als wij het later invoegen, is dat heel zorgvuldig. Ik denk dat wij die lijn moeten inzetten.

De gedeputeerde zegt zelf dat wij criteria moeten vaststellen in de commissie. Het is nu bijna een commissievergadering want wij behandelen 50 zaken. Wij moeten de criteria vaststellen om de ontheffingsbepaling te kunnen invullen. Wij zeggen altijd dat bij een ontheffing heldere criteria horen. Wat is er mooier dan daarvoor een heel goede paragraaf te maken waarin wij ons allemaal kunnen vinden en die wij zorgvuldig afkaarten in de commissie? Volgens mij zijn wij het erover eens om dit punt op de eerst volgende Statenvergadering op de agenda te plaatsen om de uitslag van de commissievergadering te bespreken. Waartegen verzet de gedeputeerde zich dan nog?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik begrijp niet waartegen de heer Vreugdenhil zich verzet. Ik wil de rollen omdraaien. Wat maakt hem met deze toezeggingen, deze achtergrond en deze informatie zo achterdochtig of wantrouwend over de zuiverheid van de verordening? Laat ik de vraag eens bij hem neerleggen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik geef daarop graag antwoord. Ik zou nu en in de toekomst de lijn willen hanteren dat ontheffingsbepalingen vergezeld gaan van heldere criteria. De gedeputeerde geeft zelf aan dat die criteria nog moeten worden opgesteld. Ik wil pas ontheffingsbepalingen als er heldere criteria zijn. Dit heeft niets te maken met een wantrouwen in de richting van het college, maar alles met hoe de

provincie in de toekomst zorgvuldig met ontheffingsbepalingen moet omgaan. Dit is het eerste geval en dat kan leidend zijn voor de rest van de ontheffingen.

De heer Van Heugten (GS;CDA): Voorzitter! Ik zie nu al aankomen dat strakke criteria niet zullen werken. Ik geef u het voorbeeld van de heer Martens van GroenLinks die zegt dat er geen nieuwvestigingslocatie meer moet worden toegestaan als er geen bouwvergunning is aangevraagd. Kenmerk van een nieuwvestigingslocatie is nu juist dat die planologisch nog niet bestemd is. Welke ondernemer gaat een rechtsgeldige bouwvergunning aanvragen voor een locatie die planologisch nog niet eens bestemd is? Het meedenken over dit soort criteria is prima, maar u ziet dat het spaak kan lopen. Laten wij het elkaar niet moeilijk maken en samen inventariseren. Er zitten meer dingen achter, bijvoorbeeld juridische of financiële risico's. Wil de heer Vreugdenhil dan zeggen dat wij het wel doen bij een planschade van €250.000 maar niet bij een planschade van €500.000? Waarop baseert hij dat dan? Ik heb er behoefte aan om dit in dialoog met de commissie en met de Staten vast te stellen.

De heer Vreugdenhil (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Mag ik erop wijzen dat de gedeputeerde zelf heeft gezegd dat hij graag met de commissie criteria wil vaststellen? Ik spreek zijn woorden na en die worden nu door hem ontkracht.

De heer Van Heugten (GS;CDA): Mijn criteria zijn: juridische en financiële risico's, beantwoorden aan de doelstellingen van de reconstructie, de wenselijkheid om in samenspraak met gemeenten bepaalde ontwikkelingen door te zetten. Die criteria worden toegepast bij de afweging of het om een lopend traject gaat of niet.

Mevrouw Geeraedts (VVD): Voorzitter! Ik begrijp de discussie niet helemaal. Wij hebben afgesproken dat de ontheffingen alleen voor de lopende gevallen zijn, niet voor de toekomst, maar alleen voor gevallen die op 19 maart speelden en

waarvan de gedeputeerde ons gaat aangeven of er sprake is van een lopend geval. Het gaat dus om criteria voor die lopende gevallen, daarna is de ontheffingsbepaling eigenlijk niet meer relevant.

Als wij op een lopend geval onverkort de verordening toepassen, zijn wij dan schadeplichtig of niet? Dat is het criterium. Dat is namelijk voor ons als Staten van belang om te kunnen beoordelen of wij die schade willen betalen, of dat wij het te ver vinden gaan. In dat laatste geval kunnen wij de verordening niet onverkort toepassen. Volgens mij is dat de discussie en niet anders, of zie ik dat verkeerd?

De heer Van Heugten (GS;CDA): Ik had het niet beter kunnen zeggen, mevrouw Geeraedts.

Voorzitter. Er is gesproken over de mogelijkheid van verruiming van een bouwblok in geval van investeringen in duurzame energie zoals biomassavergisting. Een aantal fracties wil eerst een beleidsnota voordat er nieuw beleid in dezen wordt vastgesteld. Ik kan mij dat voorstellen. Ik heb ook het idee dat er op dit moment geen urgente zaken spelen. In de lopende zaken zijn wij dit ook niet tegengekomen. Het lijkt mij dan ook goed om dat zo aan te pakken.

Er is opgemerkt dat in deze verordening niet is opgenomen dat een eventuele ontheffing om een iets groter bouwblok mogelijk te maken om te voldoen aan de dierenwelzijns- en de ammoniakereisen, alleen bedoeld is voor die bedrijven die op 19 maart j.l. reeds beschikten over een bouwblok van 1,5 ha en dat al hadden benut. Dat is inderdaad een omissie in de tekst van de verordening. Wij zijn het dan ook van harte eens met de voorgestelde amendering in dezen.

Ik heb u een plan van aanpak voor de LOG's toegezegd. Dat kan in de commissievergadering van 21 mei besproken worden.

Mevrouw Verstappen (PvdD): Ik wil dan toch nog eens van u horen hoe u dit rijmt met de afwaartse beweging die u zegt voor te staan.

De heer Van Heugten (GS;CDA): Mag ik de vraag ook eens omdraaien.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Liever niet. Ik heb dit keer gewoon graag een antwoord.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Hoe rijmt u dat nou met een gezinsbedrijf dat moet investeren in de dierenwelzijnseisen maar helemaal op slot zit met zijn bouwblok. Het kan dan geen kant op als het wil kunnen investeren in luchtwassers, een aanpassing van de stallen, en andere bedrijfs-hygiënische maatregelen zodat ze geen antibiotica meer behoeven te gebruiken. Het moet dan gedwongen verplaatst worden. Het was in de verweving niet de bedoeling dat bedrijven zich actief zouden verplaatsen. Bovendien, waar naartoe? Niet allemaal naar de LOG's want we willen zo weinig mogelijk LOG's hebben. Ik denk dat het juist heel goed is voor de bedrijven die we in Brabant voor ogen hebben en die in de toekomst van de agrarisch sector hun bestaan zouden moeten blijven vinden, dat de goede ontwikkelingen niet op slot worden gezet door een te geforceerde verplaatsingsactie die heel veel geld kost en noodzaakt tot schaalvergroting want het moet allemaal terugverdiend worden. Wij hebben gezegd dat de maat moet zijn die van een gezinsbedrijf dat een goede boterham kan verdienen met een beperkte bedrijfsomvang. Die bedienen we. Dat geldt ook voor de extensivering.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Daarmee zegt u: wij willen de bedrijven in extensiveringsgebieden op deze manier bestendigen zodat ze daar nog langer kunnen zitten terwijl wij eigenlijk zeggen dat wij willen dat ze daar weggaan of omschakelen naar een duurzame veehouderij. Op het hele verhaal geeft u gewoon geen antwoord. Het is gewoon een politieke praatje en het klinkt misschien mooi maar u geeft geen antwoord en u bestendigt de intensieve veehouderij, ook op plekken waar we dat niet willen, terwijl we nu een maatregel hebben die kan bijdragen aan het verminderen van het aantal dieren en het verminderen van het aantal intensieve veehouderijen in Brabant.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Jammer dat mevrouw Verstappen haar interruptie op deze manier eindigt want het zwakt het wel

behoorlijk af. Waar het om gaat, en dat geldt ook voor de extensivering met het slot op de muur, is dat wij niet alle bedrijven zomaar even kunnen verplaatsen. Het zijn ook de kleine gezinsbedrijven die daar zitten en het is niet onze bedoeling dat ze op die plaatsen nog gaan groeien en grote activiteiten gaan ontwikkelen. Daarvoor zitten ze op de verkeerde plek. Op termijn, als ze willen verplaatsen, zullen we ze helpen naar een locatie die geschikter is dan die in een extensiveringsgebied, want ze zitten toch wel erg dicht bij de natuur. Voor zolang het duurt moeten ze keurig netjes voldoen aan alle eisen wat betreft ammoniak, geur en allerlei andere volksgezondheidsdoelstellingen. Ze zitten er dus niet met risico of milieubelasting, maar we willen niet dat ze daar nog groeien want als ze willen groeien, moeten ze naar een andere plek in de provincie.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter, ik vind het jammer dat mevrouw Verstappen de woorden een politieke praatje gebruikt. We zijn hier heel serieus bezig met het zoeken naar een goede oplossing. Ik wil de woorden van de gedeputeerden onderstrepen dat de praktijk heel weerbarstig is en dat sommige bouwblokken nog gelijk liggen met de funderingsgrens. Voor bepaalde dierenwelzijneisen of voor luchtwassers of filters moet je bijvoorbeeld het gebouw 60 cm breder maken. De praktijk is dus heel wat weerbarstiger dan het hier wordt beleefd.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Een aantal fracties hebben ook gesproken over de definiëring van melkveehouderij. Wij willen toch niet hebben dat straks in die extensiveringsgebieden zomaar alle koeien zijn verdwenen en dat we dat beeld, een kleinschalige melkveehouderij met koeien in de wei, nu geforceerd gaan brengen onder de werking van de intensieve veehouderij zoals bedoeld in deze verordening. Ik kan mij er dan ook in vinden dat we in de definitie – maar dat zal in uw amendement moeten blijken – helder maken dat we juist die bedrijven, de grondgebonden melkveehouderijen met weidegang, niet coûte que coûte onder de verordening willen laten vallen en daarvan uitgezonderd kunnen worden. Volgens

mij zou dat met de toelichting zoals die vandaag is besproken en in het amendement staat, ook een plek in de verordening kunnen krijgen.

Dan kom ik tot de regionale planningsoverleggen. Ik merk een beetje een spanning in de Statenzaal waar blijkbaar de vraag rijst of dat loslaten goed gaat bij de gemeentes dan wel dat het iets organiseren is voor onze eigen gebiedsautoriteitsrol, de rol die we van het rijk opgedragen hebben gekregen als provincie, om te zorgen dat de coördinatie van bedrijventerreinen en de coördinatie van woningbouwlocaties goed gebeurt en dat de gemeenten er afspraken met elkaar over maken en dat die afspraken passen in het provinciale belang en ook in het nationale belang. Die regionale planningsoverleggen hebben wij in de verordening ook een status gegeven en dat lijkt mij ook een goede zaak. Wij hebben gekozen voor vier regio's met zo'n status omdat het aansluit bij de MIRT-gebiedsagenda's (MIRT = Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) en het samenhangende regio's zijn waar wonen, werken en ontsluiting een samenhangend pakket vormen. Dat neemt niet weg dat ik al tegen gemeentes heb gezegd dat elke gemeente haar eigen problematiek in voldoende mate kan bespreken. Als we met een te groot gezelschap aan tafel zitten kan het zijn dat we in afzonderlijke of kleinere samenwerkingsverbanden van gemeentes de problematiek apart moeten bekijken, maar wel afgestemd op het niveau van deze regio's. Alle overheden zitten daar aan tafel met hun vertegenwoordigers. De gemeenten hebben gemandateerd, wij hebben gemandateerd en de waterschappen zitten erbij aan tafel. Het zijn de overheden die met elkaar deze bestuurlijke afspraken maken. Voor ons zijn ze van belang om bij de toepassing van ons ruimtelijke instrumentarium, met name de verordening, waarbij we aan de gemeenten vragen gemotiveerd aan te geven dat ze een regionaal verband waar het gaat om hun bedrijventerreinen of woningbouwlocaties, de zaken op elkaar hebben afgestemd, het zelf te kunnen monitoren en het ook kracht heeft als wij met een aanwijzing of een andere ingreep dit soort plannen van gemeentes gaan beïnvloeden. Ik heb er in de commissie al

uitvoerig bij stilgestaan dat wat mij betreft dit een heel goede zaak is. De democratische legitimering is geborgd, want iedereen, zelfs de waterschappen, komt uit een democratisch gekozen bestuursorgaan.

De heer *Zeegers* (SP): Mijn interruptie gaat over de schaal. Ik noemde vanmorgen al de woningbouw als voorbeeld. U zegt dat gemeentes moeten kunnen laten zien dat zij het regionaal hebben afgestemd. Ik vraag mij echt af of als bijvoorbeeld in Vierlingsbeek acht starterswoningen worden gebouwd, dat moeten worden afgestemd met Maren-Kessel bij Lith om te zien of dat wel of niet goed is. Waarom kan het niet gewoon binnen het land van Cuijk?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Nu gaat u denken dat we bij die regionale planningsoverleggen dagenlang met elkaar op de hei zitten. Dat is niet de bedoeling. Er worden afspraken gemaakt over woningbouwaantallen en kwaliteiten, er wordt gediscussieerd over wie krimpt en wie groeit en alleen op het niveau van de regio worden de afspraken met elkaar bevestigd. Er zit een hele discussie achter en de ruimte daarvoor geven we, zodat uiteindelijk Maren-Kessel, Oss en Den Bosch het met elkaar eens zijn, dat in die regio op bepaalde plaatsen woningbouw nodig is, dat er opgaves voor bedrijventerreinen zijn en dat men zich niet zoals in het verleden wel eens gebeurde, er achter verschuilt dat men niets met die ander te maken heeft terwijl er wel een duidelijke samenhang is omdat een bedrijventerrein niet hoeft te worden aangelegd als het bij de burens veel beter kan. Dat is in een regionale samenhang goed te overzien.

De heer *Zeegers* (SP): Dan is het toch veel logischer om voor dat ordeningsprincipe voor dat overleg de stedelijke regio's te nemen; die hebben we gedefinieerd. En neem de regio's van het buitengebied zoals indertijd in het streekplan zijn vastgelegd. Dan heb je meer overleg maar dan zitten er wel mensen aan tafel die echt iets met elkaar hebben. In uw voorbeeld van Oss, Den Bosch en Waalwijk is dat ook zo; het is een

stedelijke regio.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik wil voorkomen, zeker als het gaat om woningbouw en krimp, dat Breda onvoldoende rekening zou houden met de West Brabantse regio en als een soort van stofzuiger zou gaan functioneren om allerlei woningbouw behoeftes in de regio naar zich toe te trekken. Als dat dan onvoldoende op elkaar is afgestemd zijn we op een verkeerde schaal bezig. De vier grootstedelijke regio's zoals we die hebben aangewezen vinden wij een goede schaal om dit soort effecten met elkaar te bespreken en in bestuurlijke afspraken te kunnen vastleggen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): In de tekst staat dat de deelnemende overheden elk een eigen verantwoordelijkheid hebben bij concrete besluitvorming over zaken waarover afstemming in de RPO's is geweest. Hoe moet ik dat nu zien? Zijn die afspraken in de RPO's bindend of kunnen ze er nog geen eigen invulling aan geven?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wat ermee wordt bedoeld is dat regionale afspraken alleen coördinatieafspraken zijn en geen verlegging van bevoegdheden. Het maken van een bestemmingsplan voor een woningbouwlocatie blijft de bevoegdheid van een gemeente. Alleen de hoeveelheid hectares en de locatie worden met elkaar afgestemd. Vervolgens gaat iedereen naar huis en resulteert dat afgestemde overleg erin dat men zijn eigen werk kan blijven doen. Het is geen verschuiving van taken en bevoegdheden. Er worden dus ook geen besluiten genomen die bij gemeentes thuishoren. Het is coördinatieoverleg maar geen vrijblijvend overleg.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Coördinatieoverleg en bestuurlijke afstemming, het is allemaal mooi, maar zo'n wethouder gaat naar huis, hij heeft het met zijn collega wethouders afgesproken, maar zijn gemeenteraad amendeert het voorgenomen bestemmingsplan en dan komt het toch wat anders uit. Wat dan?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan komt die

wethouder in een volgend planningsoverleg, desnoods een ingelast overleg als het dringend is, en dan bespreken we wat de inbreng is geweest, hoe we die moeten zien en hoe we het moeten doen. Als dan de gemeente heel eigenwijs is en toch dat bedrijventerrein in haar gemeente wil aanleggen, dan kan de provincie zeggen onder verwijzing naar de regionale afstemming dat het niet doorgaat en kan de provincie een streep door dat nieuwe bestemmingsplan zetten. Dan is de provincie daar waar ze voor is, het behartigen van provinciale belangen, niet te veel bedrijventerreinen als ze niet nodig zijn, woningbouwlocaties op de goede plek. Dat belang dat wij in samenhang met de gemeentes behartigen, wordt op die manier ingevuld.

De heer *Zeegers* (SP): Dan zult u het toch met mij eens zijn dat het afstemmingsoverleg heet, maar wel de werking van een dictaat heeft.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als er een gebiedsautoriteit is, moet die niet alleen maar kopjes thee drinken maar ook een keer zeggen, als het misgaat, dat daar de grens is. Dat is transparant, zoals de heer Vreugdenhil het noemt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wat is de verhouding tussen de vrijblijvendheid, de afstemming en de overeenstemming? Wie heeft doorzettingsmacht in het RPO?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Uiteindelijk als het RPO niet leidt tot afspraken omdat we er allemaal niet uit komen en allemaal verschillende meningen hebben, is het aan de provincie haar eigen provinciale belangen voor ogen te houden en te zeggen dat zonder overeenstemming geen goedkeuring aan ter toetsing voorgelegde planologische plannen kan worden gegeven. We houden elkaar dus in een gezond evenwicht. Er moet worden meegewerkt en als een gemeente weigert mee te werken of als ze nooit verschijnt op het regionaal planningsoverleg, zeggen wij als gebiedsverantwoordelijke hoe we het in het kader van provinciale belangen kunnen doen, maar het geeft een handvat aan de gemeenten om in

coördinatie met ons het vorm te geven. Als een gemeente zich aan die coördinatie onttrekt of er geen zin in heeft dan doen we het zonder coördinatie; wij zijn wel verantwoordelijk voor de goede gebiedsopgave en voor de provinciale belangen daarin.

Dan heb ik nog een aantal losse punten, bijvoorbeeld de kaarten. De interim structuurvisie zit in deze verordening. Ondertussen is onze nieuwe structuurvisie in procedure. Het wezenlijke verschil is dat de interim structuurvisie doorwerking had en in deze verordening is opgesloten. De structuurvisie geeft alleen de provinciale belangen weer. U bent met ons vrij om onze provinciale belangen daarin te definiëren. Dat die uiteindelijk worden uitgewerkt in een aantal spelregels die wij in de verordening hebben zitten, moet op elkaar aansluiten. Het kaartmateriaal is dynamisch omdat bestaand stedelijk gebied verandert, ontwikkelingsopgaven veranderen en de grens van de EHS regelmatig moeten worden aangepast. Dat betekent dat het kaartmateriaal van de verordening dynamisch zal zijn en dat wij een paar keer per jaar met u een actualisatie van de verordening op dat gebied moeten vaststellen. Dat zal ook een weerslag moeten zijn van alle afspraken die zijn gemaakt. Als ik dan nog even verwijs naar de opmerkingen die zijn gemaakt over de locatie Moortwijk in Bostel dan kan ik u aangeven dat op de huidige kaart inderdaad de inkleuring van de EHS moet vervallen en als stedelijk gebied moeten worden aangegeven conform de zienswijze en conform ook eerdere uitspraken die daarover zijn gedaan. De opgave van Goirle is inmiddels in de kaart verwerkt zoals ook is afgesproken met de gemeente Goirle. Haar zienswijze wordt dus op een correcte wijze verwerkt. De locatie in Tilburg staat als EHS ingekleurd. Dat blijft van kracht maar dat kan verstedelijking worden, alleen als dat in een goede overeenkomst is vastgelegd met compensatieverplichting erbij. Dan hebben we de zaken toch weer goed op een rij staan.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Heb ik het goed gehoord dat u zei dat je onder een verordening dynamisch kaartenmateriaal kunt leggen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Sterker nog, wij moeten dat doen want wij worden in opdracht van het rijk geacht periodiek de grenzen van bestaand stedelijk gebied op kaart vast te leggen. Regelmatig kunnen ook de grenzen van de EHS verschoven worden. Dat zijn zaken die correct moeten worden verwerkt in het kaartmateriaal dat onder de verordening ligt. Wij zullen minimaal een tot twee maal per jaar hier met elkaar over de verordening moeten spreken.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Moet dat dan niet in de Staten gebeuren?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Jazeker. Het zijn elke keer besluiten die hier moeten worden genomen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor de glastuinbouw in Prinsenbeek heb ik voorgesteld, het coalitieakkoord van Breda te volgen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik wil een misschien wat uitdagende opmerking maken. Ik heb in de commissie al gezegd dat ik graag met u wil praten over de uitgangspunten voor de glastuinbouw. Het beleid is nog vrij jong. Wij hebben in deze verordening voorgesteld het gewoon een op een over te nemen en in fase twee nog eens goed met u te kijken of het zo gehandhaafd moet blijven. We kunnen dan ook kijken naar bij voorbeeld de ontwikkeling van het AFC in Dinteloord en naar het concentratiegebied in Deurne. Zit er een goed beleid achter om het allemaal goed met elkaar ruimtelijk te sturen.

Wat uw voorstel voor Prinsenbeek betreft, heb ik zelf al eens vernomen dat het de wens van de gemeente Breda is om daar in de toekomst ooit een woningbouwlocatie van te maken en dat men daarom vindt dat het nu geen vestigingslocatie moet zijn. Dat vind ik eerlijk gezegd niet een legitiem argument om daar de titel vestigingslocatie vanaf te halen en er een doorgroeigebied van te maken. Of het een doorgroeigebied gaat worden, wil ik graag met u in den brede bespreken in de aanloop naar fase 2 van de verordening. Bovendien, we hebben nu op de grens van 3 ha

een adviescommissie gezet die het college adviseert in uitzonderingsgevallen een ontheffing naar 5 ha te verlenen en toe te staan tot bijvoorbeeld 5 ha te kunnen doorgroeien. Als wij nu besluiten dat we de grens voortaan toch op 3 ha houden dan moeten we ook zorgen dat we die adviescommissie weer afbouwen en de lopende zaken netjes afwerken en dat netjes in de tweede fase goed met elkaar gaan regelen. Mijn voorstel zou zijn, de punten die u op dat gebied heeft, mee te nemen in de verordening fase 2.

De voorzitter: Daar lijken ze me ook op hun plaats. Ik denk toch dat de casuïstiek, voor zover die verhelderend werkt voor de algemene uitgangspunten, hier goed aan de orde is maar dat we ook moeten bekijken of gelet op de tijd en de aard van de discussie die we hier hebben, dit wel aan de orde moet komen.

Ik kan mij voorstellen dat u in uw fracties wilt kijken naar de amendementen en de moties. Ik wil u nadrukkelijk verzoeken, gezien de omvang van het aantal, te kijken of gehoord de gedeputeerde, of ze allemaal in deze fase nog nodig zijn en aan het begin van de tweede termijn daarvan ook melding te maken.

De vergadering wordt voor 20 minuten geschorst.

De voorzitter: aan de orde is de tweede termijn van de behandeling van het voorstel Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voorzitter! Ik heb in eerste termijn gevraagd, het woordje onherroepelijk in de uitdrukking onherroepelijke bouwvergunning te wijzigen. Daarop heb ik nog geen antwoord van de gedeputeerde gehad. Johan Martens gaf het heel goed aan door het woordje rechtsgeldig te gebruiken. Die wijziging zou moeten gebeuren in artikel 3.3.3 onder lid drie en lid vier.

De voorzitter: Ik kan mij voorstellen dat u dit in een amendement vastlegt.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Dat zal ik dadelijk

dan nog even doen.

De voorzitter: misschien kunnen we de diensten van de griffie nog even aanbieden, ook gelet op het tempo.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): heel graag.

RPO's zijn prima. Alleen coördinatieafspraken; iedereen houdt eigen bevoegdheden; provinciaal belang, daar staan we helemaal achter.

Wij zijn ook heel blij met de toezegging dat in de commissie RM van 21 mei het overzicht van de lopende zaken wordt gegeven en dat het in de Staten wordt vastgesteld. Het plan van aanpak LOG's zal dan ook worden gegeven; daar zijn we ook tevreden over.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Ik ben misschien een beetje laat maar bedoelt u een rechtsgeldige bouwaanvraag of een rechtsgeldige vergunning? Een rechtsgeldige vergunning voor 1 januari 2011 is in de praktijk nauwelijks mogelijk. Dan heeft u dezelfde situatie als met het woordje onherroepelijk. Volgens mij moet u het vervangen door de woorden rechtsgeldige bouwaanvraag.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Dan wil ik daar eigenlijk graag een antwoord van de gedeputeerde op hebben. Het idee is inderdaad dat het haalbaar moet zijn. Er is een termijn van 13 weken voor de vergunningverlening. Dan is er nog de commissie bezwaar en beroep milieuvergunningen. Dat moet allemaal kloppen. Daar wil ik graag eerst antwoord van de gedeputeerde op hebben.

De voorzitter: De gedeputeerde heeft het genoteerd, vervolgt uw betoog.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): De gedeputeerde heeft ook aangegeven dat het een levend document is. Dynamisch, dat is prima.

Over Moerwijk heeft de gedeputeerde gezegd dat het is overgenomen. Als de initiatiefnemer dit hoort zullen hij en ook de gemeente Boxtel hier heel blij mee zijn.

De voorzitter: Het door u ingediende amendement

zullen we zo verspreiden. Ik neem aan dat wat u eerder heeft ingediend wordt gehandhaafd.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Ja.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Verschuuren, mw. Prins-Afman en Wagemakers wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010, behandelend het Statenvoorstel 20/10 inzake Verordening Ruimte fase 1, overwegende dat:

- *de term 'onherroepelijk' in de leden 3 en 4 van artikel 3.3.3. niet gelukkig gekozen is;*
- *het gaat om de indiening van de ontvankelijke bouwvraag in overeenstemming met het geldende bestemmingsplan;*

constaterende dat de term 'onherroepelijk' derhalve dient te vervallen;

besluiten dat:

- *de term 'onherroepelijk' in de leden 3 en 4 van artikel 3.3.3. vervalt;*
- *in plaats daarvan wordt opgenomen 'ontvankelijke bouwvraag in overeenstemming met het geldende bestemmingsplan'."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderdeel van de beraadslaging uit. Het krijgt nummer A22.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Laat ik beginnen met koeien en ervaringsdeskundigheid. In eerste termijn is er een interruptiedebatje geweest over koeien in de wei, en over de vraag of een melkveehouderij al of niet een intensief bedrijf is. Gelukkig zat er bij de vele aanwezigen een ervaringsdeskundige die mij tussen de middag haarfijn uit de doeken deed hoe het precies zit. Ik moet mijn romantisch beeld iets bijstellen. Het komt erop neer dat zoals de gedeputeerde zei, wij zijn voor bedrijven die voldoende grondgebonden zijn en waar weidegang plaatsvindt. Ik heb begrepen dat je dit niet kunt vastleggen omdat de definitie van grondgebondenheid uitgaat van letterlijke eigendom van grond en het niet eens is toegestaan gronden mee te tellen die in erfpacht

zijn. Dat is grote flauwekul maar als het zo is dan is het zo. Ik heb van de coalitiepartijen begrepen dat zij daarom niet akkoord kunnen gaan met ons voorstel om het woord grondgebonden toe te voegen. Dat betekent weer dat wij onze steun aan het amendement helaas moeten intrekken, terwijl we eigenlijk hetzelfde bedoelen. Er zijn melkveehouderijen die wel degelijk intensief van karakter zijn en waar de koeien niet buiten komen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Dan heb ik misschien een heuglijke mededeling. Wij willen het woordje grondgebonden wel toevoegen aan ons amendement. Wij willen alleen de verplichte weidegang niet opnemen, omdat wij niet via het RO-traject op de stoel van de ondernemer willen gaan zitten. Er zijn tal van initiatieven vanuit de zuivelindustrie om te bereiken dat men meer voor zijn melk krijgt als de koeien buiten lopen en die initiatieven willen we ruim baan geven.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! De term grondgebonden moet dan straks wel worden gedefinieerd. Ik hoorde de heer Van Vught van het CDA daarstraks zeggen dat voor hem zo'n bedrijf al grondgebonden is als het voer uit Brabant komt. Dan hebben we toch een meningsverschil. Daar moeten we in de commissie ruimte maar eens op terugkomen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik wil nog even in uw hart aandacht vragen voor het dierenwelzijn.

De heer *Zeegers* (SP): Uiteraard heb ik die. Ik zeg het misschien wat simpel, maar als die koeien het goed hebben is hun melk ook lekkerder, denk ik altijd maar.

De *voorzitter*: Als ik zo naar buiten kijk, mijnheer Zeegers, denk ik dat we allemaal nog even naar buiten willen, dus wilt u het simpel houden.

De heer *Zeegers* (SP): we zitten vanmiddag op de stoel van de ruimtelijke ordening en als je een bepaalde kant op wilt moet je het ook regelen. Wij vinden de toevoeging van die weidegang wel degelijk van belang. Natuurlijk moet een

ondernemer zelf weten of hij het al of niet doet maar de consequentie is wel dat als hij het niet doet hij wel onder de definitie van intensief valt. Wij willen dat er dus bij hebben en als dat niet gebeurt zullen wij helaas onze steun aan het amendement moeten intrekken.

Dan wil ik het nog hebben over de verplaatsters. Wij willen overzicht van en inzicht hebben in alle gevallen waar het om gaat. Ik heb begrepen dat het CDA het ermee eens is dat we het eerst moeten bespreken in de commissie, daarna in de Staten vaststellen en dat dan pas de ontheffing inwerking kan treden.

Als ik in een interruptiedebatje zeg dat het zakelijk in het besluit moet worden vastgelegd, heb ik soms het gevoel dat de gedeputeerde meent dat dit persoonlijk bedoeld is, maar dat is helemaal niet zo. Wij nemen besluiten. Als wij iets willen, moeten wij het besluit amenderen. Helaas heb ik nog een amendement. Dat strekt ertoe om aan het besluit onder 1 toe te voegen na "...in die vorm vast te stellen": "met dien verstande dat van de ontheffingsbevoegdheid als omschreven in hoofdstuk 3 pas gebruik kan worden gemaakt na beoordeling van en instemming met de lopende zaken door Provinciale Staten". Ik heb hiermee precies verwoord wat wij met z'n allen bedoelen. Het gaat niet om een persoonlijke benadering maar om een zakelijke vastlegging in het besluit.

Voorzitter. Ik denk dat wij redelijk fundamenteel van mening blijven verschillen over de RPO's. Gaande het debat moest ik denken aan die grote Amerikaanse autofabrikant die ooit tegen al zijn klanten zei: "Je mag bij mij elke kleur wagen kiezen die je wilt, zolang hij maar zwart is." Dat zegt de gedeputeerde eigenlijk ook. Gemeenten zitten in een gebiedsautoriteit. Een gemeenteraad mag best afwijken, maar dat heeft dan wel een probleem. Gemeenten mogen doen wat zij willen, zolang het maar is wat wij willen. Ik ben best kritisch op gemeenten en er zijn ook voorbeelden van verkeerd besluitvorming op het gebied van de ruimtelijke ordening, maar ik vind dat zij zelf tot een besluit moeten komen. Als zij goede redenen hebben om af te wijken, moet niet tevoren vastliggen dat dit niet kan. Ik vind dat niet terecht. Ik had eigenlijk gehoopt dat met name de liberale

vleugel in deze Staten ditt met mij eens zou zijn. Misschien gebeurt dat nog. Zij zeggen immers steeds dat de gemeenten het ruimtelijk beleid moeten maken.

Ik bespreek niet alle moties en amendementen. Er zijn twee moties van de Partij van de Dieren die eigenlijk geen moties zijn, omdat GS daarin wordt opgeroepen om de verordening aan te passen. Dat kan niet, dat doen de Staten zelf. Wij zijn het wel eens met de inhoud van de moties, maar het zouden amendementen moeten worden. Ik wil mevrouw Verstappen dan ook uitnodigen om die moties alsnog om te zetten in amendementen dan wel in te trekken.

De *voorzitter*: Ik raad u aan nog even langs mevrouw Verstappen te lopen, want volgens mij heeft zij niet alles gehoord wat u tegen haar zei. Door het lid Zeegers wordt het volgende amendement ingediend.

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op 23 april 2010; besluiten:

aan het besluit onder 1 toe te voegen na "...in die vorm vast te stellen":

met dien verstande dat van de ontheffingsbevoegdheid als omschreven in hoofdstuk 3 pas gebruik kan worden gemaakt na beoordeling van en instemming met de lopende zaken door Provinciale Staten."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A21.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! Ik heb geconstateerd dat in de beantwoording van de gedeputeerde een paar vragen uit onze eerste termijn zijn blijven liggen.

Ik heb erop gewezen dat wij nu onderwerpen in onze verordening opnemen die controversieel verklaard zijn en het dus mogelijk is dat die op landelijk niveau verdwijnen. Wat doen wij dan daarmee? Op welke manier wordt daarop teruggekomen?

Verder heb ik erop gewezen dat deze verordening fase 1 gebaseerd is op de interim structuurvisie. Wij stellen straks ook een nieuwe structuurvisie vast. Hoe wordt dan fase 1 geborgd?

Wij handhaven ons amendement dat betrekking heeft op de EHS.

Wij zijn blij met de toezeggingen van de gedeputeerde in het kader van de lopende zaken. Wij houden hem uiteraard aan de afspraken en komen daarop terug in de commissie RM.

Wij zijn ook akkoord met de beantwoording inzake de biovergisting. Op 21 mei gaan wij de LOG's bespreken. Ik voorzie dan een heel lange vergadering van de commissie RM, want er staat veel op de agenda.

De heer Verhoeven heeft over de weidegang al gezegd dat dit de grondgebonden veehouderij betreft. Ik zal u direct een aangepast amendement overhandigen, voorzitter.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! In eerste termijn hebben wij inderdaad gesproken over de lopende zaken en gezegd dat wij daarover een motie of amendement wilden indienen. Wij hebben daarover uitgebreid gediscussieerd en de gedeputeerde heeft gezegd dat een motie een stevige ondersteuning betekent. Begrijp ik nu dat er geen motie komt?

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik heb dit even afgetast en er was geen belangstelling meer om een motie in te dienen want men is akkoord met de toezegging.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik denk dat wij zo meteen toch even een schorsing nodig hebben.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Prima, dan praten wij daar nog even over.

Voorzitter. Wij willen graag dat op de kaarten de verschillen goed inzichtelijk worden gemaakt.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Prins-Afman, mw. Verschuuren en Wagemakers wordt het volgende gewijzigd amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op 23 april 2010; kennisgenomen hebbende van Statenvoorstel 20/10; constateren dat:

- *de integrale zonering gebaseerd is op varkens en kippen;*
- *we de melkveehouderij niet willen plaatsen onder de*

intensieve veehouderij;

- *er geen financiële instrumenten beschikbaar zijn om bedrijven met grond te verplaatsen;*
- *bijna alle melkveebedrijven afhankelijk zijn van het voortbrengend vermogen van de grond in de directe omgeving;*
- *het niet wenselijk is om melkveebedrijven uit extensiveringgebieden naar LOG's te verplaatsen;*
- *er in de LOG's geen ruimte is om bedrijven met grond in te plaatsen,*

besluiten de tekst van Statenvoorstel 20/10 D als volgt te amenderen:

3.3.1 i begripsbepaling intensieve veehouderij

Intensieve veehouderij: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemestery, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapenhouderij of een combinatie van deze bedrijfsvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen, met uitzondering van grondgebonden melkveehouderij."

De *voorzitter*: Dit gewijzigde amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A20A.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Naar aanleiding van de beantwoording van de gedeputeerde en de opmerkingen van de vorige drie sprekers kunnen wij heel kort zijn.

Wij hebben indringend gesproken over de lopende zaken en gezegd dat daarover geen enkele twijfel mag bestaan. De gedeputeerde heeft gezegd dat geen enkele zaak in behandeling komt totdat wij eventueel via de commissie in de Staten daarover gesproken en geoordeeld hebben.

Wij willen graag een korte schorsing, voorzitter, om even te overleggen met de indieners van de motie want het kan niet duidelijk genoeg zijn. Als wij hier in dit huis niet meer twijfelen, moeten wij ervoor zorgen dat ook buiten dit huis geen enkele twijfel blijft bestaan.

Wij sluiten ons aan bij de opmerkingen van mevrouw Prins over de verschillen in de kaarten.

In motie M4 wordt expliciet gesproken over de situatie in Goirle en Boxtel. De gedeputeerde heeft hierover een toezegging gedaan. In het verleden

heeft voormalig gedeputeerde Rüpp afgesproken dat twee MOB-complexen in aanmerking kwamen voor de ontwikkeling van woningbouw. Ik weet niet meer precies of het voor 60% of voor 70% was, maar het is wel vastgesteld in een contract. Om misverstanden te voorkomen, achten wij het wel verstandig als die twee overgenomen worden.

De ontwerp-structuurvisie is op het moment in de inspraak. Het zou goed zijn als de verordening die daarna komt wat zorgvuldiger wordt vastgesteld. Er nu een beetje vooruit en achteruit geredeneerd. Dat leidt tot misverstand en dat is niet goed.

In de eerste termijn hebben wij geen toezegging gekregen over de agenda van de landbouw en veeteelt. Op 19 maart is daarover duidelijk gesproken. Wij vinden dat belangrijk omdat wij een signaal naar buiten willen afgeven dat wij bezig zijn met zowel de geestelijke als fysieke ontwikkeling van het buitengebied en van het agrarisch bedrijf.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ook ik kan kort zijn. Het is jammer dat wij er bij de definitie lopende zaken niet helemaal uitkwamen. Wij hadden een voorzetje gegeven en een amendement ingediend over een rechtsgeldige bouwvergunning. Ik begrijp uit het antwoord van de heer Van Heugten dat nieuwvestiging moeilijk is als er nog geen nieuwe locatie is. Bij bestaande locaties is onze insteek van een rechtsgeldige bouwvergunning nog steeds van toepassing, want er zijn nog steeds verplaatsingen onder het oude regime die groter zouden willen worden dan 1,5 ha. Dat zou met dit amendement wel bewerkstelligd kunnen worden. Wij willen het amendement A11 dan ook zo uitleggen dat er een rechtsgeldige bouwvergunning moet zijn voor hervestiging op bestaande locaties.

Ik heb in een korte interruptie al gevraagd wat verstaan wordt onder grondgebonden. Weidegang is al een goede toevoeging. Ik wijs erop dat in de biologische sector weidegang verplicht is. De norm is dat de dieren 210 dagen buiten moeten lopen. Als wij die norm één op één overnemen, is duidelijk wat verstaan wordt onder grondgebonden veehouderij. Ik wil graag van de gedeputeerde de toezegging dat in de commissie

RM die technische discussie binnenkort gevoerd gaat worden.

Mevrouw Verstappen van de Partij voor de Dieren is al ingegaan op de handleiding duurzame locaties. Het staat nu wel in de verordening, maar wij vinden het een afzwakking van de huidige handleiding en die vonden wij al veel te zwak. Wij moeten in de commissie Ruimte en Milieu discussiëren over de vraag hoe streng en hoe strak de criteria voor duurzame locaties kunnen worden vastgesteld. Wij delen de mening van de gedeputeerde niet en menen dat het goed is om daarover door te praten in de commissie RM.

Dan wil ik nog een omissie rechtzetten. De motie over de glastuinbouw in Prinsenbeek was uit mijn mapje gevallen. Ik wil dat amendement alsnog indienen.

Tot slot wil ik een aantal mensen blij maken met de aankondiging dat wij amendement A11 intrekken omdat wij het amendement A12 beter vinden.

De *voorzitter*: Door de leden Martens, mw. Prins-Afman, mw. Slegers, Arkes, Vreugdenhil, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Verstappen en mw. Jetten wordt de volgende motie voorgesteld.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;
behandelend het Statenvoorstel 20/10 inzake de Verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1;
overwegende dat:*

- *door een meerderheid van de gemeenteraad van Breda op 3 december 2009 de wens is geuit het vestigingsgebied voor glastuinbouw bij Prinsenbeek om te zetten naar een mogelijk doorgroeigebied voor glastuinbouw;*
- *deze uitspraak bevestigd is in het nieuwe coalitieakkoord van Breda;*

besluiten:

- *GS opdracht te geven in de verordening fase 2 op te nemen dat het vestigingsgebied voor glastuinbouw bij Prinsenbeek wordt gewijzigd in mogelijk doorgroeigebied, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M11.

Aangezien het amendement op stuk nr. A11 is

ingetrokken, maakt het geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik wil drie punten nog even kort de revue laten passeren. Ik begrijp dat de coalitiepartijen hun amendement over de EHS handhaven. Ik blijf het ontzettend vreemd vinden dat wij hier besluiten nemen tegen het rijksbeleid in. Wij weten immers wat eraan zit te komen. Het verbaast mij ook ten eerste dat onze eigen gedeputeerde de Staten daarvoor niet waarschuwt maar daarin lijdzaam meegaat. Ik vind het een heel vreemde gang van zaken als wij elementen van het Rijk moeten vertalen in de verordening en daarop een regeling toepassen die daarmee conflicteert.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Ik heb de gedeputeerde gevraagd wat er gebeurt met zaken die nu controversieel verklaard zijn en straks door een nieuw kabinet misschien aangepast worden en hoe wij daarmee omgaan in onze verordening. Ik denk dat wij dit allemaal in dat licht kunnen bezien.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Volgens mij is het niet zo controversieel. Minister Cramer heeft keihard gevochten om dit punt binnen te halen en te laten doorwerken via de verordening. Wij zullen in ieder geval niet voor stemmen.

In het kader van de RPO's heeft de gedeputeerde duidelijk aangegeven dat twee elementen doorwerking behoeven en ook concreet in de verordening vastliggen, te weten: bedrijventerreinen en woningbouw. Daarom blijven wij van mening dat de overige elementen die ook in de verordening opgenomen zijn als elementen waarover in de RPO's gesproken dient te worden, overbodig zijn en eruit gehaald kunnen worden.

Wij zijn blij dat in de eerstkomende Statenvergadering nadrukkelijk wordt vastgelegd wat de lopende zaken zijn en dat wij die dan op tafel krijgen. Als dan ook kan worden vastgelegd welke zaken wij willen laten doorgaan, is een ontheffingsbepaling misschien niet eens meer nodig en kunnen wij meteen scherp en concreet

besluiten. Het lijkt ons dan ook volstrekt overbodig om nu al een ontheffingsbepaling op te nemen. Wij kunnen daarover in de volgende Statenvergadering alsnog beslissen, mocht dat ten dienste van het Brabantse beleid zijn.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wij trekken motie M9 in. Motie M6 moet inderdaad worden omgezet in een amendement. Wij houden hieraan vast. De wijzigingen in de EHS zijn inderdaad besproken in de commissie. Wat daar besproken is, is echter nog geen besluit van PS en daarmee nieuw beleid. Daarom kan het niet opgenomen worden in de verordening.

Het is misschien een hard oordeel, maar ik denk dat de gedeputeerde niet weet waarover hij spreekt als hij zegt dat de huidige bedrijven in extensiveringsgebieden geen milieuschade opleveren en mogen blijven op de onduurzame locaties waar zij nu zitten. Het beleid dat wij tot op heden gevoerd hebben, is erop gericht om alle bedrijven in extensiveringsgebieden weg te krijgen. Wij gedogen die bedrijven omdat wij niet alle bedrijven kunnen uitkopen. Ik wijs in dit verband op de BIV (Beëindigingsregelig Intensieve Veehouderij), de VIV (Verplaatsing Intensieve Veehouderij) en noem maar op. Het is echt een beleidswijziging als de gedeputeerde zegt dat de bedrijven daar mogen blijven zitten en dat zij geen milieuschade opleveren. Zij leveren namelijk wel milieuschade op.

De heer *Verhoeven* (VVD): Ik vraag mij af waarop mevrouw Verstappen dit baseert. De integrale zonering was gebaseerd op varkens- en kippenbedrijven en niet op melkveebedrijven. In 2005 zijn alle Brabantse boeren uitgenodigd op de gemeentehuizen om die grens te bepalen en daarbij zaten niet de melkveehouders.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het gaat nu over besluiten over bedrijven die vanwege het dierenwelzijn hun gebouwen moeten uitbreiden. Wij blijven bij het standpunt dat het hier staand beleid is dat wij die bedrijven weg willen krijgen uit het extensiveringsgebied. Nu is er een externe maatregelen die het bedrijven moeilijker maakt om

te blijven zitten. Wij zouden dat moeten toejuichen. Ik vind het heel vreemd dat wij deze bedrijven gaan helpen om daar nog wat langer te blijven zitten. Dat is geen staand beleid.

Het verhaal van de gedeputeerde over het voorbereidingsbesluit, de lopende zaken, nieuwvestigingen, verplaatsingen en dergelijke klinkt allemaal heel redelijk. Wat gaan wij doen met de schadeclaims, met de financiële effecten, etc.? De gedeputeerde vergeet echter het hele verhaal over gezondheid dat op 19 maart centraal stond en de schadeclaims die daaruit misschien zullen voortvloeien. Hoeveel mag gezondheid kosten? De maatschappelijke kosten van bijvoorbeeld de varkenssector zijn jaarlijks minimaal €1,5 mld. en dat is een lage schatting van de kosten. De hele discussie over de verplaatsers gaat over schadeclaims die eventueel komen en hoeveel dat gaat kosten. Ik vind die weging niet reëel.

De voorzitter: Aangezien de motie op stuk nr. M9 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging uit.

Door het lid mw. Verstappen wordt het volgende amendement ingediend ter vervanging van de motie op stuk nr. M6 die dus geen onderwerp van beraadslaging meer uitmaakt.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

overwegende dat:

- *in de Verordening Ruimte geen nieuw beleid opgenomen zou worden;*

constaterende dat:

- *er met de herbegrenzing van de EHS wel nieuw beleid aan de verordening wordt toegevoegd;*

besluiten:

de herbegrenzing van de EHS niet op te nemen in de verordening."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A23.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik heb een vraag gesteld over de verhouding tussen de gebiedscommissies in het kader van de

reconstructie en de RPO's en over het verschil in juridische bevoegdheden en status omdat er nu twee verschillende gremia functioneren binnen hetzelfde beleid. Kan de gedeputeerde nog een antwoord geven op die vraag?

Verder vroeg ik mij af of de gedeputeerde overleg met de gemeenten gevoerd heeft over de indeling van de RPO's.

Wij blijven bij ons standpunt dat compensatie buiten de EHS moet plaatsvinden.

Met betrekking tot de veehouderij vinden ook wij dat het prima is om weidegang op te nemen om aan te geven of het wel of niet over intensieve veehouderij gaat.

Ik moet natuurlijk nog even over Boxtel spreken en zeggen dat het plan aangepast moet worden, anders kan ik niet thuiskomen. Gelukkig is dat al gebeurd.

Ik heb nog een vraag over nieuwe vormen van bedrijvigheid. Misschien had ik die in eerste termijn moeten stellen, maar dat ben ik vergeten te doen. Het gaat over combinaties van leisure, recreatie en bedrijvigheid: golfparken, de Bavelse Berg, de Groene Kamer. Die zijn vaak lokaal gevestigd maar hebben een regionaal belang. Hoe wordt daarmee omgegaan.

Ook wij vinden dat in het extensiveringsgebied geen toestemming gegeven moet worden voor het plaatsen van extra materialen of installaties waardoor het mogelijk is dat bedrijven met intensieve veehouderij daar langer blijven.

De voorzitter: Ik moet u mededelen dat mevrouw Jetten helaas heeft moeten besluiten naar huis te gaan. Dat is misschien verstandig met het oog op wat er de vorige keer gebeurd is. Wij wensen haar vanaf deze plaats sterkte en beterschap.

Ik geef nu de gedeputeerde het woord voor zijn antwoord in tweede termijn.

De heer Zeegers (SP): Voorzitter! Ik heb twee zaken van orde. Zo meteen wordt er gestemd. Er ligt een groot aantal amendementen voor en het is de bedoeling om het meest verstrekende amendement als eerste in stemming te brengen.

De voorzitter: Dat is amendement op stuk nr. A4.

Dat komt als eerste in stemming.

De heer *Zeegers* (SP): Het volgende is dat ik ondanks alles toch nog een ding wil veranderen in het zojuist door mij ingediende amendement. Ik wil de woorden "hoofdstuk 3" vervangen door artikel 3.3.6. Dat maakt het specifiekier want dan gaat het echt over de lopende zaken.

De voorzitter: Het amendement op stuk nr. A21 is in die zin gewijzigd dat "hoofdstuk 3" vervangen wordt door "artikel 3.3.6".

Dit gewijzigde amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A21A.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ook ik heb een punt van orde. Ik heb net al aangekondigd dat ik mogelijk een schorsing wil van een paar minuten om te bekijken of wij nog een motie willen indienen waarop de gedeputeerde dan nog kan antwoorden. Verder is er nog een kleine technische kwestie bij een amendement in verband met een interruptie van mevrouw Geeraedts over de vraag wat een lopende zaak is en waarop de ontheffingsmogelijkheid betrekking heeft. Kan dat ook zijn op zaken van na 19 maart? Is het handig om daar nu even naar te kijken of na de beantwoording van de gedeputeerde?

De voorzitter: Het lijkt mij handiger om dat nu te doen. Ik neem aan dat u de uitkomst van dat overleg snel met de gedeputeerde communiceert zodat hij dat in zijn beantwoording kan meenemen. Ik ga ervan uit dat wij daarna meteen tot stemming kunnen overgaan.

De vergadering wordt van 15.20 uur tot 15.30 uur geschorst.

De voorzitter: Door de leden mw. Prins-Afman, mw. Verschuuren en Wagemakers wordt de volgende motie ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

overwegende dat:

- *er een zorgvuldige afweging moet plaatsvinden over de*

lopende verplaatsingstrajecten;

- *er op dit moment onvoldoende inzicht is in de lopende verplaatsingstrajecten;*

verzoeken GS:

- *een overzicht te geven van de lopende zaken, ingedeeld in categorieën en voorgenomen beleid;*
- *tot het tijdstip dat de Staten dit hebben behandeld geen ontheffing te verlenen voor lopende zaken zoals verwoord in artikel 3.3.6.1,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M12.

Mag ik gedeputeerde Van Heugten vragen om naar het spreekgestoelte te komen voor zijn tweede termijn?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik zal nog even ingaan op het slot op de muur en de mogelijkheden om een bouwvergunning in te dienen om gebruik te maken van de planologische rechten. Daarvoor is een artikel opgenomen in de verordening. Terecht zei mevrouw Verschuuren dat daar gesproken wordt over een onherroepelijk verleende bouwvergunning en merkte op dat dit lastig is omdat een beroep nooit binnen deze termijn afgehandeld kan worden. Zij vroeg zich dan ook af, of de formulering wel terecht is. Ik heb inmiddels gezien dat het amendement op stuk nr. A22 ertoe strekt om dat te corrigeren. Het college kan zich daarin vinden, met dien verstande dat wij aan dat amendement zouden willen toevoegen dat de termijn waarbinnen de aanvraag moet worden ingediend, verkort wordt. In de verordening zijn wij ervan uitgegaan dat men zes maanden de tijd krijgt om de vergunning aan te vragen en dat het college drie maanden krijgt om die vergunning te verlenen. Dat is in de jurisprudentie vastgelegd als ongeveer de minimummaat van een redelijke termijn. Nu wordt de termijn voor een aanvraag negen maanden. Ik stel daarom voor 1 januari 2011 te vervangen door 1 oktober 2010.

Zowel mevrouw Verstappen als de heer Zeegers heeft gevraagd of het genomen voorbereidingsbesluit verlengd kan worden. Dat is inderdaad mogelijk. De consequentie daarvan is dat alle na 19 maart ingediende bouwaanvragen eerst

afgehandeld moeten worden conform de oude wetgeving en de oude beleidsregels en dat daarna de nieuwe wetgeving pas ingaat. Ik denk dat dit niet beoogd werd met het verzoek om de verordening uit te stellen en het voorbereidingsbesluit te verlengen.

Ik meen dat wij inmiddels voldoende gesproken hebben over de definitie intensieve veehouderij. Wij bedoelen dat in de extensiveringsgebieden de koeien in de wei moeten kunnen blijven en dat wij die niet automatisch willen scharen onder allerlei regelingen die eigenlijk niet op hen van toepassing zijn. Ik heb gezien dat wordt voorgesteld om toe te voegen: met uitzondering van melkveehouderij. Ik denk dat ook toevoeging van het woord grondgebonden goed is. Wij moeten wel even zorgvuldig kijken dat in de toelichting van de verordening zorgvuldig wordt opgeschreven wat hier is gezegd. Dan kan ook de weidegang waarover de heer Martens sprak erbij betrokken worden. Laten wij afspreken dat wij in de toelichting precies opschrijven wat wij eigenlijk bedoelen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Volgens mij verschillen wij dan van mening, want we hadden net gezegd we willen de melkveehouderij niet aanmerken als intensieve veehouderij en we willen niet de verplichting opgenomen zien dat er weidegang moet zijn. Zo is het amendement bedoeld.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan zie ik het amendement graag tegemoet. Als u zegt dat de melkveehouderij uitgesloten is van de definitie intensieve veehouderij, moet in de overwegingen en in de tekst van het amendement goed worden aangegeven wat precies de bedoeling is opdat wij het goed kunnen opnemen.

De heer *Zeegers* (SP): In mijn hoofd gaat het steeds op en neer: ja, nee, ja, nee. Het antwoord van de gedeputeerde strekt ons tot tevredenheid. Het is goed om de weidegang te verankeren in de toelichting. Dat was voor ons reden om toch voor te stemmen. Door deze interruptie gaan wij weer twijfelen. Wij regelen het hier. Het gaat om de vraag wat als intensief beschouwd wordt en wat

niet. Wat wij als niet intensief beschouwen is: grondgebonden met weidegang. Zo duidelijk wil ik het aangeven. Als dat de uitkomst is, gaan wij akkoord met het amendement. Blijven de indieners persisteren om dat niet te regelen, dan zullen wij noodgedwongen tegen moeten stemmen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Aan het amendement nr. A20A, dus het herziene amendement nr. A20, zou het woord weidegang toegevoegd moeten worden. In de toelichting kan dat verder worden toegelicht.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het is aan de indieners van het amendement om uiteindelijk het besluit te nemen of men de woorden "met weidegang" al dan niet in het amendement wil opnemen. Het is goed als er duidelijkheid komt. Mevrouw Prins heeft gevraagd wat het betekent voor de verordening als de AMvB Ruimte zoals die nu in procedure is, niet wordt vastgesteld dan wel gewijzigd wordt vastgesteld. Het antwoord is heel eenvoudig: wij zullen de verordening zonodig moeten aanpassen op de onderdelen die betrekking hebben op de gewijzigde AMvB dan wel op het niet vaststellen van de AMvB.

Dat geldt ook in het algemeen. Op het moment dat door het rijk een nieuwe AMvB wordt vastgesteld die noodzaakt tot wijziging in onze AMvB, dan is dat met een overgangsbepaling een plicht die aan de provincies wordt opgelegd. Zo zijn er in de AMvB Ruimte al een aantal bepalingen gekomen.

Dan kom ik op de opmerking van de heer Vreugdenhil over de compensatie EHS en het compensatiebeginsel dat er geen afname van de EHS mag zijn. Ik ben heel helder geweest. Inhoudelijk zeg ik ja tegen dit voorstel. De kanttekening die wij hebben gemaakt is dat het in de AMvB staat. Als er een snelle kabinetsformatie komt met een minister die besluit snel een AMvB te maken om dat nettobeginsel eruit te halen, dan kan onze verordening in die zin intact blijven. Als dat niet zo is dan zullen we moeten handelen naar rato van de rijksvaststelling van zijn beleid als daartoe noopt.

Dan een antwoord op een vraag van de heer Wagemakers. We hebben op 19 maart ook gesproken over de agenda voor de toekomst van de agrarisch sector in Brabant. U heeft haar net gekregen of u krijgt binnenkort de uitnodiging om op 15 juni de eerste vergadering over de agenda van Brabant, de Agrotafel, aanwezig te zijn. Er zullen er twee georganiseerd worden, een specifiek voor de dierensector en een specifiek voor de plantensector zodat u uitgebreid twee avonden over de toekomst aan de Agrotafel kunt meepraten en meeluisteren.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik heb die aankondiging gezien, daarvoor dank. Het is een goede zaak. Ook voor de multifunctionele landbouw, die breder gaat dan de primaire productie, zou ik graag een Agrotafel zien.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Misschien is het goed te kijken wat er aan deze tafels ter sprake komt. Wellicht is het een onderwerp dat u aan een van deze tafels kunt inbrengen. Ik weet ook dat het landbouwinnovatiebureau bezig is met een aantal zaken. U wordt ook uitgenodigd voor een werkbezoek aan het LIB (Landbouw Innovatie Brabant) dat gaat over verbrede landbouw, biologische landbouw en alternatieven voor de huidige landbouw. Als u dan het idee heeft dat het onvoldoende aan bod is gekomen dan hoor ik dat graag van u en dan kijken we of we alsnog een nieuwe tafel moeten organiseren. Mijn voorstel is even te kijken wat er uit deze ronde komt.

De heer *Martens* (GroenLinks): Met uw toezegging dat het ook bij de huidige Agrotafel aan de orde komt kan ik ermee akkoord gaan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat doen we. Dan het misverstand bij mevrouw Verstappen over het extensiveringbeleid daarvoor. Het klopt dat er een beleidswijziging is voor de extensivering. Dat leidt tot een vermindering van de mogelijkheden. Bij de extensivering in Cuijk is eerst afgesproken dat de planologische ruimte behouden zou blijven. Wij hebben nu besloten dat bij de extensivering het slot op de muur gaat. Dat

betekent dus dat u mij verwijt een beleid te voeren ter verruiming terwijl wij juist bezig zijn met een beleid ter vermindering van de mogelijkheden en activiteiten in extensivering, dit mede om de beweging die nu op gang wilde brengen, te stimuleren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat klopt niet want wij hebben vanaf het begin gezegd dat in extensiveringsgebied wij die afwaartse beweging willen bevorderen, ook in verwevingsgebieden op onduurzame locaties. Ik vind het vreemd dat we op die locaties waar we geen intensieve veehouderij willen maar waar we geen geld hebben om die uit te kopen, we die niet op een natuurlijke wijze laten verminderen of uitsterven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als u in de wijvorm spreekt kunt u niet spreken namens GS. Het is misschien een opvatting van de Partij voor de Dieren. Ik constateer alleen dat we een beleid hebben in de extensivering dat tegemoet komt aan de versterking van de afwaartse beweging want er worden nu minder mogelijkheden geboden met het slot op de muur.

Dan de opmerking van D66 over de RPO's in relatie tot andere gebiedscommissies en de reconstructiecommissies. Ik wil er heel helder over zijn voor iedereen in die gebiedcommissies. We willen geen vermenging hebben van de gebiedcommissies en de reconstructiecommissies in het RPO-proces. Er zullen wel degelijk raakvlakken zijn die te maken hebben met ontwikkelingen in beide commissies maar we gaan er geen grote commissie van maken en we gaan niet de reconstructiecommissies opheffen en invoegen in de RPO's. De RPO's zoals ze hier genoemd staan gaan hoofdzakelijk over wonen en bedrijventerreinen. De coördinatie en afstemming daarvoor zijn natuurlijk gerelateerd aan de wateropgave, de groenopgave en de bereikbaarheid in die regio's. Een deel van die problematiek zal raakvlakken kunnen hebben met de gebiedscommissies en de reconstructiecommissies, maar ik wil zoveel mogelijk voorkomen dat we straks met heel veel vergadercircuits zitten en hele grote vergadertafels. Laten de gebiedscommissies

en de reconstructiecommissies hun werk doen. De input die daarvoor mogelijkwerwijs nodig is in de regionale planningsoverleggen, zullen we meenemen, maar we zullen de zaken niet zodanig vermengen dat het in onze ogen minder werkbaar wordt.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! In uw verordening schrijft u wel dat de taken van het regionaal planningsoverleg bijvoorbeeld zijn planologische voorbereiding van landschapsontwikkeling, andere ruimtelijke voorzieningen, buitengebied en dergelijke. Dan komt u toch weer op het takenveld van de reconstructiecommissies die u zelf als taak bij het RPO in de verordening vastlegt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De taakopvatting is zo geformuleerd dat in ieder geval de ontwikkelingen buiten het stedelijk gebied die wel van invloed zijn op het zoeken naar woonlocaties, het gebruikmaken van de regeling ruimte voor ruimte, het gebruikmaken van bio-regelingen, wel meetellen bij de problematiek als het gaat over wonen in deze gebieden. Er zijn dan essentiële zaken die meetellen op het gebied van wonen, maar ik wil voorkomen – ik denk dat dat de basisvraag is van mevrouw Lestrade – dat we de reconstructiecommissies opheffen of dat we hun werkzaamheden invoegen bij of samenvoegen met de RPO's want dat zou ik geen goede ontwikkeling vinden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het was niet zozeer mijn vraag het op te heffen; het had te maken met die gecompliceerdheid van werkzaamheden. In de RPO's en in de gebiedscommissies zullen vaak dezelfde organisaties zitten en soms ook dezelfde personen. Vandaar dat ik mij zorgen maak. Ik neem aan dat deze hele constructie geëvalueerd wordt. Aan welke termijn denkt u dan? We kunnen dan zien of het nog steeds werkt zoals het zou moeten werken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): We zijn natuurlijk al heel lang bezig met regionale planningsoverleggen. Terecht merkte de heer Zeegers van

de SP op dat we er nu tien hebben en dat we hetzelfde blijven doen, niet in tien overleggen maar in vier. Dus ook de huidige werkwijze van de reconstructiecommissies en de gebiedscommissies en de huidige planningsoverleggen is zodanig dat het prima werkbaar is. Ik wil die werkbaarheid er graag inhouden. Ik wil niet toe naar verandering op dat gebied. De enige verandering die nu wordt beoogd is vast te leggen dat we naar vier gebieden gaan en dat we op basis van de ervaringen van de planningsoverleggen zoals we de laatste jaren hebben gehad dat nog een keer in de verordening opnemen.

Dan vroeg u nog naar de nieuwe vormen van bedrijvigheid, de leisure en hoe we die moeten zien. Er staat in de verordening een artikel hoe om te gaan met grote attracties, grote activiteiten met hoge bezoekersaantallen en een grote verkeersaantrekkende werking. In dat artikel staat helder hoe onze rol daarbij is. Het sluit een beetje aan bij de rol die wij destijds hebben gespeeld bij de mall van Tilburg. Het is heel helder dat wij hier in de verordening moet bepalen wat wij daarmee doen.

Voorzitter. Ik heb een groot aantal amendementen en moties. Ik weet niet of ik het pakket compleet heb. Is het handig dat ik nu een aantal amendementen en moties naloop of zegt u dat we het na de schorsing moeten doen.

De *voorzitter*: Als u de indruk hebt ze nog niet compleet te hebben, de laatst toegevoegde zijn A21A en A22. A22 is nog mondeling geamendeerd met opneming van de datum 1 oktober en motie M6 is omgezet naar een amendement onder nummer A23. Als u er behoefte aan heeft ze even rustig te bestuderen, dan wil ik wel even schorsen. Daarna zou ik gelet op de rest van de agenda snel willen overgaan tot de stemming over de amendementen en moties.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik heb even gewacht totdat de gedeputeerde klaar was. Ik heb in tweede termijn nog een vraag gesteld en u heeft er een antwoord op gegeven dat ik niet helemaal heb begrepen. Het gaat over dat voormalige mall-plan in Tilburg, dat MOB-complex. Er waren er daar twee aangewezen voor ontwikkeling van

woningbouw. Daarmee werd de overige natuur ontwikkeld in al die andere MOB-complexen. Ik heb geconstateerd dat die niet in de kaarten zijn opgenomen. Heb ik u nu horen zeggen dat wij die hier vaststellen? Als dat zo is moet ik u zeggen dat dit toch al als het ware in contractvorm met die gemeenten als eigenaren is afgesproken. Met andere woorden, wij gaan ervan uit dat de toezegging gedaan door uw voorganger, hier wel degelijk geldig blijft.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat klopt. Hierbij geldt alleen wel dat wij de bestemming EHS er af halen op het moment dat we ook in de plannen kunnen zien dat er compensatie voor is. Ik heb begrepen uit de wandelgangen, maar misschien moet we dat later nog even goed bekijken, dat als we nu de bestemming EHS er af halen, ook de compensatie niet goed is geregeld. Ik wil zeker weten dat dit in ieder geval goed is geregeld.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik begrijp het, De motie blijft dan toch overeind. Voor de zekerheid breng ik dit verhaal nog een keer terug in de commissie.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Naar aanleiding van uw beantwoording over de verlengbaarheid van het vrijstellingsbesluit hebben wij even kort overleg gehad. Dat heeft er bij ons toe geleid dat wij het amendement onder nr. A4, het meest verstrekkende, intrekken, omdat het volstrekt zinloos wordt als het werkt zoals u hebt uitgelegd. Het klopt gewoon wat u zei.

Ik wil ook nog graag aan de VVD vragen waar hun belangen zitten als het gaat om het wel toevoegen van de term grondgebonden en het niet willen toevoegen van de nadere specificatie met weideuitloop. Waarom het ene wel en het andere niet. Ik vind het echt belangrijk om daar helderheid over te hebben, omdat ik steeds het gevoel heb dat we hetzelfde willen maar het op de een of andere manier niet lekker zit.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Als we de weidegang verplicht opnemen in de verordening ruimte dan ga je op de stoel van de ondernemer

zitten. Verder wijs ik op allerlei initiatieven van de Nederlandse zuivelindustrie om boeren die koeien buiten hebben apart te belonen zodat ze gestimuleerd worden om hun koeien buiten de doen. Ook zijn er een aantal bedrijven die een zodanig bedrijfskavel hebben dat ze er moeilijk aan kunnen voldoen, of ook omdat ze met melkrobots werken en dan in de problemen komen terwijl ze toch grondgebonden zijn. Dat willen we niet. Tot willen we niet dat ze onder de definitie van de intensieve veehouderij vallen.

De heer *Zeegers* (SP): Mijn conclusie is dan dat het grondgebonden wordt genoemd maar dat het dit in een aantal gevallen niet is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik heb verzuimd amendement A18 in te trekken. Het vormt een overlap met een eerder amendement van GroenLinks.

De *voorzitter*: Vanaf dit moment is ook amendement A18 ingetrokken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Het lijkt mij het beste nu door de moties en amendementen heen te lopen. Ik zal in het kort de mening van GS over de ingediende amendementen en moties geven.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter, ik weet niet hoe het bij andere partijen is maar voor de VVD hoeft de gedeputeerde al die amendementen niet meer langs te lopen.

De *voorzitter*: De gedeputeerde volgt zijn eigen behoeften waar het gaat om een toelichting die in deze fase van het debat nog nodig is om de puntjes op de i te zetten. Ik denk dat dat nuttig is omdat een aantal amendementen nog is geamendeerd en een motie nog in een amendement is omgezet. Om alles op een rijtje te zetten voor de stemmingen lijkt mij dat geen overbodige luxe. Het hoeft niet per se bij alle amendementen die al besproken zijn te gebeuren.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zou mij bij de opmerking

van de VVD willen aansluiten, in die zin dat ik mij kan voorstellen dat de gedeputeerde er behoefte aan heeft, het standpunt van het college weer te geven. Wat mij betreft kan dat simpelweg gebeuren door te vermelden “ontraden” of “overnemen”.

De *voorzitter*: Ik denk dat de heer Van Heugten blij is met deze suggestie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Daar ga ik helemaal in mee, voorzitter.

Voor amendement twee is het advies positief. Voor amendement drie is het advies positief, met de aantekeningen inzake de koppeling met het rijksbeleid. Amendement A4 is ingetrokken. Amendement A5 is ontraden. Amendement A6 is ontraden, met daarbij de kanttekening dat als u het besluit wilt terugdraaien, dit technisch niet kan. Ik heb nog even doorgekregen dat we dan de kaarten moeten veranderen en niet deze vorm van correctie kunnen toepassen. Vandaar dat het college dit amendement ontraadt. Amendement A7 wordt ontraden. Amendement A8 wordt ontraden. Amendement A9 ontraden. Amendement A10 ontraden. Amendement A11 is ingetrokken. Amendement A12 ontraden. Amendement A13 ontraden. Amendement A14 ontraden. Amendement A15 ontraden. Amendement A16 ontraden. Amendement A17 ontraden. Amendement A18 is ingetrokken. Amendement A19 ontraden.

Over amendement A20A, over de melkveehouderij, is inmiddels genoeg discussie geweest om ervoor in te zijn. Wij zijn er in ieder geval voor, om het houden van koeien in de wei te steunen. Als dat maar goed uit de toelichting blijkt, kunnen wij ermee leven.

De heer *Zeegers* (SP): Dat is dus niet zoals ik het aan de indiener vraag. Maar goed.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik ben te weinig deskundig op dit gebied om dit nog verder van enig vakkundig oordeel te kunnen voorzien.

De *voorzitter*: het lijkt me dat er op dit punt genoeg

van gedachten is gewisseld.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij ontraden amendement A21A. Wij hebben aangegeven dat dit in een motie tot uitdrukking moet worden gebracht.

Aan amendement A22 is een derde gedachte-streepje toegevoegd, luidende: 1 januari 2011 vervangen door 1 oktober 2010. Met die toevoeging is ons advies positief.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Mag ik even een toelichting aan de gedeputeerde vragen want ik snap het niet helemaal. Betekent het dat als dit wordt aangenomen, nog tot 1 januari 2011 bouw aanvragen kunnen worden ingediend die vervolgens worden goedgekeurd?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): In de verordening is nu op genomen dat tot 1 januari 2011 een bouwvergunning verleend zou moeten zijn. Hier wordt gesproken over het ingediend moeten hebben van een ontvankelijke bouw aanvraag. Wij waren ervan uitgegaan dat je ongeveer zes maanden de tijd moet krijgen om die te kunnen indienen en drie maanden de tijd om die te kunnen verlenen. Als het woord verlenen wordt vervangen door indienen dan vind ik dat die drie maanden er weer afgehaald moeten worden. Dus is er nog zes maanden de tijd om een ontvankelijke bouw aanvraag in te dienen. We hebben gisteren het signaal gekregen van een groot aantal gemeenten dat zij moeite hadden met het woord onherroepelijk en dat het niet kon en wij hebben het nog even juridisch gecheckt bij prof. mr. Bruil. Ook die zegt dat het verstandiger is het moment van aanvraag in de verordening goed te verankeren in plaats van het moment van verlenen. Dit strookt dus ook met het juridisch advies. Ook daarvoor geldt dat de termijn van zes maanden een nog net redelijke termijn is voor de voorkoming van planschade.

De heer *Martens* (GroenLinks): Dan slaat de schrik mij toch een beetje om het hart. Als ik het goed begrijp mogen nu nog bouw aanvragen worden ingediend, die dan nog getoetst gaan worden en

misschien niet aan de criteria voldoen die wij gaan stellen. Met andere woorden, we zetten dan de deur open.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het artikel heeft betrekking op het slot op de muur in de extensiveringsgebieden. Die bedrijven die nog planologische ruimte hebben, moeten nu binnen een half jaar afwegen of ze voor het opvullen van die planologische ruimte al of niet nog een bouwaanvraag indienen. Geven we ze dat half jaar niet de tijd dan hebben wij veel planschades want we worden dan planschadeplichtig. Om planschades te voorkomen moeten we gelet op de jurisprudentie een redelijke termijn geven waarbinnen de ondernemer nog kan afwegen of hij van die ruimte in het bestemmingsplan gebruik wil maken. Dit is het slot op de muur zetten zonder dat wij als provincie planschadeplichtig worden.

De heer *Martens* (GroenLinks): Alleen in extensiveringsgebieden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ja, dat geldt alleen voor extensiveringsgebieden.

Motie M6 is amendement A23 geworden en dat ontraden we.

Motie M3 voorzien wij van een positief oordeel. Motie M4 waarover ik al het een en ander heb gezegd, voorzien wij niet van een positief oordeel omdat het terrein van Tilburg Noord wat ons betreft nu nog als EHS aangeduid moet blijven. Dat is dus een negatief oordeel.

Motie M5 voorzien wij ook van een negatief oordeel. Motie M7 voorzien wij van een negatief oordeel. Motie M8 voorzien wij van een negatief oordeel. Motie M9 is ingetrokken.

De *voorzitter*: Motie M10 is de motie vreemd aan de orde van de dag.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Motie M11 over de glastuinbouw in Prinsenbeek willen wij ontraden. Om GS nu opdracht te geven dit te doen terwijl wij het nog niet hebben besproken, ontnemt ons afwegingsruimte waardoor wij ook niets meer te bespreken hebben. Het voorstel van

de GS is, dit wel eerst in de commissie te bespreken en dan met de gemeente op te nemen, zonder op dit moment een voorschot op de uitkomst te nemen.

De *voorzitter*: Dus u ontraadt de motie. Dan is er nog een motie M12.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Die heb ik nog niet ontvangen.

De *voorzitter*: Die komt nu naar u toe. Ik geef u een enkele minuut om daar een wijs oordeel over te vellen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Die motie willen wij van harte ondersteunen.

De *voorzitter*: Ik dank de gedeputeerde voor zijn alerte beantwoording.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Wij willen motie M11 aanhouden gelet op het antwoord van de gedeputeerde om het eerst in de commissie RM te bespreken.

De *voorzitter*: dan brengen we die motie niet in stemming.

We gaan nu over tot de stemmingen. We beginnen met de amendementen.

In stemming komt amendement A2.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Wij zullen hier voor stemmen hoewel wij het een minimalistische opvatting vinden van wat er zou moeten gebeuren. Het doet wel enig recht aan wat wij willen. Dus voor, maar wij hadden veel liever een veel verdergaand amendement gezien.

De *voorzitter*: Een voortje.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Eveneens een minimalistisch voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: de Brabantse partij is afwezig.
Ik constateer dat het amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt amendement A3.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Tegen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A5.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A7.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A8.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A9.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA de VVD en de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A10.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A12.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A13.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen dit amendement omdat wij de ironie zien van het feit dat wanneer men in een dorpje een kleine uitbreiding van een bedrijf wil blokkeren, er noodgedwongen een nieuw regionaal bedrijventerrein moet worden aangelegd. Dat is het laatste dat wij willen en daarom kiezen wij toch voor de lijn van GS.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde argumentatie als de SP.

Ik heb verkeerd gestemd, voorzitter.

De *voorzitter*: Dat kan niet meer veranderd worden. U kunt een aantekening krijgen. Excuus, mevrouw Lestrade, u heeft geluk want er is geen volgende. U mag herstellen zolang de volgende niet gesproken heeft

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! In dat geval handhaaf ik mijn argumentatie en stem ik tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, en de ChristenUnie-SGP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A14.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A15.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A16.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A17.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A19.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A20A.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor toevoeging van het woord grondgebonden voor melkveehouderijen maar zonder weidegang.

De heer *Zeegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij zouden echt heel graag voorgestemd hadden als de argumenten van de VVD geen gelegenheidsargumenten geweest waren. Wij zitten niet op de stoel van de ondernemer. Hij heeft zelf de keuze hoe hij het wil doen. Het gaat erom dat wij nu vaststellen of het wel of niet tot de intensieve veehouderij hoort. Jammer, dat wij dus tegen moeten stemmen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.
Voorzitter. Het is een dikke, vette tegenstem.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A21A.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de ChristenUnie-SGP tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A22 waaraan een derde gedachtestreepje is toegevoegd.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA en D66 voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A23 dat motie M6 vervangt.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het geamendeerde Statenvoorstel 20/10.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Voorzitter. Wij zijn zonder meer akkoord met de besluiten 2 t/m 5. Wij zijn akkoord met besluit 1, echter met de kanttekening dat wij het niet goed vinden dat die ontheffingsmogelijkheid per motie geregeld is en niet per amendement.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor maar met dezelfde redenatie als de SP wat betreft de ontheffingsmogelijkheid.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.
Voorzitter. Wij hadden de verordening scherper gewild en de ontheffingsmogelijkheid er uit.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.
Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de gemaakte kanttekeningen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.
Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde kanttekeningen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat dit voorstel unaniem is aangenomen, met een enkele kanttekening.

In stemming komt motie M3.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen aangenomen is.

In stemming komt motie M4.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de ChristenUnie-SGP, de PvdD en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M5.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de VVD tegen

deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M7.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M8.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA,

de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M12.

Mevrouw *Verschuuren* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Voorzitter. Wij hadden graag gezien dat gewoon besloten was wat hier staat. Dat is niet gelukt, het is niet eens second best. Maar vooruit wij kunnen niet tegen zijn, dus zijn wij voor.

De *voorzitter*: Uw redentie is helemaal sluitend!

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Dit is inderdaad het minst slechte wat wij kunnen doen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Voorzitter. Dit is inderdaad het minst slecht en daarom stemmen wij voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen aangenomen is.

Daarmee ronden wij de behandeling af van een belangrijk onderwerp. Het heeft veel tijd genomen, maar ik denk dat dit de moeite waard was.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Mag ik nog een opmerking maken? Als het ik allemaal goed gevolgd heb, hebben wij op een punt een beetje raar besluit genomen. Er zijn namelijk twee amendementen met dezelfde strekking: A8 en A19. Amendement A19 is aangenomen en A8 is verworpen. Zij gaan allebei over de ontheffing van de glastuinbouw.

De voorzitter: Wij zullen dat even nagaan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De VVD heeft een verkeerde stem uitgebracht.

De voorzitter: Soms gebeurt dat, ik kan er niets aan doen.

Ik zei net dat dit onderwerp ons buitengewoon veel tijd gekost heeft, maar dat ik het gevoel heb dat het belangrijk was. Ik dank iedereen voor de aandacht en de zorgvuldigheid waarmee hier geopereerd is.

Ik stel voor gedeputeerde Van Heugten even wat adempauze te geven en Statenvoorstel 19/10 als laatste te behandelen en na een korte theepauze van tien minuten te beginnen met Statenvoorstel 23/10.

De vergadering wordt van 16.20 uur tot 16.30 uur geschorst.

Nummer 23/10

Resultaten monitoring pilot GOV2

De voorzitter: Zoals aangekondigd gaan wij nu verder met Statenvoorstel 23/10. Dat betreft het openbaar vervoer.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Even een punt van orde. Het stimuleringsfonds staat toch nog op de agenda?

De voorzitter: Jazeker, maar wij geven gedeputeerde Van Heugten even wat lucht. Dit punt komt straks.

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergh* (CDA): Voorzitter! Het is inmiddels kwart voor vijf en ik hoop dat iedereen nog een beetje zin erin heeft want wij hebben ook hier nog een discussie te gaan. Het is een lastig dossier en een lastig proces geweest. Wij zijn begonnen met een voorstel dat nu toch heel anders voorligt dan oorspronkelijk het geval was. De titel van het Statenvoorstel is: Resultaten monitoring tweede pilot goedkoop openbaar vervoer. Wij doen vandaag meer uitspraken dan

alleen over deze pilot, wij zullen wat zeggen over de eerste pilot en over de tarieven.

Ik dank de ambtenaren. Het proces is onder een behoorlijke tijdsdruk volbracht. Zij hebben zelf vanochtend nog vragen beantwoord. Daardoor hebben wij onze motie op een correcte manier kunnen opstellen. Ik dank hen daarvoor.

Het hele proces verdient geen schoonheidsprijs. Het is wel goed dat wij vandaag een uitspraak doen. Er waren ook partijen die meenden dat wij dat niet moesten doen. Ik meen dat wij recht doen aan de reiziger als wij dat vandaag wel doen. Dan kan er begonnen worden met de implementatie.

Ik ben steeds meer ervan overtuigd geraakt dat het goed is dat deze pilots uitgevoerd zijn. Wij hebben anderhalf jaar geëxperimenteerd met de tarieven in het openbaar vervoer. Reizigers hebben anderhalf jaar kunnen genieten van goede, goedkope tarieven van 30, 60 en 90 cent. Het is nu tijd om terug te kijken op de doelstellingen en uit te spreken wat wij nu willen als die pilots op 1 juli aflopen.

Onze doelstelling was om door het hanteren van lagere tarieven reizigers te laten overstappen van de auto naar het openbaar vervoer. Wij hoopten dan ook dat er positieve effecten zouden zijn voor het milieu, de economie en de maatschappelijke participatie.

Zowel pilot GOV1 als pilot GOV2 laten zien dat het meer reizigers heeft opgeleverd. Er zijn veel mensen geweest die hiervan dankbaar gebruik gemaakt hebben. Met betrekking tot de modal shift is deze pilot toch minder geslaagd. Wij hebben een verschuiving van de auto naar het openbaar vervoer gezien van 1% en 2%. De groei van het aantal instappers wordt met name veroorzaakt door het feit dat bestaande gebruikers van OV meer kilometers zijn gaan maken. Zij zijn dus voor een groot deel verantwoordelijk voor de groei.

Uit onderzoek is bovendien gebleken dat mensen de prijs minder belangrijk vinden dan kwaliteit en comfort. Dat is een van de redenen waarom mensen nog graag voor de auto kiezen. Die staat tenslotte altijd voor de deur.

Wij vinden het een beetje teleurstellend dat het gebruik maar met 0,1% is gestegen. Wij zouden

natuurlijk ook de redenatie kunnen volgen dat mensen al heel gelukkig zijn met het openbaar vervoer. Uit recent onderzoek blijkt dat mensen een dikke zeven geven aan de bussen die in Brabant rijden.

Het hoge aantal instappers in de daluren zien wij als een succesfactor en dat geldt ook voor het impulskaartje. Dat kaartje van €3 heeft ook het meest opgebracht in de pilot.

Wij hebben met de coalitiepartners een motie voorbereid waarin wij GS uitgangspunten meegeven. Wij willen geen tot op de euro specifieke uitspraken doen. Wij hebben alle voorbeelden gezien; alles is doorgerekend en het is heel ingewikkeld. Het is goed om GS ruimte te laten om een en ander zelf vast te stellen. Wij willen wel bepaalde zaken meegeven. Wij zijn het eens met het standpunt van GS dat opbrengstneutraliteit het uitgangspunt moet zijn. De uitkomsten van de pilots plus de bestaande financiële onderzekerheid rechtvaardigen dit en maken dit eigenlijk ook noodzakelijk. Wij vinden het wel belangrijk dat eenvoud en gemak voor de reiziger vooropstaan. De twee voorliggende varianten zijn namelijk nogal ingewikkeld. Wij hebben zelf veel tijd nodig gehad om te bestuderen wat er momenteel is. Er is een dagkaart van €3. Straks komt er ook een dalkaartje van €3, maar daarmee kun je niet dezelfde momenten reizen als met een dagkaart. Er komen ook rittenkaarten van €2,50 en van €5. Daarbovenop komt straks nog een korting. Al met al wordt het een hele kerstboom. Ik denk dat het goed is om hier uit te spreken dat wij gemak en eenvoud voor de reiziger belangrijk vinden en daarom kiezen voor duidelijke en heldere tarieven.

De heer *Erciyas* (SP): Mevrouw Paulides is behoorlijk teleurgesteld omdat de modal shift nogal beperkt is. Er zijn maar weinig auto-gebruikers overgestapt naar het OV. In mijn beleving is dat nooit een indicator geweest om het proces van de pilots te meten. Ik begrijp dat zij dat in haar afweging wel meeneemt als indicator en zou daarop graag een reactie willen krijgen. Mevrouw Paulides stelt dat de pilots in het algemeen een matig resultaat opgeleverd hebben.

Op 2 oktober 2009 hebben wij besloten de GOV1-pilots tijdelijk te verlengen en unaniem vastgesteld dat de te verwachten effecten voor de doelgroep van de GOV1 grotendeels gerealiseerd waren. Zij heeft onderstreept dat de pilots succesvol geweest zijn op het vlak van maatschappelijke participatie en toename van OV-gebruik. Ik citeer uit het verslag. Hoe rijmt zij die opstelling met haar huidige opmerkingen?

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergh* (CDA): De indicator modal shift is specifiek meegenomen in de monitoring. Daarin staat dat het uitgangspunt is geweest dat mensen uit de auto in de bus zouden gaan. In zoverre deel ik dus de opvatting van de heer Erciyas niet.

Ik ben het met hem eens dat de pilots meer reizigers gegenereerd hebben. De pilot GOV2 was in dezen inderdaad succesvol. In oktober 2009 hebben wij besloten tot een verlenging zodat wij in één keer een algemene afweging konden maken. Los van het feit dat er daadwerkelijk meer reizigers zijn gekomen, ben ik van mening dat niet op alle punten goede resultaten behaald zijn. Wij moeten ook de huidige financiële omstandigheden bij de beoordeling betrekken. Een en ander leidt tot de conclusie dat wij de pilots niet doorzetten.

De heer *Erciyas* (SP): De successen in het kader van de sociale functie zijn dus niet doorslaggevend in de keuze van mevrouw Paulides?

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergh* (CDA): Inderdaad. Voorzitter. Ik was gebleven bij mijn opmerkingen over gemak en eenvoud voor de reiziger en heb ook gezegd dat er een duidelijk kaartje moet zijn. Wij pleiten voor het behoud van het dalurenkaartje. Dat zit nu wel in de overbruggingsvariant maar niet in de definitieve variant. Het kaartje was er al voor de pilots werden uitgevoerd. Daarmee proberen wij de incidentele en de regelmatige reizigers toch in de daluren in de bus te krijgen. Voor de regelmatige reizigers komt een daltarief dat de mensen kopen via een vastrecht à la de Nederlandse Spoorwegen. Momenteel wordt een korting van 20% voorgesteld. Wij pleiten voor een korting van 40%. Bij de NS krijgt men in de

daluren ook 40% korting en dat moet bij ons ook het geval zijn. Daartegenover staat wel een bepaald bedrag. Net zoals men bij de NS een kortingskaart moet kopen, moet men bij ons iets op de chip laden om voor de korting in aanmerking te komen. Over de hoogte van dat bedrag willen wij geen uitspraken doen. Wij hebben wel gezien dat het nodig is; een bijdrage van €5 genereert €2,3 mln. inkomsten. Die zijn nodig voor de opbrengstneutraliteit. ROB (Reizigersoverleg Brabant) zegt zelfs dat het bedrag hoger mag zijn en gaat zelfs tot €25. Dat bedrag vinden wij te hoog. Als er met enkele euro's meer een dusdanig opbrengst gehaald wordt waardoor opbrengstneutraliteit bereikt wordt, zijn wij daar wel voor.

Het impulskaartje kost €2 of €5. Dat vinden wij niet duidelijk. Als iemand in Breda naar Prinsenbeek of Bavel reist, gaat het ongeveer om hetzelfde aantal kilometers, terwijl er wel een ander tarief betaald moet worden. Dat is niet fair, vandaar dat wij één kaartje willen voor de impulsreiziger.

Er is momenteel aan abonnement van €75 maar dat is alleen interessant als iemand per dag zowel heen als terug een afstand van meer dan 22 km per dag reist. Die kaart is alleen voor bepaalde doelgroepen bestemd. Wij vinden dat een abonnement voor alle reizigers die regelmatig met de bus reist toegankelijk moet zijn. Zij moeten allemaal tegen een gunstig tarief met het openbaar vervoer kunnen reizen.

Wij hebben ook een motie over versterkingsafspraken. De met Veolia gemaakte versterkingsafspraken zijn gekoppeld aan de GOV-pilots en lopen per 1 juli af. Het gaat om afspraken die ongeveer €1,4 mln. per jaar kosten. Dat is een hoop geld, maar wij krijgen er wel veel kwaliteit voor.

Bij de concessies zijn afspraken gemaakt dat alleen bij een bezetting van 95% een extra bus wordt ingezet. Ik heb vanochtend even opgevraagd hoeveel mensen er officieel in de bus mogen. Bij de stadsbus zijn het er 123 en 80 bij een streekbus. Als er ruim 100 mensen in een stadsbus zitten, komt er pas versterking. Wij vinden dat geen goed signaal. Juist het feit dat mensen kunnen zitten en

op een goede manier in de bus kunnen reizen, is heel belangrijk. Daarom roepen wij GS op de huidige versterkingsafspraken te continueren en daarvoor geld vrij te maken. Als dekkingsgraad geven wij aan dat voor de dienstregeling 2011 €2 mln. beschikbaar is. Ik weet dat er ook andere voorstellen liggen, maar wij willen dit voorstel graag met prioriteit indienen.

De voorzitter: Door de leden mw. Paulides-Ruitenbergh, mw. Tsoutsanis-van der Koogh en mw. Gounou wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- *per 1 juli de huidige pilots Goedkoop Openbaar Vervoer aflopen;*
- *er vanaf dat moment een overbruggingsperiode zal zijn totdat de OV-chipknip volledig operationeel is;*
- *uit de pilots blijkt dat lage tarieven slechts beperkt hebben bijgedragen aan de hoofddoelstelling om meer mensen voor het openbaar vervoer te laten kiezen in plaats van de auto. De meeste groei van reizigers binnen de GOV-pilots in de daluren is gerealiseerd en de meeste inkomsten zijn gehaald uit verkoop van kaartjes op de bus;*
- *het advies van het Reizigersoverleg Brabant voor een groot deel gelijk is aan de kanttekeningen die de commissie EMG heeft gemaakt. Zij zijn:*
 - *positief over een dalurendagkaartje;*
 - *negatief over de impulskaartjes van €2,50 voor het stadsvervoer en €5,00 voor het streekvervoer;*
 - *positief over een abonnement voor beide doelgroepen;*
 - *negatief over de 20% dalurenkorting en adviseren een dalurenkorting van 40% met vastrecht;*

overwegende dat:

- *het uitgangspunt van opbrengstneutraliteit gezien de resultaten van de pilots en de financiële situatie van de provincie, rechtvaardig en noodzakelijk is;*
- *bij het starten van de pilots gemak en eenvoud van de reiziger een belangrijk uitgangspunt is geweest;*
- *de lessen vanuit de GOV-pilots meegenomen dienen te worden bij het opbouwen van de tarieven en reizigersproducten na 1 juli;*
- *wij het wenselijk vinden dat zowel incidentele reizigers als regelmatige reizigers met korting in de daluren kunnen*

reizen;

- het mogelijk moet blijven om een kaartje op de bus te kopen. Dit kaartje moet een duidelijk tarief hebben;
- het wenselijk is dat frequente reizigers door middel van een fair abonnement kunnen profiteren van de mogelijkheid om onbeperkt te reizen;
- er twee concessiegebieden in Brabant zijn die tot onduidelijkheden kunnen leiden;

spreken uit dat:

- 1 opbrengstenneutraliteit het uitgangspunt is bij de onderstaande wensen;
2. de reizigersproducten in de overbruggingsvariant en de definitieve variant zoveel mogelijk op elkaar moeten lijken;
3. voor de definitieve variant gekomen moet worden met:
 - één dalurendagkaart, waarbij de voorkeur uitgaat naar het voorzetten van het €3-kaartje; geldig van maandag tot en met vrijdag na 9.00 uur en in het weekend en schoolvakanties;
 - een Brabantkorting op de kilometerprijs van 40% in de daluren door het kopen van een vastrecht;
 - één impulskaartje op de bus zonder onderscheid tussen stad- en streekvervoer;
 - één abonnement met een fair en aantrekkelijk laag tarief voor alle reizigers;
4. het voor de duidelijkheid van de reiziger wenselijk is dat de tarieven en de reizigersproducten in heel Brabant zoveel mogelijk op elkaar zijn afgestemd, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M13.

Door de leden mw. Paulides-Ruitenbergh, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Gounou en Erciyas wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

constaterende dat:

- met het aanbesteden van het openbaar vervoer krappe versterkingsafspraken gemaakt zijn. Concreet: Veolia heeft pas een lijn te gaan versterken wanneer de bus voor 95% bezet is van de maximaal 123 mensen in een stadsbus en 83 mensen in de streekbus;
- gebleken is dat dit problemen opleverde van te volle bussen en dat er om die reden bij de start van de GOV-pilots betere versterkingsafspraken zijn gemaakt;

- deze versterkingsafspraken in 2009 €1,4 mln. hebben gekost en voor 2010 €700.000 is geraamd;
- deze versterkingsafspraken gekoppeld zijn aan het budget van de GOV-pilots en ook per juli 2010 aflopen;

overwegende dat:

- wij willen staan voor een goed, schoon en betaalbaar openbaar vervoer. Overvolle bussen maken het reizen met de bus niet aantrekkelijker;
- er ongeveer 30-50 zitplaatsen zijn in een bus, dus dat met de oude versterkingsafspraken een behoorlijke deel van de reizigers zal moeten staan;
- per 1 juli de vervoerder weer zal gaan rijden conform de oude afspraken, tenzij er nieuwe afspraken gemaakt worden;
- in mei nieuwe afspraken gemaakt worden over de dienstregeling 2011. Er bij de aanbesteding afspraken gemaakt zijn over het investeren in de kwaliteit van het openbaar vervoer en voor de dienstregeling 2011 €2 mln. beschikbaar is;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- nieuwe versterkingsafspraken met Veolia te maken, zodat de Brabantse reizigers ook na 1 juli op een goede plaats in de bus kunnen rekenen;
- deze afspraken te bekostigen binnen de voor investeringen in de dienstregeling 2011 beschikbare middelen, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M14.

De heer Erciyas (SP): Voorzitter! Het proces van mevrouw Paulides onderschrijf ik van harte. Ik ben het ook met haar eens dat we vandaag duidelijkheid aan de Brabantse reiziger moeten verschaffen en geen beslissing voor ons uit moeten schuiven. De pilot GOV1 is al een keer uitgesteld en we moeten niet voor ons uit blijven schuiven.

Toen wij in mei 2008 startten met de pilots goedkoop openbaar vervoer getuigde dit van lef: we durfden het als provincie aan om op grote schaal te experimenteren met fors lagere tarieven. Dit om te bezien of we via prijsmaatregelen het OV kunnen versterken en het een aantrekkelijkere modaliteit kunnen maken. Het besef dat we moeten zoeken naar alternatieven voor de auto raakt gelukkig wijder verspreid in de samenleving. Wegen slibben immers dicht, de belasting van de

leefomgeving en het milieu wordt groter.

Maar houden we het lef en de wil van twee jaar geleden vast? Dat is de vraag die vandaag beantwoord zal worden.

Het college van Gedeputeerde Staten kwalificeert de opbrengsten van de GOV-pilots als “matig”. De SP – u heeft het ook kunnen vinden in de mediaberichten – vindt de pilots succesvol. Als we de indicatoren die de commissie EMG heeft vastgesteld nalopen, moeten we concluderen dat de verwachte effecten grotendeels zijn gerealiseerd. Het staatje staat vol met beoordelingen als conform verwachting, boven verwachting, nagenoeg bereikt, gestegen conform verwachting. Ik vind het nogal ingewikkeld om uit te leggen aan de Brabantse reiziger dat het succes hiervan maar matig was. De eindconclusie die je aan de indicatoren kunt verbinden kan per fractie verschillen, dat zeg ik er direct bij. Dat is de interpretatievrijheid die de Staten vanaf het begin hebben geclaimd. Desondanks blijft het voor ons moeilijk om uit te leggen. Toch voorzitter, voor ons springt GOV1 – de pilot voor ouderen en kinderen – er bovenuit. Het busgebruik is fors gestegen onder de doelgroep, de maatschappelijke deelname is toegenomen. En die gegroeide participatie betreft niet alleen het boodschappen doen en sociale relaties onderhouden – die beide overigens een positief economisch effect hebben – ook de deelname aan recreatieve en educatieve activiteiten is toegenomen. Met als gevolg dat onder meer de eenzaamheidsgevoelens onder ouderen zijn afgenomen. Dat is via ons eigen onderzoek aangetoond.

GOV2 – de pilot voor 12 tot en met 64 jarigen – heeft ook een reizigersgroei laten zien, zij het niet zo spectaculair als onder ouderen en kinderen. Wel leert de pilot ons dat met slim tarievenbeleid de potentie van de daluren veel beter is te benutten.

In algemene zin laten de pilots volgens ons zien dat aantrekkelijke tarieven het OV-gebruik doen groeien. Zo hebben we met deze pilots in Brabant een krimp van het busgebruik met 8,5% weten te voorkomen. Al die tijd – dan refereer ik aan de relatie prijs kwaliteit – hebben we ook die schone bussen gehad met stille motoren etc. Blijkbaar

heeft de prijs wel degelijk een effect op OV-gebruik. Het OV sterker maken lukt uiteraard niet met enkel prijsbeleid; die kanttekening wil ik er meteen bij maken. Stampvolle spitsbussen worden niet aantrekkelijker door lagere tarieven, maar het aantrekkelijker maken van het openbaar vervoer lukt ook niet met enkel kwaliteitsbeleid tegen hoge tarieven. Het is niet of/of, het verhaal is en/en. Prijs en kwaliteit zijn communicerende vaten. Dat zien we ook heel duidelijk bij de lopende pilots: de reizigersgroei in de Meijerij en Midden-Brabant is veel groter dan in Oost- en West-Brabant, simpelweg omdat het busvervoer daar een hogere frequentie heeft en fijnmaziger is. Mensen kunnen ook voor het openbaar vervoer kiezen tegen lagere tarieven.

Voorzitter, de SP is voorstander van het zo veel mogelijk continueren van de goedkope tarieven, dat zal u niet verbazen. Maar dit prijsbeleid zien wij als een begin van een aanpak waarbij we ook gaan investeren in de kwaliteit van het OV. Dan denk ik aan aspecten als comfort, frequentie, fijnmazigheid, noem maar op. Er zijn veel kwaliteitsaspecten die we nog veel meer kunnen oppakken. Alleen op die manier – dat is de nuancering die ik wil aanbrengen bij de woorden van mijn voorganger dat de modal shift heel erg beperkt is – kan met slim prijsbeleid het OV een volwaardige rol spelen in de aanpak van de congestieproblematiek en in de emissiereductie. Dit tweesporenbeleid blijft uiteraard een kwestie van de lange adem, en er is nadrukkelijk een omslag in het denken nodig en een wil, politieke wil. We moeten ons daarbij realiseren dat Brabant veel heeft te winnen op OV-gebied: onze provincie bungelt qua aandeel busvervoer ergens onderaan de lijst van Nederland. Laten we het lef dat we hebben laten zien bij het opstellen van het fietsbeleid, waarbij we ook achterstanden hadden in te halen ten opzichte van de rest van Nederland, ook in dit dossier tonen.

Voorzitter, ik kom op de concrete voorstellen van de SP met betrekking tot de toekomst van de GOV-pilots en het tarievenbeleid. Ons ideaalplaatje bestaat uit het structureel maken van de gehanteerde pilottarieven, maar wij zien in dat dit financieel erg lastig gaat worden. In afwijking van

het collegevoorstel stellen wij het volgende voor:

Op de eerste plaats willen we het plattarief van 30 cent voor ouderen en kinderen structureel invoeren. De argumentatie hiervoor heb ik zojuist gegeven. Wij kiezen heel nadrukkelijk voor de sociale functie en de forse groei die we hebben gerealiseerd onder deze doelgroepen. Uiteraard is dit in ons denken een begin dat verder moet worden opgepakt met forse investeringen in de meer harde kant van de infrastructuur van het openbaar vervoer.

Het college zegt oog te hebben voor het belang van de maatschappelijke participatie door deze doelgroep, maar wij hebben berekend dat de leeftijdskorting van 34% en een dalkorting van 20% bij een gemiddelde reis in de spits leiden tot een prijsverhoging voor deze doelgroep en in het dal tot een reductie van enkele centen ten opzichte van de strippenkaart. Dan heb ik het over het prijspeil van dit jaar.

Dat is slechts een doekje voor het bloeden, voorzitter. Er zijn bezwaren tegen de technische uitvoerbaarheid van het plattarief. Het zou niet te matchen zijn met de OV-chipkaart. De technische mogelijkheden van die kaart zullen echter steeds groter worden; tot de kaart het plattarief aankan kunnen kartonnen kaartjes worden gebruikt, die overigens ook in de overgangsperiode tot de chipkaart 100% is ingevoerd, gewoon gebruikt zullen worden.

Verder pleiten wij net als mijn voorganger voor een dalkorting van 40% in plaats van 20% voor alle overige groepen. Dat is een herkenbaar percentage voor de reiziger – de NS hanteert dit ook – maakt de lege zitplaatsen tijdens de daluren financieel aantrekkelijker en compenseert de stijging in de spitstarieven die gepaard zal gaan met de invoering van de OV-chipkaart voor reizigers die in de spits heen en in het dal terugreizen. Wat dat betreft ben ik heel blij dat de coalitiepartijen het signaal helder hebben ontvangen dat een flinke dalreductie noodzakelijk is om de prijsstijgingen in de spits voldoende te compenseren.

Tot slot voorzitter pleiten wij voor de introductie van een goedkoper aftopabonnement (van €50,00) voor iedereen en handhaving van de daluren-

dagkaart voor €3,00 vanwege het aangetoonde succes van dit laatste kaartje.

Tot slot wil ik enkele woorden wijden aan de achtergrond van crisis en bezuinigingen waarin we deze OV-versterkingsbeweging willen inzetten. Die crisis kan niemand ontkennen, maar mag geen reden zijn tot apathie. Ook in moeilijke tijden kan gekozen worden ten gunste van het OV, door meer middelen naar het OV te verschuiven, in plaats van naar rijkswegen bijvoorbeeld, of de Essent-middelen in te zetten voor duurzame investeringen in de OV-infrastructuur, om zo middelen voor de exploitatie van het OV vrij te spelen in de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer die voor deze activiteiten is bedoeld.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil graag weten wat voor soort infrastructuur u bedoelt als daar middelen voor ingezet moeten worden.

De heer *Erciyas* (SP): Ik heb in mijn betoog al een aantal maatregelen genoemd: fijnmazigheid, frequentie, hoogwaardig openbaar vervoer, comfort, vrije busbanen, er zijn tal van infrastructurele maatregelen die het openbaar vervoer een boost zouden kunnen geven, die buiten het aspect kwaliteit vallen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dan heeft u het met name over de bus. Dan bedoelt u datgene wat busvervoer faciliteert.

De heer *Erciyas* (SP): Ik doel op de infrastructuur voor de bus want wij zijn niet verantwoordelijk voor het spoor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Nee, maar er zouden ook andere innovatieve mogelijkheden zijn, we hebben het daar al eens eerder over gehad. Een bus is niet nieuw.

De heer *Erciyas* (SP): Infrastructurele innovatie zit ook in de relatie met andere OV-modaliteiten. Dat ben ik met u eens. Je kunt busvervoer niet op zichzelf beschouwen maar je moet het zien in relatie met andere vervoersmogelijkheden; dat

moeten we in Brabant veel meer doen.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): u heeft een mooie rekenvoorbeeld gemaakt en die hebt u ons doen toekomen. Ik heb in uw voorbeeld wel het kortingspercentage van 20 gezien maar niet dat van 40. U pleit hier nu ook voor die 40%. Ik ben benieuwd of u ook hebt uitgerekend of we met die gewone leeftijdskorting en die 40% wel beter uitkomen.

De heer *Erciyas* (SP): Het exacte percentage heb ik nu niet in mijn hoofd maar ik heb net al in mijn betoog aangegeven dat voor het signaal dat de spitsprijzen fors gaan stijgen met de introductie van de OV-chipkaart, een korting van 40% een goede compensatie gaat bieden waardoor de reiziger netto goedkoper uit is. Daarom ben ik heel erg blij dat wij als Staten deze beweging maken. Ik heb geen exacte percentage in mijn hoofd maar ik heb het wel uitgerekend en ik zal dadelijk in mijn papieren kijken of ik het bij me heb.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Het is misschien een goed alternatief voor uw motie straks.

De heer *Erciyas* (SP): U moet de bijzondere behandeling die wij wensen ten opzichte van de doelgroep van GOV1 los zien van deze prijsreductie. Het is bij ons ook op dit vlak en-en. Voorzitter, het college heeft het spook van het geldgebrek dat een ambitieus OV-beleid steeds de pas afsnijdt of dreigt af te snijden, ook zelf gecreëerd. Door af te zien van de indexering van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting zijn autobezitters bevoordeeld, en de eigenaren van zware auto's meer dan bezitters van lichtere voertuigen. Dat is toch een wrange situatie: een provinciebestuur dat op die manier afziet van miljoenen, terwijl het OV schreeuwt om meer investeringen. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan het dossier Hoogwaardig Openbaar Vervoer waarin we kampen met grote financiële problemen. Dat is een grote gemiste kans. We zitten in het laatste jaar van deze bestuursperiode en de tijd waarin het beleid in

balans gebracht kan worden door de coalitiepartijen die wat minder van de auto en het asfalt zijn wordt krappere.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Tsoutsanis. We kijken met veel belangstelling naar uw pilots.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voorzitter! Ik zet hier voor mijn neus wat speelgoed als focus! Een autobus en een autootje. En dat doe ik om zichtbaar te maken waar de VVD de modal shift als een doelstelling voor de pilot zag. Voor ons liggen de resultaten van de monitoring van GOV2. Het lijkt een heel simpel Statenvoorstel. Daar nemen we dan kennis van en we besluiten ertoe met elkaar. Maar daar kan het niet bij blijven. Er komt een periode na de pilots. Die lopen bij 1 juli af. Daarna moet er wat gebeuren. De reiziger moet dat weten. De beschrijving in het agendapunt luidt ook dat de succesfactoren van beide pilots betrokken zouden moeten worden bij het toekomstige regionale tarievenbeleid. Dan wordt het weer complex. Dan wordt het heel erg ingewikkeld. Aan de ene kant is er de afloop van de pilots. Wat we er ook van vinden, de tariefstelling eindigt per 1 juli. Aan de andere kant is er de start van nieuwe regionale tarieven. En dat houdt weer verband met OV-chipkaart. Hoe ingewikkeld kunnen we het niet maken, want de chipkaart is per 1 juli nog niet volledig operationeel. Dat kan nog wel een half tot een jaar duren.

Ik wil er graag namens mijn fractie op ingaan maar eerst een terugblik op de totstandkoming van de pilots. Daar hebben we als Staten heel veel energie in gestoken. Er werd politiek breed heel diep ingegaan op de gratis OV-mogelijkheid in Brabant. De VVD is daar steeds duidelijk in geweest. Gratis bestaat niet, goedkope tarieven kunnen, maar het is dan de vraag als je in de toekomst de OV chipkaart realiseert, of je aan de tariefknoppen kunt draaien want per saldo hebben wij een systeem van zones en tijd en de OV chipkaart gaat per kilometer. De vraag is waar de nadruk lag. Laat ik het even namens de VVD duidelijk maken: bij ons ging het inderdaad erom

de congestieproblematiek te verminderen en ervoor te zorgen dat we veel meer reizigers in dit vervoermiddel hier voor mij krijgen. Als ik wijs van het autootje naar de bus hoef ik dat ingewikkelde Engelse woord niet meer te gebruiken. Laat die automobilist die zo vrolijk zit te kijken naar die bus en zich afvraagt of hij of zij er al of niet in zal gaan, zich door dat lage tarief daar naartoe leiden? In die auto's zit namelijk een potentiële groep die een forse toename van het aantal reizigers zou kunnen betekenen. Dat zien we bijvoorbeeld ook in de trein. Ik ervaar het dagelijks. Ik laat me verleiden, ik laat mijn auto staan en reis gewoon dagelijks met de trein. Dat is een echte verplaatsing van het ene vervoermiddel naar het andere.

Laat ik dan nu maar kijken naar de afloop van de pilots. Wat zijn daarvan nu de effecten geweest. Van GOV1 hebben we daarvan al wat kunnen meemaken in een eerdere instantie. De groep onder 12 jaar was niet echt relevant. De groep van 65+ was dat weliswaar wel maar eigenlijk moet het voor diegenen die als indicator de maatschappelijke participatie zo hoog hebben zitten, een teleurstelling zijn geweest want het criterium, meedoen met de sociale en culturele activiteiten in samenlevingsverband en niet de individuele activiteiten die je zelf kunt doen, heeft die impuls niet gekregen. Dat valt ons daarin op. Ook bleek er voor potentiële nieuwe reizigers, dus vanuit de auto in de bus, ook niet echt een motivatie te zijn. Het ging er met name om dat mensen in de daluren, de bestaande reizigers, meer met de bus zouden gaan.

De heer *Erciyas* (SP): Volgens mij hebben wij niet bij de start van de pilot de indicatie maatschappelijke participatie gedefinieerd op de manier zoals u zojuist deed. Er is een algemene definitie van maatschappelijke participatie genoemd. U ziet ook in de cijfers dat de recreatieve en educatieve activiteiten zijn toegenomen dankzij de pilots. Wat was uw verwachtingspatroon? Had u verwacht dat door de GOV1-pilots mensen langer zouden doorwerken tot hun 67e omdat het OV goedkoper is? Welk maatschappelijk participatie effect had u dan verwacht?

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): U sprak net zelf over het terugdringen van eenzaamheid. Laten we er ook maar helder over zijn dat wij cijfers anders uitleggen. Daarom heb ik dit aanschouwelijke speelgoed ook meegebracht om te laten zien waar ons accent ligt. We hebben die discussie in de commissie ook gevoerd. U zei dat het bestrijden van eenzaamheid een indicator zou zijn en verminderd zou zijn door deze pilots met goedkoper openbaar vervoer. Wij hadden als de VVD die verwachting niet. Wij vinden ook niet dat het buskaartje daarvoor zou zijn. Wij hadden inderdaad in de beschrijving die ervoor werd gegeven verwacht dat de samenlevingsdeelname meer uit de verf zou komen dan het individueel gaan winkelen, familiebezoek enzovoorts. Dat kan allemaal maar onze verwachting was inderdaad meer deelname aan verenigingsleven en dergelijke. Dat is maatschappelijke participatie. Sport is daar ook een heel aardig deel van. Je kunt rustig ook met de bus naar je vereniging gaan.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Dat verhaal hadden wij echt in gedachten. Dat is een ander accent dan het uwe.

Ik vind de vraag die de heer *Erciyas* stelt toch wel interessant. U zegt dat als mensen andere doelen hadden opgegeven zoals sportverenigingen, de pilot in uw ogen meer geslaagd was geweest. Belangrijker nog, ik ben wel benieuwd bij welk percentage van de modal shift het voor de VVD een geslaagde pilot zou zijn. Wanneer zou u tevreden zijn geweest?

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Dat is precies wat hier staat. Dat is de congestieproblematiek, dat zijn de doorstroomtijden van auto's, dat zijn de fileverhalen, dat zijn de opstoppen. Het is hetzelfde verhaal als iemand alleen in zijn auto zit en in de file staat. Door te poolen zou zo'n auto misschien wel vier mensen kunnen vervoeren. Wij hebben inderdaad ingezet op de congestieproblematiek.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): uw nadruk ligt voornamelijk op de congestieproblematiek.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Dat heb ik ook altijd gezegd. Daar zijn we altijd erg open over geweest bij het begin van de pilot.

De heer *Erciyas* (SP): Dan komt bij mij toch wel de vraag op waarom u bent gaan piloten. Aan het begin van de pilots was al duidelijk dat de pilots met deze opzet, zeker de GOV1 pilot die maar op een heel beperkte doelgroep was gericht, 10% van de reizigers zoals we hebben begrepen, maar een heel gering of geen effect zouden hebben op de congestie en de emissiereductie. Landelijke onderzoeken hebben dat ook al lang aangetoond. Waarom bent u dan überhaupt aan deze pilot begonnen? Dat kon toch ook alleen maar falen?

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Die landelijke studies waren van een wat latere orde. Het is toch hoop doet leven. Je weet nooit hoe de Brabantse burger zich vergeleken met de Groningse burger organiseert als 65-plusser.

De heer *Erciyas* (SP): Dat vind ik vanuit de optiek van de VVD nogal een verspilling.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Dat ben ik niet met u eens.

De *voorzitter*: Vervolgt u uw betoog. Ik breng de leden in herinnering dat wij een debat hebben waarmee wij proberen kaderstellend deze resultaten van die pilots te duiden om straks wat richtinggevende signalen over de tarieven te kunnen geven. Het is niet de bedoeling de discussie uit de commissie te herhalen.

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergh* (CDA): Ter aanvulling van wat zo-even werd gezegd, voor het CDA was van belang dat het ministerie van Verkeer en Waterstaat een criterium heeft gesteld van 3% wil het een geslaagde pilot zijn als het gaat om verschuiving in de modal shift. Ik vroeg mij af of u ook op die manier daarnaar gekeken heeft en dat kan onderschrijven.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): je kunt op allerlei manieren naar de cijfers kijken je kunt 0,4

ook afronden naar beneden of naar boven. Dat soort dingen is allemaal analoog aan de cijfers. Wij hebben meer gekeken naar de beschrijvingen uit al die rapporten.

De algemene conclusie van de fractie van de VVD is dat bij de verschillende criteria toch teleurstellend wordt gescoord in die zin dat de pilots gelet op de doelstelling van echte reizigersgroei niet echt geslaagd zijn.

De vraag is dan ook hoe wij staan ten opzichte van de start met de nieuwe tarieven. De prijs blijkt dus wat de VVD betreft niet het unieke instrument te zijn om groei van het aantal reizigers te realiseren. Kwaliteit wel. In het zoeken naar een goede prijs/kwaliteitverhouding in de periode na de GOV's kunnen de lessen van de GOV-pilots betrokken worden. De VVD stelt het buitengewoon op prijs dat het Reizigersoverleg Brabant daarbij zeer behulpzaam is geweest, afgezien van alle ambtenaren die alle reken-technische en boekhoudkundige situaties richting de €28,4 miljoen hebben geschetst. Het Reizigersoverleg heeft heel overzichtelijk in lijn gebracht wat je vanuit die GOV1 en die GOV2 richting de toekomst zou moeten brengen, zelfs in het verhaal van de overbruggingsperiode naar de definitieve periode met de OV chipkaart die per 1 juli nog niet helemaal operationeel is. Er gelden voor de OV chipkaart allerlei landelijke uitgangspunten die we dan ook meenemen. Het zwaarst weegt echter voor de VVD dat het gaat om opbrengstneutraliteit. Binnen dat uitgangspunt en goed kijkend naar het advies van het Reizigersoverleg hebben wij in de zo-even ingediende gezamenlijke motie van CDA, PvdA en VVD datgene neergelegd wat wij van belang vinden voor de Brabantse tarieven. Daarin staan de richtinggevende uitspraken die wij GS bij het vaststellen van de tarieven willen meegeven. Ik verwijs maar naar de motie, niet alleen vanwege de factor tijd maar ook om te voorkomen dat we in herhalingen vervallen. De rode draad is, houdt het simpel voor de reiziger. Zorg dat je het kunt uitleggen. Het is ook zo geformuleerd dat GS nog wel variabelen vinden om daar waar wij, CDA, PvdA en VVD, met elkaar verdere wensen hebben geuit, knoppen te vinden waarmee wij richting

opbrengstneutraliteit kunnen blijven gaan. Ik noem bijvoorbeeld het vastrecht dat daarbij een variabele zou kunnen zijn.

Verder is er nog een operationele motie namens ons allen maar die spreekt voor zichzelf.

Tot slot heeft de VVD nog twee aandachtspunten. De VVD wil graag haar zorg uitspreken over de afstemming met de SRE van dit dossier. Met het dossier van openbaar vervoer zijn wij hier niet erg gelukkig mee. De Brabantse reiziger begrijpt hier toch niets van. Dat vinden wij hier met elkaar allemaal; hij is er ook niet mee gediend. De stukken wekken echter de indruk dat wij wel zodanig richting SRE hebben gekeken dat wij dat volgen. Ik noem even die 20% korting. U ziet in de motie dat wij uitgaan van graag 40% om het voor de busreiziger net zo helder te maken als de korting die hij bij de NS ook krijgt. Dat houdt het ook simpel. Maar die zorg hebben wij wel. Wij gaan voor die samenhang met die 40% en dan willen wij dus ook niet geleid worden richting 20%. Bovendien, ik vind ook dat we ons moeten realiseren dat we bij de pilots heel zorgvuldig met de SRE zijn omgegaan door vanuit de autonome middelen terug te ploegen waar de Brabantse reiziger er recht op had. Als je dan hoort dat pilots van gratis openbaar vervoer in een stad als Eindhoven vol schwing doorgaan dan kan ik het in Breda niet helemaal uitleggen hoe dat allemaal werkt. Wij zijn toch wel dat ene Brabant, dus wij hopen – en dat is het enige wat de VVD kan uitspreken – op betere tijden waarin de provincie als kerntaak OV heeft en dit voor alle reizigers in Brabant.

Voorzitter. Daarop aansluitend mijn volgende aandachtspunt: de communicatie naar de reizigers. De VVD verzoekt GS helder en begrijpelijk de Brabantse reiziger te informeren over de afloop van de pilots, over de resultaten daarvan, over de noodzaak van nieuwe tarieven, over de overbruggingsperiode, over de definitieve periode, want het is zo complex dat je dat echt heel helder in hapklare brokken moet uitleggen. Op de provinciale website staat al prominent dat wij vandaag hier in de Staten over de tarieven van de buskaartjes gaan praten terwijl GS het bevoegd gezag zijn om tarieven vast te stellen, maar wij wel

over die pilots gaan. Het artikel suggereert dat die goedkope tarieven worden doorgezet naar de reguliere tarieven maar er is niemand die die website leest en denkt en bedenkt er de stukken eens op na te kijken want als je die leest zie je heel andere verhalen dan over goedkopere tarieven. Dan hebben we toch de behoefte tegen GS te zeggen deze GOV-les ook mee te nemen in het kader van de communicatie, want de Brabantse reiziger heeft recht op heldere en simpele communicatie.

Mevrouw Gounou (PvdA): Voorzitter! Eigenlijk had ik nu in een warme bus in Marakech moeten zitten maar helaas, zoals de een door IJsland zijn spaarcenten verliest, verlies ik door de vulkaanuitbarsting mijn vakantie. Desalniettemin ben ik toch erg blij dat ik hier nu in uw midden sta en dit onderwerp dat toch een van de belangrijkste is in het dossier van het openbaar vervoer met u kan behandelen en afronden. Zoals velen weten ben ik erg nauw bij dit onderwerp betrokken geweest en zo ook mijn fractie. De GOV-pilots zoals in EMG-termen de proeven met lagere tarieven worden genoemd, zijn twee jaar geleden gestart om uit te vinden wat de impact van standaard lagere tarifiering op het OV gebruik is. Het idee hierachter was dat door gemak en eenvoud, ofwel een eenvoudiger lagere prijs van het OV, meer mensen gebruik zouden maken van de bussen en geleidelijk aan hun auto zouden laten staan. Daarnaast zouden de pilots ook effect moeten hebben op de vermindering van de uitstoot van schadelijke gassen, zouden ze files tegen te gaan, de bereikbaarheid verbeteren en last but not least ook de maatschappelijke participatie verhogen. Deze doelen zijn uiteindelijk ook de indicatoren geworden voor de evaluatie. Op de eerste drie punten waren de verwachtingen niet al te hooggespannen. De heer Erciyas refereerde er ook al aan. Dat is helaas ook uitgekomen. Er is gescoord conform verwachting en misschien op sommige punten ook lager dan de verwachting. Dat vinden wij als fractie erg jammer ook met name omdat de modal shift erg laag is gebleven en de Brabander door het goedkoper openbaar vervoer niet verleid is zijn auto te laten staan.

Waar de pilots wel nadrukkelijk in geslaagd zijn is het aantrekken van meer reizigers. Interessanter nog is dat de meeste reizen in de daluren plaatsvonden. Voor mijn fractie valt daaruit te concluderen dat door een scherpe en goedkopere tarifiering in de daluren meer mensen bereid zijn om gebruik te maken van de bus. Als we alle resultaten van de pilots overzien is het heel erg moeilijk om simpelweg te zeggen dat het is gelukt of compleet is mislukt. Voor mijn fractie is duidelijk dat hoe je de resultaten ook interpreteert, belangrijke leerpunten uit de pilots gehaald kunnen worden. Zo is de modal shift weliswaar niet gerealiseerd, zijn de files niet bestreden maar zien we wel dat een Pieter of een Ans elkaar vaker zijn gaan opzoeken, dat Eva en Gerrit vaker hun verzorgingshuis uitkomen. Dat zijn toch doelen die onder de maatschappelijke participatie vallen.

Belangrijker nog is dat wij zien dat de bussen in de daluren voller zijn dan in het tijdperk vóór de GOV-pilots. Wij willen immers allemaal voorkomen dat de Provincie voor lege bussen gaat en blijft betalen. Dan kiest de PvdA nadrukkelijk voor slimmer en goedkoper beprijzen van het OV in deze daluren!

Met deze leerpunten in het achterhoofd ben ik erg blij dat de gedeputeerde ons als Staten de ruimte geeft om GS op een integraal moment belangrijke conclusies mee te kunnen geven voor de toekomstige OV-tarifiering. Wij zijn ons ervan bewust dat in de toekomst gemak en eenvoud nog steeds centraal dienen te staan en dat de reiziger met het eindigen van de pilots op 1 juli behoefte heeft aan een duidelijke boodschap. Daarnaast hebben wij als Staten het dilemma dat we momenteel in een moeilijke tijd zitten met negatieve financiële implicaties, waardoor opbrengstenneutraliteit in een toch wel onzekere toekomst centraal staat. Dat geldt ook voor de Partij van de Arbeid.

Om terug te komen op de leerpunten, hebben we samen met het CDA en de VVD de volgende bouwstenen in een motie verwoord. Ik wil daarop kort ingaan. Dat betreft allereerst het dalurenkaartje van €3, dat was zowel in het tijdperk vóór als tijdens de pilots een van de meest succesvol en herkenbare producten. Het zou

daarom zonde zijn als in de definitieve variant dit product helemaal zou vervallen. Dat geldt des te meer omdat dit product in het SRE gehandhaafd blijft en het ROB hierover ook heeft geadviseerd. Wij pleiten evenals de SP voor een dalurenkorting à la NS. Wij menen dat daarmee het reizen in daluren aantrekkelijker gemaakt kan worden.

Wij spreken ons uit voor een herkenbaar goedkoper aftopabonnement voor iedereen. Onze visie hierachter is dat wanneer iemand eenmaal een goedkoop abonnement heeft aangeschaft, het verleidelijk wordt om het ook op andere momenten te gebruiken.

Tot slot voorzitter. Behalve beprijzing is kwaliteit absoluut een doorslaggevende factor. Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan het basisvoorzieningsniveau. Vandaag geven wij het signaal dat wij de versterkingsafspraken willen nakomen.

Voor mijn fractie is het OV-verhaal dan ook altijd een "en-en"-verhaal geweest, waarbij zowel kwaliteit als een goede beprijzing van het openbaar vervoer centraal staan. Wij denken dat daaraan voldaan wordt met deze drie bouwstenen, te weten: het dagkaartje, de 40% dalurenkorting en het goedkope abonnement. Alleen het cement ontbreekt nog. Wat ons betreft is dat cement goede communicatie, waarbij gemak en eenvoud de boventoon dienen te voeren opdat de Brabander weet wat hij vanaf 1 juli kan verwachten.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de ambtenaren voor het vele werk dat zij verricht hebben en voor alle doorrekeningen die zij hebben gedaan. Al het papier dat wij ontvingen, maakte de zaak voor ons niet altijd duidelijker, maar wij hopen uiteindelijk tot een goed resultaat te komen. Wij zijn van mening dat de pilots tot het verwachte effect hebben geleid. Wij hadden bepaalde criteria vastgesteld en daaraan hebben zij voldaan. Wij wisten vooraf dat op bepaalde punten de verwachtingen niet hoog gespannen waren en de pilots hebben dat bevestigd. Het aantal reizigers was echter wel groter dan verwacht, met name in de daluren. Ik sluit mij aan bij de opmerking van de woordvoerder van de PvdA dat een goedkoop tarief veel reizigers aantrekt.

Het feit dat de communicatie vanuit het Provinciehuis met name in het begin heel beperkt was en het feit dat in de SRE andere tarieven gelden, maakten het voor de reizigers niet gemakkelijker. Ik sluit mij aan bij de opmerkingen dat in de toekomst gestreefd moet worden naar een gelijk tarief in heel Brabant.

Wij staan nu voor het vervolg van de pilots. Voor ons staat daarbij een drieslag in het openbaar vervoer voorop:

- een goede, betrouwbare en frequente dienstregeling, zowel voor het reguliere als voor het hoogwaardige openbaar vervoer;
- bushaltes moeten goed en bereikbaar zijn voor alle bevolkingsgroepen;
- het moet voor iedereen betaalbaar zijn, dus ook voor mensen die minder te besteden hebben.

Opbrengstneutraliteit is voor ons niet het uitgangspunt. Wij zien busvervoer als onderdeel van de totale mobiliteit, van de investeringen die wij plegen in asfalt en van de opbrengsten van de motorrijtuigenbelasting. Als wij in het kader van de takendiscussie gaan kijken naar het beschikbare geld, mogen de uitgaven voor openbaar vervoer van ons best sectoroverschrijdend zijn.

Er moet nu een vervolg komen en ook wij willen een dalurenkorting van 40%. Wij zijn het niet eens met de introductie van een vastrecht van €5 om in de daluren van die korting gebruik te kunnen maken. Die drempel van €5 ontmoedigt alleen maar om daarvan gebruik te maken, terwijl wij dan juist de mensen in de bus willen krijgen.

Wij vinden het belangrijk dat er een dagkaartje komt.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Voorzitter! De heer Martens heeft natuurlijk in de stukken gelezen dat het vastrecht €2,3 mln. oplevert. Ik heb hem ook horen zeggen dat het voor zijn fractie niet kostenneutraal hoeft te geschieden. Ik ben benieuwd waar die €2,3 mln. dan wel vandaan moeten komen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Als ik goed geïnformeerd bent, steekt de provincie uit de autonome middelen ongeveer €108 mln. in het totale openbaar vervoer. Daarvan gaat ongeveer

€30 mln. hierheen. Wij denken dat het mogelijk is uit die €108 mln. €2,3 mln. uit te halen en die hiervoor te bestemmen.

De *voorzitter*: Mijnheer Martens, rondt u af.

De heer *Martens* (GroenLinks): Wij stellen voor om de doelgroep 12- en 65+ uit GOV1 uit te breiden naar 18- en 65+, zodat ook de scholieren gebruik kunnen maken van de complete korting.

Ook wij zijn voor een aftopmaandabonnement. Wij vinden €50 hiervoor echt het maximum en willen het liever nog iets goedkoper.

Voorzitter. Wij zijn voor goed openbaar vervoer, gemak en eenvoud voor de reiziger moeten daarbij vooropstaan. Wij zien grote mogelijkheden om meer reizigers frequenter gebruik te laten maken van het openbaar vervoer.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik moest denken aan de mobiliteitstafel die de provincie georganiseerd heeft over het openbaar vervoer. Toen werd de OV-infrastructuur vergeleken met een bakelite telefoon. Volgens mij gebruikt u die term zelf. U hebt de keuze, als het maar zwart is. Een belangrijk speerpunt bij die bijeenkomst was een betere aansluiting van het busvervoer op de behoefte van de Brabanders. Er werd toen zeer treffend opgemerkt dat de overheid het openbaar vervoer moet inrichten ten dienste van nieuwe mobiliteitsstijlen. Daarin past geen bus die na 18.00 uur niet meer rijdt of een bus die de mensen niet brengt naar een locatie waar zij willen zijn. Daarin past ook geen tariefsysteem waarbij men voor één reis drie kaartjes nodig heeft. Daarin past wel een OV-systeem dat een reëel alternatief biedt voor de auto. Ik denk daarbij ook aan het vervoer over water en aan de trein. Daar moet beleid op gemaakt worden. Ik vind het jammer dat mevrouw Tsoutsanis haar fietsje niet heeft meegenomen.

De doelstelling van de pilots GOV was om meer reizigers in de bus te krijgen. Dat is een goed streven en dat onderschrijven wij. Het is wel de vraag of dit met alleen een prijsbeleid gerealiseerd kan worden. Landelijk onderzoek en de vele pilots die in de rest van Nederland hebben plaats-

gevonden, hebben al uitgewezen dat dit niet de beste manier is. Het beeld dat uit de pilots van Brabant naar voren komt, wijkt eigenlijk helemaal niet af van het algemene beeld in Nederland. Wij wisten dat eigenlijk al en dat wordt nog eens bevestigd. Alleen is het misschien een heel dure bevestiging geweest van deze hypothese.

De uitkomsten van de pilots bevestigen dat met name gemak, comfort en betrouwbaarheid elementen zijn waarvan de keuze van de reiziger voor een bepaalde mobiliteitsvorm afhangt. Juist de ambitie om de keuzereiziger in het OV te krijgen was ook voor onze fractie een van de grootste doelstellingen. Hier ligt voor de provincie ook voor de toekomst de grootste uitdaging.

Voorzitter. Een voortzetting van de pilots vinden wij ongewenst. Zoals de Staten inmiddels weten, maken wij voor één onderdeel een uitzondering: de maandkaart van €27 voor mbo-scholieren van 16 en 17 jaar willen wij graag continueren. Wij doen dat niet zozeer vanuit een OV-visie maar vanuit de stelling dat Brabantse scholieren niet belemmerd moeten worden in hun schoolkeuze. De forse tarieven vanwege de grote reisafstanden die moeten worden afgelegd, zijn voor veel gezinnen niet op te brengen. Daardoor worden scholieren belemmerd in hun schoolkeuze. Wij dienen hiervoor vandaag weer een motie in. Ik roep het college op om het voorbeeld van andere provincies te volgen die zich ook voor deze groep inzetten en het niet te laten bij een motie die ertoe oproept om dit punt aan te kaarten bij de Tweede Kamer: boter bij de vis!

Wij vragen ons af aan welke OV-visie wij de voorgestelde tarieven moeten toetsen. De huidige OV-visie is immers demissionair verklaard en wordt in december vervangen door een nieuwe visie. De resultaten van de pilots zouden juist de bouwstenen moeten vormen voor het nieuwe beleid en het daarbij horende prijskaartje. Pas dan kunnen wij echt een afweging maken of en hoeveel autonome middelen kunnen worden ingezet voor het OV, met name ook voor de verbetering van de kwaliteit. De huidige procesgang maakt die afweging vrijwel onmogelijk en resulteert in het feit dat de reizigers in Brabant in één jaar tijd geconfronteerd worden met vier tariefwijzigingen:

een pilottarief, een chipkaartovergangstarief, een definitief chipkaarttarief en straks een tarief gebaseerd op de nieuwe OV-visie. Ik krijg dat verhaal de burgers echt niet uitgelegd!

De invoering van de chipkaart had een mooi moment kunnen zijn om de omslag te maken naar een toekomstgerichte, flexibele en voor iedereen toegankelijk OV.

Wij steunen de ingediende moties die na heel veel gehakketak tot stand zijn gekomen. Totdat de OV-visie is vastgesteld, zijn het prima kaders waarbinnen gewerkt kan worden. Er is echter weinig visie. Dat betekent dat er een hoop werk aan de winkel is en dat wij als een speer aan de gang moeten om die visie te ontwikkelen en te werken aan mobiliteitsstijlen die de Brabantse burger daadwerkelijk bedienen.

De *voorzitter*: Door de leden Vreugdenhil, mw. Jetten, mw. Lestrade-Brouwer en Martens wordt de volgende motie ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 april 2010;

gehoord de beraadslaging resultaten pilot goedkoop OV en tariefstelling OV;

overwegende dat:

- *Brabantse MBO scholieren van 16 en 17 jaar niet de beschikking hebben over een OV-jaarkaart;*
- *een groot aantal MBO scholieren daarmee beperkt wordt in zijn schoolkeus;*
- *met de invoering van de chipkaart en de vaststelling van de tarieven de provincie de mogelijkheid heeft om tot verlenging van het maandabonnement van €27 voor deze scholieren over te gaan;*

verzoeken het college:

- *het maandabonnement van €27 voor 16- en 17-jarige MBO scholieren bij de invoering van de OV-chipkaart te continueren,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M15.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Met deze twee pilots is gescoord conform de verwachtingen. Er is geen verbetering van de luchtkwaliteit

geconstateerd en er zijn ook niet minder files gekomen. Er was wel sprake van een groei van 10% van het aantal reizigers, met name in pilot 1. Wij vinden dat winst, zelfs als het maar een beetje is. Daarom zijn wij voor het continueren van de dalurenkorting van 40%. Wij zullen dat zeker steunen.

De woordvoerder van de fractie van de SP zei het al, er moet een tweesporenbeleid gevoerd worden. Er moet niet alleen ingezet worden op prijs, hoewel dat heel belangrijk is, maar vooral ook op kwaliteit. Het is én én. Het is het begin. Er is gesproken over fijnmazigheid van het netwerk, over basisvoorzieningen etc. Ik verwijs naar het succes van de snelbusverbinding tussen Breda en Utrecht. Ik ben voorstander van meer van dergelijke verbindingen met opstapmogelijkheden aan de rand van de steden. Dan krijgt iemand die normaal met de auto rijdt, zin om in zo'n bus te stappen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik ben blij dat mevrouw Verstappen de interliner tussen Breda en Utrecht noemt. Dat geeft mij de kans op in te gaan op de kosten daarvan. Nu kost een rit €6, maar dat gaat na invoering €20 kosten. Wij hebben daarover gesproken in de commissie. Misschien kan de gedeputeerde daarop ingaan in haar antwoord?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De interliner biedt mogelijkheden om autorijders in de bus te krijgen. Comfort heeft voor mij vooral te maken met het feit dat ik niet een halfuur op een bus moet wachten, maar dat ik weet dat er tijdens de spits iedere tien minuten een bus vertrekt.

Het is inderdaad een tweesporenbeleid. Meer mensen in het openbaar vervoer; dat is gewoon grote winst!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik zeg tegen de SP dat wij geen asfaltpartij zijn, maar desondanks zijn wij niet enthousiast over de resultaten. Ik zag op twitter dat er opmerkingen van die strekking gemaakt worden over het CDA en de VVD. Ik vind de pilots niet teleurstellend, zij hebben opgebracht wat ik ervan verwachtte. Dat is

op sommige gebieden niet zo heel veel.

Ik wil graag de ambtenaren danken voor hun ondersteuning bij dit dossier. Wij hebben het hen erg lastig gemaakt door onze wel zeer diepgaande bemoeienis met de tarieven en alles wat daarmee samenhangt.

Het busverhaal is eigenlijk maar een element van mobiliteit. Wij denken zo langzamerhand dat mobiliteit een soort grondrecht is. Het staat niet in de Grondwet, maar wij vinden wel dat iedereen het recht heeft om te bewegen. Wij moeten daar dus iets mee.

Ik zou in het kader van de OV-visie die later aan de orde komt, uitgebreider hierop willen ingaan en daarop onze opvattingen verwoorden over de wijze waarop mensen zich voortbewegen en vooral in andere voertuigen dan de auto.

Duidelijk is dat de infrastructuur in Brabant niet leidt tot intensief gebruik van OV. Waarom nemen wij geen bus of ander openbaar vervoer? Omdat het nog steeds gemakkelijker is om met de auto te gaan. In Amsterdam kijk je wel uit de auto te pakken. Als je op de grachten moet zijn, pak je echt wel de tram en zorg je ervoor dat je niet klem komt te zitten met je auto. Eindhoven bijvoorbeeld is gewoon gemaakt om daar met de auto te rijden: brede wegen, brede parkeerplaatsen, etc. De infrastructuur moet het de mensen moeilijk maken om met de auto te gaan, anders laten zij die niet staan. De enige wijze waarop het gebruik van het OV verbeterd kan worden, is om de verleiding daartoe te vergroten. Hier rijden de meest luxueuze bussen maar de mensen willen er niet in, terwijl zij heel enthousiast vertellen hoe zij op vakantie in Zuid-Amerika samen met kippen, varkens en wat al niet meer in de bus hebben gezeten. Ik vind dat heel vreemd.

Wij gaan mee met het idee van het ROB over de tarifiering. De desbetreffende motie zullen wij steunen. Tegen de tijd dat de visie aan de orde is, komen wij met andere verhalen en zullen wij aangeven welke beeld wij van een en ander hebben. Ik zeg nogmaals tegen de SP dat wij absoluut voorstander zijn van openbaar vervoer, maar het moet vernieuwend en aantrekkelijk zijn en zich niet beperken tot de bus. Dat werkt op de duur niet.

Het pleidooi om te investeren in infrastructuur voor mobiliteit ondersteunen wij van harte, met name als het gaat om innovatie. Er zitten bijvoorbeeld grote mogelijkheden in automotive.

Wij ondersteunen ook het principe van opbrengstneutraliteit. Wat ons betreft gaat er geen autonoom geld van de provincie naar bijvoorbeeld de kaartjes.

De motie die zojuist door de heer Vreugdenhil van de ChristenUnie is ingebracht, is mede namens ons en de Brabantse Partij ingediend. Ook wij vinden het van groot belang dat scholieren naar de school van hun keuze kunnen gaan en een opleiding kunnen volgen om de Brabantse economie te versterken.

De andere punten breng ik in bij de bespreking van de OV-visie.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! Vandaag staan wij stil bij de evaluatie van de GOV-pilots. Deze pilots zijn van groot belang geweest voor u als Provinciale Staten, voor de provincie als concessiehouder, voor de Brabanders, voor het ROB en het SRE. Voor deze pilots heeft de provincie autonome middelen aangewend: meer dan €20 mln. Deze pilots lopen door tot 1 juli en moeten dus nu langs de meetlat worden gelegd en geëvalueerd worden.

Dat lijkt heel overzichtelijk maar het college moet tegelijkertijd vastleggen hoe in het postpilottijdperk binnen de reguliere financiële kaders de kaartverkoop en de tarifiering ingericht worden. Om de reiziger zo goed mogelijk te bedienen, moet daarbij rekening gehouden worden met de specifieke eigenschappen van de OV-chipkaart die eveneens ingevoerd moet worden. Immers, de op tijdszones gebaseerde beprijzing vervalt, daarvoor in de plaats komt een beprijzing op basis van kilometers.

Zo ontstond er een complex geheel en zullen wij vandaag in PS en binnenkort GS daarover uitsluitsel moeten geven zodat de reiziger weet waaraan hij toe is na 1 juli. De afgelopen weken is door een aantal Statenleden keihard gewerkt. Wij hebben de gestelde vragen zoveel mogelijk beantwoord. De vragen waren niet gericht op de vaststelling van de resultaten van de GOV-pilots

maar op de conceptvoorstellen van het college met betrekking tot de tarifiering. Wij hebben onze wensen kenbaar gemaakt en aangegeven hoe wij tot die voorstellen zijn gekomen en de Staten hebben hun eigen wensen in beeld gebracht. Ik ben heel blij dat het ROB de voorstellen van het college van een advies heeft voorzien. Ik wil het ROB daarvoor hartelijk danken. Er zitten enkele leden op de tribune om de discussie te volgen; dank daarvoor.

Voor de duidelijkheid noem ik nog even de uitgangspunten die het college heeft gehanteerd bij de evaluatie van de pilots. Allereerst is dat opbrengstneutraliteit. Wij hebben gekeken naar een voorstel voor een kortingstarief voor jongeren tot 18 jaar. Wij hebben gekeken naar aftopabonnement waarbij wij mensen die meer dan 50 km reizen een korting hebben gegeven. Wij hebben ons ook laten leiden door het feit dat er meer reizigers zijn gekomen vanwege de dalurenkorting. Dat laatste bleek met name in GOV1.

Het is heel belangrijk dat mensen gebruik kunnen maken van de bus, maar in Brabant gebruikt slechts 2% van de bevolking elke dag de bus. Als wij dat omzetten, gaat het om een zeer kleine groep reizigers. Voor die mensen is het natuurlijk heel belangrijk dat zij voor een goede prijs gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Wij hebben dat ook meegenomen in onze voorstellen.

De heer *Erciyas* (SP): Mevrouw Jacobs, nu breekt mijn klomp. Volgens mij hebben wij deze pilots nu juist gedaan om het aandeel van het busvervoer en het gebruik van het OV te vergroten. Door dit percentage te noemen, plaatst u het gebruik in een heel marginale hoek. Ik vind dat absoluut niet passen in de uitspraken van de Staten, namelijk investeren en vooruit met het openbaar vervoer. U bagatelliseert het busgebruik.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! De heer Erciyas verbindt een verkeerde conclusie aan mijn opmerkingen. Ik wil aangegeven dat wij als college een zorgvuldige weging moeten maken. Dat is ook gebeurd. Wij hebben voor die doelgroep extra kaders gesteld. Wij stellen een korting van 20%

voor en de heer Erciyas 40%. Natuurlijk kan hij daarbij een kritische kanttekening zetten, maar wij moeten wel duidelijk zijn waarover het gaat. Ik wil het absoluut niet bagatelliseren. Wij zoeken naar mogelijkheden om het openbaar vervoer beter te laten benutten op verschillende uren van de dag. Mevrouw Lestrade heeft gesproken over de OV-visie. Dat traject komt later in het jaar aan de orde. Wij zijn nu bezig met tariefstelling binnen de vastliggende kaders. Dat moet duidelijk zijn. Ik hoop dat de heer Erciyas en ik elkaar nu goed begrijpen, want het zou vervelend zijn als daarover een misverstand ontstaat.

Verder hebben wij gekeken naar een dalurenkaartje. Wij hebben gekeken of wij de impulsieve reiziger iets bijzonder zouden willen bieden. Ook daarover zijn zowel door de Staten als door het ROB opmerkingen gemaakt. Wij hebben ook gekeken naar die korting van 20% in de daluren. Wij hebben daarbij aangesloten bij het SRE. De heer Erciyas heeft gezegd dat de provincie in dezen ook leidend kan zijn en dat zijn fractie voorstander is van 40%. Dat zit ook in zijn motie verwerkt en daarop kom ik straks terug.

Zowel mevrouw Gounou als mevrouw Tsoutsanis spraken over het belang van goede communicatie om meer reizigers de bus in te krijgen. Wij hebben de Staten onlangs een communicatieplan toegezonden. Wij zullen dat met het oog op 1 juli in werking zetten.

Voorzitter. Zal ik maar meteen ingaan op de moties?

De *voorzitter*. Dat kan want zij zijn ondertussen uitgedeeld.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik weet uit welingelichte kringen dat er nog minimaal één motie wordt ingediend. Dat was de heer Erciyas in eerste termijn vergeten. Misschien is het goed om alle moties in samenhang te bespreken?

De *voorzitter*. Dat moet dan in de tweede termijn gebeuren. Dat betekent dat de gedeputeerde nu nog niet kan reageren op de moties die al beschikbaar zijn. Ik stel voor dat zij haar betoog afrondt, dat wij daarna een korte tweede termijn

houden en daarin alle moties meenemen. Wij moeten ook nog even naar het ontwerpbesluit kijken.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! Ik denk toch dat het goed is om even stil te staan bij de inhoud van de reeds ingediende moties. Dat bekort mijn betoog. Ik wil de fracties van VVD, CDA, PvdA en alle fracties die de moties steunen, danken voor hun inbreng en betrokkenheid bij het proces. Wij vinden het fijn dat zij de opbrengstneutraliteit ondersteunen en het ook belangrijk vinden om de tijdelijke en de definitieve variant zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Deze punten zijn voor het college zeer belangrijk. Verder hebben zij aangegeven dat het wezenlijk is dat er een helder, eenduidig tariefbeleid komt dat betrekking heeft op een zo groot mogelijk provinciaal oppervlak. Ook dat steunen wij.

Op punt 3 van de motie zal ik zo meteen nog terugkomen.

Ik dank mevrouw Paulides voor de versterkingsafspraken die ze inbracht. Het gaat niet alleen om Veolia maar ook om Arriva. Wij onderschrijven de wens te komen tot goede afspraken over plaatsen in de bus vanaf 1 juli 2010. Wij zijn daarover met de vervoerders al in gesprek en we trachten binnen de financiële ruimte tot passende afspraken te komen. U hebt al aangegeven dat u denkt aan een budget maar ik moet daarbij de kanttekening maken dat dat budget ook moet worden benut voor andere kwalitatieve slagen. Ik noem als voorbeeld de bereikbaarheid van het ziekenhuis in Den Bosch; daar moeten lijnen voor worden verlegd. Ik kijk ook even naar de SP. Over Mariaoord zijn vragen gesteld. Ook daarvoor moeten oplossingen worden gezocht en daar moeten we middelen voor hebben. Het betekent dat we steeds moeten passen en meten. Dat zullen we heel zorgvuldig doen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! De kwestie van de versterkingen wil ik nog eens extra onderstrepen. Daar heb ik ook vragen over gesteld. Onze ervaringen met het maken van afspraken en het nakomen van

afspraken met de busmaatschappijen zijn toch niet heel positief om het voorzichtig te formuleren. Ik wil u dus meegeven heel scherpe en concrete afspraken te maken want dit is een punt dat we in de toekomst heel nauwlettend zullen volgen omdat er veel klachten over zijn van met name busreizigers.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Dat kan ik mij voorstellen en dat lijkt mij ook goed.

Voorzitter. Ik denk dat ik de belangrijkste punten heb beantwoord.

De *voorzitter*: Ik zou de tweede termijn meteen willen laten aanvangen en ik wil beginnen met een opmerking over het voorliggende besluit. Het draagt nog de sporen van het proces waarin u met elkaar bezig bent geweest op basis van een duiding van de pilots om richtinggevende uitspraken te doen voor de nieuwe tarieven. Ik zal straks voorstellen om in plaats van de tekst van het besluit nu er geen meerderheid is om koste wat het kost de twee pilots voort te zetten zoals ze nu zijn, een ander accent te plaatsen. In lid twee wordt een begin gemaakt met het doen van uitspraken over de kaders, maar daarin voorzien eigenlijk de ingediende moties al. Als we straks aan het einde van uw tweede termijn kunnen vaststellen dat onverkorte voortzetting van de twee pilots niet aan de orde is, althans dat er geen meerderheid voor is, zouden we de twee moties kunnen beschouwen als het besluit dat u neemt om GS richtinggevende kaders te geven ter invulling van het tarieven-besluit. Dat geef ik u ter overweging mee. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Paulides.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Voorzitter! Ik zou u willen voorstellen eerst de heer Erciyas het woord te geven want die wil een motie indienen.

De *voorzitter*: Dat is een creatieve suggestie.

De heer *Erciyas* (SP): Voorzitter! Mijn excuses ik ben vergeten de moties in eerste termijn in te dienen.

De *voorzitter*: Ze vallen soms uit een mapje, soms

vergeten we ze, het kan allemaal gebeuren.

De heer *Erciyas* (SP): De eerste motie betreft de structurele invoering van het 30 cent tarief voor ouderen en kinderen. Ook als je de 40% dalkorting waar we voorstander van zijn en waar ik een breed draagvlak voor voel in de Staten, toepast kom je nog niet op het tarief van 30 cent. Dat is de reden waarom wij deze motie indienen.

Motie twee is voor ons een second best optie ten opzichte van de eerste motie. Die gaat over de invoering van een doelgroepabonnement voor ouderen en kinderen. We hebben met de GOV-pilot veel nieuwe reizigers aangetrokken. De reizigers zijn meer en langer gaan reizen. Wij willen deze doelgroep graag voor het OV behouden. De algemene abonnementen waarvoor hier pleidooien zijn gehouden, blijven qua bedrag financieel absoluut onaantrekkelijk voor deze doelgroep. Wij pleiten daarom voor een doelgroepabonnement van € 12 voor deze groep. Mijn laatste motie wijkt ietwat af van de motie van de coalitie en dat zit in het bedrag van een abonnement voor iedereen. Deze motie dienen wij samen in met GroenLinks. Wij pleiten voor een maximumbedrag van € 50 waarbij wij ook pleiten voor een dalkorting van 40% en handhaving van het daluren dagkaartje van drie euro.

De *voorzitter*: Door het lid Erciyas worden de volgende moties ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010,

overwegende dat:

- *het busgebruik onder ouderen en kinderen door de GOV1-pilot fors is gestegen;*
- *deze pilot nieuwe reizigers heeft laten kennismaken met het busvervoer en reizigers door de pilot meer en langer zijn gaan reizen;*
- *deze pilot de maatschappelijke participatie van de doelgroep heeft vergroot;*
- *bij beëindiging van de pilot GOV1 op 1 juli 2010 ouderen en kinderen zo veel mogelijk behouden moeten blijven voor het OV met lage tarieven;*
- *een algemeen abonnement financieel niet aantrekkelijk is voor deze groepen;*

- er relatief geringe kosten gemoeid zijn met de introductie van een doelgroepabonnement voor ouderen en kinderen;
- de eenduidigheid van het OV-productenaanbod geen nadeel ondervindt van een dergelijk abonnement omdat ouderen en kinderen algemeen geaccepteerd zijn als specifieke doelgroep;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- een apart abonnement te introduceren voor ouderen (65+) en kinderen (12-) voor € 12 per maand;
- met het SRE in overleg te treden om bovenstaand abonnement ook in het vervoersgebied van dit samenwerkingsverband mogelijk te maken."

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010,

overwegende dat:

- de verwachte effecten van de pilot GOV1 (12-minners en 65-plussers) grotendeels zijn gerealiseerd;
- het busgebruik onder deze doelgroep fors is gestegen;
- deze pilot de maatschappelijke participatie van de doelgroep heeft vergroot,

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- het plattarief van 30 cent (met indexeringsmogelijkheid) zoals toegepast in de pilot GOV1 structureel in te voeren voor 65-plussers en 12-minners;
- met het SRE in overleg te treden om bovenstaande ook in het vervoersgebied van dit samenwerkingsverband mogelijk te maken;

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nummers M16 en M17.

Door de leden Erciyas en Martens wordt de volgende motie ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 april 2010,

overwegende dat:

- een dalkorting van 40% (met jaarlijks vastrecht van €5) voor de reiziger meer herkenbaar is (NS);
- lege zitplaatsen tijdens de dal financieel aantrekkelijker worden met een korting van 40%;
- een dalkorting van 40% de stijging van de spitstarieven voor een gemiddelde reis door de introductie van de OV-chipkaart sterker compenseert;

- een algemeen abonnement van €50 het OV voor grotere groepen aantrekkelijk maakt;
- het dalurendagkaartje van €3 momenteel goed wordt verkocht,

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- een dalkorting van 40% te introduceren in plaats van een dalkorting van 20%;
 - een algemeen abonnement van maximaal €50 per maand te introduceren in plaats van een abonnement voor doelgroepen van €75;
 - het dalurendagkaartje van € 3 te handhaven;
- en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nummer M18.

Mevrouw Paulides-Ruitenber (CDA): Voorzitter! Ik zal reageren op de ingediende moties hoewel ik ze nog niet hebben gezien maar ik heb gewoon even meegeschreven. Over de motie van de ChristenUnie over het MBO hebben we in de commissie al gesproken. Wij hebben tot nu te altijd op het standpunt gestaan dat we dit een landelijke kwestie vinden en daaraan willen we ook vasthouden. Wij vinden de motie erg sympathiek zoals wij ook andere moties sympathiek vinden en het is ook fair er goed over na te denken maar dit is niet de plek om dat te doen.

Wat de motie over de €0,30 betreft onderschrijf ik de mening van de SP dat het goed is te kijken welke lessen je van de pilot leert. Maar wij hebben zoals we zo-even ook in een interruptiedebatje hebben besproken, daar andere beelden bij. Ik denk dat het huidige tariefvoorstel en ook de voorstellen die de coalitie doet voldoende impact hebben als het gaat om de les die wij eruit hebben geleerd. Wij gaan dus voor een doelgroepkorting gecombineerd met die 40%. Dan zijn we in ieder geval op de goede weg als het gaat om een aantrekkelijk tarief voor de 65-plussers en de 12-minners.

De tweede motie gaat over een doelgroepabonnement van €12 voor ouderen en kinderen. Ik heb net een betoog gehouden voor een fair en aantrekkelijk algemeen abonnement. Dat zal niet €12 worden; dat weet ik pertinent zeker, en ook geen €50 zoals u in uw andere motie bepleit. Dat

is gewoon niet redelijk als je uitgaat van de opbrengstneutraliteit waar we voor staan. Om die reden zullen we ook die motie niet steunen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik zou graag een vraag aan mevrouw Paulides wil stellen. Er zijn nog een aantal provincies in Nederland met veel landelijk gebied en lange reisafstanden waar juist de CDA-Statenvructies zich juist heel hard maken voor de MBO-student van 13 en 14 jaar. Die kiezen er juist wel voor daarvoor verantwoordelijkheid te nemen. Ik weet dat u zich in Brabant altijd heeft versholen achter de Tweede Kamer. Dat is nu al drie jaar lang het geval. De kamerleden van de ChristenUnie maken zich daar ook heel hard voor dit vraagstuk. Waarin verschilt deze CDA fractie nu zoveel van de andere CDA fracties in andere provincies met dezelfde problematiek en dezelfde vraagstukken waardoor u zich niet voor deze doelgroep wilt inzetten en de verantwoordelijkheid telkens afschuift naar Den Haag terwijl andere CDA-statenfracties zich heel nadrukkelijk wel om die MBO-scholieren bekommeren. Ik verbaas mij daar wel eens over.

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergr* (CDA): Ik vind verschuilen niet het goede woord. Wij nemen zeker onze verantwoordelijkheden maar wij doen het op een andere manier. Ik weet dat het in andere provincies wel gebeurt; wat dat betreft vertelt u mij niets nieuws. Wij zijn echter nog steeds van mening dat het een landelijk verhaal is. Van die € 27 in de pilot hebben wij destijds gezegd dat het een goede manier is voor iedereen om te reizen, dus ook voor MBO-scholieren. In deze pilot zit een 18-min korting en hopelijk straks ook een fatsoenlijk abonnement. Ik denk echt dat dan ook MBO scholieren op een goede manier op school kunnen komen, want zoals u net betoogde is het belangrijk dat kinderen de school kunnen kiezen die ze graag willen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Dan heb ik nog steeds niet gehoord hoe u dat wel wilt doen. Misschien kan ik u uitdagen. Misschien is het iets om als CDA-

statenfractie straks bij uw eigen verkiezingsprogramma een amendement in te dienen. Telkens verzet u zich als hier heel concrete acties op tafel worden gelegd met de verwijzing dat u er al zoveel aan doet. Ik heb nog op geen enkel moment gezien dat de CDA statenvructie het voor deze doelgroep opneemt. U schuift telkens het probleem alleen maar door. Geef nou eens concreet aan wat u doet.

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergr* (CDA): Wij hebben destijds ook mede moties gesteund in de kamer. U zegt dat we niets doen maar we doen wel degelijk wat; alleen, we willen het niet hier doen. Dat heb ik hier betoogd en daarvoor heb ik hier de argumenten gegeven.

Ik heb nog niet gereageerd op motie M18 van de SP, het punt van de dalkorting zoals wij dat ook in onze motie hebben zitten en het dalkaartje van drie euro. Ik mis hierin het punt dat wij wel hebben ingebracht over het impuls kaartje. We gaan niet mee in uw redenering om een maximum van €50 af te spreken als het gaat om het abonnement. Wij vinden dat het echt aan GS is om dat uit te rekenen. Wij hopen dat het zo laag mogelijk kan zijn maar wij hebben de rekenvoorbeelden gezien en wij verwachten niet dat maximaal €50 reëel zal zijn.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voorzitter! Ik kan het kort houden want ik kan mij voor een groot deel aansluiten bij de vorige spreekster waar het gaat om de moties van de heer Erciyas. Over de motie van de 16- en 17-jarigen MBO'ers wil de VVD nog wat opmerken. Op zich is de motie sympathiek maar wij zijn het ook met het CDA eens dat het landelijk moet worden opgelost. Ik haal even aan wat als antwoord ambtelijk tot ons is gekomen. Daar maak ik mij zorgen over. Het gaat om circa 2500 leerlingen van de 12.600 leerlingen. We praten dus eigenlijk over 20% van de leerlingen van die groep. Daarnaast wordt terecht aangevoerd dat er geen systeem voor is en dat het zo lastig is. Wij zijn als VVD altijd erg gespind op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Er staat hier door GS geschreven dat de uitvoeringslasten hoog zullen

zijn vanwege het moeten opzetten van een Brabantse beheersorganisatie á la de studenten ov-kaart waarbij de provincie mede afhankelijk is van de medewerking van de MBO scholen voor de aanlevering van de gegevens. Dat vinden wij een dermate opzuigen voor een toch relatief kleine groep, met verwijzing ook naar de beheersorganisatie die we in het kader van de ov-kaart voor studenten hebben, dat wij menen dat de oplossing echt uit Den Haag moet komen. Ik wens echt dat dat gaat gebeuren en daar willen wij ons sterk voor blijven maken richting Tweede Kamer.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Voorzitter! De motie van de SP is zeer sympathiek maar ik denk dat wij met de motie die we samen met CDA en VVD indienden de door u bedoelde groep tegemoetkomen en dat de korting van 34% + 40% in de daluren aantrekkelijk genoeg is. Daarnaast geven wij GS wel de ruimte te kijken naar een algemeen abonnement dat aantrekkelijk is voor alle leeftijden. Als het aan ons ligt is dat ook zo goedkoop mogelijk.

Dan ligt er de motie van de ChristenUnie inzake de MBO-scholieren. Hij zit niet erg op te letten; ik weet niet of hij het interessant vindt. Hij heeft mij meermalen in de commissie horen zeggen dat de doelgroepen ons erg aan het hart liggen. Ook wij denken zoals het CDA en de VVD al aangaven dat de oplossing vanuit Den Haag moet komen, niet alleen vanwege de uitvoerbaarheid maar ook omdat een groot deel van de MBO-scholieren niet alleen met de bus reist, maar ook een groot gedeelte met de trein. Wil je die groep op een eerlijke manier tegemoet komen dan zal je daar ook iets voor moeten bedenken. Dat is ook de reden waarom we daarin niet mee kunnen gaan.

Tot slot nog de opmerkingen van de gedeputeerde over de kwaliteitsslag. Ook wij denken dat we in de toekomst duidelijk voor de kwaliteit moeten gaan en in de kerntakendiscussie moeten kijken of er eventueel meer middelen beschikbaar gesteld kunnen worden. U zit met het dilemma dat het heel moeilijk is die kwaliteitsslag te maken. Ik denk dat we met die OV-visie daar nadrukkelijker naar moeten kijken.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Een korte opmerking, want terecht was de opmerking van de VVD-fractie. Het zal ook de vervolgactie zijn voor een aantal partijen om naar de toekomst toe te kijken hoe we die beheersbaarheid van de uitvoering mogelijk kunnen maken, hoe we het kunnen vormgeven, hoe we redelijke kosten voor invoering kunnen regelen. Op dat moment kunnen we het nogmaals bespreken; dat zal bij de OV-visie zijn, maar we brengen deze motie wel in stemming.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! Alle moties die zijn ingediend geven blijk van een grote betrokkenheid bij het onderwerp. Stuk voor stuk zijn ze natuurlijk vanuit de gekozen insteek sympathiek. Ik heb echter ook te maken met het feit dat we binnen een kaderstelling moeten komen tot een richting naar de toekomst toe ook wat de tarifiering betreft. U hebt ons een aantal moties aangereikt en ik denk dat het goed is het standpunt van het college daarover kenbaar te maken.

Allereerst de motie van CDA, VVD en PvdA. Die motie spreekt uit dat uitgangspunt is opbrengstneutraliteit, goede overgang van de overbruggingsvariant naar de definitieve variant en voor heel Brabant één lijn. Daar ben ik het helemaal mee eens en het is een belangrijk uitgangspunt voor het college, een kader voor het college om bij de vervolgstap met betrekking tot het concept-tarievenvoorstel invulling te geven aan de wensen die u kenbaar heeft gemaakt. De belangrijke wensen die u kenbaar heeft gemaakt in de eerste motie betreffen twee punten die we zo kunnen overnemen. Dat is de dalurenkorting van 40%. In feite levert dat nog een extra opbrengst. Ook het impulskaartje lijkt heel goed realiseerbaar. Ook heeft u nog aangegeven de dalurendagkaart op karton te willen en de 40% dalurenkorting op de chipkaart daarmee in evenwicht te willen brengen. Wij hebben het gevoel dat we daar toch even heel goed naar moeten kijken want het lijkt wel dubbel op. Dan kan het betekenen dat er te weinig prikkel inzet voor de gebruiker om over te stappen op de OV-chipkaart. Aan de andere kant moet worden afgewogen en dat doen we ook, dat er gewoon gebruiksgemak is voor iemand die op de bus stapt

en gewoon een kaartje kan kopen. Dat is een punt dat we in onze berekeningen mee zullen nemen en waarvoor het college een tarief zal vaststellen. Wij zullen u dan mededelen hoe die onderbouwing in elkaar zit.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voorzitter! Ik geef u nog een aardiger argument mee dat ook wel belangrijk is, namelijk dat ouders het heel erg prettig vinden dat er door hun kinderen dan geen geld op zak hoeft te worden meegenomen en dat het allemaal veel gemakkelijker gaat.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Ik herken dat en ook voor de chauffeurs speelt dat. Maar we moeten die brede afweging maken en dat zullen we doen.

Ingediend is ook een motie voor een aantrekkelijk laag tarief voor alle reizigers. Gelet ook op alle tariefvoorstellen is dat iets waarop we goed moeten studeren want u hebt kunnen zien dat een abonnement voor alle reizigers behoorlijk wat kosten met zich meebrengt, anders dan dat aftopabonnement. Dat zullen we in ieder geval meenemen als aangereikte gedachte en ik ben blij dat u ons de ruimte geeft.

Op de versterkingsafpraak heb ik zojuist al geantwoord. Als u daarbij ook in beeld hebt dat moet worden gepast en gemeten met ook andere kwalitatieve trajecten en dat dat ook voor deze motie geldt, dan kunnen we die zo uitvoeren.

Ik heb het wat lastiger met de motie van de heer *Vreugdenhil*, hoe sympathiek die ook is. Daarin wordt gesproken over een concreet bedrag en dat geeft ons heel weinig speelruimte. Dat maakt dat de motie in deze vorm door het college moet worden ontraden.

Hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de drie moties van de SP. In al die moties wordt gesproken over concrete bedragen en dat zet voor het college de mogelijkheid om te zoeken naar een goede sluitende oplossing op slot. Die moties zou ik willen ontraden.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de dictie van het besluit zoals het voor ons ligt niet meer hanteerbaar is voor de besluitvorming vandaag en ik concludeer

dat er in de Staten geen meerderheid is om onverkort de twee lopende pilots in de huidige vorm door te zetten. Ik stel vast dat niemand zich tegen deze conclusie verzet. Het gestelde achter het tweede gedachtestreepje in het besluit wordt materieel gedekt door de ingediende moties waarover we kunnen gaan stemmen. De gedeputeerde heeft aangegeven dat een aantal elementen uit de moties wanneer ze worden aangenomen voor het college richtinggevend zijn bij de inrichting van het concrete besluit. Ik kijk rond en ik zie dat we dit zo kunnen vaststellen.

Dan kunnen we nu over de moties gaan stemmen en hoeven we over het besluit niet meer apart te stemmen.

In stemming komt motie M13.

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergh* (CDA): Voor.

De heer *Erciyas* (SP): Met een stemverklaring, voorzitter. Wij zullen tegen deze motie stemmen omdat wij het oordeel dat over de pilots wordt uitgesproken en de constatering niet delen. We hebben in het debat aangegeven dat wij voor forse investeringen in het openbaar vervoer zijn en daarbij willen we ons niet laten begrenzen door de financiële kaders van de opbrengstneutraliteit. Wij stemmen dus tegen.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen met dezelfde motivatie als de SP.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen met dezelfde motivatie als de SP.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De Brabantse Partij is afwezig.

Ik constateer dat de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdD tegen deze motie hebben

gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M14.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Voor.

De heer *Erciyas* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Deze motie is met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie M15.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Tegen.

De heer *Erciyas* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

De heer *Erciyas* (SP): Voorzitter! Ik verzoek u eerst motie M17 in stemming te brengen omdat die verstrekkender gevolgen heeft dan motie M16.

De *voorzitter*: Op uw verzoek eerst motie M17.

In stemming komt motie M17.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Tegen.

De heer *Erciyas* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M16.

Mevrouw *Paulides-Ruitenberg* (CDA): Tegen.

De heer *Erciyas* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M18.

Mevrouw *Paulides-Ruitenbergh* (CDA): Tegen.

De heer *Erciyas* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen. Ik stel vast dat we hiermee de behandeling van stuk 23/10 hebben afgerond.

De vergadering wordt voor 5 minuten geschorst.

Nummer 19/10

Stimuleringsfonds nieuwbouwwoningen Noord-Brabant

De *voorzitter*: Gedeputeerde Van Heugten heeft gevraagd een verklaring te mogen afleggen over dit voorstel.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Het is een ingewikkeld voorstel en ik heb begrepen dat veel fracties daarbij toch vragen en bedenkingen hebben. Om wille van de tijd en van de zorgvuldigheid van de behandeling van dit voorstel lijkt het mij goed om het voorstel te betrekken bij

de evaluatie die in mei plaatsvindt en dan de mening van de diverse fracties te horen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De SP-fractie ondersteunt dit voorstel van harte.

De *voorzitter*: Zo te zien, zet zij daarmee een trend in deze Staten! U wordt niet tegengesproken. Wij accepteren dit voorstel, mijnheer Van Heugten. Wij zijn echter nog niet klaar. Er ligt nog een motie vreemd aan de orde van de dag. Die motie heeft betrekking op de N65. Ik pleit voor een spoedige behandeling van die motie. Dan kan ik namelijk nog over die weg naar huis, want ik heb vanochtend gezien dat die weg zo dadelijk wordt afgesloten.

Motie 10 vreemd aan de orde van de dag

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voorzitter! De aanleiding voor deze motie is allereerst het feit dat in een zeer korte periode een groot aantal fracties zich op uitnodiging van de gemeente Vught ter plekke op de hoogte heeft gesteld van de problematiek rond de N65 en vervolgens het feit dat de gedeputeerde binnenkort zal deelnemen aan het halfjaarlijks overleg met de minister van Verkeer en Waterstaat.

Waar gaat het om? Duidelijk is wat er moet gebeuren, maar de realisatie stukt. Bij de realisatie gaat het altijd om middelen. De schatkist is leeg en dan stukt het.

Moeten wij die ellende laten voortbestaan? Uitgangspunt bij deze motie dat wij geen rijksverantwoordelijkheid nemen. Daar zijn wij niet voor. Wij willen echter wel de echte financiële consequenties van de realisatie inzichtelijk maken. Daarbij hoort nader onderzoek. Dat maakt het duidelijk. In de motie wordt het college verzocht om de urgentie wederom aan de orde te stellen in het komende halfjaarlijkse overleg en intern de verschillende financieringsmogelijkheden te onderzoeken. Het Rijk is verantwoordelijk. Dat betekent dat niet alleen het ministerie van Verkeer en Waterstaat aan zet is, maar ook het ministerie van VROM, het ministerie van LNV en het ministerie

van EZ. Die kunnen allemaal erbij betrokken worden. Wij zouden ook kunnen denken aan een financiering uit Europese middelen. Als het traject in stukjes geknipt zou worden, zou kunnen worden bekeken of een bepaald deel in aanmerking kan komen voor voorfinanciering door de provincie.. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om met deze motie uit te spreken dat wij aan voorfinanciering denken. Er kan ook gedacht worden aan een PPS-constructie (PPS = Publieke Private Samenwerking). Dat moet allemaal duidelijk worden in dat onderzoek.

Uiteraard is een en ander daarna ter beoordeling van de Staten. Iedereen die beren op de weg ziet in verband met het woord voorfinanciering, kan ik zeggen dat dit absoluut niet de bedoeling is van deze motie. Wij vragen echter het college om alles in samenhang te bekijken, een en ander te koppelen aan financiële constructies die misschien mogelijk zijn en daarbij zeker naar andere ministeries en Europa te kijken.

De *voorzitter*: Zijn er nog leden die behoefte hebben hierover het woord te voeren.

De heer *Smolders* (CDA): Nee, voorzitter, dank u wel.

De heer *Van der Staak* (SP): Voorzitter! Mevrouw Tsoutsanis heeft prima verwoord wat bij ons allen leeft.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Wij zullen zo dadelijk een stemverklaring afleggen, voorzitter, maar meer niet.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! In deze motie wordt de nadruk gelegd op de problematiek in Vught. Ik ben blij dat mevrouw Tsoutsanis spreekt over de hele N65. Ook de mogelijkheid van een ecoduct bij Helvoirt en een oplossing voor overstekende fietsers op het kruispunt Udenhout-Berkel-Enschot moeten in beeld komen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij vinden het een prima motie omdat de hele problematiek van de N65 wordt benadrukt en er

een onderzoek wordt gevraagd. Wij hebben de motie mede-ingediend; dus!

Mevrouw *Van Nieuwenhuizen* (GS;VVD): Voorzitter! Het is inmiddels een goed gebruik geworden dat iedere keer een andere fractie met een initiatief komt om mij met een steuntje in de rug naar het halfjaarlijks overleg van de minister te sturen. De vorige keer ging het over het spoor. Zo hebben wij elke keer iets.

Ook in dit geval kan ik van harte met de motie instemmen. Het is iets waarmee de provincie al steeds druk doende geweest is. Het gaat dan inderdaad over de hele N65. Dat staat gelukkig goed in de motie verwoord. Het is een integraal project. Ik vind de suggestie van mevrouw Tsoutsanis om verder te kijken dan het ministerie van Verkeer en Waterstaat heel goed. Bij het halfjaarlijks overleg zijn overigens altijd vertegenwoordigers van VROM, LNV en EZ aanwezig. Ik zal de problematiek graag breed onder de aandacht brengen. De Staten hebben gelijk: ministeries zijn meestal niet erg creatief in het inzichtelijk maken van hun eigen financiële mogelijkheden, laat staan dat zij combinaties maken. Ik wil ook graag onderzoeken of er mogelijk Europese financieringsbronnen zijn. Gelukkig hebben wij in dit huis veel ervaring met PPS-constructies. Ik verwijs naar de A59. Wij zullen ook dat aspect graag uitdiepen en kijken wat de mogelijkheden zijn. De Staten hebben gelijk dat het op dit moment schrapen is in het Haagse. Wij zullen onze uiterste best moeten doen om de benodigde financiële middelen bij elkaar te krijgen. Ik ben het met u allen eens dat het een rijksweg is en dat het Rijk dit zal moeten opbrengen. Als wij creatief zijn en ideeën kunnen aandragen die betrekking hebben op de eigen portemonnee van het Rijk of van de verschillende ministeries, moeten wij dat zeker niet nalaten. Ik ga met vol enthousiasme de strijd aan.

De *voorzitter*: Ik denk dat niets meer een stemming over deze motie in de weg staat, tenzij iemand daar anders over denkt.

De heer *Smolders* (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij hebben geen moeite met een onderzoek naar voorfinanciering. Wij hechten er wel belang aan dat, zeker gezien de huidige financiële situatie, daarmee bij derden geen verwachtingen gewekt worden.

De heer *Van der Staak* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

Mevrouw *Gounou* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Onze stemverklaring is eigenlijk tegengesteld aan die van het CDA. Vanwege de financiële situatie willen wij geen verwachtingen wekken die wij niet kunnen realiseren. Wij zijn erg blij dat de gedeputeerde de boodschap meeneemt naar de minister dat de N65 in de lengte en in de breedte moet worden aangepast. Wij willen echter niet zover gaan dat er een onderzoek komt naar eventuele voorfinanciering door de provincie.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Voorzitter. Eigenlijk is dit ook een mooie lijn om te volgen voor de MBO-scholieren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Wij ondersteunen de stemverklaring van de ChristenUnie-SGP.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Ik stel vast dat er geen gebruik wordt gemaakt van het vragenuurtje.

Dames en heren. Ik zie u graag maandag 26 april terug bij een informatiebijeenkomst voor uw Staten. Ik beklemtoon dat het gaat om een vertrouwelijke informatiebijeenkomst waarbij fatsoenshalve ook geen moderne media mogen worden gebruikt om de informatie over wat daar te berde wordt gebracht, naar buiten te brengen.

Ik kan wel zeggen dat wat wij u gaan vertellen

behoorlijk ingrijpende gevolgen kan hebben voor een aantal organisaties en partners waarmee wij werken. Het college hecht eraan eerst rechtstreeks met hen te communiceren over ons voorstel aan u. Daarna is er ruimte voor debat. Wij hechten er zeer aan om die maandagavond compleet vertrouwelijk te houden. Ik meld u dat maar even. De eerstvolgende Statenvergadering is vrijdag 11 juni aanstaande. Mogelijk is er een extra vergadering op 28 mei over de Agenda van Brabant. Daarover wordt u uitvoerig bijgepraat op maandagavond 29 april.

Ik wens u een heel mooi en zonnig weekend toe met veel weidegang. Er staat een drankje voor u klaar op het Statenveld.

De voorzitter sluit te 18.45 uur de vergadering.

Besluit 43/10

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 30 juni 2010, nr. 1699611,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 22/23 april 2010 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 9 juli 2010

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier.